UDEN FOR MURENE

MODELLER FOR KIRKELIG RESOCIALISERING AF TIDLIGERE INDSATTE

Rapport og observationer

Uden for murene

UDEN FOR MURENE

MODELLER FOR KIRKELIG RESOCIALISERING AF TIDLIGERE INDSATTE

Rapport og observationer

Uden for murene
Modeller for kirkelig resocialisering af tidligere indsatte

© Café Exit og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
København 2016

Café Exit
Fra indsat til værdsat

Café Exit
Saxogade 5
1662 København V
www.cafeexit.dk

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
Farvergade 27 F 2.
1463 København K
www.fkuv.dk

ISBN: 978-87-90323-46-2
Grafisk tilrettelæggelse: D-Grafisk
Tryk: ScandinavianBook A/S (digitaltryk)

Udgivet med støtte fra TrygFonden

TrygFonden

Forord

Rapporten „Uden for murene – modeller for kirkelig resocialisering af tidligere indsatte“ er resultatet af et projektsamarbejde mellem Café Exit og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter. Undersøgelsen, der ligger til grund for rapporten, er finansieret af TrygFonden.

Der er al mulig grund til at takke de ansatte og frivillige i Danmark og udlandet, som har stillet deres viden, erfaringer og tid til rådighed gennem samtaler og interviews. En særlig tak skal rettes til undersøgelsens følgegruppe for kritiske og konstruktive indspil, der har været med til at forme studiet og dermed også rapportens endelige udtryk. Slutteligt skal der rettes en stor tak til TrygFonden, som har muliggjort projektet gennem deres bevilling.

Rapporten, som dokumenterer og analyserer kirkelige resocialiseringsinitiativer i Danmark og i tre nabolande, har ikke som sådan et organisatorisk eller (kirke)politisk sigte. Der indgår nødvendigvis et vist uomgængeligt mål af til- og fravalg – bevidste såvel som ubevidste – i rapportens prioriteringer og iagttagelser, men den er først og fremmest et stykke værktøj, hvis funktion er at åbne og kvalificere en videre drøftelse af modeller, der kan føre til en styrket kirkelig dansk resocialiseringsindsats.

Rapporten danner baggrund for en konference med denne drøftelse for øje den 20. maj 2016, hvor væsentlige kirkelige aktører på området, kriminologer og offentlige myndigheder vil drøfte det potentiale, undersøgelsen har tydeliggjort. Af samme årsag indeholder rapporten ikke endelige konklusioner men overlader fem fremtidsscenarier til aktørernes drøftelse og eventuelle beslutninger på konferencen i maj.

Diakoni, kirkens sociale arbejde, beskrives i rapporten som udtryk for en værdirevolution, der tilbyder et supplement til samfundets hierarkiske magtstrukturer både under og efter afsoningen. Diakonien anerkender „behovet for, at der fældes domme og udmåles straf i samfundet“, som det formuleres i det anvendte empiriske materiale. Den peger imidlertid samtidig på behovet for, at det enkelte menneske, som får en dom og afsoner en sådan, også bliver mødt som andet end den dømte, både imens dommen afsones, og når livet skal leves efter afsonet dom uden for fængslets mure. Det betyder, at diakonien i ord og handling peger på vigtigheden af at se den dømte som andet og mere end den dømte. Den dømte er grundlæggende et dyrebart medmenneske, der som gudsskabt har værdi, uafhængigt af dets ageren og kriminelle handlinger. Diakonien er således optaget af at få øje på den dømte som andet end dømt. Ligeså vel som diakonien anerkender nødvendigheden af de fysiske fængselsmure, der bidrager til en nødvendig samfundsorden, hvor kriminelle handlinger bliver straffet, insisterer den på behovet for, at de usynlige mure, der til tider

bygges op mellem dømte og ikke-dømte, brydes ned. Der er for enhver dømt således på flere måder et liv "uden for murene". Det gælder i den forstand, at den dømte ikke for tid og evighed identificeres som (tidligere) dømt, men hjælpes på vej til at få en reel chance for en ny begyndelse uden for murene i fysisk forstand, dvs. efter afsonet dom. Og det gælder ligeledes i den forstand, at den dømte under og efter afsonet dom bliver mødt som et ligeværdigt medmenneske.

Ole Bjørn Andersen, Niels Nymann Eriksen og Birgitte Graakjær Hjort
Aarhus og København, maj 2016

Indhold

Sammenfatning ... 9

1. Rapportens baggrund, struktur og begreber ... 11
1.1. Opgave, funktion og struktur ... 12
1.2. Begrebsafklaring ... 13
1.2.1. Diakoni ... 13
1.2.2. Resocialisering ... 16
1.2.3. Desistance ... 18
1.3. Opsamling ... 21

2. Den danske kontekst ... 23
2.1. Offentlige aktører ... 23
2.1.1. Kriminalforsorgen ... 24
2.1.1.1. Analyse og vurdering ... 26
2.1.2. Fængsels- og arresthuspræsterne ... 26
2.1.2.1. Analyse og vurdering ... 28
2.2. Frie kirkelige aktører ... 29
2.2.1. Café Exit ... 31
2.2.1.1 Analyse og vurdering ... 35
2.2.2. Kirkens Korshær ... 35
2.2.2.1. Analyse og vurdering ... 38
2.2.3. Blå Kors ... 39
2.2.3.1. Analyse og vurdering ... 40
2.2.4. Alpha-aktiviteter ... 41
2.2.4.1. Analyse og vurdering ... 42
2.2.5. Folkekirken i form af sogn, provsti og stift ... 42
2.2.5.1. Analyse og vurdering ... 43
2.3. Opsamling ... 43
2.3.1. Boligforhold ... 43
2.3.2. Beskæftigelse ... 44
2.3.3. Netværk ... 45
2.3.4. Formål og mening ... 45

3. Kirkelige resocialiseringsinitiativer – udland ... 47
3.1. Sverige ... 48
3.1.1. Livskraft ... 48
3.1.1.1. Analyse og vurdering ... 50
3.1.2. Klostervägen – Kumla, Skänninge, Vadstena ... 51
3.1.2.1. Analyse og vurdering ... 53
3.1.3. Sveriges Kristna Råd ... 53
3.1.3.1. Analyse og vurdering ... 55
3.2. England ... 56
3.2.1. Community Chaplaincy Association ... 56
3.2.1.1. Analyse og vurdering ... 58
3.2.2. The Welcome Directory ... 59
3.2.1.2. Analyse og vurdering ... 61
3.2.3. Caring for Ex-Offenders ... 63
3.2.3.1. Analyse og vurdering ... 64
3.3. Holland ... 66
3.3.1. Exodus ... 66
3.3.1.1 Analyse og vurdering ... 68
3.4. Opsamling ... 69
3.4.1. Boligforhold ... 69
3.4.2. Beskæftigelse ... 70
3.4.3. Netværk ... 71
3.4.4. Formål og mening ... 71

4. En styrket kirkelig resocialiseringsindsats – danske scenarier ... 73
4.1. Organisationsscenarie ... 74
4.1.1. Analyse og vurdering ... 74
4.2. Sognemenighedsscenarie ... 75
4.2.1. Analyse og vurdering ... 76
4.3. Folkekirkescenarie ... 77
4.3.1. Analyse og vurdering ... 78
4.4. Udslusningsscenarie ... 79
4.4.1. Analyse og vurdering ... 80
4.5. Kommunitetsscenarie ... 81
4.5.1. Analyse og vurdering ... 82

Bilagsoversigt ... 83

Sammenfatning

Rapporten *Uden for murene: Modeller for kirkelig resocialisering af tidligere indsatte* dokumenterer kirkelige resocialiseringsinitiativer i Danmark, beskriver fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og undersøger de kirkelige aktørers samarbejde med myndigheder, herunder særligt Kriminalforsorgen.

Rapporten viser, at den kirkelige indsats for resocialisering for størstedelens vedkommende er forankret i frie folkekirkelige organisationer. Hertil kommer et system af folkekirkelige fængsels- og arresthuspræster. Såvel de frie organisationer som præsterne nyder stor anerkendelse fra myndighedernes side.

Undersøgelsen sættes i perspektiv gennem beskrivelser, analyser og vurderinger af udvalgte kirkelige resocialiseringsinitiativer i Sverige, England og Holland. Perspektiveringen trækker på såvel positive som negative indtryk fra de tre aktuelle lande.

Rapporten fremsætter på denne baggrund fem scenarier for en styrket kirkelig resocialiseringsindsats, som tager højde for den erfaring, der er gjort i Danmark, hvor særlige kirkelige traditioner og samfundsmæssige forhold gør sig gældende.

Scenarie 1: Organisationsscenarie

Efter engelsk forbillede sigtes der på etablering af et landsdækkende fagligt netværk mellem kirkelige og andre civilsamfundsaktører på resocialiseringsområdet.

Scenarie 2: Sognemenighedsscenarie

Efter engelsk forbillede sigtes der på systematisk tilgang til rekruttering af frivillige via samarbejde på tværs i folkekirkens provstier og med tæt kontakt til fængsels- og arresthuspræsterne.

Scenarie 3: Folkekirkescenarie

Delvist efter svensk forbillede sigtes der på, at organisationsledere, biskopper og Foreningen af fængsels- og arresthuspræster over for kirkeministeren formulerer en national folkekirkelig resocialiseringsindsats.

Scenarie 4: Udslusningsscenarie

Efter hollandsk og svensk forbillede sigtes der på etableringen af fem udslusningshuse placeret rundt om i landet med klare diakonale principper og et klart kirkeligt ståsted.

Scenarie 5: Kommunitetsscenarie

Efter svensk forbillede sigtes der på etablering af en arbejdsgruppe med repræsentation fra folkekirken og Kriminalforsorgen for at besvare spørgsmål om ønsker og muligheder vedr. en dansk Klostervej.

Rapporten er først og fremmest et værktøj, hvis funktion er at åbne og kvalificere en videre drøftelse af modeller, der kan føre til en styrket kirkelig dansk resocialiseringsindsats.

Rapporten danner baggrund for en konference med denne drøftelse på dagsordenen den 20. maj 2016, hvor de væsentligste kirkelige aktører på området, kriminologer og offentlige myndigheder vil drøfte det potentiale, undersøgelsen har tydeliggjort.

1. Rapportens baggrund, struktur og begreber

Nærværende rapport er det foreløbige konkrete resultat af en 6 måneders studieproces foretaget af medarbejdere og frivillige med tilknytning til Foreningen Café Exit samt Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, FUV. Studieprocessen er muliggjort via en bevilling fra TrygFonden givet på baggrund af en projektansøgning fra Café Exit i foråret 2015.[1]

Den oprindelige projektansøgning bestod af en hoveddel, et studieprojekt, som havde til opgave at beskrive kirkelige resocialiseringsaktiviteter i forhold til tidligere indsatte i Danmark, herunder samarbejdet med myndighederne, samt undersøge modeller for kirkelig resocialisering i England, Sverige og et tredjeland.[2]

Herudover pegede projektansøgningen på potentialet i et projekt til etablering af et landsdækkende folkekirkeligt netværk af frivillige med det formål at støtte indsatte og tidligere indsatte på vejen ud af kriminalitet – evt. som opfølgning på studieprocessen.[3] TrygFonden besluttede at finansiere studieprojektet, hvilket fremgår af fondens bevillingsskrivelse af 26. maj 2015.[4]

Studieprocessen har undervejs været styret af en projektgruppe bestående af Ole Bjørn Andersen, projektleder og leder af Café Exit, Birgitte Graakjær Hjort, center- og afdelingsleder i FUV, og Niels Nymann Eriksen, sognepræst og formand for Café Exit. Projektmedarbejder Jørgen Skov

---

1 Projektansøgningen er vedlagt som bilag 1.1. Ansøgningen var støttet med en række anbefalinger fra aktører på resocialiseringsområdet og inden for kirkelig viden. Disse anbefalinger er vedlagt som bilag 1.2. (Johan Reimann, direktør, Kriminalforsorgen), bilag 1.3. (Annette Esdorf, tidligere vicedirektør, Kriminalforsorgen), bilag 1.4. (Thomas M. Rønberg, formand, Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster) samt bilag 1.5. (Birgitte Graakjær Hjort, center- og afdelingsleder, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter). Johan Reimanns anbefaling angår Café Exit generelt, mens de øvrige anbefalinger angår det aktuelle projekt.

2 Hensigten med at lade en plads stå åben var, at valget af tredjeland kunne betinges af den indsigt, undersøgelser i Sverige og England kastede af sig. Efter igangsætning af projektet blev tredjeland identificeret som Holland. Se hertil også afsnit 3.3. nedenfor.

3 Som det vil fremgå af rapporten nedenfor, er der iagttagelser at gøre vedr. landsdækkende frivillige netværk med resocialisering for øje i England, der kan komme en evt. senere netværksetablering til gode, jf. afsnit 3.2.2. og 3.2.3.

4 TrygFondens bevillingsskrivelse er vedlagt som bilag 1.6. Det fremgår fejlagtigt af bevillingsskrivelsen, at der i studieprojektet skal arbejdes med forhold i *Norge*, Sverige og England. Misforståelsen omkring Norge som tredjeland er udredt med Tryg Fonden efterfølgende. Ligeledes fremgår det af bevillingsbrevet, at der forventes en „forskningsbaseret undersøgelse af arten og effekten af kirkeligt engagement i forhold til resocialisering af indsatte efter løsladelsen" i de pågældende lande. Denne forventning er i overensstemmelse med ansøgningens ordlyd (bilag 1.1. side 5). Projektgruppen bag projektet erkendte imidlertid efterfølgende, at der med de tids- og medarbejdermæssige begrænsninger, projektet var underlagt, ikke kunne blive tale om et decideret forskningsbaseret projekt men snarere et projekt med „udvikling" og „innovation" for øje, jf. Uddannelses- og Forskningsministeriets definitioner, se bilag 1.7, samt at der ikke ville blive fremlagt forskningsbaseret evidens for effekten af kirkelige resocialiseringstiltag i Danmark eller de tre aktuelle lande, da dette ville kræve en anden type undersøgelse end den foreliggende. Denne præcisering blev meddelt TrygFonden og har ikke givet anledning til ændringer i bevillingens konditioner, se bilag 1.8 korrespondance mellem Ole Bjørn Andersen, projektleder og leder af Café Exit, og Mette Meldgaard, programchef i Tryg Fonden, af 18. september 2015.

Sørensen har deltaget i projektgruppens møder. Projektgruppen har i projektperioden afholdt møder månedligt.

Projektet har endvidere haft tilknyttet en følgegruppe med repræsentanter fra en række interessentgrupperinger samt eksperter på området. Følgegruppen, hvis primære opgave har været at bidrage med faglige vurderinger og oplæg til studieprocessen, har været samlet to gange under forløbet.

Medlemmer af følgegruppen har været: biskop i Københavns Stift Peter Skov-Jakobsen, professor emeritus cand. jur. Flemming Balvig, centerdirektør i Kriminalforsorgen Annette Esdorf, fængselspræst og medlem af Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster Mette Kruse Andersen, organisationskonsulent i Kirkens Korshær Michael Wulff, kvalitetschef i Blå Kors Sven Madsen, lektor i Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter Elmo Due, afdelings- og centerleder i Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter Birgitte Graakjær Hjort, sognepræst og formand for Café Exit Niels Nymann Eriksen, leder af Café Exit Ole Bjørn Andersen m.fl.

1.1. Opgave, funktion og struktur

Projektets opgave afspejles i de succeskriterier, projektansøgningen angiver, dvs. tilvejebringelse af:

1. en afdækning af [udvalgte] modeller for kirkelig resocialisering i England, Sverige og [Holland]
2. en beskrivelse af Kriminalforsorgen og den folkekirkelige struktur inkl. fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og øvrige kirkelige aktører [i Danmark]
3. forslag til [implementering af] dele af [de afdækkede modeller] i det danske [kirkelige] landskab[5]

Rapportens funktion er at dokumentere og viderebringe projektets resultater jf. disse succeskriterier. Rapportens struktur er afhængig af denne funktion og er løbende drøftet i projektgruppen bag projektet. Strukturen afspejler en systematisk tilgang til de områder, projektet har undersøgt.

Kapitel 1 afdækker de formelle præmisser for studieprocessen og rapporten, samtidigt med at en række kernebegreber, som rapporten er hæftet op på, afklares. Kapitlerne 2 og 3 beskriver henholdsvis den danske kontekst og de udvalgte tiltag, som projektgruppen har fundet relevante i de tre udvalgte lande. Begge kapitler arbejder ud fra en deskriptiv del, hvor den enkelte offentlige eller kirkelige instans eller det enkelte initiativ præsenteres, samt en analytisk del, hvori disse

5 Bilag 1.1. side 7. Gengivelsen af succeskriterierne er tilpasset formålet i den aktuelle kontekst og afspejler beslutninger, der er taget efter projektbeskrivelsen var udpeget til støtte i TrygFonden.

vurderes i lyset af et overordnet sigte mod en styrket kirkelig indsats på området resocialisering af tidligere indsatte i Danmark.[6]

Ud fra analyser og vurderinger i kapitlerne 2 og 3 præsenterer kapitel 4 en række scenarier for en styrket kirkelig indsats på området resocialisering af tidligere indsatte i Danmark. Scenarierne bygger på initiativer, der har vist sig interessante i de tre fokuslande England, Sverige og Holland, jf. beskrivelsen i kapitel 3, og som vurderes i en tilpasset form at kunne indgå i den specifikke danske kontekst, som den er beskrevet i kapitel 2.

1.2. Begrebsafklaring

I de følgende afsnit afklares en række begreber, som spiller centrale roller i rapporten. Denne anskueliggørelse sker først og fremmest, fordi der er tale om begreber, der enten er svagt definerede, dette gælder begrebet „resocialisering", eller bærer en særlig teologisk eller kriminologisk betydning, som ikke er gængs uden for snævre faglige, teologiske og kriminologiske miljøer, dette gælder henholdsvis begreberne „diakoni" og „desistance"[7]. Der er i sagens natur ikke tale om udtømmende diskussioner eller fuldstændige afklaringer. Illustrationerne tjener først og fremmest til at sætte rammerne for rapportens brug af de tre begreber.

1.2.1. Diakoni

„Diakoni" er et relativt bredt begreb i den kirkelige og teologiske fagterminologi. En gængs diskussion går på, hvori forskellen ligger mellem på den ene side diakoni som kirkelig aktivitet eller tilstedeværelse og på den anden side socialt arbejde, som dette udføres af ikke-kirkelige organisationer eller offentlige myndigheder. Holdninger og argumenter på området er mange. En anden debat, der fra tid til anden dukker op i kirkelige kredse, er diskussionen om diakoniens legitime plads i folkekirken.

En af de nyeste og mest omfangsrige gennemgange af emnet er Johannes Nissens „Diakoni og menneskesyn" fra 2010,[8] mens en præsentation af diakonibegrebet i specifikt folkekirkeligt lys findes i Karsten Nissens „Diakoni – en integreret dimension i folkekirkens liv".[9] Karsten Nissens antologi blev til som resultatet af et større udvalgsarbejde mellem en række folkekirkelige interessenter og var støttet økonomisk af Fællesfonden i Kirkeministeriet.

Karsten Nissen gør i sit forord opmærksom på, at udvalgsarbejdet for første gang har „gjort diakonien til genstand for et officielt folkekirkeligt udvalgsarbejde" og udtrykker forventning om større opmærksomhed på området.[10] Johannes Nissen drøfter kort i sin monografi „Diakoni og menne-

6 Dette ønske formuleres i projektbeskrivelsen dels som „et behov for [...] en mere samlet vision for, hvordan en kirkelig resocialiseringsindsats kan se ud i Danmark" og dels som „en ambition om at opbygge en national model for en kirkelig resocialiseringsindsats" jf. bilag 1.1, side 5.
7 Der findes ikke en anerkendt dansk oversættelse af den engelske term *desistance*.
8 Johannes Nissen: Diakoni og menneskesyn. Aros Forlag, København 2010.
9 Karsten Nissen (red.): Diakoni – en integreret dimension i folkekirkens liv. Aros Forlag, København 2001.
10 Karsten Nissen (2001), side 5.

skesyn“ diakoniens rolle i folkekirken med eksempler på kritiske røster, som blandt andet bunder i frygten for, at diakoni fører til gerningsretfærdighed og politisering af kirken. Han konkluderer dog bl.a. med udgangspunkt i Karsten Nissen (2001), at diakonien „er uløseligt forbundet med menighedssynet [i folkekirken]“.[11]

En relativ kortfattet introduktion til diakonibegrebet som sådan findes hos Eberhard Harbsmeier og Hans Raun Iversen i deres lærebog „Praktisk teologi“ fra 1995, hvor Hans Raun Iversen dedikerer et kapitel til drøftelse af diakoniens væsen og relevans.[12] Raun Iversen ser, gengivet i kortform, diakoni som kirkens væsen, og mere specifikt som en „livshjælp, hvor livet er truet“.[13] Han går videre med en udfoldelse af definitionen som „*at yde mennesker hjælp til at leve* – til at blive fri af alt det, der truer med at ødelægge livet – her og nu og i al fremtid“.[14]

Til en drøftelse af, hvad diakoni indebærer, hører imidlertid ubetinget spørgsmålet om, hvorledes diakoni adskiller sig fra gængs socialt arbejde, hvad enten det udføres af sekulære civilsamfundsaktører eller offentlige myndigheder. Raun Iversen griber her til tidligere chef for Kirkens Korshær, Bjarne Lenau Henriksens konkrete definitioner, der taler om diakoni som fortalervirksomhed for samfundets udstødte.

Diakoni skal således ifølge Lenau Henriksen være såvel „solidarisk med de nødstedte“, idet den „forsvarer dem i den situation, der er deres“, den skal være „provokerende over for samfundet ved [...] at afdække de faktiske sociale forhold“, og endelig skal den være „protesterende ved at fastholde kirken på det diakonale ansvar for den nødstedte“, fordi denne er skabt i Guds billede.[15]

Hvor man må fastslå, at offentlige sociale myndigheder ikke har forpligtelse til at levere på nogen af de tre punkter, kan sekulære organisationer udmærket have intentioner om at bidrage med såvel solidaritet som provokation. Derimod er det protesterende og fastholdende moment over for kirken en decideret kirkelig opgave, som adskiller diakonien fra andre, umiddelbart lignende tiltag. Det er imidlertid en funktion, der går indad i kirken, og som derfor ikke for direkte betydning for diakoniens kvalitet eller væsen.

Johannes Nissen går endnu videre i sin bestræbelse på at udgrænse diakoniens opgave i forhold til gængse sociale tiltag, når han tydeliggør diakoniens *raison d'être* ved at beskrive den ikke blot som hjælp men som en hjælperelation*:*

> [Diakonal] hjælp er ikke defineret gennem fastlagte roller, hvor der er en, som giver, og en, som modtager. Der er snarere tale om, at hjælpen overvinder denne rollefordeling. Begge parter, både den hjælpsøgende og den hjælpende, har noget at give og modtage fra hinanden i gensidighed.[16]

---

11 Johannes Nissen (2010) side 18.
12 Hans Raun Iversen, „Diakoni: Livshjælp, hvor livet er truet“ i Eberhard Harbsmeier og Hans Raun Iversen: Praktisk teologi. Forlaget Anis, Frederiksberg 1995, side 161-195.
13 Hans Raun Iversen (1995) side 161.
14 Ibid. side 162. Raun Iversens kursivering.
15 Raun Iversen i Harbsmeier og Raun Iversen (1995) side 174. Der angives ikke kilde for Lenau Henriksens udsagn.
16 Johannes Nissen (2010) side 22.

Der er altså i diakonien, iflg. Johannes Nissen, ikke tale om et klassisk giver-modtager forhold, ofte udtrykt som et klient-patron forhold, og dette gør udgangspunktet for diakonien forskelligt fra alment (offentligt) socialt arbejde. Hans Raun Iversen supplerer og skærper dette synspunkt ved at påpege, at et sådant klassisk giver-modtager forhold typisk resulterer i et afhængighedsforhold, hvor hjælperne er herrefolket.

I diakonien ser vi således det, Raun Iversen kalder en „værdirevolution", hvor den gensidige hjælp i menigheden „fungerer som en horisontal hjælp, en gensidig udligning af livsmuligheder, hvor livet er truet".[17] Ethvert diakonalt tiltag i og uden for menigheden må afspejle denne forståelse, den horisontale hjælp, som et supplement – eller om man vil anvende et lidt kraftigere ord et „korrektiv" – til velfærdsstatens offentlige, vertikale hjælp. Her bygger relationen typisk på en klassisk patron-klient relation, der kan opfattes som en relation mellem system og menneske snarere end mellem menneske og menneske. Denne opfattelse er særlig udbredt blandt tidligere indsatte, der ofte identificerer det offentlige system med et straffende system.

Raun Iversen illustrerer den vertikale relation mellem system og menneske med henvisning til en prægnant udtalelse fra cand. psyk. Carsten Stæhr fra det daværende Københavns Socialvæsen, som tilbage i 1987 formulerer denne målsætning for bistandskontorets arbejde:

> „... vi er der jo ikke for klienternes skyld. Heller ikke for vores egen. Vi er der for at lave et stykke arbejde, der er samfundsmæssigt nødvendigt. Det er klientens sag, vi er ansvarlige for. Det er den, vores etik retter sig mod. Vi må holde os til sagen, det vil sige det forhold, at der er et menneske, der efter en given lovgivning har krav på visse ydelser".[18]

Det er her tydeligt, at – i dette tilfælde – den kommunale støtte er professionaliseret bort fra en ligeværdig menneske til menneske relation og ind i et system, hvor der er andet og mere på spil end det enkelte menneske, nemlig systemets indre logik, som bygger på opfyldelsen af systemets egen præmis: det, der med Carsten Stæhrs ord er „samfundsmæssigt nødvendigt".

Diakonien miskrediterer for så vidt ikke en sådan systemisk tilgang til det sociale arbejde – Raun Iversen påpeger, at diakoniens præmis „næppe heller vil kunne gælde" i al socialt arbejde[19] – men den påberåber sig en anden, alternativ, etik, der fordrer, at der ikke spørges til, „om det kan betale sig, om den, der skal hjælpes, er et godt liv at investere i, eller om der er noget at vinde ved at hjælpe".[20]

Motivet er ikke en bestemt lovgivning, som skal opfyldes, eller udtryk for en vurdering af, hvad der er samfundsmæssigt mest rentabelt. På den måde kan man sige, at diakonien ikke deler resocialiseringsprocessen op i mål (resocialisering) og middel (aktiviteter og programmer), men at diakonien opløser denne skelnen i det ligeværdige forhold. Diakoniens „værdirevolution" er på

---

17 Hans Raun Iversen (1995) side 187. Jf. Raun Iversens grunddefinition af diakoni som „livshjælp, hvor livet er truet" – se ovenfor.
18 Citeret fra *Socialrådgiveren* hos Raun Iversen (1995) side 189.
19 Ibid.
20 Ibid.

denne måde modkulturel. Et korrektiv om man vil. Motivet er, at den *næste*, man møder, er dyrebart netop som menneske, som Guds skabning. Ubetinget.[21]

1.2.2. Resocialisering

„Resocialisering" er det hyppigst anvendte begreb, når der tales om at integrere tidligere indsatte i samfundet efter udstået straf. Det er tillige det begreb, der anvendes i Café Exits projektbeskrivelse til TrygFonden, som har muliggjort den aktuelle undersøgelse. „Resocialisering" kan derfor betragtes som det projektterminologiske fundament for denne rapport – også selvom begrebet som sådan ikke defineres eller afklares i en særlig forståelse for det på gældende projekt i selve projektbeskrivelsen.[22]

Almindeligt tilgængelige definitioner peger på en proces, hvor aktører – i eller uden for Kriminalforsorgen eller det offentlige system som sådan – yder tidligere indsatte bistand til at tage de svære skridt fra en tilværelse i fængsel til tilværelsen uden for fængslet.

Den Store Danske Encyklopædi definerer således „resocialisering" med ordene „hjælpe en straffet person tilbage til en normal tilværelse i samfundet".[23] Der er her tale om en forståelse og en definition, hvor accentueringen ligger på det agerende subjekt, der hjælper den tidligere indsatte, mens den tidligere indsatte fremstår som objekt i processen. En lignende definition gav professor i kriminologi Flemming Balvig ved en fremlæggelse på det aktuelle projekts første følgegruppemøde: „det eller de tiltag, der foretages over for en person med henblik på at få vedkommende til at ophøre med en specificeret form for risikoadfærd".[24]

Formålet med resocialisering bredt forstået er altså en målbar reduktion i tidligere indsattes tilbagefald i ny kriminalitet, normalt betegnet med den kriminologiske term „recidiv". Kriminalforsorgen arbejder angiveligt ikke med en decideret definition af resocialisering og anvender kun termen sparsomt i deres materialer.[25] På forespørgsel har Kriminalforsorgens Resocialiseringsenhed imidlertid udarbejdet en definition, der afspejler forsorgens syn på „resocialisering" som begreb:

> „Ved „resocialisering" forstås de aktiviteter, tiltag og indsatser, der tilbydes kriminalforsorgens klienter med henblik på at motivere den enkelte til ikke at begå ny kriminalitet, og at

---

21 I en luthersk kirkelig kontekst må man ligeså ubetinget tilføje, at disse overvejelser udgør et kirkeligt/teologisk ideal, hvor mennesket som falden – syndig – skabelse med sine begrænsede fællesskabsevner altid vil have svært ved at leve op til idealet.
22 Café Exit opererer angiveligt som organisation heller ikke som sådan med en særlig definition eller afgrænsning af begrebet „resocialisering" men følger den gængse forståelse hos organisationens offentlige samarbejdspartnere. Organisationen har imidlertid formuleret en fyldig forståelse af arbejdets profil i dokumentet „Café Exits kirkeligt sociale profil", der vedlægges som bilag 1.9. I dokumentet hedder det blandt andet, at „Café Exits arbejde bygger på en forståelse af, at ethvert menneske er skabt i Guds billede og derfor er værdifuldt" samt at „[d]enne værdi mister et menneske ikke, fordi det har handlet uværdigt". Der er altså her tale om en klar kirkelig/teologisk argumentation.
23 Se http://www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Sprog/Fremmedord/r-rg/resocialisere.
24 Flemming Balvig på projektets følgegruppemøde den 20. oktober, 2015, her citeret fra Balvigs talepapir, vedlagt som bilag 1.10.
25 Resocialisering er imidlertid en vigtig del af Kriminalforsorgens opgaveportefølje såvel før som efter løsladelse. Indsatsen efter løsladelse kommer mest tydeligt til udtryk i projekt „Den gode løsladelse". Projektet effektueres gennem et samarbejde mellem indsatte, kommunerne og kriminalforsorgen, se http://www.kriminalforsorgen.dk/God-L%C3%B8sladelse-1309.aspx. Her hedder det, at „[e]n god løsladelse kan ikke opfindes ved et skrivebord, men er derimod noget, der skabes i hverdagens samarbejde mellem de indsatte, kommunerne og Kriminalforsorgen". Se også afsnit 2.1.1. nedenfor.

> støtte den enkelte på en sådan måde, at han eller hun får bedre redskaber til at afstå fra at begå ny kriminalitet.
>
> Som eksempler på resocialiserende indsatser kan nævnes uddannelse, programvirksomhed, misbrugsbehandling, arbejdet med mellemmenneskelige relationer og støtte til den enkelte i at blive integreret i samfundet som almindelig samfundsborger".[26]

Definitionen er, som det fremgår, handlingsorienteret. Alene vægtlægningen på ord som „aktiviteter, tiltag og indsatser" viser, at det er en aktivitetsbaseret resocialiseringsproces, kriminalforsorgen repræsenterer og anvender, når målet er at integrere den enkelte i samfundet „som almindelig samfundsborger", som det hedder. Kriminalforsorgen ønsker at „motivere", „støtte" og give „redskaber" – igen er det handlingsorienterede og meget konkrete termer, der kommer i spil i dette forsøg på en begrebsafklaring fra Kriminalforsorgens Resocialiseringsenhed.

Centerdirektør for Center for Straffuldbyrdelse i Kriminalforsorgen Annette Esdorf, medlem af følgegruppen for det aktuelle projekt, beskrev på projektets følgegruppemøde den 30. oktober, 2015, Kriminalforsorgens resocialiseringstiltag i lignende konkrete termer som „tilbud om en differentieret behandling under strafafsoningen" bragt til veje gennem „mere end 100 forskellige tilbud, [herunder en række] kognitive programmer".[27] Her er metodevalg og implementering sat i højsædet.

Uden at der er tale om en egentlig begrebsafklaring nævner Hanne Ramsbøl og Nell Rasmussens rapport „Projekt god løsladelse: Erfaringer – metode og anbefalinger" fra Servicestyrelsen[28] formålet med den gode løsladelse, der sigter på succesfuld resocialisering, således som det fremgår nedenfor med udsagn, der også er med til at tegne et billede af ikke blot den gode løsladelse men tillige resocialisering som et „projekt".

- At forebygge recidiv
- At sikre borgerens rettigheder (ydelser og støtte)[29]

Herudover hæfter rapporten følgende udsagn på definitionen af „Den gode løsladelse"

- begynder ved den gode indsættelse
- problemer/ressourcer hos den indsatte er udredt
- opgaver er identificeret og placeret hos rette myndighed
- kompetent og ansvarlig sagsbehandler er identificeret og involveret
- indsatsen er planlagt og aftalt og udmøntet i en handleplan
- ingen myndighed slipper, før en anden har fat[30]

---

26 Dette jf. mailkorrespondance mellem centerdirektør i Kriminalforsorgen Annette Esdorf og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensen af 7. januar, 2016. Korrespondancen er vedlagt som bilag 1.11.
27 Her citeret fra følgegruppens referat. Referatet er ikke offentligt tilgængeligt.
28 Hanne Ramsbøl og Nell Rasmussen: „Projekt god løsladelse: Erfaringer – metode og anbefalinger". Servicestyrelsen. København, 2009. Rapporten er vedlagt som bilag 1.12.
29 Ramsbøl og Rasmussen (2009) side 5.
30 Ibid.

Rapporten beskæftiger sig på denne baggrund snarere med at definere formål og om at liste succeskriterier for indsatsen fremfor at afklare og definere selve begrebet „resocialisering".

På samme vis er forskningsoversigten „Risikofaktorer, effektevalueringer og behandlingsprincipper" fra Justitsministeriets Forskningskontor sparsom med begrebsafklaringerne trods det, at oversigten har til formål netop at udrede forebyggelse og resocialisering på kriminalforsorgens område.[31]

Vender man på baggrund af disse eksempler tilbage til definitionen af „resocialisering", som vi fandt den i Den Store Danske Encyklopædi,[32] hvor analysen viste, at accentueringen lå på det agerende subjekt, der hjælper den tidligere indsatte, mens den tidligere indsatte fremstod som objekt i processen, synes en lignende forståelse at træde frem fra de ovenstående eksempler fra Justitsministeriet, Socialstyrelsen og Kriminalforsorgen.

I Kriminalforsorgens omtale af „Den gode løsladelse" sker dette dog med tydelig anerkendelse af, at resocialisering foregår som et „samarbejde mellem de indsatte, kommunerne og Kriminalforsorgen"[33], hvor termen „samarbejde" i en vis grad bløder op for den implicitte vertikalt hierarkiske grundpræmis.

1.2.3. Desistance

Termen *desistance* dukker igen og igen op i nyere engelsksproget litteratur og materiale om resocialisering, eller „rehabilitation", som er den gængse engelske term for begrebet „resocialisering". Hvor „rehabilitation" ganske som resocialisering på dansk dækker over de tiltag og metoder, der bringes i anvendelse for at føre en tidligere straffet tilbage til samfundet som en „almindelig samfundsborger", således som det blandt andet defineres i den aktuelle kontekst,[34] peger begrebet *desistance* på processen bort fra en kriminel løbebane til det at være ude af samme.[35] Hvad betinger en succesfuld resocialisering? Og ikke mindst hvad er en succesfuld resocialisering? Kan man måle på udkommet i andet end recidivtal?

Der er ikke enighed blandt kriminologer omkring en endelig afklaring af begrebet *desistance*. Det defineres generelt som den proces, der fører til ophør med en kriminel løbebane men peger særligt på, at der som baggrund for vejen ud af kriminalitet er en lang række forhold, der kan gøre sig gældende, og at disse er afhængige af, hvilket individuelt menneske, der er tale om. Flemming Balvig beskriver *desistance* med ordene „den proces, hvorved man mindsker eller helt holder op med en specificeret form for risikoadfærd som f.eks. stofmisbrug eller kriminalitet".[36] Her bliver *desistance*-begrebets relation til den enkelte og den enkeltes personlige udvikling tydeliggjort.

---

31 Se Tanja Tambour Jørgensen, Britta Kyvsgaard, Anne-Julie Boesen Pedersen og Maria Libak Pedersen: Risikofaktorer, effektevalueringer og behandlingsprincipper. En forskningsoversigt. 2012. Se http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2012/Resocialiseringsrapport%20%202012.pdf.
32 Se fodnote 23 ovenfor.
33 Se fodnote 25 ovenfor.
34 Således Kriminalforsorgens definition – se fodnote 26.
35 Der findes som nævnt ovenfor ikke aktuelt en dækkende term for *desistance* i dansk kriminologisk sprogbrug, om end de processer, der kan føre til et liv uden kriminalitet, naturligvis er en del af dansk kriminologisk forskning. Flemming Balvig betragter imidlertid forskningen omkring *desistance* som relativ sparsom (Balvig 2015) – se også fodnote 24 ovenfor.
36 Balvig (2015) – se også fodnote 24 ovenfor.

En lignende forståelse finder vi hos den engelske paraplyorganisation CLINKS, der samler og støtter civilsamfundsorganisationer i arbejdet med kriminelle og deres familier. CLINKS fremhæver således, at *desistance*-teorier som særligt kendetegn har en „holistic, flexible and person-centered" tilgang til de indsatte, der ønsker at lægge kriminalitet bag sig.[37] Der er således ikke tale om et nyt kriminologisk forskningsområde men snarere om en accentuering af særlige forhold, der knytter sig til succesfuld resocialisering både i offentlig og i civilsamfundsmæssig sammenhæng.

I flg. CLINKS er det imidlertid forhold, som særligt den frivillige sektor og civilsamfundsorganisationer har vist sig velegnede til at tage hånd om. Det er denne iagttagelse, der gør begrebet *desistance* særligt interessant i det aktuelle projekt, idet det netop tager udgangspunkt i sammenhængen mellem primært Kriminalforsorgen som offentlig myndighed på den ene side og kirkelige resocialiseringstiltag som del af en civilsamfundsindsats på den anden.

Det skotske forskningsinstitut Institute for Research and Innovation in Social Services (IRISS) publicerede i 2012 en folder i serien *Insights*, som i kortform sætter ord på den forskning, der inden for de seneste 10 – 15 år har haft fokus på *desistance* som et kriminologisk grundbegreb.[38] Folderen bekræfter en række andre fremstillinger i, at der er uklarhed omkring såvel forståelsen af *desistance* som begreb som omkring de forhold, der betinger *desistance*. Bl.a. påpeger forfatterne, at begrebet såvel hæftes på periodevis ophør med kriminel adfærd med eventuelle tilbagefald som på fuldstændigt ophør.[39]

Begrebsafklaringen hos IRISS indeholder imidlertid en række iagttagelser, som bør skærpe opmærksomheden, når man arbejder med resocialisering fra et diakonalt, kirkeligt udgangspunkt, hvor med Hans Raun Iversens formulering „en gensidig udligning af livsmuligheder, hvor livet er truet" står centralt.[40] IRISS publikationen arbejder med såkaldte *subtle impacts*, som en mere dybtgående forståelse af *desistance* problematikken kan have, herunder at der sættes spørgsmålstegn ved en klassisk forståelse af den indsattes identitet som permanent kriminel, samt at *desistance*-teori lægger vægt på det enkelte menneskes muligheder for at bryde ud af en kriminel løbebane gennem en omlagt identitet.[41]

IRISS berører i 8 punkter, der tilsammen opsummerer et større antal *desistance*-studier, flere elementer, som peger i retning af større civilsamfundsinvolvering i resocialiseringsprocessen for den enkelte:

1. *Desistance* er en kompleks proces, som sjældent lykkes i første omgang. Det er det lange seje træk, der oftest giver resultat.

---

37 Se „Introducing Desistance: A Guide for Voluntary, Community and Social Enterprise (VCSE) Organisations", CLINKS 2013, side 3. Vedlagt som bilag 1.13.
38 Fergus McNeill, Stephen Farrall, Claire Lightowler og Shadd Maruna: „How and Why People Stop Offending. Discovering Desistance" i serien Insights: Evidence Summaries to Support Social Services in Scotland, nummer 15, april 2012. Vedlagt som bilag 1.14.
39 „There is little agreement on the definition and measurement of desistance from crime. Some see desistance as a permanent cessation of offending over several years, whilst others take an arguably more fluid definition of desistance, accepting that episodes of re-offending may occur", ibid. side 3. CLINKS betegner alternativt disse to forståelser som „primary" og „secondary desistance", jf. CLINKS „Introducing Desistance" (2013), side 4.
40 Se fodnote 17 ovenfor.
41 „... valuing people for who they are and for what they *could become*, rather than judging, rejecting or containing them for what they *have done*", McNeill et al (2012) side 4.

2. *Desistance* er altid en individualiseret og subjektiv proces, der har med forhold som identitet og diversitet at gøre. Der findes ikke en *one-size-fits-all* løsning.
3. Ikke blot skabelsen og opretholdelsen af motivation hos den tidligere indsatte er nøglebegreber, men også *håbet* om noget bedre er centralt.
4. Menneskelige relationer er afgørende for at opnå d*esistance* og dermed en vej ud af en potentiel kriminel løbebane. Ikke mindst relationerne til de vigtigste personer i det enkelte menneskes liv.
5. *Desistance* er afhængig af, at den indsattes eller tidligere indsattes styrker og ressourcer identificeres. Dette gælder såvel de personlige som dem, der findes i den enkeltes sociale netværk.
6. *Desistance* starter i og vokser ud af den enkeltes vilje til selv at gøre en indsats. Viljen kan styrkes udefra men altid som et samarbejde med den enkelte („working *with* offenders not *on* them").
7. Hjælp udefra kan ikke nøjes med at uddanne eller bistå med at skaffe den enkelte arbejde. Resocialisering kræver, at der følges op på den omlagte identitet, som kommer med uddannelse eller job.
8. Ordet skaber hvad det nævner. Det hæmmer resocialisering, når vokabulariet, der anvendes i resocialiseringsprocessen, afspejler det, det enkelte individ ønsker at lægge bag sig.[42]

Disse otte iagttagelser bringer sammen med slutninger fra det nordirske *Owers Review* fra 2011 IRISS til at konkludere:

> ... desistance is a social process as much as a personal one, and [...] no amount of prison-based support for change could secure desistance without community-level and broader social and political commitment to ex-prisoner reintegration. Thus, the [Owers R]eview stressed the need for families, communities, the institutions of civil society (the media, the church, business, etc.) and the state itself to be engaged effectively in the process of supporting change[43]

Man kan med en vis ret se *desistance*-begrebet som en forståelsesmæssig udvidelse af en gængs resocialiseringstænkning, således at flere elementer kommer i spil, herunder særligt betydningen af det skifte i identitet, den enkelte gennemgår i transformationen fra kriminel til resocialiseret borger.

Desistance-begrebet peger her på en dynamisk proces, som kan stå på i kortere eller længere tid, men som i princippet aldrig ophører, fordi man aldrig ved, hvornår den enkelte har lagt en given adfærd endegyldigt bag sig. Her har desistance-begrebet en fællesmængde med diakonien, som ikke deler resocialiseringsprocessen op i mål og middel men er langt mere procesorienteret i sin tilgang.

---

42 Ibid. side 8-9. Min parafrase.
43 Ibid. side 10. Reference til *Owers Review* findes i bilag 1.14: McNeill et al (2012).

Samtidigt understreges betydningen af, at hele samfundet – fra lovgivere og offentlige resocialiseringsinstitutioner over resocialiserende civilsamfundsaktører til den løsladtes familie og nære relationer – har en afgørende rolle at spille.[44]

1.3. Opsamling

Kapitel 1 sætter rammerne for rapporten, dels den organisatoriske ramme og kontekst for opgaven gennem en kort beskrivelse af forløbet omkring ansøgning og finansiering af projektet, dels den begrebsmæssige baggrund, introduktionen af diakoni, resocialisering og *desistance* som nøglebegreber i besvarelsen af de tre opgavepinde, rapporten honorerer.

Hvor opgavens organisatoriske ramme er givet, er begrebsafklaringerne et aktivt tilvalg, som vil præge indholdet af de følgende to kapitler vedr. henholdsvis den danske resocialiseringskontekst set fra et kirkeligt perspektiv, kapitel 2, og introduktionen til projekter og tiltag i Sverige, England og Holland, kapitel 3. Her vil analysen og vurderingen af institutioner og resocialiseringsarbejde implicit og eksplicit blive lagt inden for rammerne af diakoni, resocialisering og *desistance*.

44 En forbilledlig videofremstilling af nøglebegreberne bag desistance findes hos Fergus McNeill på YouTube, offentliggjort den 21. maj, 2014, Fergus McNeill: *Desistance, Identity and Belonging* (https://www.youtube.com/watch?v=VZv-ZHLEbig). Videoen præsenteres med ordene: „In this short talk, Fergus McNeill, professor of criminology and social work at the University of Glasgow elaborates on current research ideas and directions about desistance from crime and reoffending. Answering to a set of questions for the joint conference of Community Chaplaincy Association with Prison Chaplaincy, he focuses on the role of mentoring in desistance from crime, the factors of assessment of desistance processes as well as on individual journeys of rehabilitation on personal, social, moral and legal levels“.

2. Den danske kontekst

Kapitel 2 beskriver dele af den danske kontekst, som har primær relevans for projektet. De enkelte afsnit arbejder ud fra en deskriptiv del, hvor den enkelte offentlige eller private instans eller det enkelte initiativ præsenteres, og en analytisk del, hvori disse vurderes i lyset af et overordnet sigte mod en styrket kirkelig indsats på området resocialisering af tidligere indsatte i Danmark.[45] Slutteligt opsamles kapitlets indsigter i en tværgående analyse, der bygger på fire centrale resocialiseringsindsatser: 1. Boligforhold 2. Beskæftigelse 3. Netværk og 4. Formål og mening.[46]

2.1. Offentlige aktører

Under overskriften „offentlige aktører" figurerer dels Kriminalforsorgen, dels fængsels- og arresthuspræsterne. At Kriminalforsorgen er en offentlig institution er åbenlyst, i og med den er forankret i Justitsministeriet. At fængsels- og arresthuspræsterne også figurerer som offentlige aktører kan derimod med en vis berettigelse gøres til genstand for diskussion, idet der hersker divergerende og stærke såvel teologiske som organisatoriske syn på folkekirkens identitet som en del af det statslige forvaltningsapparat.

Det er derfor et aktivt valg, at fængsels- og arresthuspræsterne i det følgende kategoriseres som offentlige aktører. Valget er faldet således, idet fængselspræsterne for en mindre dels vedkommende er aflønnet af Justitsministeriet og ansat af Kirkeministeriet, mens størstedelen af dem sammen med arresthuspræsterne er ansat af Kirkeministeriet og aflønnet af det enkelte stift. Der er således tale om offentlige ansættelser, hvilket i den aktuelle rapports optik hjemler at omtale gruppen af præster som offentlige aktører.

45 Den deskriptive del baserer sig dels på elektronisk, fx institutionelle hjemmesider, og traditionelt skriftligt materiale, fx officielle foldere og brochurer, dels på interviews, som er foretaget med centrale personer omkring den enkelte institution, funktion eller projekt. Interviews er ikke transskriberet. Der er under det enkelte interview taget notater, som er systematiseret, nedskrevet og elektronisk lagret. I de tilfælde, hvor der henvises til oplysninger opnået ved interviews i nedenstående beskrivelser, er oplysningerne i videst muligt omfang konfereret med den eller de personer, der gengives.

46 Disse fire områder vil være genkendelige i enhver resocialiseringskontekst. Aktuelt skal de dog akkrediteres den hollandske organisation *Exodus*, hvor disse fire „nøgler" er vejvisende for organisationens resocialiseringsarbejde. Se også afsnit 3.3.1. nedenfor.

2.1.1. Kriminalforsorgen

„Kriminalforsorgens overordnede mål er at medvirke til at begrænse kriminalitet", hedder det på institutionens hjemmeside.[47] Dette mål opfyldes dels på kortere sigt gennem fængsling eller anden straffuldbyrdelse, som hindrer den kriminelle i at fortsætte et kriminelt virke, dels gennem mere langsigtede resocialiseringstiltag som fx „at støtte de dømte [med] tilbud om uddannelse og personlig udvikling, så de senere kan leve et liv uden kriminalitet". Forsorgens resocialiserende opgaver er fremhævet i institutionens vision: „Vi bringer mennesker sikkert videre til et liv uden kriminalitet".

Straffuldbyrdelsen er en offentlighedsopgave. Den ligger alene hos Kriminalforsorgen, de dertil knyttede institutioner, arresthuse og fængsler, og i det såkaldte „Kriminalforsorgen i Frihed", som har ansvaret for tilsyn og kontakt med Kriminalforsorgens dømte uden for fængsler og arrester. Den resocialiserende del af forsorgens formål er imidlertid en opgave, hvor civilsamfundsaktører kan gøre sig gældende. Det sikrer dels en vis diversitet i de tilbud, som gives, dels kan det være vanskeligt at sikre tilstrækkelige midler inden for det offentlige system til at dække de resocialiseringsbehov, Kriminalforsorgen identificerer. Endelig besidder civilsamfundsaktørerne på området en uafhængighed af det officielle system, som flere tidligere indsatte angiveligt sætter pris på.[48]

Samtlige resocialiseringstiltag i regi af andre aktører end Kriminalforsorgen, som indebærer kontakt til indsatte, skal afklares med og finde godkendelse hos Kriminalforsorgen, det lokale kriminalforsorgsområde eller hos den lokale arresthus- eller fængselsledelse, såfremt der er tale om lokale tiltag, fx besøgstjenester eller lignende hos indsatte i en enkelt institution.

Samtale med centerdirektør i Center for Straffuldbyrdelse i Kriminalforsorgen Annette Esdorf og chefkonsulent Morten Gudmand-Høyer, ansvarlig for Kriminalforsorgens relationer til den gejstlige betjening i fængsler og arresthuse,[49] slår fast, at der fra Kriminalforsorgens side er stor interesse for og velvilje til at samarbejde med kirkelige civilsamfundsaktører på resocialiseringsområdet blandt indsatte. Direktør for Kriminalforsorgen Johan Reimanns anbefaling af Café Exit generelt og tidligere vicedirektør i Kriminalforsorgen Annette Esdorfs anbefaling af det aktuelle projekt bekræfter denne holdning.[50]

Kriminalforsorgen skelner ikke i udgangspunktet mellem trosbaserede og sekulære civilsamfundsaktører men kerer sig først og fremmest om, hvorvidt de enkelte tiltag og projekter har den ønskede resocialiseringseffekt. Forsorgen er som sådan religionsneutral, rettet mod alle uanset kulturel eller religiøs baggrund. I fald det er tiltag og projekter med religiøs baggrund eller indhold, er det dog en betingelse for godkendelse og accept, at der er fuld frihed, når det kommer til

---

47 Nedenfor beskrives primært Kriminalforsorgens politikker vedr. og holdninger til interaktion med civilsamfundsaktører, herunder kirkelige tiltag, på området resocialisering. Det er altså ikke Kriminalforsorgens samlede arbejde som sådan, der adresseres. For en detaljeret introduktion til Kriminalforsorgens strukturer og opgaver henvises til institutionens hjemmeside på http://www.kriminalforsorgen.dk/. Beskrivelser og oplysninger i det følgende er hentet fra denne hjemmeside med mindre andet er angivet i teksten eller fodnoter.

48 Dette fremgår generelt af de samtaler, som er ført med repræsentanter fra såvel Kriminalforsorgen som civilsamfundsaktører på området og tidligere indsatte.

49 Samtalen fandt sted 13. oktober, 2015.

50 Se bilag 1.2. og 1.3.

deltagelse i eventuelle religiøse handlinger. Her har Kriminalforsorgen også en opgave i at beskytte de indsatte mod uønskede aktiviteter.

Det fremgår af samtalen med Annette Esdorf og Morten Gudmand-Høyer, at fængsels- og arresthuspræsternes arbejde ubetinget værdsættes som en stabiliserende kraft i forsorgens institutioner. En målbar resocialiserende effekt er ikke dokumenteret, men formodes at være til stede i kraft af, at præsterne gennem aktiviteter for og med de interesserede indsatte repræsenterer samfundet uden for murene og dermed den normalitet, Kriminalforsorgen har som mål at resocialisere til.

Når det kommer til deciderede resocialiseringsinitiativer fra kirkelig side, altså ikke det pastorale, sjælesørgeriske og gudstjenestelige arbejde, præsterne udfører, kan Esdorf og Gudmand-Høyer ikke umiddelbart pege på, hvor en evt. komparativ fordel for de kirkelige projekter skal findes i sammenligning med sekulære eller offentlige initiativer. De konstaterer, at en del af projekterne har en målbar effekt, men Kriminalforsorgen har ikke systematisk undersøgt, hvorvidt det har med den kirkelige baggrund at gøre.

Der foreligger ikke et fuldt samlet overblik over kontakter til resocialiserende trosbaserede civilsamfundsaktører på landsplan og myndighederne bestræber sig heller ikke på at tilvejebringe det. Direkte adspurgt vedr. interesse for en national samlet registrering i kirkeligt regi svarer Morten Gudmand-Høyer i en mailkorrespondance, at „vi [ikke] i kriminalforsorgen eller direktoratet har noget sagligt behov for en central registrering af kirkelige tiltag/samarbejder, som vi deltager i, ligesom vi heller ikke som sådan har det omkring samarbejder i forhold til evt. andre tiltag, der måtte have en eller anden form for forbindelse til andre religioner end kristendom“.[51]

Gudmand-Høyer bekræfter i samme korrespondance, at det er effekten af samarbejdstiltag med kirkelige instanser, organisationer og projekter, der findes og forhandles lokalt, der har interesse. Ikke deres baggrund som kirkelige eller af anden tros-baseret observans. Formålet med samarbejdet er således udelukkende, at der i disse projekter findes mulighed for „delopfyldelse af det [resocialiserings]ansvar, kriminalforsorgen har som myndighedsopgave“.[52]

Gudmand-Høyers konklusion bliver derfor, direkte adspurgt, at „de [kirkelige] tiltag og berøringsflader, som kriminalforsorgen har, [ikke] indikerer, at vi har særligt og sagligt behov for, at der [bliver] dannet én central kirkelig instans, som i nogen grad [er] repræsentativ for de kirkelige tiltag“,[53] da det ikke er den fælles kirkelige baggrund, der er afgørende for samarbejdet men alene effekten. Dog tilføjer han, at man for så vidt godt kunne forestille sig, at en central kirkelig instans med en vis volumen, bred kirkelig tilslutning og særligt resocialiseringssigte kunne blive en naturlig samarbejdspartner i visse projekttiltag.[54]

---

51 Mailkorrespondance mellem Morten Gudmand-Høyer og Jørgen Skov Sørensen af 18. december 2015. Korrespondancen er vedlagt som bilag 2.1.
52 Ibid.
53 Ibid.
54 Dette i følge samtale mellem Gudmand-Høyer og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensen den 1. februar 2015.

2.1.1.1. Analyse og vurdering

Der er ingen tvivl om, at Kriminalforsorgen sætter pris på samarbejdet omkring succesfulde kirkelige resocialiseringsprojekter og -initiativer nationalt og lokalt. Ikke på grund af projekternes eller initiativernes kirkelige eller trosbaserede forankring, men fordi disse projekter er medvirkende til, at forsorgen som en tjenstlig myndighed gennem samarbejdet med eksterne aktører får mulighed for i højere grad gennem partnerskaber at opfylde sine forpligtelser som resocialiserende offentlig instans.

Kriminalforsorgen har således ikke noget specifikt ønske om en styrket *kirkelig* indsats på resocialiseringsområdet. Forsorgens primære interesse ligger i den målbare effekt. Så længe kirkelige initiativer har beviselig effekt og i øvrigt arbejder med de indsatte på basis af frivillighed i de tilfælde, hvor der indgår religiøse elementer i projektet, vil der være interesse for samarbejde.

Når der i den aktuelle undersøgelse således tales om en styrket kirkelig indsats gennem formuleringerne „et behov for [...] en mere samlet vision for, hvordan en kirkelig resocialiseringsindsats kan se ud i Danmark" og „en ambition om at opbygge en national model for en kirkelig resocialiseringsindsats",[55] må det konstateres, at der først og fremmest er tale om en behovsformulering fra kirkelig side og ikke et ønske, som udgår fra Kriminalforsorgen, om end det indikeres, at der naturligvis ville blive samarbejdet med en sådan, såfremt den var etableret.

Der hersker næppe tvivl om, at en „samlet vision" og en „national model" i det omfang, disse tiltag ville styrke kvaliteten og effekten af det arbejde, der udføres, naturligt vil øge forsorgens interesse for samarbejde, men det er helt op til de kirkelige aktører at skaffe evidens for, at sådanne skridt vil kunne medføre en styrket resocialiserende effekt.

Parallelt hermed har Kriminalforsorgen for nuværende ikke gjort sig systematiske overvejelser eller udført undersøgelser omkring betydningen af diakonalt resocialiseringsarbejde i forhold til fx en offentlig eller sekulær indsats. Det tilfalder de kirkelige aktører på området overbevisende at bevidne vigtigheden og relevansen af at arbejde med et diakonalt udgangspunkt med de særkender, et sådant arbejde har – jf. afsnit 1.2.1. ovenfor – såfremt man mener at have andet og mere at byde ind med end en kopi af myndighedernes tilbud.

2.1.2. Fængsels- og arresthuspræsterne

De ordninger, der pt. sætter rammerne for fængsels- og arresthuspræsternes virke i Danmark, er beskrevet i et fælles dokument fra Kirkeministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen.[56] Heraf fremgår det, at den gejstlige fuldtidsbetjening af Kriminalforsorgens lukkede fængsler med få undtagelser aflønnes af Justitsministeriet men ansættes af Kirkeministeriet, mens betjeningen af de åbne fængsler tilstræbes besat af minimum 50% ansættelser inden for det enkelte stifts bevillingsramme, dvs. der også her er tale om kirkeministerielle ansættelser.

---

55 Jf. bilag 1.1, side 5.

56 Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse, 2005, vedlagt som bilag 2.2.

Samme ansættelsesforhold gør sig gældende i arresthusene, der iflg. samme dokument betjenes med minimum 25% stillinger og i større arresthuse med minimum 40% stillinger. I begge tilfælde kræves det, at opgaverne prioriteres i det enkelte stift samt af den enkelte præst. I alle tilfældene er det den lokale folkekirkelige biskop, der har det gejstlige tilsyn med fængsels- og arresthuspræsterne. Fængsels- og arresthuspræsterne har tavshedspligt på samme vis som sognepræster og øvrige funktionspræster.

Nærværende rapports indgang til fængsels- og arresthuspræsterne går gennem samtaler med et udvalg af præster med disse opgaver fordelt på lukkede og åbne fængsler samt arresthuse.[57] Disse samtaler afslører, at der – helt i forlængelse af folkekirkens tradition for forståelse af præstegerningen i et almindeligt sogn – hersker flere forskellige opfattelser af fængsels- og arresthuspræstens opgaver. Som i sognearbejde er der plads til individuelle løsninger og prioriteringer.

Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse er dog bilagt en såkaldt „Stillingsbeskrivelse for fængsels- og arresthuspræster", som i listeform sætter ord på de typiske pastorale og øvrige opgaver i henholdsvis lukkede og åbne fængsler samt arresthuse.[58] Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster har endvidere i deres Foreningshåndbog listet en række opgaver, som kan overvejes for arresthuspræsternes vedkommende.[59]

Generelt afviger disse beskrivelser ikke i deres grundsubstans fra almindeligt sognearbejde. Thomas M. Rønberg, formand for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster og selv sogne- og arresthuspræst i Frederikssund, konstaterer da også i foreningens håndbog, at „[a]rresthuspræstens opgave er at yde sjælesorg, undervise og afholde gudstjenester og kirkelige handlinger".[60] Lignende udsagn har præget udtalelser fra de øvrige fængsels- og arresthuspræster, som er interviewet. Indsatte i fængsel eller arresthus er præstens sognebørn, er en del af præstens samlede sogneaktiviteter og afviger som sådan ikke fra andre sognebørn.

Af samme grund vægrer de interviewede præster sig ved at omtale deres opgaver som decideret „resocialiserende". De påpeger derimod den værdi, der ligger i netop ikke at have et målbart formål med de samtaler, der føres, hvad enten de er af mellemmenneskelig konverserende eller decideret sjælesørgerisk art. På denne vis ligger præsternes arbejde meget tæt op ad den forståelse af diakonalt arbejde, som kommer til udtryk i afsnit 1.2.1. ovenfor – middel og mål udgrænses ikke men er del af en relation mellem to mennesker.

Præsten står på sin vis over for den indsatte og repræsenterer den „værdirevolution", Hans Raun Iversen påpeger som et grundelement i diakonien – i det konkrete tilfælde som ét menneske over for et andet. Ikke som en myndighedsperson eller en terapeut med en særlig dagsorden, som stort

---

57 Der er ført samtaler med Thomas M. Rønberg, sogne- og arresthuspræst i Frederikssund, Mette Kruse Andersen, sogne- og fængselspræst ved Statsfængslet i Jyderup, Erik Adrian, fængselspræst ved Københavns Fængsler samt Bjarne Lenau Henriksen, frivillig fængsels- og arresthuspræst i Statsfængslet ved Horserød med tilknytning til Kirkens Korshær. Se evt. også „Arresthus- og fængselspræster" i Lene Kühle et al (eds) Funktionspræster i Danmark: En kortlægning, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter og Center for Samtidsreligion, Aarhus Universitet, 2015, side 97 – 108.
58 Ibid., side 10-11.
59 Foreningshåndbogen er vedlagt som bilag 2.3.
60 Ibid. side 22.

set alle andre, den indsatte konfronteres med i fængslet, men som et medmenneske, der kan give fuld opmærksomhed til samtalepartneren fremfor „sagen“, som den indsatte uomgængeligt bærer med sig.

At Kriminalforsorgen og samfundet som sådan tillader et sådant „parallelt værdisæt“ bag fængselsinstitutionernes mure og angiveligt aldrig spørger til de målbare effekter er – lyder det samstemmende fra de interviewede præster – et privilegium, der skal værnes om.

Præsternes arbejde har altså ikke resocialisering som effektmål. Det betyder imidlertid ikke, at deres arbejde nødvendigvis er uden en vis form for resocialiserende indflydelse. Eksempelvis kan samtalen om andet end fængsel og straf – og om den indsatte som fx „familiefar“ frem for „indsat“ – være et vindue til den „almindelige samfundsborger“, Kriminalforsorgen påpeger i sin definition af „resocialisering“.[61]

Fængsels- og arresthuspræsterne – særligt førstnævnte, da de i højere grad end arresthuspræsterne kommer i kontakt med indsatte, der står umiddelbart foran prøveløsladelse eller på anden måde nærmer sig udstået straf – ser også for en dels vedkommende sig selv som et bindeled mellem tiden i fængslet og den første vanskelige tid uden for murerne.

Præsterne kan imidlertid ikke – trods angiveligt hyppige ønsker om det fra løsladtes side – følge de tidligere indsatte længere end til fængselsporten. De kan dog pege på kirkelige resocialiseringsinitiativer, fx Café Exit eller Kirkens Korshærs botilbud „Slusen“ i Dianalund, som er gearet til at modtage tidligere indsatte efter løsladelse for at lette overgangen til et normaliseret liv.[62] Endelig kan fængsels- og arresthuspræsterne pege på den løsladtes lokale sognekirke som et alternativ til samtaler, sjælesorg og gudstjenesteliv i fængslet, i de tilfælde, vedkommende opnår fast adresse umiddelbart efter løsladelsen.

2.1.2.1. Analyse og vurdering

Fængsels- og arresthuspræster nyder særstatus inden for Kriminalforsorgens arbejde, bl.a. fordi de opfylder et behov, som de offentlige myndigheder ikke kan honorere. De bliver en form for mellemmænd og –kvinder, som ikke repræsenterer systemet, som har tavshedspligt, og – som en præst formulerede det – oftest er „lykkeligt uvidende“ om, hvad der ligger bag den enkeltes dom og fængsling og derfor kan fokusere på alt det andet, som konstituerer den mand eller kvinde, der sidder overfor. Den positive mangel på dagsorden er afgørende i relationen og kan sætte folk mentalt fri i det mindste for en stund.

Hvorvidt der i denne relation er tale om resocialiserende arbejde, er et åbent spørgsmål. Nogle præster ynder at undgå dette mærkat netop for at undgå at blive identificeret med en særlig hensigt eller dagsorden. Samtidigt kan den formålsfrie samtale menneske og menneske imellem vise sig at være en delmængde af vejen til *desistance* – processen, hvori den personlige beslutning om at ville forlade en kriminel løbebane indgår. IRISS påpeger netop, at vokabulariet, der anvendes i re-

61 Se afsnit 1.2.2. for denne definition. Se tillige afsnit 2.1.1. ovenfor for parallel iagttagelse af præsters normaliserende effekt.
62 Se afsnit 2.2.1. og 2.2.2. nedenfor for yderligere beskrivelse af de to tilbud.

socialiseringsprocessen, hæmmer processen, hvis det i høj grad afspejler den identitet, det enkelte individ ønsker at lægge bag sig.[63] Her bliver samvær og samtale med præsten et fristed, der peger på fremtidig frihed, hvor den enkelte er andet og mere end „kriminel", „dømt" og „indsat".

Resocialiserende effekt i præstearbejdet eller ikke, det giver næppe mening at adskille arresthus- og fængselspræsternes opgaver bag murene fra de mere systematisk målrettede, kirkelige resocialiseringsinitiativer efter endt afsoning. Dels bygger præsterne et tillidsforhold op mellem den indsatte og kirken som sådan, der kan vise sig afgørende for en succesfuld kirkeligt baseret resocialisering efter løsladelsen. Dels er præsterne helt konkret med til at pege på de resocialiseringsmuligheder, der ligger i kirkeligt regi, og på den måde er de et forberedende element i ethvert kirkeligt baseret resocialiserende arbejde.

Det kan formentlig heller ikke afvises, at præsternes tilstedeværelse og indsats i arresthuse og fængsler er medvirkende årsag til den velvilje, Kriminalforsorgen viser kirkeligt forankrede resocialiseringsprojekter – også selvom kirkelige projekter angiveligt ikke nyder særlig gunst. På den baggrund kan man næppe forestille sig et succesfuldt kirkeligt resocialiseringsarbejde, der ikke bringer fængsels- og arresthuspræsterne i spil gennem samarbejde omkring deres kendskab til og tillid inden for Kriminalforsorgen og deres forståelse for og erfaring med noget, der ligger helt inde ved kernen af diakonalt arbejde.

2.2. Frie kirkelige aktører

Under overskriften „frie kirkelige aktører" figurerer dels en række kirkelige organisationer, der i større eller mindre grad har resocialisering af tidligere indsatte som et diakonalt og organisatorisk mål, dels er folkekirken i form af sogn, provsti og stift placeret i denne kategori. Denne placering af folkekirken i form af sogn, provsti og stift kan umiddelbart betragtet synes i modstrid med placeringen af fængselspræsterne i kategorien offentlige aktører, men en række forhold gør denne skelnen såvel organisatorisk som politisk legitim.

Billedligt talt har folkekirken historisk set stået på to ben. På den ene side har man kunnet observere folkekirkens faste struktur forankret i Kirkeministeriet og med en lokal inddeling i sogne, provstier og stifter. Denne del har først og fremmest haft til opgave at varetage de folkekirkelige kerneydelser som gudstjenester og kirkelige handlinger.

På den anden side har der været en stærk tradition for frie folkekirkelige organisationer, drevet frem af dedikerede civilsamfundsaktører og med egne demokratiske bestyrelser forankret i et folkeligt bagland. Disse organisationer har typisk specialiseret sig i at varetage nogle af de traditionelle kirkelige opgaver, som sogne, provstier og stifter ikke umiddelbart tog sig af, herunder fx det brede arbejde med børn og unge, mission og nødhjælp samt diakonalt arbejde i Danmark.

63 Se afsnit 1.2.3. ovenfor.

Denne arbejdsdeling er i nyere tid beskrevet af konsulent Mogens S. Mogensen i hans studie „Den danske model – samspil mellem sognemenighederne og de frie kirkelige organisationer i folkekirken“, hvor han dels beskriver den historiske udvikling – bl.a. præget af en stærk teologisk og ekklesiologisk modvilje mod gerningskristendom og national, centraliseret ensretning – dels analyserer de bevægelser og ændringer, som på en række områder aktuelt udfordrer det historiske mønster med folkekirkens to ben.[64]

Mogens S. Mogensen påviser, at opbakningen til de frie kirkelige organisationer generelt set er vigende, samtidigt med at særligt sognemenigheder og provstier i stigende grad kaster sig ud i aktiviteter, der normalt ikke har fundet plads i den officielle del af folkekirken – dette særligt inden for det diakonale felt i sognemenighedernes eller provstiernes nærområder. Der er imidlertid ingen tvivl om, at organisationerne trods tendenser til vigende folkelig opbakning sidder inde med både erfaring og ekspertise på de områder, de dækker, og en række provstier og sognemenigheder har da også set muligheder i tættere samarbejde.

Samarbejdet har både styrket projekternes faglige indhold og været med til at forny organisationernes folkelige bagland. Situationen er således i dag den, at den situation, der tidligere fremstod som en skarp skelnen mellem sogn, provsti og stift på den ene side og de kirkeligt aktivistiske organisationer på den anden, er under pres.

Der er givetvis flere årsager til denne udvikling. En helt afgørende motivation er imidlertid den, at Kirkeministeriet gennem en stribe betænkninger inden for de seneste 10 år har åbnet for et højere aktivitetsniveau i folkekirkens sognemenigheder og provstier. Særligt Betænkning 1477 *Opgaver i sogn, provsti og stift*[65] har opnået folkekirkelig status som det kirkeministerielle skrift, der frem for andre legitimerer en mere aktivistisk linje i sognemenigheder og provstier, blandt andet via udsagn som det nedenfor citerede, der knytter sig til overvejelser omkring faldende medlemstal, trængt økonomi og et stigende antal ikke-folkekirkelige trossamfund:

> [...] de ændrede vilkår giver anledning til at spørge, om der kan tænkes ændringer i organiseringen af opgaverne i folkekirken, der kan gøre kirken mere egnet til at varetage sin mission i det samfund, vi lever i i dag.[66]

Uden direkte at opfordre til integreret samarbejde mellem sognemenigheder og frie folkekirkelige organisationer anerkender Betænkning 1477 dog disse organisationers folkekirkelige legitimitet og ikke mindst deres plads i det samlede billede af folkekirkens tilstedeværelse og fremtoning i samfundet, når betænkningen om organisationernes frihed, dvs. den frie stilling uden for det „officielle“ kirkeministerielle system, skriver:

---

64 Mogens S. Mogensen, Den danske model – samspil mellem sognemenighederne og de frie kirkelige organisationer i folkekirken. Unitas Forlag, Frederiksberg 2007. I realiteten har de fleste af de aktive kirkefolk i organisationerne været aktive i deres sognemenigheder også, men organisatorisk har adskillelsen været prægnant.

65 Betænkning 1477 Opgaver i sogn, provsti og stift: Betænkning fra Arbejdsgruppen om ændring af den kirkelige struktur, Kirkeministeriet 2006. Betænkning 1477 kan downloades her http://www.statensnet.dk/betaenkninger/1401-1600/1477-2006/1477-2006_pdf/printversion_1477-2006.pdf.

66 Ibid., side 11. Betænkning 1477 anfører i forskellige sammenhænge folkekirkens mission som „at forkynde Kristus som hele verdens frelser“, jf. betænkningens side 12, en mission, der med publikationens ordvalg konkretiseres gennem aktiviteter inden for områderne undervisning, diakoni og mission. Betænkningen konstaterer samtidigt, at disse er opgaver „som kun til dels kan organiseres med udgangspunkt i sognet“ men vil have gavn af mere udbredt samarbejde på tværs af såvel provsti som stift (ibid. side 13).

> [Denne frihed] giver også mulighed for en levende udveksling mellem den „officielle“ folkekirke med dens embeder og myndigheder, og det brede kirkelige og folkelige liv. Dette kan især være en styrke for så vidt angår opgaver inden for områderne undervisning, diakoni og mission, hvor den større handlefrihed og det engagement, der typisk kendetegner de frivillige organisationer, kan være en særlig fordel.[67]

Effekten af disse formuleringer har vist sig bredt i folkekirken. Det gælder først og fremmest i en række sognemenigheder, som qua deres anselige autonomi omkring sognets aktiviteter kan agere relativt selvstændigt på behov – fx behov for små, lokalt forankrede diakonale projekter. I en række tilfælde sker dette i samarbejde med traditionelle frie folkekirkelige aktører.

Provstier viser sig imidlertid også i stigende grad som handlingsagenter. En sådan tendens styrkes af en stigende økonomisk centralisering i provstierne og ikke mindst Kirkeministeriets tilskyndelse til at arbejde lokalt med projekter, visioner og målsætninger – et vigtigt element i provsternes uddannelse. Netop det lokalt forankrede og ubundne af deciderede nationale påbud har blødt op på frygten for ensretning i folkekirken og har lukket op for en mangfoldighed af initiativer i overensstemmelse med lokale behov og muligheder.[68]

På denne baggrund henlægger den aktuelle rapport den folkekirkelige struktur med sogn, provsti og stift under frie folkekirkelige aktører.

2.2.1. Café Exit

Cafe Exit er en forening,[69] der på initiativ af en række fængselspræster, en organist (lederen af fangekoret)[70] og en sognepræst, som så behovet for et kirkeligt initiativ til at tage hånd om indsatte efter løsladelse, blev dannet i 2007. Foreningen har som del af en bevidst ekklesiologisk strategi siden dannelsen haft nær kontakt til Apostelkirken på Vesterbro i København,[71] og administration og primære lokaler ligger i Saxogade tæt på Apostelkirken og denne sognekirkes menighedsfaciliteter.[72] Café Exit udgør uden sidestykke landets største og bredest orienterede kirkelige resocialiseringsarbejde.

---

67 Ibid., side 44.

68 Betænkning 1491 Folkekirkens lokale økonomi: Betænkning fra Udvalget om den lokale økonomi i folkekirken, Kirkeministeriet 2007, slår således fast, at „interessen for at arbejde med vision og målsætning imidlertid [i de senere år er] vokset stærkt, både i det enkelte menighedsråd, i samarbejdet mellem flere menighedsråd og i provstiudvalgene“, side 169. Ministeriet hilser denne udvikling velkommen: „Skal folkekirken fastholde sin mission [dvs. som kristen kirke at forkynde Kristus som hele verdens frelser, jf. Betænkning 1477, side 12] på alle niveauer, er det vigtigt, at der løbende foregår en proces, hvor denne sammenholdes med den faktiske virksomhed, så det hele tiden sikres, at folkekirkens ressourcer anvendes til formål, der tjener denne mission“, Betænkning 1491, side 168. Betænkning 1491 kan downloades her http://www.statensnet.dk/betaenkninger/1401-1600/1491-2007-1/1491-2007-1_pdf/printversion_1491-2007-1.pdf.

69 Café Exit anvender selv termen „forening“ fremfor „organisation“.

70 Vedr. Fangekoret: se fodnote 38 nedenfor.

71 Det har fra starten været en kongstanke, at Apostelkirkens menighed skulle stå åben som en kirkelig netværks- og fællesskabsmulighed for de tidligere indsatte, som måtte ønske at indgå heri. Af samme grund er Café Exits aktiviteter i Odense og Aarhus (se nedenfor) bundet op på menighedsfællesskaber.

72 Trods navnet Café Exit er der ikke tale om en traditionel Café, åben for offentligheden. Foreningen Café Exit holder imidlertid til i et café-lignende interiør, som er en inviterende og afslappet kulisse for besøgende udefra, herunder tidligere indsatte, der opsøger Café Exits medarbejdere for at få bistand og vejledning.

Café Exit danner den administrative og aktive ramme om landets mest ekstensive kirkelige resocialiseringstiltag med en lang række aktiviteter i porteføljen ud fra lokaliteter i København, Aarhus og Odense. Foreningen beskriver sig selv som et „kirkeligt socialt arbejde" – en beskrivelse, der indholdsmæssigt er i overensstemmelse med begrebsafklaringen af diakoni i kapitel 1 ovenfor. Blandt andet hedder det i dokumentet, der definerer Café Exits kirkeligt sociale profil, at værdierne for foreningens indsats er *værdighed*, herunder gensidighed, *fællesskab*, *fortalervirksomhed* samt *håb*.[73] Beskrivelsen herunder er primært baseret på samtaler med foreningens PR og informationsmedarbejder, Hans Andersen[74] samt på foreningens hjemmeside.[75]

Café Exit, som beskæftiger 12 ansatte[76] og mellem 150-200 frivillige, har som mål „at hjælpe hele mennesket", som det hedder på foreningens hjemmeside. „Det handler ikke blot om at få et job, et nyt netværk eller et sted at bo" – tanken er således, at der er en årsagssammenhæng mellem løsningerne på de forskelligartede udfordringer, en tidligere indsat står overfor ved løsladelse. „Målet er at hjælpe det enkelte menneske til at tage ansvar for sit eget liv og til at arbejde med de udfordringer, som kommer". Café Exit tilbyder derfor et varieret udbud af programmer, så det enkelte menneske kan vælge de tilbud, som passer til ham eller hende.

Nedenfor beskrives en række af Café Exits kerneydelser. Arbejdet, som primært er finansieret af offentlige puljer og private fonde, herunder i særlig grad TrygFonden, udføres af en blanding af ansatte og frivillige medarbejdere. Der er en stærk tradition for frivilligt arbejde på alle niveauer i foreningen – såvel uddannede terapeuter og socialarbejdere som frivillige uden specifikke faglige forudsætninger – i fx mentor- eller ledsageroller – lægger et stykke arbejde i Café Exit.[77]

Brugere henvender sig enten selv eller bliver visiteret af kommunen, men der er et stærkt samarbejde med såvel Kriminalforsorgen som Københavns Kommune med omegnskommuner samt Aarhus og Odense kommuner, som samlet dækker størstedelen af brugerne. De tidligere indsatte, der visiteres til Café Exit er oftest stærkt belastede af tidligere eller nuværende udfordrende sociale sammenhænge. Dette er en stigende tendens i arbejdet.

Rådgivningsteam

Selvom det er bredt anerkendt, at resocialisering er et individuelt anliggende, hvor den enkelte altid har særlige personlige udfordringer, som skal mødes, er mange problemer ved endt afsoning dog fælles for de løsladte. Det kan typisk være uafklaret boligsituation, tilbagefald til kriminelle netværk eller mangel på beskæftigelse. Café Exit driver et rådgivningsteam, der via samtaler med

---

73 Dokumentet „Café Exits kirkeligt sociale profil" er vedlagt som bilag 1.9. Se også omtalen i afsnit 1.2.1.
74 Der er foretaget interview med Hans Andersen 26. januar, 2016. Da Café Exit i samarbejde med Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter er primus motor i det aktuelle projekt, har der i projektarbejdet tillige været rig mulighed for uformelle samtaler med leder af Café Exit, Ole Bjørn Andersen og formanden for foreningens bestyrelse, sogne- og indvandrerpræst Niels Nymann Eriksen, Apostelkirken.
75 Se Café Exits hjemmeside findes på http://www.cafeexit.dk/. Direkte citater nedenfor er baseret på hjemmesiden, mens beskrivelser er baseret på hjemmeside, interviews og samtaler.
76 Ansættelserne svarer til 8 årsværk.
77 For at ruste de frivillige til mødet med brugerne tilbyder Café Exit uddannelse af frivillige i fx „den gode samtale" og konfliktløsning. Emnerne omfatter også oplysning om rets- og fængselssystemet i Danmark, kriminalitetens årsager samt introduktion til det menneskesyn, der ligger til grund for en diakonal indsats.

de indsatte eller ex-indsatte, som ønsker et skifte i deres liv, søger at afdække, hvilke forhold, der rammer den enkelte særligt hårdt.

Der er offentlige systemer, som er sat i værk for at afhjælpe og støtte på dette område, men erfaringen viser, at mange ex-indsatte ikke magter at tage de nødvendige møder med sagsbehandlere i kommunerne, fordi de ser sig selv i opposition til det etablerede system. Café Exit tilbyder derfor at ledsage ex-indsatte til møder med kommunernes sagsbehandlere. Lignende forhold kan gøre sig gældende omkring boligsøgning eller besøg hos læge eller tandlæge. Alle disse aktiviteter finder sted i tæt samarbejde med den enkelte, så han eller hun selv er med til at tage ansvar.

Gældsrådgivning

Café Exit anser selv gældsrådgivning for indsatte eller nyligt løsladte som en kerneopgave. Et liv i kriminalitet medfører ofte vidt forgrenet gæld, og det danske retssystem, hvor indsatte er det offentlige skyldige for sagsomkostningerne, sætter ofte tidligere indsatte i en vanskelig økonomisk situation. I kombination med arbejdsløshed kan det med lethed føre til ny kriminalitet. Café Exits rådgivere hjælper med at få overblik over økonomien. Det kan enten være efter løsladelse eller i nogle tilfælde i den sidste periode af en afsoning.

„En typisk problemstilling er ofte en omfattende og uoverskuelig gæld, som for mange medfører en barriere for etableringen af en ny og bedre tilværelse“, hedder det på Café Exits hjemmeside. Det er derfor vigtigt at få lagt budget og undersøge muligheden af at få sat nogle gældsposter i bero, evt. at få gæld eftergivet. I enkelte tilfælde kan der være tale om at tilvejebringe en erklæring om insolvens eller evt. at søge om gældssanering. Som med alt arbejdet i regi af Café Exit sigtes der på, at den enkelte ender i en position, hvor han eller hun kan tage vare på eget liv – i det eksplicitte tilfælde gennem en sundere økonomi og fx gennem udarbejdelsen af et simpelt hverdagsbudget.

Kvindeklub

Cafe Exit driver en kvindeklub i Vestre Fængsel, i Statsfængslet i Horserød samt én gang om måneden i lokalerne i Saxogade. I Vestre Fængsel mødes kvinderne kort efter arrestation og indsættelse og introduceres der til de tilbud, som findes i Kvindeklubben, hvor ex-indsatte og frivillige mødes og spiser sammen, maler, synger, laver smykker og indgår i andre aktiviteter.

Dette arbejde fortsættes, når kvinderne typisk overflyttes til Statsfængslet i Horserød til videre afsoning. De har her typisk tilladelse til én gang om måneden at tage til København med præsten. Der er stor tilslutning til disse arrangementer, og kontakten bibeholdes i mange tilfælde efter løsladelse.

Kulturaktiviteter

Café Exit tilbyder en lang række kulturaktiviteter såvel inden for som uden for fængslerne. Sådanne kulturarrangementer, fx caféarrangementer i fængslerne eller kultureftermiddage/aftner i København, Aarhus og Odense, er af stor betydning i det relationsskabende arbejde. Disse aktiviteter

er med til at give indsatte[78] og tidligere indsatte et møde med samfundet uden for murene en mulighed for at tale med almindelige mennesker over en kop kaffe eller over et måltid mad og måske lade sig underholde af musik eller sang.

Ved caféarrangementer i fængslerne bruger frivillige udefra typisk fængslernes kirkerum til et par times samvær med de indsatte, som har behov for adspredelse. Arrangementerne er tænkt som nogle timers uforpligtende samvær, hvor man kan lære hinanden og evt. Café Exits øvrige tilbud at kende, og ikke andet end det. De kan dog evt. indeholde forskellige former for rådgivning, hvis der opstår behov blandt de besøgende.

Initiativet har de senere år bredt sig fra København til Jylland og Fyn. På Fyn finder arrangementerne sted i Sankt Hans Kirke i Odense,[79] hvor man er gået i samarbejde med Café Exit ved at stille frivillige medarbejdere til rådighed – ikke bare ved kulturarrangementer men også med en række sociale aktiviteter. Der er på samme vis i Aarhus et værdifuldt samarbejde med Frue Kirke. Den månedlige kultureftermiddag og andre sociale arrangementer afholdes i kirkens menighedslokaler.[80]

Café Exit har endvidere løbende udviklet et meget tilfredsstillende samarbejde med Aarhus Valgmenighed, som bidrager med en flerspektret indsats blandt andet i form Café i Statsfængslet Midtjylland, madklub i Café Exit regi, musikundervisning og frivilligkoordinering.[81]

Fangekoret

Et særligt tilbud i regi af Café Exit er Fangekoret, som ofte underholder i forbindelse med de kulturelle arrangementer i København. Fangekoret blev etableret i 2004, altså en del år inden Café Exit var en realitet, i Vridsløselille Statsfængsel på initiativ af organist Louise Adrian, som stadig er leder af koret.[82] Tanken bag Fangekoret, som består af sangere under afsoning og tidligere indsatte, er at motivere og inspirere til at engagere sig i sunde aktiviteter og i et fællesskab, som kan lede tankerne hen på at leve et andet liv end det, der gik forud for domsafsigelse og afsoning, og ikke mindst at give håb om, at det kan lade sig gøre at bryde ud af tilværelsen som kriminel.

Fangekorets medlemmer har gennem årene optrådt i mere end 500 kirker, og har der oplevet at blive set på og anerkendt som en samling af værdige og ligeværdige mennesker, som imidlertid har truffet nogle forkerte valg i tilværelsen. Arbejdet med Fangekoret har to umiddelbare effekter: dels er det med til at hjælpe indsatte ind i et fællesskab og der give anledning og lejlighed for sangerne til at udtrykke sig kunstnerisk gennem sangskrivning og optræden, dels bygger koret bro mellem fængsel og samfund ved gennem koncerterne at rykke almindelige menneskers fordomme om kriminelle.

---

78 Der gives udgang til indsatte med deltagelse i disse arrangementer for øje.
79 Se http://www.scthans-kirke.dk/site/Aktiviteter/For_alle/Kultureftermiddag/.
80 Aktiviteterne i Café Exit Odense og Café Exit Aarhus er en organisatorisk del af det samlede Foreningen Café Exit, men opererer i det daglige relativt selvstændigt. Dog finder der en vis koordinering sted fra ledelsen i København, når aktiviteterne berører arbejdet med offentlige myndigheder, herunder særligt Kriminalforsorgen, hvor klare entydige signaler er afgørende for et godt og tillidsfuldt samarbejde, samt fondsansøgninger, som kræver koordinering og intern prioritering.
81 Se http://www.aarhusvalgmenighed.dk/index.php?id=809&no_cache=1&sword_list%5B%5D=exit.
82 Fangekoret og folkene bag var i 2007 med til at skabe Café Exit som en række tilbud, der kunne supplere Fangekorets aktiviteter.

2.2.1.1 Analyse og vurdering

Café Exit er unik i Danmark og har med sit arbejde de sidste 9 år stærkere end noget andet initiativ været med til at sætte kirkelig resocialisering på det diakonale kort over Danmark. Samtidigt er Café Exit et eksempel på vellykket samarbejde mellem en fri folkekirkelig organisation med et særligt diakonalt sigte og en lokal sognemenighed, Apostelkirken, som bakker op om arbejdet med både faciliteter og frivillige medarbejdere.[83] Yderligere er det lykkedes at tilknytte to andre menigheder til arbejdet – Sankt Hans Kirke i Odense og Aarhus Valgmenighed. Herudover støtter en række menigheder arbejdet økonomisk.

Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at det er stærke menigheder, som det er lykkedes Café Exit at knytte til arbejdet. Det er en tendens, som også kan iagttages i forbindelse med andre resocialiserings- og fængselsprojekter nedenfor. I det aktuelle tilfælde er det foruden Apostelkirken, der er kendt som en diakonal profilkirke, der samler mange særligt aktive sognebørn,[84] Sankt Hans Kirke i Odense, en kirke med lignende teologisk profilstatus, Vor Frue i Aarhus og endelig Aarhus Valgmenighed, der i kraft af at være en valgmenighed er en profilkirke, som samler geografisk bredt.[85] Der har imidlertid ikke været organisatoriske kræfter i Café Exit til at engagere frivillige bredt i gængse folkekirkemenigheder, selvom arbejdet nyder relativ stort kendskab i folkekirken – bl.a. grundet Fangekorets mange optrædener.

Kaster man et blik på Café Exits egen omtale af indsats og mål, er det interessant at observere lighedspunkterne i relation til begrebsafklaringen vedrørende *desistance*, som netop peger på, at der på vejen ud af kriminalitet „er en lang række forhold, der kan gøre sig gældende, og at disse er afhængige af, hvilket individuelt menneske, der er tale om".[86] Det er således også for Café Exit et kernepunkt, at der i samarbejde med den enkelte tilrettelægges et forløb, som er tilpasset netop dette menneske. Også accentueringen af relationer er afgørende for Café Exits arbejde, som det kendes fra *desistance*-teorier, og ikke mindst den omstændighed, at man arbejder *sammen med* og ikke *for* den enkelte.

2.2.2. Kirkens Korshær

Kirkens Korshær er en af Danmark største diakonale organisationer. Korshæren arbejder primært med mennesker på kanten af samfundet og præsenterer sig selv på sin hjemmeside med ordene „Kirkens Korshær hjælper de mennesker, der i mange andre sammenhænge er blevet glemt, udstødt og opgivet".[87] Kirkens Korshær beskæftiger omkring 400 lønnede medarbejdere og har ca. 8000 frivillige tilknyttet. Organisationen arbejder nationalt i Danmark. Arbejdet i og omkring

---

83 Det er langt fra alle frivillige medarbejdere i Café Exit, der er tilknyttet Apostelkirken, men der hersker ingen tvivl om, at menighedens fællesskab i denne sognekirke spiller en stor og måske afgørende rolle for arbejdet med særligt kulturarrangementerne.
84 Der er i flg. kirkens egen hjemmeside „omkring 100 personer tilknyttet frivillige indsatsområder i kirken", hvilket formentlig ligger et godt stykke over gennemsnittet for en sognekirke i folkekirken, hvor der dog ikke findes statistik på området. Se www.apostelkirken.kw01.net/kort-om-apostelkirken.
85 Valgmenigheder har typisk et tydeligt teologisk præg i en bestemt retning, som gør, at man ønsker at udskille sig fra de gængse sognemenigheder. Valgmenighederne er i modsætning til frimenigheder under den stedlige biskops tilsyn og skal som sådan godkendes i Kirkeministeriet.
86 Se afsnit 1.2.3. ovenfor.
87 Se http://www.kirkenskorshaer.dk/sider/om-kirkens-korsh%C3%A6r.

fængsler og med indsatte og tidligere indsatte udgør i dag en mindre men historisk signifikant del af Korshærens arbejde – særligt via Korshærens Arresthustjeneste.[88]

Arresthustjenesten

Arresthustjenesten, der allerede i 1913 blev en integreret del af Korshærens diakonale arbejde, varetages i dag af tre arresthusmedarbejdere, Stig Kofoed, Ove Lauritsen og Jens Anders Brogaard,[89] der er ansvarlige for hver deres landsdel, og som alle tre har akkreditering hos Kriminalforsorgen til at arbejde i arresthusene. Arbejdet består i besøg hos landets arrester, hvor samtaler med de indsatte står i centrum. Arresthusmedarbejderne arbejder tæt sammen med arresthusenes myndighedspersoner og har adgang til de enkelte celler, i de tilfælde den indsatte ønsker det og tillader det.

Arresthusmedarbejderne vægrer sig ved at kalde deres indsats for „resocialisering". Dette først og fremmest da ophold i arresthuse typisk ligger i begyndelsen af en fængselsstraf. Den enkelte indsatte står af den grund ikke umiddelbart over for løsladelse og har dermed ikke umiddelbart behov for en målrettet resocialiseringsindsats. Arresthusmedarbejdernes opgave består snarere i at tale med de indsatte. Arresterne kan ofte være steder med mange bekymringer og tankemylder hos den enkelte omkring hvad, der skal ske fremadrettet. Arresthusmedarbejderne tilbyder i den sammenhæng sjælesørgeriske samtaler – eller bare samtaler.

Der kan dog være et element af forberedelse til en senere resocialiseringsproces implicit i dette arbejde. De indsatte, som benytter Kirkens Korshærs tilbud om en samtale, ved, at det er „kirkens" medarbejdere, de møder, og på samme måde som fængselspræsterne gennem deres tillidsopbyggende tilstedeværelse baner vejen for kirkelige resocialiseringstiltag efter endt afsoning, er også arresthusmedarbejderne fra Kirkens Korshær med til at bane vejen for et tillidsfuldt samarbejde med kirkelige resocialiseringsmedarbejdere på et senere tidspunkt.

Det er arresthusmedarbejdernes vurdering, at de generelt udfylder en rolle, som supplerer de folkekirkelige arresthuspræster,[90] der dels i mange tilfælde er pressede for tid og dels ikke er efterspurgte hos alle indsatte, netop fordi de er præster. Der er dog også indsatte, som takker nej til arresthusmedarbejderne og i stedet beder om en samtale netop med en præst. Kirkens Korshærs tilknyttede præster – de såkaldte korshærspræster – opererer for en dels vedkommende også som arresthuspræster.

Slusen

Hvor arresthusmedarbejderne og korshærspræsterne således ikke i udpræget grad arbejder med resocialisering men snarere med forberedende tillidsopbyggende arbejde, er Korshærens institution „Slusen" i Dianalund er rendyrket resocialiseringstiltag. Slusen, som blev etableret af daværen-

---

88 Tidligere generalsekretær i Kirkens Korshær og frivillig præst i Kriminalforsorgen Bjarne Lenau Henriksen har beskrevet Kirkens Korshærs Arresthustjeneste historisk og nutidigt i Fængselshistorisk Selskabs årsskrift 2013. Bjarne Lenau Henriksen „I Guds faderlige varetægt – en fortælling om Kirkens Korshærs Arresthustjeneste i næsten 100 år" i Leif Jørgensen et al (red) *Fængselshistorisk Selskab 2013*, side 30-59.
89 Der er gennemført en fælles samtale med de tre arresthusmedarbejdere den 7. december, 2015.
90 Se afsnit 2.1.2 ovenfor.

de arresthusmedarbejder Finn Pilgaard i 1990, er „et botilbud til løsladte fanger, hvor man kan få hjælp til at komme tilbage til en kriminalitetsfri, stoffri eller alkoholfri tilværelse“, som det hedder på Slusens hjemmeside.[91] Slusen er det eneste tilbud af sin art i Danmark, som drives af kirkelige aktører.[92]

Slusen ledes af Ebbe Fosgerau assisteret er Mogens Aaby.[93] Der er yderligere en medarbejder på 50% tilknyttet, og arbejdet er finansieret udelukkende af Kirkens Korshærs egne midler – herunder en mindre lejeindtægt fra de fire værelser, der er til rådighed.[94] Der er ikke døgnbemanding på Slusen men altid en tilkaldevagt. Beboerne passer i udstrakt grad sig selv – sørger for indkøb, madlavning og rengøring. Det er medarbejdernes fremmeste opgave at hjælpe med kontakten til myndigheder, med vejen til et mere struktureret liv med uddannelse eller job og i nogle tilfælde med behandling for misbrug af varierende karakter. Slusen er alkohol- og stoffri.

Institutionen arbejder sammen med Kriminalforsorgen vedr. ophold for dømte på Slusen de sidste 3 måneder af en afsoning,[95] men vælger i øvrigt selv, hvilke beboere, der får ophold. Alle kandidater – oftest kommer henvendelserne fra de indsatte selv – gennemgår et interview med leder Ebbe Fosgerau. På baggrund heraf søger Slusen at sammensætte beboerne på en måde, så de udgør et velfungerende team med nogenlunde ensartede standarder. En mindre del af beboerne har arbejde under opholdet, mens de fleste er på pension eller kontanthjælp. Nogle arbejder frivilligt i Kirkens Korshærs nærliggende genbrugsvirksomhed.

Det hedder i introduktionsfolderen til Slusen, at „man kommer til Slusen, fordi man vil videre“. Der er således en forventning om, at beboerne ønsker at skifte kurs i tilværelsen, et forhold, der tillige gøres til genstand for afklaring ved det indledende interview. Når dette er slået fast, præges institutionens holdning og arbejde i øvrigt af tillid til beboerne. Man søger at skabe en familiær stemning, hvor der både sættes rammer og er hjælp og støtte at hente – forhold, som mange af beboerne aldrig tidligere har oplevet.

Der sker tilbagefald, også for Slusens beboere, og flere har taget ophold der adskillige gange, men det er en vigtig del af Slusens pædagogik, at man hver gang tror på, at dette bliver den sidste gang et ophold på Slusen er nødvendigt.[96]

Der er et ønske fra såvel Slusen som fra Kirkens Korshær nationalt om at etablere et tættere samarbejde med folkekirken – for Slusens vedkommende de lokale sognekirker i om omkring Dianalund. Der er dog aldrig opnået aftaler om et formelt samarbejde med de lokale sognemenigheder trods interesse fra begge sider.

---

91 Se http://dianalund.kirkenskorshaer.dk/slusen/.
92 Kriminalforsorgen driver en række pensioner i Danmark, som på visse punkter kan sammenlignes med Slusen, se http://www.kriminalforsorgen.dk/Pensioner-4032.aspx. Dog er der her tale om større offentlige institutioner, hvor Slusen med sin begrænsede størrelse og plads til alene fire beboere ad gangen kan tilbyde en helt anden form for familiær opmærksomhed.
93 Der er gennemført et fællessamtale med de pågældende den 23. oktober, 2015.
94 Slusens arbejde har tidligere været delvist finansieret via kommunalt tilskud men nyder nu den frihed som egenfinansiering tillader. Slusen har et årligt budget på knapt 1,2 mio. kr.
95 Jf. Straffuldbyrdelsesloven §78 – se bilag 2.4.
96 Igen en tilgang, der resonerer med begrebsafklaringen for *desistance* i afsnit 1.2.3. ovenfor. Det er det lange seje stræk, der oftest giver resultat, og enhver indsats skal have for øje, at der ikke findes et *quick fix* i resocialiseringsarbejde.

Genbrug

Ud over Korshærens arresthusmedarbejdere og bostedet Slusen er organisationen kun sporadisk involveret i resocialisering. Ifølge organisationskonsulent i Kirkens Korshær Michael Wulff[97] er der rundt om i landet i en række tilfælde etableret bilaterale samarbejdsaftaler mellem organisationens genbrugsbutikker og fængsler og arresthuse lokalt vedr. indsattes frivillige arbejde i butikkerne. Sådanne bilaterale, lokale aftaler er hverken systematisk beskrevet, evalueret eller centralt registreret.

2.2.2.1. Analyse og vurdering

Kirkens Korshær er i dansk diakonalt arbejde en mastodont, man ikke kommer uden om. Organisationens historie, indflydelse og den respekt, der står om det diakonale arbejde såvel blandt brugere som givere og politikere er enestående i Danmark. Korshærens arbejde med indsatte og dens resocialiseringsarbejde er også unikt. Ud over arresthuspræsterne og ganske få andre har alene Korshærens arresthusmedarbejdere så fri adgang til landets arresthuse, som det er tilfældet. Slusen i Dianalund er den eneste kirkelige, diakonalt forankrede institution af sin art i landet.

Når der i det aktuelle projekt arbejdes mod en styrket kirkelig indsats gennem formuleringerne „et behov for [...] en mere samlet vision for, hvordan en kirkelig resocialiseringsindsats kan se ud i Danmark“ og „en ambition om at opbygge en national model for en kirkelig resocialiseringsindsats“[98] hjemler den erfaring, Kirkens Korshær har på området, sammen med organisationens generelle synlighed i offentligheden, at resocialiseringsindsatsen og arbejdet med indsatte i et bredere, kirkeligt perspektiv i Danmark har Kirkens Korshær som en afgørende medspiller.

I denne sammenhæng spiller det tillige en rolle, at Korshæren er godt stillet i et frivillighedsperspektiv med over 8000 frivillige engageret i organisationens bagland. Som nævnt i afsnit 2.2. ovenfor oplever folkekirken i disse år i højere og højere grad sognemenigheder, der engagerer sig diakonalt i lokale sammenhænge. Her vil der dog også fremover være et stort behov for en frivillig indsats, som ligger uden for sognemenighedens begrænsninger.

Kirkens Korshær har viden og erfaring omkring frivillige på uddannelses- og motivationsområdet i en grad, som folkekirkens sognemenigheder hverken alene eller samlet kan matche. Såfremt en sognemenighed, et provsti eller et stift skulle vælge at engagere sig aktivt i resocialisering af tidligere indsatte i lokalområdet, vil samarbejde med Kirkens Korshær lokalt omkring et frivilligt stykke arbejde, forankret i Korshærens tradition og indsats på området være en mulighed. Særligt organisationens genbrugsbutikker med deres bilaterale aftaler med arresthuse og fængsler kan være en umiddelbar indgang til samarbejde omkring resocialisering.

97 Der er foretaget interview med Michael Wulff den 1. oktober, 2015.
98 Se note 11 ovenfor

2.2.3. Blå Kors

Blå Kors er en landsdækkende organisation med rødder i folkekirken og afholdsbevægelsen i Danmark. Blå Kors beskæftiger 467 medarbejdere og næsten 2500 frivillige. Organisationen beskriver sig selv som „en kristen social hjælpeorganisation, der hjælper udsatte mennesker, hjemløse, misbrugere og deres børn" gennem en lang række behandlingsinstitutioner og bosteder rundt om i landet.[99]

Blå Kors er efter eget udsagn ikke en stor aktør på området resocialisering af tidligere indsatte. Interview med kvalitetschef Sven H. Madsen, Blå Kors, afdækker, at organisationen ikke har intentioner om at gå målrettet efter tidligere indsatte i deres misbrugsarbejde.[100] Organisationens diakonale natur og dens målsætning om at forebygge og behandle afhængighed og hjælpe socialt udsatte medfører imidlertid, at der på organisationens institutioner er en del kontakt til tidligere indsatte, som ofte plages af problemer omkring social marginalisering og misbrug, hvor behandling ligger inden for Blå Kors kerneydelser.

Blå kors har til og med udgangen af 2015 således i Fængslet Kærshovedgård ved Ikast været aktiv i misbrugsafvænning, akkrediteret af Kriminalforsorgen med afvænningsprogrammet Punktum.[101] Arbejdet har stået på siden 2003, hvor Kriminalforsorgen indgik samarbejdet med Blå Kors, som derefter påbegyndte alkoholbehandling på institutionen. Gennem et kursus på fire uger søger Blå Kors' psykologer og psykoterapeuter at arbejde sammen med de indsatte om at forandre deres liv og leve uden alkohol eller stoffer. Kurset indeholder blandt andet gruppeterapi, kognitiv tilbagefaldsforebyggende terapi, alkoholhistorie, førelse af dagbog, motion, distraktionsteknikker og vredeshåndtering.[102]

Blå Kors tilgang til arbejdet klart diakonalt forankret og i overensstemmelse med diskussionen og begrebsafklaringen af diakonalt arbejde ovenfor.[103] Blå Kors hjemmeside slår således fast, at nærvær er en bærende værdi for arbejdet:

- For os er nærvær at indgå i en ligeværdig relation mellem mennesker.
- Vi vil være sammen med andre i et inkluderende og positivt fællesskab.
- Nærvær har som mål at gendanne bristede relationer og skabe nye fællesskaber.
- Nærvær og fællesskab viser vi ved respekt, rummelighed, ærlighed og troværdighed.
- Den, som søger hjælp hos os, skal opleve sig set, hørt og mærket.[104]

Og længere fremme i teksten hedder det under overskriften „Nye muligheder – tillid til forandring":

99 Jf. Blå Kors' hjemmeside http://www.blaakors.dk/om/om-blaa-kors.
100 Interview med Sven H. Madsen er foretaget den 15. oktober, 2015.
101 Punktum er opsagt på Kærshovedgård ved årsskiftet 2015/16 men flyttes midlertidigt til fængslet i Nørre Snede – her dog med en anden behandlingsopgave. Det er endnu uafklaret, om arbejdet kommer til at fortsætte i den form, der har karakteriseret Punktum tidligere.
102 Se også http://punktum.blaakors.dk/.
103 Jf. afsnit 1.2.1.
104 Jf. organisationens hjemmeside http://www.blaakors.dk/om/vaerdier-og-grundlag.

- Vi har forventninger til mødet mellem mennesker.
- Vi er overbeviste om, at alle mennesker har nye muligheder, som kan give håb.
- Vi ønsker, at den enkelte bliver sat fri af sit misbrug, skyld og skam.
- Alle har mulighed for en ny begyndelse – fysisk, psykisk, socialt og åndeligt.[105]

Ser man på værdierne, der ligger til grund for arbejdet, er der tydelige sammenlignelige elementer i forhold til de værdier, der ligger til grund for diakonalt arbejde generelt, men særligt er der igen tydelige referencer til forståelsen af begrebet *desistance*, således som det er defineret i afsnit 1.2.3., og således, som det også genkendes i arbejdet hos såvel Café Exit som Kirkens Korshærs institution Slusen.[106]

2.2.3.1. Analyse og vurdering

Blå Kors er ikke en typisk kirkelig resocialiseringsaktør i Danmark. Arbejdet er først og fremmest målrettet behandlingskrævende misbrugere generelt og kun i et enkelt tilfælde, som ophørte i sin nuværende form ved indgangen til 2016, behandlingskrævende indsatte. Der er imidlertid en række forhold, som gør samarbejde mellem de klassiske resocialiseringsindsatser i kirkeligt regi på den ene side og Blå Kors på den anden oplagt. Det giver derfor god mening at inddrage Blå Kors i det udredningsarbejde, som nærværende rapport er et resultat af.

Det er signifikant, at terminologien omkring misbrugere bærer stærke mindelser om de behov, også fængselspræsterne, Korshærens arresthusmedarbejdere og medarbejdere på Slusen samt Café Exit ser hos deres brugere. Det kan skyldes to forhold – og i realiteten formentlig en kombination af begge. Erfaringen siger for det første, der er en del tidligere indsatte blandt de misbrugere, som anvender Blå Kors tilbud om afvænning. Brugerne har derfor et langt stykke vej de samme behov, som brugerne af mere målrettede resocialiseringstilbud.

For det andet er der ved misbrug tale om omstændigheder, som kan minde om de sociale udfordringer, indsatte møder: Stigmatisering, social marginalisering og jobrelaterede problemer, hvor en beslutning om at komme ud af misbrug vil kræve en resocialiseringsproces ikke ulig den, tidligere indsatte skal igennem. Denne analyse bekræftes i korrespondance med Sven H. Madsen af 25. januar, 2016.[107]

Det diakonale udgangspunkt, hvor mennesket og menneskeværd er i centrum for arbejdet, hjemler naturligt et tættere samarbejde. Når det aktuelle projekt yderligere er udkommet af et registreret behov for en samlet vision omkring den kirkelige resocialiseringsindsats nationalt i Danmark, er det oplagt, at et potentielt samarbejde mellem aktører med forskellige – men relaterede og kompletterende – kompetencer vil føre til en mere sammenhængende indsats til gavn for brugerne.

105 Ibid.
106 Jf. afsnit 2.2.1. og 2.2.2. Blå Kors anvender ikke termen *desistance*.
107 Vedlagt som bilag 2.5.

2.2.4. Alpha-aktiviteter

Der findes ikke systematisk overblik over kirkelige tiltag i Danmark, når det kommer til fængselsarbejde med udspring i det kirkeligt baserede Alpha-kursus. Trods en vis teologisk forankring i organisationen Alpha Danmark,[108] er der ikke stringent organisatorisk kontinuitet mellem Alpha Danmark og de enkeltstående tiltag, som er forankret i individuelle menigheder. To markante tiltag hører hjemme i dels sognemenigheden ved Karlslunde Strandkirke,[109] aktiv i Vridsløselille Statsfængsel, og den evangelisk-lutherske frimenighed Københavnerkirken,[110] aktiv i Anstalten ved Herstedvester.[111]

Fængselsarbejdet med rod i Alpha-kurserne er ikke et målrettet resocialiseringsarbejde men snarere tiltag, der ligger i forlængelse af nogle af de opgaver, fængselspræsterne traditionelt har påtaget sig af undervisende karakter. Der er da også udbredt samarbejde med de stedlige fængselspræster, selvom kurserne ikke foregår i kirkerummene men typisk i fængslets bibliotek for dem, som viser interesse i at medvirke. Der er, som det er tilfældet med fængselspræsterne, et godt og tillidsfuldt samarbejde med de lokale fængselsmyndigheder.

En session med Alpha i fængslet er typisk af en god times varighed og består af et fælles måltid, et oplæg og slutteligt en samtale „om tro, livet, kristendom, og Gud", som Københavnerkirken skriver på deres hjemmeside. Formålet er som i det traditionelle Alpha-arbejde uden for murene, at deltagerne må komme til at kende de kristne grundbegreber og evt. på den baggrund skabe sig et nyt liv – i dette tilfælde uden kriminalitet – gerne i et kristent fællesskab med tilknytning til en af de to aktive menigheder eller en menighed i nærheden af det sted, de slår sig ned efter endt afsoning. På denne vis er arbejdet resocialiserende i et længere perspektiv end det umiddelbare.

Begge menighedstiltag lægger vægt på, at deres arbejde udføres af frivillige, og for Strandkirkens vedkommende, at det udføres af frivillige uden særlig professionel eller socialfaglig baggrund. Således påpeger Hans Werner Morell fra Karlslunde Strandkirke, at der ikke ligger særlige principper bag deres arbejde, og at der ikke kræves særlige kvalifikationer. De frivillige er blot kristne medarbejdere, som driver diakonalt arbejde blandt indsatte. Et lignende princip er gældende for finansieringen af arbejdet, der også er frivillig og menighedsbaseret uden tilskud fra offentlige

---

108 Alpha Danmark præsenterer sig på http://danmark.alpha.org/. Alpha er et kristent undervisnings og refleksionsforløb, der typisk holdes over 10 aftener og består af et fælles måltid, et kort oplæg og samtale i grupper, hvor deltagerne kan dele deres tanker. På Alpha-kurserne er der – flg. organisationens hjemmeside – „plads til alle mennesker og alle holdninger [men] kurset er særligt for [dem], som ikke tror på Gud – eller som ikke ved, hvad [de] skal tro". Alpha Danmark arbejder fælleskirkeligt med såvel folkekirkelige sognekirker som valgmenigheder, frimenigheder og frikirker. Alpha-kurset har imidlertid i folkekirken ry for at hælde til den teologisk konservative side og er i sin rene form ikke synderligt udbredt. Kurset nyder dog generelt anerkendelse som et legitimt og sobert introduktionskursus til de kristne grundprincipper.

109 Karlslunde Strandkirke, som er en sognemenighed i folkekirken, kunne organisatorisk figurere under afsnit 2.2.5. nedenfor men er grundet forankringen i Alpha-kurserne rubriceret under den aktuelle kategori.

110 Frimenighed er betegnelsen for en menighedsdannelse uden for folkekirken, som i modsætning til frikirkerne er forpligtet på de evangelisk-luthersk bekendelser ligesom folkekirken. En frimenighed står ikke under tilsyn af provst og biskop i modsætningen til valgmenigheder, som er en del af folkekirken og som sådan skal godkendes af kirkeministeren.

111 Der er foretaget interview med lederen af indsatsen fra Karlslunde Strandkirke, Hans Werner Morell, den 22. oktober 2015. Oplysningerne vedr. Københavnerkirkens engagement stammer fra kirkens hjemmeside: http://www.kbhkirken.dk/katalog/17-katalog/kataloglangeartikler/49-faengselsalpha.html. Indsatsen fra Københavnerkirken har rod i og koordineres fra denne menighed men drives af frivillige fra flere kirker og menigheder.

myndigheder. Begge menighedstiltag arbejder sammen med Café Exit omkring denne organisations målrettede resocialiserende arbejde.[112]

2.2.4.1. Analyse og vurdering

Alpha-kurserne, som finder sted i Vridsløselille Statsfængsel og i Anstalten Herstedvester, er eksempler på menighedsdiakoni, hvor ressourcestærke menigheder selvstændigt tager en opgave på sig og holder fast over en længere periode. På denne vis er både Karlslunde Strandkirke og Københavnerkirken mønstereksempler på lokalt baseret fængselsarbejde med et diakonalt og langsigtet resocialiserende sigte, som man kunne ønske sig udbredt i langt højere grad end det aktuelt er tilfældet.

Man kan dog stille spørgsmålstegn ved, om de to menigheder er repræsentative for menighedslivet generelt i folkekirken (Strandkirken) men for så vidt også i danske frimenigheder og frikirker (Københavnerkirken). Karlslunde Strandkirke er som sognekirke med en særlig teologisk profil kendt for at trække medlemmer fra et større opland end sit eget sogn, mens Københavnerkirken som frimenighed *per se* trækker medlemmer fra et større område.

Alligevel er det værd at bemærke, at Københavnerkirken trods egne ressourcer har valgt at styrke sit engagement ved at gøre det til at fællesprojekt med flere menigheder og kirker. Dette er med til at gøre indsatsen mere robust og øger tillige den kirkelige bredde i tilbuddet til de indsatte.

Det viser imidlertid også, at det kan være forbundet med store udfordringer at finde tilstrækkeligt med frivillige til denne type arbejde – selv i en menighed, som i udgangspunktet må betragtes som ressourcestærk. Samarbejdet mellem flere menigheder kan inspirere i en folkekirkelig sammenhæng, hvor den enkelte sognemenighed ofte vil være ude af stand til at mønstre tilstrækkeligt med frivillige til et substantielt resocialiseringsarbejde. Alpha-kursets teologisk konservative tilgang kan dog vise sig at være en hindring for gængse sognemenigheders engagement lig det, vi ser hos Karlslunde Strandkirke og Københavnerkirken.

2.2.5. Folkekirken i form af sogn, provsti og stift

Folkekirken er karakteriseret ved sin decentrale struktur, der ansporer til lokal sogneengagement og til en vis grad engagement på provsti og stiftsniveau.[113] Heroverfor står en stærk tradition for ikke at iværksætte store nationale tiltag – heller ikke frivillige nationale tiltag, som kan fravælges eller tilvælges i det lokale. Folkekirken har blandt andet af denne grund ikke et systematiseret, nationalt forankret resocialiseringsarbejde.

Det arbejde, der finder sted på området, ligger i de frie folkekirkelige organisationer, for hvilke det i enkeltstående tilfælde er lykkedes at aktivere sogne- og valgmenigheder. Fx vedr. Café Exits indsats Aarhus Valgmenighed og den folkekirkelige Skt. Hans Kirke i Odense, hvis engagement er beskrevet ovenfor i afsnit 2.2.1.

---

112 Se afsnit 2.2.1. ovenfor.
113 Jf. udredningen om den aktuelle udvikling i folkekirken, afsnit 2.2. ovenfor.

Det kan ikke udelukkes, at der blandt enkelte af folkekirkens sognemenigheder finder systematisk resocialiseringsarbejde sted, men da hverken Kriminalforsorgen, folkekirken centralt eller stifterne i folkekirken registrerer sådanne lokale tiltag, er der i projektet for nuværende ikke kendskab til noget sådant. Når folkekirken i form af sogn, provsti og stift alligevel figurerer i nærværende kapitel med et selvstændigt afsnit, er det først og fremmest for at pege på det potentiale, der ligger i denne struktur.

2.2.5.1. Analyse og vurdering

Som det nævnes i rapportens indledende kapitel, pegede den oprindelige projektansøgning til TrygFonden på muligheden af etablering af et landsdækkende folkekirkeligt netværk af frivillige med det formål at støtte indsatte og tidligere indsatte på vejen ud af kriminalitet.

En sådan etablering bygger imidlertid på en overbevisning om, at der hos – i hvert fald en del af – folkekirkens knapt 2000 sognemenigheder ligger potentiale for et resocialiserende arbejde. Det er uvist, om dette potentiale i realiteten findes i et mål, som ville kunne opretholde et levedygtigt landsdækkende folkekirkeligt netværk med resocialisering af tidligere indsatte for øje.

Som det skal vise sig nedenfor i præsentationen af kirkelige resocialiserende tiltag i Sverige, England og Holland, rapportens kapitel 3, er der såvel umiddelbart skuffende som potentielt succesfulde tiltag at finde i vore nabolande.

Der er næppe tvivl om, at der i folkekirkens sognemenigheder findes både kompetencer og vilje, der hjemler yderligere undersøgelser af mulighederne for en stærkere sognediakoni på området, men organiseringen af en sådan indsats er afgørende for den opnåede gennemslagskraft. Der findes næppe i dag en fri folkekirkelig organisation eller en folkekirkelig institution, der alene kan løfte en sådan national organisering.

2.3. Opsamling

I dette afsnit opsamles de ovenfor opnåede indsigter i en tværgående analyse, der bygger på fire afgørende resocialiseringsindsatser: 1. Boligforhold 2. Beskæftigelse 3. Netværk og 4. Formål og mening.[114]

2.3.1. Boligforhold

Kirkens Korshærs institution Slusen er den eneste kirkelige resocialiseringsinstitution i Danmark, der tilbyder tidligere ansatte mulighed for at bosætte sig i et målrettet, trygt resocialiseringsmiljø i perioden efter endt afsoning. Dette imidlertid alene for fire tidligere indsatte ad gangen og i udgangspunktet kun for en kortere periode på tre måneder. Blå Kors driver en række bofællesskaber for misbrugere og har angiveligt også en del tidligere indsatte blandt brugerne, men gør selv op-

114 Jf. note 2 ovenfor.

mærksom på, at der ikke er tale om decideret resocialiseringsarbejde, da misbrugsproblematikken er i fokus.

Herudover råder Kriminalforsorgen over en række pensioner med resocialiseringssigte rundt om i landet. Pensionerne er større offentlige institutioner og tilbyder ikke det samme familiære miljø, som Slusen er eksponent for. Der har været planer i Foreningen Café Exit om et botilbud i Københavnsområdet, men planerne er endnu ikke realiseret. Botilbud er ressourceintensive at drive, både når det handler om at skaffe boliger og om at bemande samme.

Der er herunder i kapitel 4 eksempler på resocialiseringsprojekter i Sverige og Holland, som tilbyder midlertidige bofællesskaber, hvor erfaringerne med resocialisering er gode. Projektet har dog også kendskab til et initiativ i Sverige, hvor tilvejebringelsen af mere varige botilbud til tidligere indsatte i kraft af nybyggeri har mødt afgørende kritik fra lokalbefolkningen – angiveligt på grund af målgruppens fortid som kriminelle. Initiativet er sat på stand by indtil videre, men det viser, at det er behæftet med udfordringer at skaffe varige boliger til tidligere indsatte gennem en systematisk indsats.

2.3.2. Beskæftigelse

Beskæftigelse er en hovedhjørnesten i enhver resocialiseringsproces. Job er en hovedvej ind i den normalitet, som Kriminalforsorgen sigter på i sin definition af resocialisering. Beskæftigelse sætter en konkret ramme for tilværelsen, giver noget at stå op til om morgenen og fører den enkelte ind i et fagligt fællesskab. Endeligt sikrer det en lønindtægt, som sætter det enkelte menneske i en situation, hvor det kan forsørge sig selv og tage hånd om eget liv, og det gør berigelseskriminalitet mindre aktuelt.

Udfordringerne omkring beskæftigelse for en tidligere indsat er imidlertid flere. Dels er konkurrencen om de jobs, der pt. udbydes i Danmark, generelt stor. Dels er det ofte vanskeligt med en plettet straffeattest overhovedet at komme ind på arbejdsmarkedet. Café Exit arbejdede målrettet med beskæftigelse for tidligere indsatte ved starten i 2007 og et par år frem, hvor efterspørgslen på arbejdskraft var massiv og resultaterne var gode. Efter finanskrisen satte ind, har det været vanskeligere at finde beskæftigelsesmuligheder.

De senere år har sammensætningen af Café Exits brugere også ændret sig markant. Brugerne er nu i stigende grad meget langt fra arbejdsmarkedet og som oftest med en baggrund i massive sociale problemstillinger. Denne ændring i indtaget har ikke været bevidst og har ingen entydige forklaringer. I Café Exit er man dog af den opfattelse, at især Københavns Kommune i stigende grad visiterer tidligere indsatte med disse udfordringer til Exit – i visse tilfælde fordi de er forment adgang til kommunal sagsbehandling pga. aggressiv adfærd.

Café Exits overordnede mål er fortsat at bringe brugerne tættere på arbejdsmarkedet, men Café Exits rådgivere søger i dag i højere grad end tidligere at løse basale individuelle problemstillinger, som hindrer umiddelbar jobparathed, snarere end at skaffe den enkelte et arbejde. Der er dog stadig samarbejde med en række eksterne jobkonsulenter i de tilfælde, hvor brugere er arbejdsparate.

I de nabolande, som er undersøgt i det aktuelle projekt, har man været vidne til lignende udvikling.

2.3.3. Netværk

Opbyggelsen af sunde sociale netværk kan være vejen ud af kriminalitet og er derfor et prioriteret element hos de fleste resocialiseringsaktører. Risikoen for efter afsoning at havne i ens gamle kriminelle netværk eller nye kriminelle netværk, som er opstået i fængslet, er stor. Med netværksdannelse bevæger man sig ind på et område, hvor civilsamfundsaktører har andre muligheder end offentlige aktører. Hvor beskæftigelse og boligforhold har meget konkrete udtryk, der egner sig til en offentlig indsats, er dannelsen af sunde personlige netværk for tidligere indsatte en anden og mere diffus proces.

Kirkeligt forankrede resocialiseringstiltag har umiddelbart betragtet menighedens fællesskab at tilbyde som et netværk, der dels allerede findes fasttømret som et givet fællesskab med skemalagte aktiviteter, dels er et fællesskab, der kan indrette sig med fleksible tilbud, målrettet arbejdet med tidligere indsattes resocialisering for øje. Hertil kommer, at der i menighedsfællesskaber ofte kan identificeres frivillige, som kan indgå i mentorordninger eller på anden vis bidrage med en diakonal indsats over for målgruppen.

Af denne årsag har Café Exit som princip, at arbejdet altid skal hæftes op på et menighedsfælleskab – i det aktuelle tilfælde Apostelkirken i København, Sankt Hans Kirke i Odense, Vor Frue Kirke og Valgmenigheden i Aarhus. Fangekoret er et andet konkret eksempel på et fællesskabsfremmende initiativ. Her er der for nogle deltagere tale om et supplement til et menighedsfællesskab – enten i fængselskirken eller i en (sogne)menighed efter endt afsoning. For andre er fangekoret et alternativt forpligtende fællesskab til et menighedsfælleskab, hvor den enkeltes indsats er afgørende for hele korets formåen. Noget lignende kan man sige om Slusens beboere. Også her er der behov for, at den enkelte udfylder sin plads i et forpligtende fællesskab.

Endelig bør fællesskabet omkring de kulturelle arrangementer i Cafe Exits regi nævnes sammen med de fællesskaber, der opstår omkring Kirkens Korshærs genbrugsbutikker i de tilfælde, hvor lokale bilaterale aftaler er indgået vedr. beskæftigelse i butikkerne. Genbrugsbutikkernes frivillighedskultur er et element, som formentlig har et meget stort resocialiserende potentiale.

2.3.4. Formål og mening

Kriminologisk forskning og praktisk erfaring fra resocialiseringsarbejde viser, at der er behov for individuelle løsninger for at løfte kriminelle og straffede ud af kriminalitet. Der er ikke en *one-size-fits-all* model. Blandt de fire elementer af resocialisering, som her danner rammen for den samlede analyse af den danske kontekst, er kategorien „formål og mening“ måske den, der i højest grad er afhængig af individuel tilpasning.

Umiddelbart betragtet kunne man forestille sig, at kirkeligt resocialiseringsarbejde i sig selv bar et klassisk kristent missionerende sigte, altså at den kirkelige indsats på området havde de tidligere indsattes omvendelse som det ultimative mål. Kirkens Korshærs arresthusarbejde bar i sin oprin-

delse tydelige og helt åbenbare elementer af omvendelsesforkyndelse, som var karakteristiske ikke bare for stifteren H. P. Mollerups visioner men for hele denne tid i begyndelsen af det 20. århundrede.

Bjarne Lenau beskriver det i sin artikel om Arresthustjenestens historie i uforblommede vendinger som „evangeliets forandrende kraft, som er i stand til at overvinde synden, djævelen og fortabelsen og skabe ordentlige tros- og livsvilkår hos de ugudelige, vildfarne og ulykkelige med den evige frelse som endemål og en kristusgreben personlig tro og dertil et sobert ædrueligt og moralsk dadelfrit menneskeliv som dokumenterbare og frelsesfremmende delmål".[115]

Her var der på mange måder tale *one-size-fits-all*. Der var tale om et klart forkyndende arbejde, som skulle give målgruppen formål og mening i tilværelsen – nemlig en kristelig tilværelse inden for normalsamfundets rammer. Bjarne Lenau Henriksen karakteriserer denne form for diakoni som „kristelig præstationspædagogik" og „åndelig og social kompetenceudvikling med henblik på rehabilitering og resocialisering".[116]

Det kirkelige resocialiseringsarbejde i dag ser anderledes på opgaven. Ingen af de interviewede og ingen af de aktuelle organisationers hjemmesider betegner deres arbejde som hverken evangelisation eller mission. Snarere er der tale om, at det kirkelige resocialiseringsarbejde kan være den brik i det samlede arbejde med offentlige myndigheder og sekulære civilsamfundsaktører, som lukker op for samtaler om værdisæt og dermed om formål og mening med livet. Dette gøres muligt, fordi kirken har en tradition og et sprog, som evner at sætte ord på netop sådanne forhold i et menneskes liv.

Det diakonale udgangspunkt i sin nuværende form, hvor gensidighed og ikke mindst det, at der ikke er fastlagt en bestemt dagsorden, hersker, er imidlertid afgørende. Det kristne fundament ligger til grund for ethvert kirkeligt initiativ af resocialiserende eller diakonal art i den del af den danske kontekst, som er beskrevet ovenfor. Arbejdet har tillige kristendommens livstydning, den kristne rammefortælling omkring formål og mening med livet, som udgangspunkt og derfor altid som mulighed for den enkelte.

Men arbejdet har – i erkendelse af, at der i resocialisering, også når det gælder formål og mening, er behov for individuelle løsninger – ikke omvendelsen som erklæret mål for arbejdet med den enkelte bruger.

115 Lenau Henriksen (2013) side 36.
116 Ibid.

3. Kirkelige resocialiseringsinitiativer – udland

Projektbeskrivelsen for det aktuelle projekt tilsiger en afdækning af udvalgte modeller for kirkelig resocialisering i Sverige, England og et tredjeland, som efter drøftelser og undersøgelser er blevet Holland.

Valget faldt i udgangspunktet på Sverige på grund af kendskab i projektets styregruppe til fængselsarbejdet *Klostervägen*. *Klostervägen* har gennem en årrække stået som et unikt tretrinsprojekt med udgangspunkt i fængslet i Kumla og udslusning i botilbuddet Mariagården, en del af Linköping Stadsmission. Det egentlige, direkte resocialiserende arbejde fandt sted i Mariagården, som imidlertid blev lukket per 31. december 2015, efter at *Kriminalvården*, den svenske Kriminalforsorg, opsagde aftalen med institutionen. Denne lukning har haft indflydelse på afdækningen af modeller i Sverige, hvor *Klostervägen* er kommet til at spille en mindre rolle end først antaget.

Parallelt med projektets korrespondance med Mariagården er der imidlertid opbygget kontakt med dels *Sveriges Kristne Råd*, som administrerer og koordinerer fængsels- og arresthuspræsternes virke i *Kriminal-vårdens* institutioner. Endvidere er der etableret kontakt til *Hela Människan*, en landsdækkende diakonal organisation, der er at sammenligne med Kirkens Korshær i Danmark. *Hela Människan* er som organisation såvel diakonalt udøvende, som den er en paraplyorganisation, mindre projekter og initiativer kan slutte sig til. Udslusningsprojektet *Livskraft* i Södertälje syd for Stockholm er et sådant projekt. *Livskraft* beskrives mere indgående nedenfor ligesom mere generelle organisatoriske overvejelser fra *Hela Människan*s nationale ledelse indgår i udredningen.

Valget af England har i særlig grad været betinget af et forudgående kendskab til *Prison Alpha*[117] og det relaterede resocialiseringsprogram *Caring for Ex-Offenders*. Sidstnævnte indgår i rapportens samlede beskrivelse på linje med en række andre tiltag fra den kirkelige engelske resocialiseringsscene: *The Welcome Directory*, som er et landsdækkende tiltag baseret på ressourcer i *local faith-communities*, samt *Community Chaplaincy Association*, en paraply- og interesseorganisation for mindre og mellemstore kirkelige resocialiseringsprojekter, der herigennem – trods begrænsede ressourcer – har mulighed for at holde sig ajour med bevillingsmuligheder og den politiske udvikling på resocialiseringsområdet.[118]

---

117 *Prison Alpha* er en tilpasset form af Alphakurserne, et voksenundervisningsprogram i kristendom. Se også afsnit 2.2.4. ovenfor.
118 Der har tillige løbende under projektet været kontakt til britiske kriminologiske miljøer, særligt på Cambridge Universitet, hvor Prof. Anthony Bottoms og Ruth Armstrong, ph.d., har været en inspiration for arbejdet og behjælpelige med at pege på relevante kirkelige projekter og resocialiseringstiltag.

Holland blev som angivet udvalgt efter projektets start, da projektbeskrivelsen var åben for en sådan mulighed. Tanken bag denne åbning var, at arbejdet med de første to lande og afdækningen af den danske kontekst kunne kaste viden af sig, der pegede på et relevant tredjeland. Valget faldt på organisationen *Exodus*, som driver en række udslusningshuse nationalt i Holland. Kirkelige botilbud med udslusningsbistand står relativt svagt i Danmark, der er alene tæller Kirkens Korshærs institution Slusen. I denne kontekst blev det vurderet relevant at se på erfaringerne fra Holland.

Der har således været tale om en udvælgelsesproces og prioritering, både hvad angår de enkelte lande, der falder inden for projektets ramme, og de enkelte projekter, institutioner og initiativer, der er afdækket i de aktuelle nationale sammenhænge. Derfor er ikke tale om et fuldstændigt billede af den kirkelige resocialiseringsindsats i Sverige, England og Holland men om et tværsnit af de initiativer, som styregruppen for projektet har fundet særligt relevante for en dansk, kirkelig kontekst.

Der er på samme vis ikke tale om udtømmende beskrivelser af de enkelte institutioner. Beskrivelserne er i sagens natur afhængige dels af de oplysninger, som er kommet frem ved samtalerne, der er ført,[119] dels af de omstændigheder og fakta, organisationerne har valgt at offentliggøre på deres hjemmesider eller i fysiske publikationer, som har været tilgængelige for projektet. Der er ikke foretaget tilbundsgående kritiske undersøgelser eller foretaget decideret kritiske interviews. Der vil ved hver præsentation være referencer til kilder med yderligere oplysninger – typisk hjemmesider – som den særligt interesserede kan fordybe sig i.

3.1. Sverige

I de følgende afsnit introduceres det resocialiserende arbejde, som udføres i *Livskraft*, Södertälje, samt det svenske system omkring fængselspræster, der indeholder betydelige elementer af resocialiserende arbejde. Endelig berøres udslusningsarbejdet på *Mariagården* under Linköping Stadsmission, som er en del af fængselsarbejdet *Klostervägen*.

3.1.1. Livskraft

Institutionen *Livskraft* er et selvstændigt bredspektret resocialiserende udslusningsprojekt i Södertälje syd for Stockholm.[120] *Livskraft* har imidlertid valgt at være del af paraplyorganisationen *Hela Människan*, en løsning, som er kommet i stand for at blive del af et landsdækkende netværk af diakonale institutioner og dermed have en større stemme i den bevillingsgivende politiske kon-

119 Samtalerne har været ført som en blanding af på den ene side interviews med tilvejebringelsen af basisoplysninger om det enkelte projekt for øje og på den anden side samtaler og udveksling af erfaringer, der i høj grad har givet plads til, at samtalepartnerne har kunnet accentuere deres aktuelle successer og udfordringer ved arbejdet. Dette afspejles i de enkelte beskrivelser. Interviews er ikke transskriberet. Der er under de enkelte interviews taget notater, som efterfølgende er systematiseret, nedskrevet og elektronisk lagret. Beskrivelserne i rapporten har ikke været sendt i oversættelse til godkendelse hos de enkelte samtalepartnere. De enkelte tekster er imidlertid for at minimere faren for gengivelse af misforståelser drøftet med en eller flere af de danske projektmedarbejdere, som deltog i den aktuelle samtale.

120 Se *Livskrafts* hjemmeside http://www.livskraft.se/. Oplysningerne nedenfor er dels trukket fra hjemmesiden, dels fra en samtale mellem Inge og Sten Streiffert samt Ole Bjørn Andersen og Jørgen Skov Sørensen i *Livskrafts* botilbud i Ronna den 15. december, 2015.

tekst.[121] *Livskraft* fungerer organisatorisk uafhængigt af *Hela Människan*, som ikke har direkte indflydelse på arbejdets form og indhold.

Livskraft er startet af Sten og Inger Streiffert i 1998. Sten Streiffert er tidligere indsat og valgte under afsoningen, at han ville hellige sit liv til kristent arbejde med tidligere indsatte. Han tog en diakonuddannelse[122] efter løsladelsen og etablerede et resocialiseringsarbejde i tilknytning til *Klara Kyrkan*, en af de store diakonalt engagerede profilkirker i Stockholm. Arbejdet voksede efter nogen tid ud af *Klara Kyrkan* og har i dag base i bydelen Ronna i Södertälje.

Livskraft beskæftiger 10-15 medarbejdere ligesom et lignende antal frivillige er tilknyttet. Institutionen fremstår som et familiestyret foretagende via Sten og Inger Streifferts engagement og er ikke underlagt en klassisk bestyrelse men drives udelukkende af den daglige ledelse. Arbejdet finansieres primært via en rammeaftale med *Kriminalvården* og kommunal støtte ved placering af beboere, men det trækker også betydelige midler fra fonde og private.

Arbejdet er baseret på kristne grundholdninger, hvilket aktiviteterne bærer præg af. Desuden er begreber som tillid, kontinuitet og relationer afgørende for arbejdets karakter. Det mest konkrete udtryk for *Livskraft* findes i to udslusningslejligheder i et socialt boligbyggeri i bydelen Ronna, hvor dels 8 indsatte kan afsone den sidste tid under opsyn, og dels 11 kan indgå i et udslusningsprogram, hvor den enkelte har større frihed men også større ansvar for egen livsførelse. Endelig har *Livskraft* skaffet sig mulighed for i et vist omfang at leje lejligheder, varige boliger, som kan fremlejes til tidligere indsatte i en periode.

Via *Livskrafts* tilknyttede besøgstjeneste i en række fængsler skabes der sammenhæng mellem afsoningen og udslusningstiden.[123] Besøgstjenesten har på denne vis en resocialiserende effekt som et element, der peger frem mod løsladelse og samtidigt giver kendskab til de muligheder, der ligger i at blive tilknyttet *Livskraft*.

Det er imidlertid i arbejdet med beboerne i de to lejligheder i Ronna, det systematiske udslusningsarbejde finder sted. Det er konkretiseret i en række tilbud, der bl.a. omfatter 12-trinsprogammet for afhængighed af alkohol og stoffer,[124] sorgbearbejdning og aggressionsbehandling, samt studieforløbet „Kriminalitet som livsstil", der sætter fokus på, hvad der betinger en kriminel løbebane.[125]

---

121 *Hela Människan* har ud over *Livskraft* tilknyttet yderligere tre mindre resocialiseringsprojekter: En institution i Sala nord for Stockholm, hvor familier til indsatte kan mødes under hyggelige forhold i en lejlighed fx en weekend, samt tilbud om samtale for voksne og familier med børn, der har et familiemedlem eller en forælder siddende i fængsel i Umeå og Göteborg.
122 Diakonuddannelsen er i den svenske kontekst en pastoralteologisk uddannelse, som ikke fører til præsteembede men sigter på kirkens sociale arbejde. Diakonatet er dog – modsat folkekirken – i *Svenska Kyrkan* et særligt embede. Se evt. http://www.svenskakyrkan.se/diakon.
123 Besøgstjenestens aktiviteter omfatter studiekredse, koncerter, kristendomskurser (baseret på Alpha-kurset – se også afsnit 2.2.4. og 3.2.3.) og foredrag.
124 12-trinsprogrammet er kendt fra blandt andet Anonyme Alkoholikere. Se https://sv.wikipedia.org/wiki/Tolvstegsprogram for yderligere orientering. *Kriminalvården* anvender selv 12 trinsprogrammet på en række institutioner, se http://www.kriminalvarden.se/behandling-och-vard/behandlingsprogram/missbruk-och-beroende/12-stegsprogrammet/.
125 Kursusforløber, som er udarbejdet af Gunnar Bergström, er beskrevet http://www.pedagogkonsult.se/page13/page9/index.html. Det anvendes også af Kriminalforsorgen i Danmark.

Livskraft tilbyder endvidere klassisk bistand til nyligt løsladte, fx hjælp ved ønske om genopbygning af relationer til familien, hvor der er sket brud under afsoningen, og bistand til kontakten med offentlige myndigheder. Behovene her er meget lig dem, som Kirkens Korshærs institution Slusen og Café Exit er bekendt med i en dansk sammenhæng.[126]

Samtale med Sten og Inger Streiffert udelukker enhver tvivl om, at *Livskraft* er et kristent resocialiseringsprojekt. Udgangspunktet er Stens omvendelse under hans afsoning, projektet har fra starten været tilknyttet *Klara Kyrkan* i Stockholm, som stadig støtter arbejdet, og tilbuddene omfatter deltagelse i de særlige sindsrogudstjenester i en nærliggende kirke.[127] Deltagelse i gudstjenesterne er frivillig men ses som et godt supplement til det anvendte 12 trinsprogram.

Som en vigtig del af arbejdet holder Sten Streiffert andagter med beboerne i de to udslusningslejligheder i Ronna hver fjortende dag. Andagterne er obligatoriske, men ikke i udgangspunktet kristne som sådan. Med Stens Streifferts egne ord er der tale om andagter, hvor der tales „om Gud, som vi opfatter ham", hvormed der lukkes op for en generel åndelig samtale om meningen og målet med livet, en samtale, som ofte efterspørges blandt de indsatte og brugerne af *Livskrafts* tilbud.

Sten og Inger Streiffert efterlyser mere samarbejde med lokale menigheder. Ikke blot som økonomiske støtter men også som deltagere fx i sindsrogudstjenesterne og evt. som mentorer efter løsladelse. Parret har imidlertid haft vanskeligt ved at engagere sognemenigheder til arbejdet. Det er en udfordring, som bekræftes i en samtale med generalsekretær for *Hela Människan*, Frank Åkerman, der sporer en vis frygt for at gå ind i frivilligt arbejde med tidligere straffede og henlægger det til en angivelig stigning i kriminalitetens grovhed i Sverige.[128]

Endelig efterlyses mere og bedre samarbejde med fængsels- og arresthuspræsterne, som organiseret af *Sveriges Kristna Råd* har deres særlige opgaver i *Kriminalvården*s institutioner.[129] Der hersker ifølge Sten og Inger Streiffert en udbredt tænkning om, at arbejdet skal opdeles mellem en del inden for murene og en del uden for. En opdeling, som ikke er i overensstemmelse med *Livskrafts* vægtning af kontinuitet mellem det forberedende og tillidsbyggende resocialiseringsarbejde under afsoning og den del, der ligger i udslusningsprojekterne.

3.1.1.1. Analyse og vurdering

Livskrafts arbejde adskiller sig ikke synderligt fra lignende resocialiserende udslusningsprojekter, som vi kender det fra det hjemlige Slusen, drevet af Kirkens Korshær.[130] Ligheden begrænser den banebrydende inspiration, der kan hentes til arbejdet i Danmark, men den kan på den anden side bekræfte nogle tendenser, som kendes fra en dansk sammenhæng – såvel positive som negative.

---

126 Se henholdsvis afsnit 2.2.2. og 2.2.1.

127 Sindsrogudstjenesterne er friformsgudstjenester, som bygger på den såkaldte „sindsrobøn": „Gud, giv mig sindsro til at acceptere de ting, jeg ikke kan ændre, mod til at ændre de ting, jeg kan, og visdom til at se forskellen". Der kan i gudstjenesterne indgå, læsninger, bøn og refleksioner, men centralt er det, at deltagerne i gudstjenesten er medvirkende med ord og fortællinger. Gudstjenesteformen er relativt udbredt i Sverige, i mindre grad i Danmark.

128 Dette ifølge samtale mellem Niels Nyman Eriksen, Ole Bjørn Andersen, Jørgen Skov Sørensen og Frank Åkerman på *Hela Människans* hovedkontor i Stockholm den 14. december, 2015. Frank Åkerman anbefaler på den baggrund en højere grad af professionalisering af det resocialiserende kirkelige arbejde.

129 Se afsnit 3.1.3. nedenfor.

130 Se afsnit 2.2.2. ovenfor.

Livskraft betoner således betydningen af kontinuitet mellem den kirkelige indsats inden løsladelsen og efter. Der er klare indicier i den danske kontekst, der bekræfter dette som tillidsskabende og muligvis netop et område, hvor kirken som civilsamfundsaktør kan bidrage med elementer, hvor det offentlige ikke har samme mulighed for at skabe kontinuitet – dels på grund af volumen, dels på grund af fordelingen mellem afsoning som et statsligt ansvar, mens resocialiseringen efter løsladelse, jf. „Den gode løsladelse",[131] ligger i kommunalt regi.

Livskraft bekræfter imidlertid også, at samarbejdet med (mindre ressourcestærke) sognemenigheder omkring arbejdet ikke er uden vanskeligheder. Udfordringen er kendt fra dansk sammenhæng og bekræftet af Frank Åkerman i *Hela Människan*. *Livskraft* har ikke fundet løsningen på udfordringen og kan derfor ikke umiddelbart bidrage til udviklingen i retning af en større menighedsdiakonal indsats på området i Danmark.

Til gengæld viser besøget i *Livskraft*, at det kirkelige resocialiserende arbejde i Danmark set i forhold til arbejdet i Sverige er bedre stillet i forholdet til fængsels- og arresthuspræsterne. I Danmark opleves bredt samarbejde og en generel respekt for hinanden og for de arbejdsopgaver, den enkelte faggruppe har, og ikke mindst for betydningen af kontinuitet mellem tiden som indsat og løsladelse. Her er der angiveligt større udfordringer i den svenske kontekst.

3.1.2. Klostervägen – Kumla, Skänninge, Vadstena

Det aktuelle projekt tog på et tidligt tidspunkt i studieforløbet kontakt til nogle af de drivende kræfter bag *Klostervägen* i Sverige, idet netop dette tiltag var en af årsagerne til interessen for svensk kirkelig resocialisering ved projektets start. Arbejdet med *Klostervägen* har imidlertid i den periode, projektet har stået på, gennemgået en del forandringer.

Den tredje „station" på vejen, Mariagården i Vadstena, der har været drevet af Linköping Stadsmission, og som havde projektets primære interesse grundet de klare resocialiserende elementer i Mariagårdens karakter af udslusningsprojekt, er blevet lukket,[132] og klosterarbejdet i Kumlafængslet er blevet overtaget af *Kriminalvården* med blandt andet udskiftning blandt medarbejderne til følge. Foruden arbejdet i Kumlafængslet og på Mariagården findes den anden „station" på *Klostervägen* på fængslet i Skänninge. Her følges op på Kumla-retræterne for dem, der ønsker at gå videre.[133]

Klostervägen er et unikt projekt med international bevågenhed og i sit udgangspunkt kristent. Det bygger grundlæggende på åndelige øvelser fra retræte- og klostertanken, som den er beskrevet af stifteren af jesuiterordenen, Ignatius af Loyola. Programmet, som er frivilligt, tilbydes indsat-

---

131 Se afsnit 1.2.2. samt 2.1.1. ovenfor.

132 Det er uklart, hvad der ligger til grund for *Kriminalvårdens* opsigelse af samarbejdskontrakten med Mariagården, men en artikel i *Motala & Vadstena Tidning* fra http://www.mvt.se/nyheter/vadstena/behovet-var-inte-sa-stort-12270957.aspx fra 28. november 2015 indikerer, at efterspørgslen på Mariagårdens 8 pladser ikke har været tilstrækkelig. Her udtrykker Alf Andersson fra *Kriminalvården* tilfredshed med samarbejdet men konkluderer samtidigt, at Mariagården, som har været 100% finansieret af offentlige midler, ikke er rentabel under den vigende belægning. Der gives ikke noget uddybende svar vedr. spørgsmålet om fremtiden for *Klostervägens* tidligere struktur med tre „stationer".

133 Ud over traditionelle kristne retræteelementer som bøn og stilhed anvendes også alternative elementer. Således er yoga en del af forløbet i Skänninge jf. fængslets hjemmeside http://www.kriminalvarden.se/hitta-och-kontakta/verksamhet/anstalt/skanninge/#verksamhet.

te efter ansøgning. Det arbejder med meditation, åndelige samtaler og arbejde og har som mål at føre den indsatte til en større forståelse af sig selv som menneske. Siden arbejdet i Kumla startede i 2001 har totalt 580 indsatte deltaget i 7-dagesretræter og 170 i 30-dagesretræter.

Kriminolog ved Stockholms Universitet Lena Roxell arbejder aktuelt med en undersøgelse og kriminologisk vurdering af *Klostervägen* og har i en artikel på *Kriminalvårdens* hjemmeside meget positivt at sige om arbejdet.[134] Hun slår fast, at en del af initiativets succes beror på, at interesserede optages efter ansøgning, og at der derfor er tale om stærkt motiverede deltagere, som i institutionerne finder ligesindede, der nærer ønske om at ændre tilværelsen. Lena Roxell siger i interviewet med *Kriminalvården*:

> De som söker till klosterverksamheterna vill ha en förändring. Många är lite äldre och har enkelt tröttnat på jargongen, klimatet mellan klienter och personal och brist på djupare samtal.[135]

Klostervägens særlige tilbud som et kristent diakonalt tilbud illustreres i et interview med den tidligere indsatte „Sam" i en artikel fra *Svenska Kyrkan i Linköping*s hjemmeside:

> I andra kriminalvårdsprogram lägger man fokus på den kriminellas svagheter och brister, men i Klostervägen ser man till människors resurser. Det handlar människosyn och ser man till en människas tillgångar så växer hon som person och problemen löser sig på vägen.

Og han fortsætter:

> Det andliga samtalet med en präst under retreaten är mer än ett psykoterapeutiskt samtal, berättar Sam. Det har ytterligare en dimension, för det är tre personer i rummet när Jesus finns där. Jag har erfarenhet av Jesus och vet att det är på det här viset.[136]

Som nævnt ovenfor, har Mariagården haft det aktuelle projekts primære interesse, fordi det er et udslusningsprojekt. Med lukningen af Mariagården ved udgangen af december 2015, blev også initiativets hjemmeside nedlagt, hvorfor oplysninger om den hidtidige praksis har været vanskelige at opnå.[137]

---

134 Se https://www.kriminalvarden.se/forskning-och-statistik/kriminalvardens-forskning/intervjuer-med-forskare/klosterliv-populart-innanfor-murarna. Vurderingen beror primært på brugerinterviews og interviews med medarbejdere fra *Kriminalvården*. Det er påfaldende, at der i undersøgelsen ikke indgår en opgørelse af recidivprocenten for dem, der gennemgår hele *Klostervägen* eller dele deraf. Artiklen på *Kriminalvårdens* hjemmeside konstaterer: „Huruvida klosterverksamheten har någon effekt på återfallsfrekvensen är oklart" og Lena Roxell uddyber: „Den frågan ingår inte den här utvärderingen men är förstås ett mycket spännande ämne för framtida forskning". Roxells udredning forventes publiceret med udgangen af 2016.
135 Ibid. Medlem af følgegruppen for det aktuelle projekt, kriminolog Flemming Balvig, bekræfter en lignende årsagssammenhæng vedr. alderens betydning for ophør med en kriminel løbebane, jf. hans oplæg ved det aktuelle projekts følgegruppemøde den 20. oktober 2015. Se også Balvigs talepapir, vedlagt som bilag 1.10.
136 Se http://www.svklin.se/Klosterliv-i-faengelset.html. Samme „Sam" portrætteres i en video (http://www.youtube.com/watch?v=kXZAVTuOYAA) om arbejdet på specifikt Mariagården publiceret på YouTube den 8. oktober, 2014. Videoen præsenteres med denne tekst: *Linköpings Stadsmissions behandlingshem i Mariagården i Vadstena erbjuder en möjlighet till vårdvistelse för män som dömts till fängelsestraff och som är på väg tillbaka ut i samhället. Verksamheten drivs på avtal med Kriminalvården och är en del av den s k Klostervägen – en vårdkedja för långtidsdömda män inom Kriminalvården.*
137 Kommunikationen med Mariagården har været sporadisk under og efter lukningen pr. 31. december, 2015, og et skypemøde blev aflyst i januar 2016. Herefter er mails ikke blevet besvaret.

Tal fra november 2015 vidner imidlertid om, at 35 indsatte siden starten i 2010 har passeret gennem Mariagården, heraf har 28 gået hele *Klostervägen*. Adgang er alene givet til indsatte, som har haft en fortid på Kumla eller Skänninge eller har gennemgået 12-trinsprogrammet under afsoningen.[138]

Mariagården har haft plads til otte beboere ad gangen. Som udslusningstilbud har der ud over meditation og bøn, som det kendes fra Kumla og Skänninge, været lagt vægt på almene færdigheder til hverdagslivet efter afsoning: indkøb, madlavning, vask og rengøring samt socialisering, jobparathed og administration af fritid for at forberede de løsladte, til et liv i frihed.[139]

3.1.2.1. Analyse og vurdering

Det var *Klostervägen*, som havde projektets oprindelige interesse i Sverige, da det nærværende projekt blev designet. De forandringer *Klostervägen* har gennemgået det sidste halve år, har imidlertid vanskeliggjort en mere tilbundsgående undersøgelse af initiativerne. Det ligger angiveligt hen i det uvisse, hvordan arbejdets tredje ben, der tidligere lå i regi af Mariagården, fremover skal implementeres.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at der er tale om et interessant projekt, hvilket også den brede internationale bevågenhed viser. Der er samtidigt tale om et tiltag, der er både komplekst og ressourcekrævende, og som – i fald der skal etableres noget lignende i Danmark – nødvendiggør et intensivt for- og samarbejde mellem Kriminalforsorgen, foreningen af fængsels- og arresthuspræster og en eller flere af de kirkelige organisationer, som i dag arbejder med resocialisering.

Der har tidligere været opmærksomhed omkring retrætetanken blandt en række fængselspræster i Danmark – en opmærksomhed, der skal udnyttes, såfremt der er kræfter, som ønsker at arbejde videre med en dansk pendant. Kriminolog ved Stockholms Universitet Lena Roxell, der som den eneste har arbejdet på en systematisk udredning af *Klostervägens* indhold og effekt, bør i givet fald som minimum kontaktes.

3.1.3. Sveriges Kristna Råd

I modsætning til situationen i Danmark er den kirkelige betjening i arresthuse og fængsler i Sverige centralt styret med base i *Sveriges Kristna Råd*,[140] hvis sekretariat er placeret i Stockholm. Rådets arbejde, der koordineres af Margareta Säfwenberg og Susanna Rodmar,[141] finansieres af offentlige midler via *Kriminalvården*, mens det er *Sveriges Kristne Råd*, der identificerer og uddan-

138 Se fodnote 8 ovenfor.
139 Oplysningerne er trukket fra en artikel i *Motala & Vadstena Tidning* (http://www.mvt.se/nyheter/vadstena/mariagarden-stanger-vid-nyar-12253707.aspx)den 28. november, 2015, som berører lukningen af Mariagården.
140 *Sveriges Kristna Råd* er en kirkelig paraplyorganisation, som samler 26 kirkesamfund i Sverige til samtale, udarbejdelse og implementering af projekter med fælles interesse. Læs evt. mere på rådets hjemmeside http://www.skr.org/. I Danmark findes en pendant i Danske Kirkers Råd, som dog på ingen måde har den volumen og den plads i dansk kirkeliv, som *Sveriges Kristna Råd* har det i Sverige.
141 Niels Nyman Eriksen, Ole Bjørn Andersen og Jørgen Skov Sørensen interviewede Susanna Rodmar på *Sveriges Kristne Råd* den 14. december, 2015. Dette interview samt oplysninger fra brochurer og hjemmeside ligger til grund for den aktuelle beskrivelse.

ner kandidaterne. Også præsterne, som arbejder i arresthuse og fængsler, er finansieret af *Kriminalvården.*[142] I alt er 150 præster, pastorer[143] og diakoner[144] tilknyttet dette arbejde i Sverige.

De fleste af præsterne og pastorerne har 50% almindeligt sognearbejde sammen med 50% arbejde i arresthus eller fængsel – angiveligt for at sikre en vis kontinuitet mellem sognearbejdet og fængselsarbejdet. Der findes dog organiserede besøgstjenester, som ikke er afhængige af sognetilknytning men ligesom præsterne koordineres fra *Sveriges Kristna Råd* og organiseres lokalt. Det tilstræbes, at disse besøgsgrupper er økumenisk sammensat, dvs. med repræsentation for forskellige kirkesamfund, for at kunne imødekomme de indsattes kristne tilhørsforhold.

Besøgsgruppernes opgave er typisk at deltage i andagter eller gudstjenester og at socialisere med de indsatte for at, som det beskrives i *Rekommendationer för besöksgrupper inom Kriminalvården* fra *Sveriges Kristna Råd*, „ge alternativa livsbilder och vara en viktig ventil som ger nytt hopp inför frigivningen".[145] Besøgsgruppernes har på denne måde en resocialiserende opgave, som også kendes fra de mere sporadiske tilfælde af besøgsgrupper i en dansk kontekst, nemlig som et billede på normaltilværelsen uden for fængslet. Sammensætningen og uddannelsen af besøgsgruppernes medlemmer påhviler de lokale præster og pastorer, mens endelig godkendelse foretages af fængselsmyndighederne lokalt.

Direkte adspurgt om erfaringer og potentiale for de enkelte menigheders frivillige arbejde med fx besøgsgrupper eller resocialiserende arbejde efter løsladelse svarer Susanna Rodmar, at erfaringerne i Sverige ikke er så store. Hun medgiver tillige, at det er vanskeligt at opbygge kontinuitet mellem kirkens tilstedeværelse i arresthuse og fængsler og kirkens rolle efter løsladelsen. Tiltag med *Klostervägen* nævnes som et forsøg på at bygge kirkelig bro mellem tiden under og efter fængsling, men også som et tiltag, der har vist sig vanskeligt at opretholde som et gedigent kirkeligt initiativ.[146]

På de enkelte institutioner foregår samarbejdet mellem kirkerne og fængselsmyndighederne gennem de lokale *Nämnd för andlig vård*, NAV.[147] Opgaverne for den gejstlige betjening minder i store træk om dansk praksis. *Sveriges Kristna Råd* angiver selv disse kerneopgaver i en folder, som beskriver arbejdet: „[Präster, pastorer och diakoner] har i uppdrag att möta de intagnas behov av personliga samtal, att anordna samtalsgrupper och gudstjänster samt att medverka i undervisning och vägledning i etiska och existentiella frågor". Samme folder giver eksplicitte retningslinjer for

142 Dog ikke præster fra *Svenska Kyrkan*, den dominerende svenske „folkekirke", som er finansieret af kirken selv.
143 *Pastor* er den svenske betegnelse for frikirkepræster. Frikirker spiller en langt større rolle i Sverige, end vi kender det fra Danmark. *Equmeniakyrkan*, en sammenslutning af *Metodistkyrkan i Sverige*, *Svenska Baptistsamfundet* og *Svenska Missionskyrkan*, er Sveriges største frikirke og består af 750 menigheder med over 67.000 medlemmer, der betjenes af 517 pastorer.
144 Se fodnote 6 ovenfor. Det skal bemærkes, at diakoner i modsætning til præster og pastorer ikke har tavshedspligt men derimod anmeldepligt ifølge svensk lovgivning.
145 *Rekommendationer för besöksgrupper inom Kriminalvården* fra *Sveriges Kristna Råd* er vedlagt som bilag 3.1.
146 Se afsnit 3.1.2. ovenfor, særligt fodnote 17.
147 Her indgår også tilsvarende muslimske strukturer, koordineret af *Sveriges Muslimska Råd* http://www.sverigesmuslimskarad.org/andlig-vard/start

arbejdet og beskriver, hvilke personlige og uddannelsesmæssige kvalifikationer, der kræves for at indgå i denne type arbejde.[148]

3.1.3.1. Analyse og vurdering

Fængsels- og arresthuspræsters arbejde i Sverige ligner et langt stykke vej det pastorale arbejde bag murene, som vi kender i en dansk sammenhæng. Opgaverne er med få undtagelser de samme som for danske arresthus- og fængselspræster og den nærmest ubetingede tillid til arbejdet fra *Kriminalvårdens* side er også sammenlignelig med den gejstlige betjenings forhold til Kriminalforsorgen i Danmark.[149]

Der er imidlertid signifikante forskelle mellem dansk og svensk praksis, når det gælder fængsels- og arresthuspræster. Der, hvor forskellene for alvor er tydelige, er i organiseringen af arbejde, som i den svenske kontekst er centraliseret og koordineret gennem det økumeniske – fælleskirkelige – organ *Sveriges Kristna Råd*. Der er altså tale om en kirkelig koordinering og ikke blot som i Danmark – og det vil i realiteten sige i folkekirken – en offentlig myndighedskoordinering, som den, man kan finde i kriminalforsorgens ansvar for arresthuses og fængslers gejstlige betjening.

Dette forhold afspejler en stærk svensk tradition for nationale kirkelige tiltag, som er stort set ukendt i folkekirken, hvor autonomien i stifter og sognemenigheder er dominerende. Den nationale kirkelige koordinering, som kendes fra folkekirken, er først og fremmest fagforeningsmæssigt betinget i de opgaver Foreningen af fængsels- og arresthuspræster varetager.

Den fælleskirkelige tilgang, som er karakteristisk for den svenske model, er næppe heller relevant i Danmark, hvor frikirkemiljøet sammen med det ortodokse og katolske miljø er væsentligt mindre end i Sverige, og hvor Danske Kirkers Råd ikke nyder samme opbakning, som det kendes i Sverige hos *Sveriges Kristna Råd*. Behovet fra fængslede med tilknytning til et af de fra folkekirken afvigende (kirkelige) trossamfund i Danmark klares angiveligt tilfredsstillende *ad hoc* af folkekirkens præster.

Når det kommer til samarbejde med egentlige civilsamfundsaktører, frie kristne organisationer og initiativer med resocialisering som formål, synes situationen at være bedre afklaret i Danmark end i Sverige. Derimod kunne den nationale koordinering af sognemenighedsdiakoni via organiserede besøgsgrupper muligvis være et eksempel til efterfølgelse. Vi ser i Danmark enkelte og sporadiske tiltag, typisk fra ressourcestærke menigheder og oftest med organisatorisk forankring fx i Café Exit i København, Odense og Aarhus.

---

148 Dette angives i folderen *Riktlinjer för kyrkornas arbete på häkten och anstalter: NAV-arbetet Nämnden för andlig vård*, udgivet af *Sveriges Kristna Råd*. Folderen er vedlagt som bilag 3.2. og kan desuden hentes her: http://www.skr.org/wp-content/uploads/2012/05/SKR-Broschyr-NAV-swe_2015.pdf. På et punkt adskiller den svenske praksis sig dog bemærkelsesværdigt fra den danske, nemlig ved formuleringen af et relativt eksplicit resocialiserende mål med den gejstlige betjening, når samme folder angiver følgende opgave: „Möta andra — troende från alla religioner, sökande och icketroende — med öppenhet och genom samtal höja deras självkänsla och värdighet, så att de bättre kan se också andra människors värde och rättigheter“ – altså at være med til at forberede den gode løsladelse og resocialiseringen til en normal tilværelse i samfundet med sunde mellemmenneskelige relationer.

149 At beskrivelserne af arbejdet, som de findes i foldere, retningslinjer og hjemmesider, kan synes en grad mere eksplicit kristeligt end i folkekirkeligt regi, hører formentligt sammen med et generelt mere højkirkeligt sprogbrug i *Svenska Kyrkan* og en mere pietistisk tilgang i mange af de svenske frikirkemenigheder.

En intensivering af dette arbejde vil kræve yderligere samarbejde mellem fx Café Exit, Kriminalforsorgen nationalt og lokalt samt fængsels- og arresthuspræsterne.

3.2. England

Den offentlige aktør på områderne fængsling og afsoning i England og Wales, som for størstedelens vedkommende deler lovgivning på området, er NOMS[150] (*National Offender Management Service*) – herunder HMPS (*Her Majesty's Prison Service*) og NPS (*National Probation Service*), som henholdsvis er ansvarlig for straffuldbyrdelse og processen omkring løsladelse. Samlet set udgør disse administrative enheder det, der svarer til Kriminalforsorgen i Danmark. Der refereres i det følgende primært til det engelske/walisiske system, hvor ikke andet er angivet.

Resocialiseringsarbejde efter løsladelse er, hvor det gælder indsatte i lav- og mellemrisikogruppen, i høj grad udliciteret til private firmaer, såkaldte „*community rehabilitation companies*" (CRCs), som i nogen grad anvender den frivillige sektor og civilsamfundsorganisationer, herunder kirkelige og andre tros-baserede initiativer, i implementeringsfasen. Dette system er relativt nyt – etableret i 2014 – og er stadig under udvikling.[151]

I det aktuelle afsnit 3.2. beskrives tre resocialiserende tiltag, som har haft projektets bevågenhed i den engelske, kirkelige kontekst: *Community Chaplaincy Association*, der først og fremmest fungerer som paraplyorganisation og vidensbank for en række mindre resocialiseringstiltag, *The Welcome Directory*, et pilotprojekt under udvikling til at blive et nationalt, diakonalt menighedsbaseret resocialiseringstiltag, og *Caring for Ex-Offenders*, udviklet parallelt med Alpha-kurset og forankret i en af Londons store bykirker.

3.2.1. Community Chaplaincy Association

Community Chaplaincy Association er i modsætning til de fleste andre projekter, som beskrives i denne rapport, ikke som sådan selv diakonalt udøvende men er en sammenslutning af en række mindre, uafhængige, resocialiseringsprojekter, -tiltag og -organisationer, som gennem dette nationale fællesskab vinder større gennemslagskraft over for myndighederne.[152] Der opleves således aktuelt en tendens til, at myndigheder og CRCs favoriserer større organisationer, når der skal bydes ind på puljer og projekter. Her kan tilhørsforholdet og genkendeligheden i en national enhed

150 Se http://www.gov.uk/government/organisations/national-offender-management-service/about. Det er NOMS' opgave „[to] make sure people serve the sentences and orders handed out by courts, both in prisons and in the community".
151 Den politiske baggrund for dette system fremlægges i „Policy Paper 2010 to 2015 Government Policy: Reoffending and Rehabilitation" https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-reoffending-and-rehabilitation/2010-to-2015-government-policy-reoffending-and-rehabilitation#appendix-4-transforming-rehabilitation.. Ændringerne får stor opmærksomhed blandt de frivillige og civilsamfundsorganisationerne. Hans Andersen, Café Exit, og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensen deltog i London den 1. december 2015 i en konference arrangeret af den sekulære landsdækkende interesseorganisation CLINKS med relationen mellem CRCs og den frivillige sektor som hovedemne, se evt. http://www.clinks.org/clinks-event-just-and-affordable-rehabilitation-what-does-good-look.
152 Organisationen præsenterer sig selv og dens medlemsorganisationer på sin hjemmeside: shttp://www.communitychaplaincy.org.uk/.

være afgørende.[153] *Community Chaplaincy Association*, der har eksisteret siden 2001, ledes af Matt Wall[154] og finansieres – som interesseorganisation – primært gennem medlemsbidrag samt donationer fra fonde.

Ud over at fremme volumen og fagligt fællesskab i en national organisation er *Community Chaplaincy Association* medvirkende til, at medlemmerne har et samlet referencepunkt, når de ønsker at holde sig ajour med udviklingen inden for den sektor, de arbejder med, det vil sige fx regeringens aktuelle politik på området og oversigt over muligheder for finansiering via fonde og offentlige udbud.

Paraplyorganisationen organiserer endvidere uddannelsesforløb og konferencer, hvor aktuelle emner debatteres mellem medlemmernes repræsentanter. Endelig deltager Community Chaplaincy Association i den offentlige debat på resocialiseringsområdet og med fortalervirksomhed over for beslutningstagere og politikere. Organisationen tæller ved indgangen til 2016 i alt 22 medlemsorganisationer og 8 associerede medlemmer. Herudover er nogle få nyere projekter tilknyttet med henblik på senere medlemskab. Medlemskab er betinget af, hvorvidt den enkelte organisation opfylder en række betingelser.

Community Chaplaincy Association er en trosbaseret organisation,[155] hvilket afspejles i betingelserne for medlemskab, der blandt andet som kriterium sætter, at medlemsorganisationerne arbejder „trosbaseret og ud fra et holistisk[156] standpunkt", at alle tilbud er „åbne for mennesker af enhver tro eller ingen", og at man ikke via arbejdet søger „at indoktrinere brugerne".[157]

Som en central del af organisationens tilbud udsendes et ugentligt nyhedsbrev, som indeholder oplysninger, der har til hensigt at styrke resocialiseringsarbejdet lokalt. Funktionen som vidensbank og deraf følgende vidensdeling er på denne måde medvirkende til at sætte kræfter fri til det konkrete arbejde i den enkelte organisation eller det enkelte projekt.

Et illustrativt og konkret eksempel på kumulativt opnået og delt viden er dokumentet *Community Chaplaincy Theory of Change*.[158] Dokumentet beskriver systematisk, hvordan medlemsorganisationerne af *Community Chaplaincy Association* arbejder med det enkelte menneske, hvordan der opnås bedst mulig resocialiserende effekt, og hvordan denne effekt måles – ikke blot i recidivprocen-

---

153 Overvejelser lignende dem, der lå bag *Livskrafts* tilhørsforhold til *Hela Människan* i den svenske kontekst.
154 Projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensen har foretaget skype-interview med Matt Wall den 16. oktober, 2015. Hans Andersen, Café Exit, og Jørgen Skov Sørensen mødte tillige Matt Wall i forbindelse med deltagelse i CLINKS konference i London den 1. december, 2015, jf. fodnote 35 ovenfor.
155 *Community Chaplaincy Association* er i udgangspunktet kristent men i praksis tværreligiøst. Organisationen har udarbejdet et såkaldt „Positioning paper" omkring forholdet til tro, se bilag 3.3. Dokumentet konkluderer „[t]he faith ethos of Community Chaplaincy provides a firm foundation for the work that we do, a motivation for doing it, and ultimately, a profound benefit for those we work with".
156 „Holistic" forstås som „practical, emotional, relational, developmental, social and spiritual [support]" – se fodnote 39 ovenfor samt bilag 3.3.
157 Min oversættelse. Herudover skal en række formelle forhold opfyldes – herunder registrering hos myndighederne, en klar administrativ og ledelsesmæssig struktur samt opretholdelsen af et retvisende system for evidens i arbejdet. Endelig skal medlemsorganisationerne udvise loyalitet overfor *Community Chaplaincy Association*s identitet som paraplyorganisation. Fuld liste over kriterier er vedlagt som bilag 3.4. Ifølge Matt Wall arbejder en stor del af de kirkeligt forankrede medlemsorganisationer ud fra et særligt charter med etiske retningslinjer for arbejdet, som er udarbejdet af organisationen *FaithWorks* i 2002. Dette charter er vedlagt som bilag 3.5.
158 Vedlagt som bilag 3.6.

ter men på et bredere felt af indikatorer, der tager hensyn til det enkelte menneske som et unikt individ med individuelle behov i den enkeltes resocialiseringsproces.[159]

Matt Wall beskriver i en blog på CLINKS hjemmeside arbejdet med *Community Chaplaincy Theory of Change* på følgende måde:

> The Theory of Change helped us identify what outcomes are really important to us and led to us increasing our emphasis on the development of the client's internal strengths and well-being. This meant that we needed to find a way of measuring these factors alongside more tangible outcomes such as housing, finance and employment.
>
> To do this we developed a tool for specifically measuring 'Internal Change' which explores areas such as resilience, decision making, motivation and self-esteem. Initial feedback has been that the tool has enabled workers to 'dig deeper' with clients and start exploring some of the underlying issues behind their offending behaviour.[160]

Det fremgår her, at processen ikke alene har fostret selve den aktuelle *Theory of Change* men også har været medvirkende til at udvikle redskaber til evidensmåling på parametre, der nok tidligere blev sporadisk iagttaget omend i langt højere grad var overladt til gisninger.

3.2.1.1. Analyse og vurdering

Flere forhold omkring *Community Chaplaincy Association* er interessante i den aktuelle sammenhæng og hjemler, at organisationen trods det, at der ikke er tale om en selvstændig diakonalt udøvende organisation, og at den ikke er direkte menighedsbaseret, figurerer blandt de tiltag, der har høj relevans for det aktuelle projekt og i en dansk kontekst.

For det første arbejder organisationen intensivt med *desistance* begrebet, som i kapitel 1 ovenfor blev identificeret som et centralt begreb i nyere britisk kriminologi og med potentiale i en dansk kontekst. Organisationens *Theory of Change* er et kerneeksempel på, hvordan *desistance* teorierne om den personorienterede tilgang og resocialiseringen som en proces hos den enkelte iklædes meget konkrete aktiviteter og opgøres i målbare effekter, som lægger vægten på andet og mere end blot recidiv, tilbagefald vs. ikke-tilbagefald.

Hertil kommer for det andet, at *Community Chaplaincy Theory of Change* er et såvel gennemarbejdet som veldokumenteret dokument, der kommer mange aktører og brugere til gode. Dette er en af de centrale vindinger ved at arbejde på tværs af organisationer, som på denne måde samlet set kan løfte en opgave, der ellers næppe ville være fuldført i de små og mellemstore kirkelige projekter og tiltag. I *Community Chaplaincy Association* opnås et forum, der ikke blot bistår med det

---

159 *Community Chaplaincy Theory of Change* bygger på *desistance* begrebet (jf. afsnit 1.2.3. ovenfor). Det hedder blandt andet om resocialiseringsprocessen, som den anvendes blandt medlemsorganisationerne, at „[t]he process is dynamic, so while the theory of change [...] outlines a broad sequence, the reality is that the journey will differ by individuals; some elements will happen concurrently, others at different times. There will be steps forward and backwards throughout" – se fodnote 42 ovenfor. *Community Chaplaincy Theory of Change* er underbygget af forskning og anden evidens. Bilag 3.7. „Evidence in support of assumptions in the theory of change" publiceret af *Community Chaplaincy Association* dokumenterer dette.
160 Se http://www.clinks.org/community/blog-posts/measuring-impact-chaplaincy-mentoring-desistance.

teoretiske arbejde omkring tros-baserede modeller og teorier for resocialisering, men også giver adgang til værktøjer med effektmåling af de diakonale resocialiseringstiltag for øje.

Ideen med at samle central viden i en national database og at formidle indsigt til en medlemsskare, som i det daglige kan have vanskeligt ved at holde sig ajour med udviklingen i resocialiseringssektoren – ikke mindst fordi man er travlt beskæftiget med at udføre det konkrete arbejde, man først og fremmest er sat i verden for at tage hånd om – er god. Det har den ønskede effekt og virker angiveligt efter hensigten for medlemsorganisationerne.[161]

Det er imidlertid tvivlsomt, hvorvidt der i det kirkelige Danmark findes den kritiske masse, som økonomisk ville kunne bære et nationalt videnssekretariat – end ikke, såfremt der blot var tale om deltids frikøb af en medarbejder i en eksisterende organisation. Parallelt hermed fremgår det af korrespondance med Kriminalforsorgen, at der i offentligt regi for nuværende nok er umiddelbar interesse for men ikke hersker et decideret ønske om en samlet kirkelig enhed, som forsorgen potentielt ville kunne samarbejde med – med bredere effekt for øje.[162] Såvel ønske som finansiering skal således komme nedefra.[163]

3.2.2. The Welcome Directory

The Welcome Directory er et tiltag under udvikling.[164] Målet er at blive et nationalt, menighedsbaseret resocialiseringsnetværk i England og Wales. Planen er dels at engagere endnu ikke aktive menigheder på området omkring en lokalt forankret resocialiseringsindsats, dels at eksisterende (og kommende) menigheder[165] med resocialiseringstilbud til nyligt løsladte registreres centralt, således at fængselspræster og andre medarbejdere i fængslerne kan henvise direkte, i de tilfælde en løsladt ønsker religiøs tilknytning efter afsoning.

The Welcome Directory udspringer af det fængselsarbejde, præster med tilknytning til *The Free Churches Group*, der aktuelt består af 24 kirkesamfund uden for Den Anglikanske Kirke, Den Katolske Kirke og de ortodokse kirker, varetager.[166] Der er således tale om et initiativ, som i grundsubstansen er kirkeligt forankret. Projektet er imidlertid ikke begrænset til at omfatte de menigheder, der hører til ét af de 24 medlemskirkesamfund. Det afspejler nemlig det samarbejde, der består mellem fængselspræster tilknyttet *The Free Churches Group*, og *prison chaplains*[167] gene-

161 I Danmark har vi i den kirkelige verden en pendant i Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling, som sammen med de 30 medlemsorganisationer samler viden på udviklingsområdet, rådgiver og (i visse tilfælde) implementerer projektarbejde, se evt. www.dmru.org.
162 Jf. afsnit 2.1.1. ovenfor.
163 Kritisk masse vil evt. kunne opnås via samarbejde mellem kirkelige tiltag og sekulære civilsamfundsorganisationer på området.
164 Beskrivelsen nedenfor bygger på Hans Andersens, Café Exit, og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensens samtale med projektmedarbejder Jonathan Green i London den 1. december, 2015, interview ved Jørgen Skov Sørensen med projektleder Bob Wilson i London den 3. december, 2015, tilsendte materialer samt projektets hjemmeside: http://www.freechurches.org.uk/Groups/270293/Free_Churches/Activities/Prison_Chaplaincy/Welcome_Directory/Welcome_Directory.aspx.
165 Vedr. brugen af begrebet „menighed“, se fodnote 52 nedenfor.
166 Det primære formål med *The Free Churches Group* er at have en samlet stemme i det offentlige rum inden for områderne diakoni, fængselsarbejde og uddannelse i England og Wales. Medlemskirkerne fremgår af denne hjemmeside: http://www.freechurches.org.uk/Groups/235978/Free_Churches/Free_Churches_Directory/Free_Churches_Directory.aspx.
167 Begrebet *prison chaplain* har rødder i den kristne tradition men anvendes i en engelsk kontekst om fængslets gejstlige betjening bredt forstået (præster, imamer etc.). Der findes ikke på dansk et anerkendt på tilsvarende vis dækkende ord, hvorfor der i det følgende gribes til anvendelsen af den engelske betegnelse.

relt, som arbejder i fængsler og arresthuse udsendt fra andre konfessioner og trossamfund. Projektet er på denne vis multikonfessionelt og multireligiøst i sit mål og virke.[168]

Initiativet er trefoldigt. For det første ønsker projektgruppen bag at skabe bevidsthed om de udfordringer, løsladte står med efter endt afsoning, særligt med hensyn til netværk og relationer, boligforhold, uddannelse og arbejde. For det andet er projektet udtryk for et ønske om at udfordre de fordomme omkring fængsling, løsladelse og resocialisering, der hersker både hos indsatte, løsladte og „almindelige mennesker". Endelig er det projektets hensigt at forberede lokale menigheder på dels at modtage løsladte med praktisk bistand dels at give løsladte mulighed for at vokse i den trostradition, de måtte tilhøre eller føle sig hjemme i.[169]

Idemæssigt går projektet tilbage til 2011. Der er på bagrund af interviews og andet indsamlet empirisk materiale[170] blandt *prison chaplains*, indsatte og tidligere indsatte, myndigheder og menigheder gennemført pilotaktiviteter i fem fængsler fordelt på to geografiske områder i 2015. Projektet er ved indgangen til 2016 i gang med at evaluere på erfaringerne med henblik på at udbygge aktiviteterne nationalt i England og Wales.[171]

Kernen i projektets gennemførsel er menighedernes engagement og dedikation til opgaven. Der er tale om et frivilligt engagement, men det er en grundpræmis i *The Welcome Directory*, at der opereres med frivillighed på et oplyst og kvalificeret grundlag. En sådan grundpræmis kommer tydeligst til udtryk i det uddannelsesprogram, alle deltagende menigheder skal gennemgå som forberedelse til at indgå i netværket. Programmet består af tre dele, der samlet set karakteriseres som

> [an] awareness raising programme that [...] will both inspire and challenge [and] enable you as a faith community to examine your beliefs together, and through discussion and practical encounter get to know the people who live in, work in and who will eventually be released from our prisons[172]

Uddannelsesprogrammet består af tre afdelinger, tre *sessions*, hvor den første og den sidste finder sted hos den aktuelle menighed, mens den midterste afholdes i et NOMS *resettlement prison*.[173]

---

168 *The Welcome Directory* nævner som målgrupper i sit *Project Charter* kristendom, jødedom, islam, hinduisme, sikhisme, buddhisme, Jehovas Vidner og andre. Når udtrykket „menighed" anvendes nedenfor dækker det det engelske udtryk „faith community", som på dansk oversættes med „trossamfund", når det gælder en national struktur – fx Mosaisk Trossamfund, men mangler en god dansk oversættelse, når det handler om den lokale, enkeltstående menighed – altså ikke blot kristne menigheder. *Project Charter* er vedlagt som bilag 3.8.

169 *The Welcome Directory* udtrykker på sin hjemmeside projektets mission med ordene: „... to help faith communities become places where people who leave prison find acceptance. A place to belong that not only nurtures faith but also offers appropriate practical support". Se projektets hjemmeside: http://www.freechurches.org.uk/Groups/270293/Free_Churches/Activities/Prison_Chaplaincy/Welcome_Directory/Welcome_Directory.aspx.

170 Konklusionerne fra arbejdet er samlet i rapporten „Perceived expectations of prisoners, those who have left prison, and faith communities". Rapporten er vedlagt som bilag 3.9.

171 Målet er 500 aktive menigheder, inden *The Welcome Directory* lanceres officielt.

172 Denne karakteristik er taget fra uddannelsesmaterialet. Det fulde materiale er frit tilgængeligt på http://www.freechurches.org.uk/Articles/458549/Free_Churches/Activities/Prison_Chaplaincy/Welcome_Directory/Downloads/WD_Prisons_Awareness.aspx. Det er værd at bemærke, at der med *The Welcome Directory* også lægges op til en teologisk selvbesindelse hos de menigheder, der indgår i netværket – her markeret med ordene „examine your beliefs". I pilotprojektets *Project Charter* omtales dette forhold under overskriften „Themes where project will impact" som „[t]heological themes and core values relating to prisoner rehabilitation from the major faith communities". Se bilag 3.8.

173 Disse institutioner svarer til Kriminalforsorgens pensioner – altså udslusningstilbud til indsatte, der nærmer sig løsladelse.

Mens første *session* har til formål at afdække den eksisterende forståelse af fængselsverdenen og de indsatte hos de menigheder, der deltager, og at lægge fakta omkring fængsler frem, er anden *session* en lejlighed til at få indblik i et fængsel i virkelighedens verden, hvor indsatte og de lokale *prison chaplains* er værter for menighedens repræsentanter.

Tredje *session* har til formål at sætte menighedens medlemmer i gang med ud fra de indhøstede erfaringer og oplysninger at tage stilling til, om *The Welcome Directory* er noget for dem, og i givet fald at identificere egne ressourcer i arbejdet med løsladte, som ønsker at resocialisere sig. De identificerede ressourcer indgår i selvbeskrivelsen af menigheden, som bliver del af den samlede database – hjertet i netværket. Her kan man indikere, om man har særlige ressourcer inden for fx mentorordning, bolig, almen rådgivning eller andet.[174]

*The Welcome Directory*s uddannelsesprogram er systematisk i sin tilgang og arbejder med et overskueligt og lettilgængeligt materiale, der gennem en blanding af fakta-ark og spørgsmål gør op med myter om fængsler og indsatte og lægger op til drøftelse, hvor deltagerne føres igennem de tre afdelinger.[175] Forløbet ledes af en facilitator.

Ligeså vigtig som menighedernes frivillige indsats er det imidlertid, at relationen til de mange *prison chaplains* er tillidsfuld og afklaret, da det er dem, der skal være formidlere af de tilbud, menighederne giver løsladte. Leder af initiativet Bob Wilson, selv erfaren *prison chaplain*, beskriver tanken bag projektet netop som et korresponderende samarbejde mellem *prison chaplains* i fængslerne og menighederne udenfor. Hans vision er, at frivillige i menighederne vil ændre deres syn på indsatte, når de møder dem og ser, at der er et menneske bag enhver indsat – på samme vis som *prison chaplains* dagligt oplever det gennem samtaler og samvær med indsatte i fængslerne.

Samtidigt spiller *prison chaplains* en afgørende rolle ved at være medvirkende til at få kendskabet til *The Welcome Directory* udbredt – såvel inden for som uden for murene. Projektet forudsætter, at nogle menigheder selv vil tage initiativ til at blive del af netværket, men også, at det store ryk behøver starthjælp fra *prison chaplains*. Der samarbejdes således om dels at identificere menigheder, som allerede er aktive i resocialiserende arbejde og derfor med relativ lethed kan springe til som *Welcome Directory* menighed, og dels at pege på menigheder, som *prison chaplains* kender til og mener har potentiale i nærområdet ved det fængsel, de arbejder på.

3.2.1.2. Analyse og vurdering

The Welcome Directory er i sin vorden. Trods gode takter i pilotprojektet er det endnu for tidligt at bedømme effekt og ikke mindst bæredygtighed i det ambitiøse tiltag. Denne erkendelse er afgørende for analysen og vurderingen nedenfor. Dette sagt, er projektet et forbilledligt klart udtryk for ønsket om at basere et resocialiserende, kirkeligt arbejde på menighedsbaseret diakoni og ikke i første omgang på en klassisk organisatorisk struktur. Organisationsstrukturerne bag projektet er således begrænset til et minimum, og man arbejder helt bevidst gennem eksisterende ressourcer i

174 Se „Welcome Directory Network Registration Form“, vedlagt som bilag 3.10.
175 Se fodnote 56.

fængslerne, *prison chaplains*, og menigheder, som ønsker at blive del af netværket og bidrage med det, som er netop deres ressourcer.

Det er en potentiel styrke, at der arbejdes ud fra tillid og forventninger til eksisterende ressourcer. Opbygningen af nyt er minimal. Det er imidlertid paradoksalt nok samtidigt en potentiel svaghed, at projektet er afhængig af tillid og ressourcer fra aktører, der først og fremmest er frivillige – menighederne – men også fra *prison chaplains*, der ikke er forpligtede til at forholde sig til projektet eller afsætte tid til både at identificere interesserede menigheder og at stå for en del af forberedelsen i fængslet, anden *session* i uddannelsesforløbet. Ud af fem fængsler i pilotfasen har kun tre været i stand til at gennemføre. To måtte melde fra – ikke på grund af manglende vilje men på grund af manglende ressourcer i det daglige blandt *prison chaplains* til at tage udfordringen op.

Samtidigt er der næppe tvivl om, at et projekt, der stræber efter at skabe samarbejde og netværk med minimum 500 menigheder vil fremstå med stor diversitet i de ydelser, der tilbydes. Projektet har sikret sig homogenitet så langt, som det er muligt inden for det decentrale udgangspunkt, der er præmissen for arbejdet. Det sker gennem systematisk uddannelse af dem, der viser interesse for at deltage. Men selve implementeringen er ude af projektets hænder og bygger således på, at der lokalt tages de rigtige beslutninger, hvis og når spørgsmålene rejser sig. Fremtiden vil vise, hvilken betydning dette forhold vil have.

Kirkeligt har projektet en interessant delmængde, som peger tilbage på den begrebsafklaring af begrebet diakoni, der kom til udtryk i afsnit 1.2.1. ovenfor. *The Welcome Directory* ønsker ikke blot at være et hjælpeprojekt, hvor ressourcestærke hjælper ressourcesvage eller marginaliserede i samfundet. Projektet har et teologisk sigte, når det som udtrykt mål har at ændre holdninger hos „hjælperne" – et sigte, som udspringer af erfaringer hos de mange *prison chaplains*, der har været med til at sætte rammerne for initiativet.

Her hører vi – måske stærkere end i de øvrige undersøgte tiltag og projekter – resonanser af Johannes Nissens udfoldelse af diakonien som en relation, hvor en vertikal linje eksisterer mellem giver og modtager. „Begge parter, både den hjælpsøgende og den hjælpende, har noget at give og modtage fra hinanden i gensidighed", som Johannes Nissen udtrykker det.[176] Der er ikke blot tale om en teologisk spidsfindighed men et udtryk, der centralt i projektets formuleringer insisterer på, at tidligere fængslede i en diakonal sammenhæng må og skal ses som medmennesker frem for noget andet.

Der er derfor også en resocialiserende, *diakonal* effekt alene i den relation, den tidligere indsatte mødes med og i, såfremt *The Welcome Directory* lykkes med den formulerede mission. Dette forhold er måske mest rammende udtrykt hos IRISS med ordene „working *with* offenders not *on* them".[177] Den klare accentuering af det diakonale sigte med *The Welcome Directory* og det ubetingede teologiske sigte er både med til at bibringe projektet resocialiserende merværdi og at give det diakonal profil i forhold til mere traditionelle, offentlige tilbud.

---

176 Nissen (2010) side 22, jf. afsnit 1.2.1.
177 Jf. afsnit 1.2.3. ovenfor.

Tanken om et resocialiserende kirkeligt netværk af menigheder er ikke ny i en dansk sammenhæng. Set fra et dansk perspektiv er spørgsmålet imidlertid uundgåeligt, hvorvidt en sådan indsats udelukkende skal være kirkeligt baseret, eller om der kan lukkes op for et fler-religiøst perspektiv, som det er tilfældet i *The Welcome Directory*. Traditionen i Danmark med et stærkt netværk af folkekirkelige fængsels- og arresthuspræster og et i mindre grad velorganiseret arbejde med fængselsimamer og *chaplains* fra andre traditioner, hjemler sandsynligvis i første omgang alene et kirkeligt engagement.

I givet fald vil der dog med en model, som vi har set den hos *The Welcome Directory*, hvor tilhørsforholdet til en menighed og den åndelige dimension heri er afgørende, mangle tilbud til løsladte, der har tilhørsforhold til ikke-kristne trossamfund.

3.2.3. Caring for Ex-Offenders

Caring for Ex-Offenders udspringer af Alpha Kurserne, som siden 1995 har været et tilbud i de engelske/walisiske fængsler.[178] Grundlæggeren af *Caring for Ex-Offenders*, den anglikanske fængselspræst Paul Cowley, fandt, at mange af de indsatte, som kom til kristentro via det såkaldte *Prison Alpha*[179] arbejde, stod uden et åndeligt og kirkeligt hjemsted efter løsladelse. Derfor etablerede han i 2004 organisationen *Caring for Ex-Offenders*, som et resocialiseringtilbud målrettet løsladte og baseret på menigheder, idet han indså, at der foruden de resocialiserende programmer også var behov for at udstyre menigheder til at tage imod de tidligere indsatte.

Organisationen har per 1. januar 2016 skiftet identitet og er gået fra at være en „Registred Charity" til at blive en del af kirken *Holy Trinity Brompton* i London.[180] Det er sket først og fremmest som en erkendelse af, at det er ressourcetungt at drive en national virksomhed. Arbejdet vil derfor fremover være fokuseret på Londonområdet, hvor *Holy Trinity Brompton* har sit mest finmaskede netværk af menigheder og dermed af indsatsmuligheder. Relationen mellem menighed og tidligere indsatte er afgørende, men i et tiltag som *Caring for Ex-Offenders*, hvis formål ikke er at drive projekter selv men at uddanne og klargøre menigheder til at modtage tidligere indsatte, er den tætte relation mellem organisation og menighed også uhyre vigtig.

Caring for Ex-Offenders nye organisationsmodel er således mindre udadrettet end tidligere. Hvor man før aktivt søgte at danne netværk blandt resocialiserende menigheder, beskriver man sig nu som et „udstillingsvindue" i London, hvor menigheder kan henvende sig for at få inspiration og uddannelse, såfremt de ønsker at gå videre med resocialiserende tiltag lokalt. „We offer support to churches who are developing self-sustainable prison and ex-offender ministries in their own communities", som det hedder på hjemmesiden. Initiativet og kræfterne lægges på den måde ud decen-

---

178 Beskrivelsen nedenfor bygger på *Caring for Ex-Offenders'* hjemmeside http://www.caringforexoffenders.org/ samt Niels Nymann Eriksens, Café Exit, og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensens samtale med medarbejderne Sophie Giles og Leah Leslie på hovedkontoret i London, den 2. december 2015.

179 Se fodnote 1 ovenfor.

180 Holy Trinity Brompton, eller bare HTB, er del af den anglikanske kirke i England og kendt for at være en særdeles ressourcestærk kirke under ledelse af den karismatiske præst Nicky Gumbel, som også har udviklet de særdeles populære voksenundervisningsprogrammer i kristendom, de såkaldte Alpha Kurser. Kirken præsenterer sig på sin hjemmeside med ordene: *Welcome to HTB. We are a vibrant Anglican church in the heart of London, with a vision to play our part in the evangelisation of the nations, the revitalisation of the church and the transformation of society.* Se evt. kirkens hjemmeside http://www.htb.org/about-htb.

tralt og aflaster det organisatoriske arbejde i London. Derfor er det også blevet muligt at nedlægge *Caring for Ex-Offenders* som en decideret organisation (en „registred charity") og forankre arbejdet i *Holy Trinity Brompton* som del af menighedens diakonale arbejde.

Det slås imidlertid fast i en pressemeddelelse fra *Caring for Ex-Offenders* fra november 2015, at de menigheder, som allerede er tilknyttet arbejdet rundt om i landet, fortsat vil nyde støtte fra *Holy Trinity Brompton*, men at der fremover i højere grad vil blive fokuseret på at udvikle det, som kaldes „self-sustainable local activity" – altså at der vil være tale om en neddrosling af det samlende nationale sigte. Dog fremgår det også, at der fremover vil være tæt kontakt mellem de lokale engagerede menigheder og det *Alpha Prison* arbejde, der fortsætter nationalt.[181]

Denne aktuelle og endnu ikke fuldt implementerede omstrukturering skal stadig bevise sit værd. Det er derfor vanskeligt at vurdere effekten af den nye arbejdsform, ligesom det endnu ikke står klart, præcist hvilken profil, arbejdet ud fra *Holy Trinity Brompton* vil have. Det forlød i samtalen med Sophie Giles og Leah Leslie i London, at trods mange usikkerheder omkring overgangen, ville det grundlæggende formål ikke blive ændret. Det vil også fremover være arbejdets vision „to reduce reoffending by reintegrating ex-offenders into society through the local church".[182]

Indholdsmæssigt har *Caring for Ex-Offenders* arbejdet med samme arbejdsgang og mål som de fleste kirkelige resocialiseringsinitiativer, der beskrives i denne rapport. I tilfældet *Caring for Ex-Offenders* har indsatte selv søgt om at komme i betragtning til et forløb i en lokal menighed. Menigheden har dernæst sammen med myndighederne og *Caring for Ex-Offenders* vurderet, om et forløb skal tage sin begyndelse.[183] Konkret er der oftest tale om mentorordninger for og bistand til tidligere indsatte, et forhold, der beskrives som „venskab med et formål". Indsatsen bygger på syv forhold,[184] der har betydning for den tidligere indsatte ved løsladelse.[185]

Caring for Ex-Offenders adskiller sig imidlertid på et punkt fra de fleste andre initiativer, som er beskrevet i denne rapport, når det gælder finansieringen af arbejdet. Arbejdet er selvfinansieret via kirkeligt indsamlede midler og er således ikke afhængigt af offentlige tilskud eller puljer. Det er ifølge Sophie Giles og Leah Leslie en befrielse at kunne være fuldstændig åben omkring sit ståsted som en kristen organisation – „that we believe Christ is the agent", som det blev udtrykt under samtalen – også selvom det fra tid til anden betyder, at økonomien har været en udfordring.

3.2.3.1. Analyse og vurdering

Caring for Ex-Offenders er i gang med at tilpasse arbejdet efter at have gjort sig erfaringer gennem 12 år. Det kan være fuldt ud så interessant at lytte til organisationer, som omstrukturerer sig ud fra

181 Print af pressemeddelelsen, som pr. 1. januar 2016 sammen med organisationen *Caring for Ex-Offenders* hjemmeside er fjernet fra nettet, er vedlagt som bilag 3.11.
182 Dette bekræftes på *Caring for Ex-Offenders* nye hjemmeside http://www.caringforexoffenders.org/, se også fodnote 62 ovenfor.
183 Tal for 2015 fortæller, at der har været 140 ansøgere, og at 35 aftaler er indgået. En stor del af ansøgerne har angiveligt ikke forstået, at der er tale om et længerevarende mentorforløb men udtrykker håb om, at de kan få stillet en bolig til rådighed ved løsladelse.
184 De syv forhold er bolig, uddannelse og arbejde, helbred, afhængighed, økonomi og gæld, børn og familie samt attitude og opførsel.
185 Kommende mentorer gennemgår et uddannelsesprogram i coaching, kommunikation, risikovurdering og forståelse for tidligere indsatte. *Caring for Ex-Offenders* anvender den 73 sider lange manual „Reintegrating individuals into the community: A handbook for Churches". Et eksemplar af manualen forefindes på FUV i København.

høstede erfaringer, som det er at undersøge – angiveligt – velfungerende initiativer. For hvad er det, der har betydet, at en omstrukturering er nødvendig? Således er der da heller ikke – diakonalt set – i resocialiseringsarbejdet, som vi finder det hos *Caring for Ex-Offenders*, deciderede nyskabende elementer i forhold til projekter og initiativer, som vi kender dem fra Danmark eller fra de øvrige tiltag, som beskrives i den aktuelle rapport.

Dog er der dele af arbejdets organisering, som er interessante at iagttage. Det gælder såvel den stærke centralisering af arbejdet, hvor en stærk organisation med base i London og tæt tilknytning til *Holy Trinity Brompton* er det knudepunkt, hvorfra arbejdet praktisk og kirkeligt organiseres, som det gælder det finmaskede uddannelsesmateriale, der udgår fra samme sted. *Caring for Ex-Offenders* – i sin oprindelige form – kan karakteriseres som et gennemorganiseret, detaljeret og relativt strømlinet arbejde – på samme vis som det kendes fra Alpha Kurserne, der i deres grundsubstans ser ens ud overalt.[186] Der er en vis effektivitet forbundet med et sådant system.

Bagsiden af en så fastlagt organisme er imidlertid, at det kan være vanskeligt at rekruttere uden for egne rækker. *Holy Trinity Brompton* har et relativt stærkt netværk i England, hvor flere kirker hæfter sig på kirkens grundlæggende teologi og kirkeforståelse, og det er særligt inden for denne kreds af kirker, *Caring for Ex-Offenders* har kunnet vinde aktive menigheder. Sophie Giles og Leah Leslie påpeger da også, at rekrutteringen har været en af de udfordringer, der har ført til fokusering på London, hvor koncentrationen af kirker i netværket trods alt er stærkest.

Kigger man på statistikken, er 35 indgåede aftaler i 2015[187] heller ikke mange, når forudsætningen er, at de er indgået bredt nationalt. Det er ressourcekrævende at servicere et tyndt spredt aktivitetsnetværk, og det giver derfor god mening, at der er truffet afgørelse om at fokusere arbejdet på Londonområdet. Set fra en dansk synsvinkel er det geografiske aspekt ikke af samme betydning, som det naturligt er i England, hvor afstandene er større, men erfaringerne fra *Caring for Ex-Offenders* bekræfter, at volumen og geografisk udbredelse har en naturlig sammenhæng, som bør iagttages i ethvert projektarbejde.

Caring for Ex-Offenders er i modsætning til *Community Chaplaincy Association* og *The Welcome Directory* i sin grundtone ikke fler-religiøst. Det fremgår af materialet, der er til rådighed, at de menigheder, som er tilknyttet, tager imod tidligere indsatte uanset disses trosforhold og –tilhør, men da det i sagens natur er udelukkende kristne menigheder, der er tilknyttet – jf. manualen „A Handbook for Churches" – retter arbejdet sig primært mod kristne, subsidiært tidligere indsatte, som ønsker at konvertere, fx efter endt *Prison Alpha* forløb.[188]

---

186 Det fremgår af samtalerne med Sophie Giles og Leah Leslie, at samarbejdet mellem *Caring for Ex-Offenders og* fængselspræsterne lokalt er sporadisk og ikke systematiseret, hvilket understreger centraliseringen og den stramme organisationsstruktur.
187 Jf. fodnote 67 ovenfor.
188 Dette ensidigt kirkelige sigte er muliggjort blandt andet via selvfinansieringen men ville næppe være aktuelt under offentlig støtte, som forudsætter, at arbejdet, der støttes, ikke sigter på en bestemt religiøs gruppering men er åbent for mennesker af anden tro end kristentro eller ingen tro. Det er ikke en hindring for trosbaserede resocialiserende organisationer at modtage offentlig støtte, men arbejdet må ikke være evangeliserende eller sigte på omvendelse. Se evt. udredning fra *Department for Communities and Local Government* fra 2010 (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/7617/15073411.pdf), som pædagogisk punkterer 10 myter om offentlig støtte til tros-baserede organisationer og samtidigt fremlægger regeringens syn på samarbejde med samme.

3.3. Holland

Holland blev efter drøftelser og research valgt som det tredje land efter Sverige og England, der allerede i projektbeskrivelsen var udpeget som fokuslande. Holland er først og fremmest valgt på grund af lighedspunkter mellem organisationen *Exodus* og initiativer kendt i den danske kontekst, herunder botilbud med udslusning for øje, jf. Kirkens Korshærs institution Slusen, og mentorordninger, jf. Café Exits virke. Endelig er *Exodus* en national organisation – en model, som ikke for alvor har fundet vej i Danmark – og i udgangspunktet kirkeligt forankret.

3.3.1. Exodus

Organisationen *Exodus* blev oprettet i 1981 af katolske og protestantiske fængselspræster i Holland, som så et behov for at bygge bro for de straffede mellem tiden som indsat og tiden som løsladt.[189] Arbejdet er siden vokset fra at være et lokalt initiativ til at blive en professionel national organisation med 180 ansatte og et stort antal frivillige.[190] Med ekspansionen er også det egentlige græsrodsengagement for en stor dels vedkommende neddroslet. Det skyldes dog ifølge Ronald Frederiks ikke alene professionaliseringen men også, at det kan være vanskeligt at finde kvalificerede frivillige.

Exodus er næsten udelukkende offentligt finansieret, dels statsligt og dels lokalt fra kommunen og Rotterdam by. Det har betydet en intensiv professionalisering af arbejdet for at kunne efterleve de retningslinjer for arbejdet, offentlige bevillingsmyndigheder sætter. Med tiden har det også betydet, at det kirkelige engagement, som oprindeligt var fundamentet for *Exodus*, er svundet ind og i dag ikke har den betydning, det havde tidligere.

Der er stadig relationer til de kirker, som var medvirkende til at starte arbejdet, og som fra starten stillede med frivillig arbejdskraft i de første dagcentre, der senere blev til Exodushuse, men de er på ingen måde, hvad de tidligere var.[191] Direkte adspurgt bekræfter leder af Exodushuset i Rotterdam, Ronald Frederiks, at *Exodus* i dag ikke for alvor fremstår som et kirkeligt resocialiseringsarbejde men snarere som en sekulær socialt orienteret landsorganisation.

Exodus arbejder ud fra fire forhold, som bedømmes til at have afgørende betydning for god resocialisering: boligforhold, beskæftigelse[192], netværk samt formål og mening i livet og adskiller sig

189 Nedenstående beskrivelse bygger dels på den engelsksprogede del af *Exodus'* hjemmeside http://www.exodus.nl/English_335.html, dels på samtale med Ronald Frederiks, leder af Exodushuset i Rotterdam, samt to medarbejdere samme sted Maud Boot og Eleonoor Warnaars. Etiopisk fødte Heile, beboer og tidligere indsat, deltog i dele af samtalen med Niels Nyman Eriksen og Hans Andersen, begge Café Exit, og projektmedarbejder Jørgen Skov Sørensen i Rotterdam den 18. januar 2016. Der er angiveligt en vis variation i arbejdets karakter mellem de forskellige Exodushuse. Valget af huset i Rotterdam blev foretaget af *Exodus* nationale administration i Amsterdam på grundlag af, hvilket hus, der havde mulighed for at modtage delegationen fra Danmark den pågældende dag.
190 Exodushuset i Rotterdam beskæftiger 22 frivillige. For at blive frivillig i et Exodushus skal man besidde en solid, relevant (typisk social) uddannelse. *Exodus* arbejde med udslusning i disse huse er hovedaktiviteten for organisationen, som dog også arbejder på et par andre områder, blandt andet med facilitering af børns besøg hos forældre i fængslet.
191 Der er stadigvæk et vist kirkeligt islæt blandt de frivillige, som hjælper til i *Exodus*, men denne del administreres ikke af *Exodus*. Det er derimod en separat, uafhængig kirkelig organisation med frivillighed som speciale, der har taget denne opgave på sig.
192 *Exodus* finder ikke længere arbejde til beboerne, som det tidligere så vidt muligt var tilfældet. Denne opgave er nu lagt ud til en ekstern aktør.

som sådan ikke bemærkelsesværdigt fra de øvrige tilbud, der er beskrevet i den aktuelle rapport. Exodushusene, som kan rumme op til 20 beboere fordelt på beboere, der afsoner sidste del af deres straf, og løsladte, ligger typisk placeret som del af et normalt beboelsesområde og fungerer som udslusningsbeboelse.[193] Beboerne får her ansvar for store dele af deres eget liv og skal bevise, at de kan tage vare på sig selv, købe ind, lave mad, gøre rent, klare den personlige hygiejne etc. Medarbejderne i Exodushuset bistår til gengæld med mentoropgaver, fx kontakt til myndigheder.

Dagene kører efter et strengt regime med faste tider for udgang, og fast kontrol af spor efter stoffer og alkohol, som er forbudt i huset. Ud af de ca. 400 beboere, der gennem et år har kontakt til et Exodushus, ender 40 % med at blive bortvist (i de tilfælde, hvor der er tale om udslusning efter afsoning) eller sendt tilbage til fængslet (i de tilfælde, hvor det er den sidste del af afsoningen, der foregår i et Exodushus). Årsag og beslutning om at afbryde et forløb følger faste regler og drøftes i hvert enkelt tilfælde med myndighederne.

Ronald Frederiks er af den overbevisning, at succesraten kunne højnes, såfremt *Exodus* fik større grad af indflydelse på, hvem, der tages ind, og såfremt medarbejderne, de såkaldte „guides", i højere grad kunne følge beboerne den sidste tid i fængslet for på den vis at opbygge en stærkere relation til beboerne inden opholdet i huset. Med finansieringen følger imidlertid myndighedernes ret til at visitere beboere til husene, og der bliver ikke aktuelt gjort forarbejde eller foretaget interviews med de visiterede inden optagelse og indflytning.

Manglen på kontinuitet før og efter løsladelse, relation og styrket tillid til medarbejderne kan medføre, at de ses som en del af det offentlige system – og kan ultimativt føre til gnidninger mellem beboerne og medarbejderne. *Exodus* beskriver det åbent som en udfordring på deres hjemmeside med disse ord:

> ... the guide is not only a mentor but also fills several different roles [...t]hey must also place sanctions on residents who break the house rules or fail to adhere to agreements. Many residents also see their guide as a part of the justice system, because Exodus reports to Probation when someone is in the Exodus program with regard to a judicial title.[194]

Disse udfordringer til trods kan *Exodus* fremvise recidivtal, som ligger under de nationale tal.[195] Som en af de få udenlandske organisationer, der indgår i den aktuelle rapport, fremlægger *Exodus* præcise recidivtal, dog ikke uden en vis kritik af denne type målinger. Således skriver organisationen på sin hjemmeside:

---

193 Huset i Rotterdam ligger i et spektakulært byggeri, Kuben, centralt i Rotterdam. Naboerne var skeptiske i starten, men erfaringen viser, at Exodushuset ikke har bidraget til øget kriminalitet i området, som i forvejen er høj. Det er dog en del af aftalen med repræsentanter for nærmiljøet, at der ikke indlogeres sædelighedsforbrydere i Exodushuset i Rotterdam. Der findes imidlertid en række Exodushuse rundt om i landet, som har sædelighedsforbrydere boende.

194 Se http://www.exodus.nl/Guidance%20_4_keys_346.html. Præsentationen af *Exodus* på engelsk bærer præg af at være oversat fra hollandsk. De viderebragte citater er gengivet, som de findes på hjemmesiden.

195 Se mere detaljerede beregninger her: http://www.exodus.nl/Impact_348.html. Tallene for Exodushuset i Rotterdam alene ligger over det nationale gennemsnit. Dette gælder dog også byen Rotterdam som sådan i sammenligninger med nationale opgørelser.

> Numbers aside, it is too bad that an organization like Exodus seems to be „calculated in“ as simply a contribution to recidivism reduction. It fails to do justice to the fact that the results that Exodus achieves are dependent on many other [agents].
> [...]
> The contribution that Exodus makes is in more than recidivism numbers alone. The faith in the power of people, the offer of a future and the creation of a societal basis for the reintegration of ex-detainees into society are also important contributions that Exodus makes to society.[196]

Her går *Exodus* – uden at anvende termen – ind i en drøftelse af *desistance*, resocialisering som andet og mere end blot udeblivelsen af tilbagefald til kriminalitet men som en proces, der er afhængig af mange omstændigheder og kan gå den rigtige vej trods tilbagefald undervejs, hvorfor recidivprocenttal ikke giver et fuldgyldigt eller nødvendigvis retvisende billede.[197]

Citatet fra hjemmesiden understøttes af Ronald Frederiks, som fremhæver, at *Exodus* trods den tætte tilknytning til myndighederne og derfor til arbejdet med en mere traditionel forståelse af succes ud fra resocialisering målt i lave recidivtal, altid leder efter og arbejder på elementer i arbejdet med beboerne i Exodushusene, som bevæger sig ud over regnearket – fx betydningen af relationer og kontinuitet i relationen mellem mentor og beboer.

3.3.1.1 Analyse og vurdering

Exodus er en umiddelbar succeshistorie fra Holland. Fra at være et lille græsrodsinitiativ i 1981 er organisationen i dag vokset til at omfatte næsten 200 ansatte medarbejdere og er nationalt forankret i landet. Indsatsen med resocialiserende tiltag og systemer – primært via udslusnings- og botilbud – er professionelt og anerkendt af myndighederne på en måde, der gør næsten 100% offentlig finansiering af arbejdet muligt.

Denne succes kommer imidlertid med en pris. Med de offentlige midler kommer kravet om større offentlig kontrol af aktiviteterne – det enkelte Exodushus har fx de seneste par år ikke haft indflydelse på, hvem der optages som beboere og dermed heller ikke på sammensætningen af beboere i det enkelte hus.

Hvorvidt denne proces med flere offentlige midler og mindre indflydelse på arbejdet i *Exodus* også har været medvirkende til at fjerne organisationen fra dens kirkelige rødder er vanskeligt at vurdere kvalificeret på de oplysninger, der har været tilgængelige for det aktuelle projekt. Ronald Frederiks har selv svært ved at vurdere det. Det kan imidlertid konstateres, at det kirkelige indhold i Exodushusenes arbejde indtager en meget begrænset plads. Selv under den af de fire resocialiseringspinde, som beskæftiger sig med „mening i livet“, er det religiøse aspekt nedtonet, selvom det traditionelt er her, de kirkelige tiltag har stået stærkest.

---

196 Ibid.
197 Jf. afsnit 1.2.3. ovenfor.

Er organisationen *Exodus* og Exodushusene et eksempel til efterfølgelse i Danmark? Udslusning via et botilbud nævnes af mange som et afgørende element i en resocialiseringsproces, men det er samtidigt en omkostningstung aktivitet, som er vanskelig at opretholde uden stærke økonomiske kræfter, der typisk vil kræve offentlige midler. Der er ikke i en dansk kontekst tilbud, som i volumen kan sammenlignes med Exodushusene. Det nærmeste, man kommer, er formentlig Kriminalforsorgens egne pensioner, hvor indsatte kan afsone den sidste del af deres straf.

Kirkens Korshæs Slusen i Dianalund er det eneste kirkelige initiativ af lignende karakter i Danmark men som beskrevet ovenfor af meget mindre skala. Café Exit har gennem flere år haft planer om udslusningsbotilbud men har endnu ikke været i stand til at realisere planerne. I den aktuelle sammenhæng er det muligvis Blå Kors, der har erfaring med diakonalt og kirkeligt funderede huse, hvor misbrugere finder nyt håb, som er den mest interessante aktør i Danmark. Her spiller offentlige midler også en rolle, men organisationen har dette til trods evnet at holde den diakonale fane højt.

3.4. Opsamling

Samlet set er det påfaldende så mange lighedspunkter rejserne til Sverige, England og Holland fremviser. Og tager man Danmark med, ændrer det ikke billedet. Arbejdet med resocialisering i de fire lande er på langt de fleste områder sammenligneligt. Alle arbejder med gennemprøvede kriminologiske modeller, som forskningen har bevist i hvert fald har et vist mål af effekt.

Fire forhold, som går igen i alle fire sammenhænge, er de forhold, som også er med til at strukturere denne rapport: boligforhold, beskæftigelse, netværk samt formål og mening med livet, sådan som organisationen *Exodus* i Holland har formuleret dem og sat dem som ramme om eget arbejde. Nedenfor samles der op på, i hvilket omfang de enkelte initiativer vægter de fire områder, og hvorvidt deres kirkelige udspring hjemler en særlig vinkling de fire forhold imellem.

3.4.1. Boligforhold

Når boligforhold er et af de fire grundlæggende forhold, der – såfremt det er bragt i orden – kan være medvirkende til at hindre tilbagefald til kriminalitet, tænkes der først og fremmest på varig bolig for den løsladte. At de løsladte også ved, at det er afgørende, afspejles deri, at langt de fleste henvendelser til *Caring for Ex-Offenders*, som må afvises, angiveligt bliver afvist fordi ansøgerne har været i den falske forventning, at organisationen kunne skaffe dem bolig. Bolig er en økonomisk udfordring, som er vanskelig at løfte ved løsladelse. Ikke bare for indsatte selv men også for de organisationer, som er sat til at bistå efter løsladelse.

Det er alene *Livskraft* i Sverige, der blandt de beskrevne initiativer systematisk arbejder på at skaffe bolig til nogle af deres brugere via en række aftaler med udlejere, men det er ikke en hovedaktivitet i *Livskrafts* resocialiseringsportefølje. Det kan ikke udelukkes, at der i nogle af de andre projekter, som er beskrevet, også skaffes varige boliger via personlige kontakter fx i menigheder, men

det er ikke en systematisk indsats, som kan kopieres i andre sammenhænge. Den beror på tilfældigheder og goodwill.

Den næstbedste løsning, et midlertidigt hjem – udslusningsboliger – står til gengæld på dagsordenen i flere projekter. Igen er *Livskraft* på banen og naturligvis *Exodus*, hvis hovedindsats netop er udslusning i midlertidige boliger. Der er givetvis organisationer i den engelske kontekst, som har samme dagorden, men som ikke har fundet vej til nærværende rapport. Udslusningshjem og kirkeligt baserede tilbud om midlertidig bolig står relativt svagt i Danmark. Kirkens Korshærs tilbud Slusen i Dianalund er stort set alene på området og har på grund af omkostningstung drift ikke turdet binde an med lignende projekter i andre dele af landet trods gode resultater.

Der er klart udviklingspotentiale i Danmark. Men spørgsmålet er, om man kirkeligt kan rejse den økonomi, der kræves, eller om det nødvendigvis vil blive med offentlig finansiering. Alternativt vil en systematiseret menighedsdiakonal indsats, som omfatter Kriminalforsorgens pensioner, være et tilbud, hvor kirkelige organisationer og evt. de enkelte menigheder, som ønsker det, kan gøre en forskel.

3.4.2. Beskæftigelse

På samme måde som med boligforhold er beskæftigelse et grundlæggende forhold i enhver resocialiseringsproces. Finanskrisen har været medvirkende årsag til, at det de sidste 7 – 8 år har været vanskeligere end før at identificere arbejdspladser for tidligere indsatte.

Exodus har været aktiv på området men har nu overladt det til en anden aktør for ikke selv at stå med det arbejdsintensive ansvar. En lignende fortælling kendes fra Café Exit, som før finanskrisen havde relativt gode erfaringer med at finde jobs. *Livskraft* er i nogen grad lykkedes med at skabe kontakt til lastbilfabrikken Scania i Södertälje, som tager enkelte af beboerne fra *Livskrafts* ind i beskæftigelse – angiveligt ofte med succes men stadigvæk en løsning for de få.

Ingen af de beskrevne kirkelige projekter har knækket koden vedrørende beskæftigelse. Det må – som med boligforhold – formodes, at kirkelige og andre menighedsnetværk i et vist omfang har været i stand til usynligt for statistikker og registreringer at skaffe løsladte i arbejde, men det er også i dette tilfælde en usystematisk og lidt tilfældig indsats, som er svær at kalkulere med på længere sigt.

Formentlig må man konkludere, at den måde, kirkelige resocialiseringsprojekter og –tiltag i størst mulig omfang kan bidrage til øget beskæftigelse blandt løsladte på, er ved at bistå med kontakt til myndigheder og jobcentre – evt. at være med til at lægge uddannelsesplaner for den enkelte og på den vis være med til at forberede ham eller hende på arbejdsmarkedet. Opgaver som disse ligger typisk i ethvert mentorforløb, der finder sted efter løsladelse, sådan som vi har set det i flere af de beskrevne projekter. Effekten er imidlertid vanskelig at måle direkte.

3.4.3. Netværk

Med kategorien netværk vender man sig imod en side af resocialiseringen, som har en ganske anden karakter. Netværk er et område, hvor kirkelige organisationer og menigheder generelt umiddelbart har noget at tilbyde – både nationalt, hvor kirken er til stede som et finmasket netværk, der i princippet vil være til stede, ligegyldigt hvor en løsladt slår sig ned, og lokalt, hvor menighedens fællesskab kan tilbyde netværk og samvær.

Dannelse af netværk ud fra menighedens fællesskab er en af kirkens spidskompetencer og tillige et område, hvor kirken som civilsamfund har noget at tilbyde, som offentlige myndigheder ikke har samme mulighed for at give adgang til.

Det er denne erkendelse, der først og fremmest ligger bag det arbejde, *The Welcome Directory* og *Caring for Ex-Offenders* udfører. I begge tilfælde er der tale om en systematiseret og målrettet indsats, hvor de ressourcer, der ligger i menighedernes græsrodsnetværk aktiveres til at gøre en forskel. Der er teologiske forskelle mellem de to eksempler – fx i målgruppens større eller mindre diversitet – men hensigten er grundlæggende det samme: at skabe sunde trosbaserede fællesskaber.

Det kritiske spørgsmål, der skal stilles i denne sammenhæng er, hvorvidt menighedens fællesskab generelt kan og vil påtage sig denne opgave, og specifikt, hvorvidt de lokale menigheder har de frivillige kræfter og ressourcer til at tage opgaven på sig. Erfaringer fra *Caring for Ex-Offenders* viser, at selv ikke et stærkt kirkeligt netværk, som det der er knyttet til *Holy Trinity Brompton* på nationalt plan har kunnet leve op til forventningerne, og organisationen har måttet drosle ned til at blive en regional aktør i London området. *The Welcome Directory* har store forventninger og sætter i første omgang 500 deltagende menigheder som succeskriterie. Det står endnu hen i det uvisse, om dette tal er realistisk.

3.4.4. Formål og mening

På samme måde som med netværk er anliggender omkring formål med tilværelsen og meningen med livet, disse eksistentielle spørgsmål, områder, hvor kirken, kirkelige aktører og andre trosbaserede organisationer har noget at byde ind med, som offentlige myndigheder i mindre grad kan levere. Samtidigt er det det område, hvor alle besøgte og beskrevne initiativer og aktører har forventninger om at bidrage.

Efter løsladelse kan menighedsfællesskab og et religiøst tilhørsforhold være medvirkende til at give mening og retning i livet. Det er forskningsmæssigt anerkendt, at en religiøs omvendelse kan være den omstændighed, der gør udslaget i en *desistance* proces. Helt konkret møder vi det ovenfor hos Sten Streiffert på *Livskraft*, som i kølvandet af sin omvendelse tog sig en uddannelse, skabte sig et job og derigennem fik mening med tilværelsen ved at skabe muligheder for tidligere indsatte.

Netop Sten Streiffert er et eksempel på, at tiden i fængslet også er afgørende for den indsattes videre livsforløb. Derfor har arbejdet bag murene, som vi ovenfor træffer det hos *Sveriges Kristne Råd* og *Livskraft* en betydning. At hollandske *Exodus* beklager, at de ikke kan møde og arbejde med

beboerne inden løsladelsen, peger i samme retning. Kontinuiteten kan være afgørende for et godt forløb, hvor de kirkelige initiativer viser, at de er med hele vejen og ikke bare et stykke.

Det skal under denne overskrift også nævnes, at vi i de aktuelle projekter ser uensartede teologiske tilgange til arbejdet med formål og mening. Illustrativt for denne iagttagelse beskriver Bjarne Lenau Henriksen ovenfor udviklingen i Kirkens Korshærs arresthusarbejde fra at være direkte evangeliserende med kristelig omvendelse til et borgerligt liv for øje til at være et tilbud om samtale over eksistentielle emner.[198] Ingen af de besøgte organisationer og initiativer er at sammenligne med H.P. Mollerups tilgang i begyndelsen af det 20 århundrede, men der spores en tydelig teologisk diversitet i tilgangen mellem de tilbud, som er beskrevet ovenfor.

Livskraft, *The Welcome Directory* og *Community Chaplaincy Association* er alle tre kristne initiativer i udgangspunktet og lægger på ingen måde skjul på det, men alle tre arbejder inter-religiøst. Formål og mening med livet kan i disse initiativers udgangspunkt være bundet til kristendom men også til islam eller andre religiøse grupperinger. På fløjene til begge sider ser vi *Exodus*, der trods tydeligt kirkeligt udgangspunkt nu fremstår som en sekulær organisation, mens *Caring for Ex-Offenders* alene arbejder ud fra en kristen platform og med kristne menigheder – „We believe Christ is the agent", som det tydeligt blev sagt under samtalen med repræsentanter for denne organisation.

Det samme kunne mange professionelle og frivillige i de øvrige organisationer og tiltag formentlig sige, men accentueringen gør en forskel. Det er her den kirkelige og teologiske diversitet blotlægges. Det står hævet over enhver tvivl, at en lignende diversitet gør sig gældende i en dansk kirkelig kontekst, hvilket kapitel 2 ovenfor da også bevidner.

198 Se afsnit 2.3.4. ovenfor.

4. En styrket kirkelig resocialiseringsindsats – danske scenarier

Kapitel 4 har til opgave at udfolde den tredje pind i det treledede succeskriterium, som angives projektforslaget og gengives i kapitel 1 ovenfor, nemlig „forslag til implementering af dele af de afdækkede modeller i det danske kirkelige landskab". Opgaven er således nedenfor at afdække, hvor de modeller, der er undersøgt og beskrevet i kapitel 3, kan bidrage til en styrket dansk kirkelig resocialiseringsindsats.

Der er som i resten af studieprocessen og rapporten som sådan igen tale om et valg og en prioritering ud fra et relevanskriterie blandt en række muligheder. Scenarierne udelukker ikke nødvendigvis hinanden, ligesom man kan forestille sig flere scenarier end de her fremstillede – evt. at dele af de fremlagte scenarier implementeres, mens andre lægges til side.

Scenarierne bygger for en dels vedkommende videre på tanker, der gøres i de afsnit, som vurderer og analyserer de enkelte initiativer og projekter i kapitel 2 og 3. De listede scenarier anses for at være realistiske inden for den kirkelige ramme, der aktuelt gives i den danske kontekst, og underkastes i hvert enkelt tilfælde en SWOT analyse. Analysen stilles til rådighed for læseren som et redskab ved den individuelle vurdering af det enkelte scenarie. Det er vigtigt at slå fast, at der ikke drages endelige konklusioner i det nedenstående.

Det er således op til de danske aktørers drøftelse at vurdere, hvilket scenarie – subsidiært hvilke scenarier – man ønsker at arbejde videre med fremover, herunder at overveje den økonomiske ramme for det fremtidige arbejde. Scenarierne opererer ikke med detailfinansiering eller med de økonomiske implikationer for den enkelte model. Scenarierne er dog søgt holdt inden for en økonomisk horisont, der ikke bryder afgørende med den aktuelle situation, dvs. en horisont, som efter alt at dømme er realiserbar med fondsfinansiering, begrænset egenfinansiering eller omprioritering.

4.1. Organisationsscenarie

Som beskrevet ovenfor er det traditionen i en dansk folkekirkelig kontekst, at diakonalt arbejde for størstedelens vedkommende ligger i organisationer, der nok har udspring i folkekirken, men som organisatorisk er frie i forhold til det folkekirkelige system med sogn, provsti, stift og ministerium. Af denne grund spiller den organisatoriske indsats omkring resocialisering i Danmark den afgørende rolle i nærværende rapport. Resocialiseringsarbejdet foregår først og fremmest i de frie folkekirkelige organisationer.

I vore nabolande har man et stykke vej valgt samme model – det kirkelige resocialiseringsarbejde er for en stor del af de initiativer, som er beskrevet, forankret i en specifik organisation, som er gearet til arbejdet med tidligere indsatte. Det pastorale arbejde med indsatte har til gengæld alle steder haft sin plads i de officielle kirkestrukturer via fængsels- og arresthuspræsternes arbejde, som vi også kender det fra Danmark. Opgaven her er at finde modeller for styrkelse af resocialiseringsarbejdet. Det ligger i en dansk kontekst og tradition lige for at vende blikket mod en styrkelse, der er forankret i en organisatorisk konstruktion.

Det er først og fremmest i den engelske kirkelige sammenhæng, organisatoriske modeller, som tilbyder innovativ nytænkning i forhold til den aktuelle situation i Danmark, har vist sig. De organisationsinstitutionelle modeller i Sverige (*Livskraft*) og Holland (*Exodus*) adskiller sig først og fremmest i volumen fra det, vi allerede kender i Danmark. Derimod tilbyder *Community Chaplaincy Association* organisatorisk nytænkning, der ikke har sidestykke i Danmark.

Et scenarie kunne derfor være, at kirkelige organisationer, som i Danmark arbejder med resocialisering af tidligere indsatte, på samme vis som vi har oplevet det med *Community Chaplaincy Association*, danner et fagligt netværk og en vidensbank, der har til opgave at monitorere blandt andet lovgivning og fundraisingmuligheder og formidle denne viden til medlemmerne. Da volumen i den kirkelige organisationsverden i Danmark, hvor resocialisering står på dagordenen, næppe kan bære en medarbejder økonomisk, må samarbejdet nødvendigvis udvides til at omfatte ikke-kirkelige civilsamfundsaktører på området.

4.1.1. Analyse og vurdering

Scenarie 1: Fængsel, frihed og civilsamfund – hvem, hvad, hvor ...?

Der sigtes på etablering af et landsdækkende fagligt netværk mellem kirkelige og andre civilsamfundsaktører på resocialiseringsområdet i en treårig pilotperiode. En koordinerende sekretær har ansvar for at holde sig ajour med skiftende politikker og fundingmuligheder på området samt at distribuere denne viden til netværket via nyhedsbreve og seminarer. Der kan evt. søges midler fra centralt hold til projekter, hvor flere aktører går sammen og således står stærkere. Sekretæren kan med fordel forankres i en af de eksisterende organisationer for at skabe miljø omkring arbejdet, men tilknytning til en organisation må ikke kompromittere ejerskabet fra samtlige medlemsorganisationer. Der etableres en mindre styregruppe for at give projektet demokratisk legitimitet og

sikre retningen. Sekretariatet finansieres af fonde, medlemsorganisationerne eller Kriminalforsorgen. Sidstnævnte vil være en tæt samarbejdspartner.

Scenarie 1 vil, da det dækker alle tiltag bredt, potentielt kunne styrke resocialiseringsbestræbelserne i Danmark på områderne boligforhold, beskæftigelse, netværk samt formål og mening.

Styrker
Der dannes en national platform for erfaringsudveksling omkring *best practise* på resocialiseringsområdet. En vidensbank og evt. fælles fundraising vil aflaste mindre organisationer, som i dag anvender uforholdsmæssigt megen tid og kræfter på at sætte sig ind i skiftende regler og at skaffe midler til arbejdet.

Svagheder
Netværket vil potentielt komme til at bestå af mange små initiativer og nogle få store, som kan give netværket organisatorisk slagside. Styregruppen skal holdes på et minimum af mødeaktivitet for ikke at blive en klods om benet og en tidrøver for både styregruppen medlemmer og sekretæren.

Muligheder
En sådan konstruktion vil give muligheder for at højne det generelle niveau blandt civilsamfundsaktører på resocialiseringsområdet. Samtidigt vil der evt. med tiden vise sig muligheder for at specialisere sig på områder, hvor kompetencerne er spredt tyndt over mange organisationer og tiltag.

Trusler
En fælles enhed kan trues af organisationschauvinisme, hvor organisationens bevarelse dømmes vigtigere end arbejdets karakter og kvalitet. Der kan opstå intern konkurrence mellem medlemsorganisationerne, når det gælder fundraising, ligesom der kan forekomme opportunisme i forhold til donorer og politikere.

4.2. Sognemenighedsscenarie

En kirkes største ressource er netværket af menigheder. Og en menigheds største ressource er de mennesker, der udgør menighedens fællesskab med forskellige faglige og menneskelige kompetencer og muligheder. Det ligger lige for, at man, når det handler om kirkeligt resocialiserende arbejde med tidligere indsatte, kigger nærmere på, hvordan menighedens fællesskab og menighedens kompetencer og muligheder kommer i spil som faktorer, der kan være medvirkende til at hindre ny kriminalitet.

Tanken om at inddrage enkelte menigheder eller netværk af menigheder i diakonale opgaver med netop tidligere indsatte som målgruppe findes da også både som vision og som begrænset realitet på den danske kirkelige resocialiseringsscene. Enkelte stærke menigheder har deres eget arbejde, og Café Exit er lykkedes med at engagere en lille håndfuld menigheder i de store byer, som bidrager til organisationens formål. Kirkens Korshær melder tillige om menighedsengagement kana-

liseret gennem arbejdet i organisationens genbrugsbutikker. Der er åbenlyse muligheder blandt græsrødderne.

Men der er også udfordringer. Trods kirkeministerielle vinde, der blæser i retning af større engagement i det enkelte sogn, hersker der stadig i folkekirken en udbredt modvilje mod at danne netværk på tværs af sognegrænser og mod at samarbejde systematisk og målrettet. Samtidigt er resocialisering ikke det umiddelbart første diakonale område, en menighed kaster sig over. Med resocialiseringsprojekter og mentorordninger blandt tidligere indsatte bevæger man sig ind i en verden, som er behæftet med fordomme og ganske ukendt for de fleste. Det er netop disse faktorer, generalsekretær Hans Åkerman fra *Hela Människan* påpeger, når han konstaterer, at det er vanskeligt at rekruttere frivillige til denne type diakonalt arbejde. Omstruktureringer grundet rekrutteringsvanskeligheder i *Caring for Ex-Offenders* peger i samme retning.

Det er imidlertid de selvsamme faktorer, som ligger til grund for *The Welcome Directory*. Der er et behov, og der er en række udfordringer forbundet med opfyldelsen af dette behov. *The Welcome Directory* forsøger systematisk at adressere udfordringerne gennem et basalt uddannelsesforløb og et intensivt samarbejde med *prison chaplains*, fængselspræster fra forskellige trossamfund. *The Welcome Directory* er ambitiøst – ikke mindst i lyset af de erfaringer og udfordringer, andre aktører vidner om, men måske netop af den grund værd at følge nøje.

4.2.1. Analyse og vurdering

Scenarie 2: Menighedsdiakoni – en brik i den gode løsladelse

Café Exit, som er den kirkelige organisation med størst erfaring på området i Danmark, etablerer – evt. i samarbejde med andre kirkelige organisationer – via fondsbevillinger et parallelforløb til *The Welcome Directory* i Danmark. Det er sandsynligt, at udfordringerne i Danmark er endnu større, når det kommer til rekruttering og koordinering, da traditionen for sognediakoni og sognesamarbejde i folkekirken er relativ svag sammenlignet med England. I modsætning til *The Welcome Directory* arbejder projektet i Danmark derfor med folkekirkens provstier for at sikre kritisk masse. Det er afgørende, at der bliver tale om et tæt samarbejde mellem Café Exit, fængsels- og arresthuspræsterne og de involverede provstier. Frem for en decideret pilotfase arbejdes der i første omgang med de provstier, der har tilknyttet en diakonipræst. Projektet begrænses i første omgang til folkekirken.

Scenarie 2 vil primært kunne styrke resocialiseringsbestræbelserne i Danmark på områderne netværk samt formål og mening.

Styrker
Projektet vil gennem en systematisk tilgang til rekruttering af frivillige, en dedikeret medarbejders fulde opmærksomhed, samarbejde på tværs af sogne i provstierne og tæt kontakt til fængsels- og arresthuspræsterne opnå den fornødne styrke. At danne netværk til provstier legitimerer lokalt og sikrer behørig volumen.

Svagheder
Der mangler empirisk materiale fra England, som beviser, at projektet dér lever op til forventningerne. Pilotfasen viste vigende ressourcer i to af fem fængsler, og projektet er ikke stærkere end det svageste led i den nødvendige kæde af aktører. Dertil er menighedsfællesskabet mindre tydeligt i provstimodellen.

Muligheder
Projektet giver de menigheder og provstier, der gerne vil løfte en diakonal opgave, mulighed for at hæfte sig på et eksisterende netværk fremfor at skulle starte fra bunden eller opfinde den dybe tallerken. Samtidigt skaber det synlighed, at folkekirken lokalt engagerer sig i et aktuelt emne med stor bevågenhed.

Trusler
Det er et særdeles relevant men samtidigt helt åbent spørgsmål, om et projekt som dette kan skaffe tilstrækkelig volumen til at give mening. At gå via provstierne og derved puljeressourcer fra en større masse er ikke bevist som det rigtige træk. Ved for lille volumen kan projektet ikke opretholdes nationalt.

4.3. Folkekirkescenarie

Afdækningen af initiativer i vore nabolande har ikke afsløret eksempler på nationale kirker, der har systematiseret resocialiseringsarbejdet blandt tidligere indsatte. *Sveriges Kristna Råds* økumenisk sammensatte besøgsgrupper, hvor *Svenska Kyrkan* indgår, er det nærmeste, vi kommer. Blandt de oplistede scenarier er folkekirkescenariet da formentlig også det, som kan synes mindst realistisk givet folkekirkens tradition for sognebaseret tilstedeværelse, centreret omkring præstens pastorale opgaver, gudstjenester og kirkelige handlinger. Diakonale opgaver, børne- og ungdomsarbejde etc. har typisk været overladt til lokale foreninger og organisationer.

Der er imidlertid, som det er dokumenteret ovenfor, inden for de senere år sket en udvikling, som går i retning af en åbning for nationale kirkelige tiltag, såfremt disse kan finde politisk opbakning i folketing og kirkeministerium. Således Folkekirkens mellemkirkelige Råd (1990), Stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde (2003), folkekirken.dk (2009), Folkekirkens Mission (2011), Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (2013), Folkekirkens Konfirmandcenter (2014) og senest Folkekirkens Asylsamarbejde (2015). Samtlige tiltag støttes fuldt eller delvist af kirkeministerielle midler og anses for at være folkekirkens nationale ansvar som institutioner eller initiativer, der skal komme hele kirken til gode. I alle tilfælde har der været tale om, at en gruppe af ledere og beslutningstagere i det folkekirkelige landskab har bragt en ide til ministeren, som har fundet relevans og tyngde nok til at ville gå videre med implementering.

Lægger man hertil den stærke tradition, der hersker omkring fængsels- og arresthuspræster i Kriminalforsorgens institutioner, er det ikke et slag i luften at mene, at folkekirken inden for en årrække vil kunne klargøres til at institutionalisere et folkekirkeligt resocialiseringsarbejde. Det vil kræve et stykke (kirke)politisk benarbejde, hvor folkekirkens biskopper vil have en rolle at spille,

og skal foregå i tæt samarbejde med fængsels- og arresthuspræsterne. Med den politiske opmærksomhed, som vigtigheden af resocialiseringsarbejde imidlertid har fået de senere år, vil der være reelle muligheder for at vække en politisk interesse på samme måde som mange af de øvrige nationale tiltag i nyere tid, der også udspringer af aktuelle samfundsmæssige eller kirkelige udfordringer – fx det multireligiøse samfund, vigende dåbs- og konfirmationstal og stigningen i antallet af asylsøgere.

Hvor en del af de nævnte nationale tiltag har fundet deres organisatoriske plads i eksisterende folkekirkelige instanser – Folkekirkens mellemkirkelige Råds sekretariat huser fx såvel Folkekirkens Mission som Folkekirkens Asylsamarbejde – er der ikke umiddelbart en national instans eller institution i folkekirken, som naturligt vil kunne huse dette nye tiltag. Da der hersker et vist kirkepolitisk ubehag ved at iværksætte nye, selvstændige institutioner – med de ekstra udgifter, som er forbundet hermed, kan dette være en udfordring, som måske kan løses via en institutions- og administrationslettet netværksdannelse. Det må dog ikke gå ud over kvaliteten af arbejdet.

4.3.1. Analyse og vurdering

Scenarie 3: Frihed for alle – resocialisering med folkekirken

En kreds af ledere og politikere fra de frie folkekirkelige resocialiseringsorganisationer går sammen med folkekirkens biskopper samt Foreningen af fængsels- og arresthuspræster for at formulere et projekt, der har en institutionaliseret, national folkekirkelig resocialiseringsindsats for øje. Indsatsen har primært til formål at skabe kontinuitet mellem fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og den resocialiserende indsats på provstiniveau, som i projektet forventes koordineret i hvert enkelt stift – gerne via kvoterede ansættelser og diakonipræster, hvor de findes. I projektet indgår tanker om systematisk jobprøvning af tidligere indsatte i folkekirkelige funktioner lokalt. Administration og koordinering forankres i et enkelt stift, subsidiært går opgaven på skift mellem de 10 stifter. Man undgår på den måde at skabe tunge nye administrative strukturer. Projektet søges finansieret – med biskoppernes anbefaling – i Kirkeministeriet og – med Kriminalforsorgens anbefaling – i Justitsministeriet.

Scenarie 3 vil primært kunne styrke resocialiseringsbestræbelserne i Danmark på områderne netværk, formål og mening samt i nogen grad beskæftigelse.

Styrker
De umiddelbare styrker i dette scenarie er, at arbejdet får del i folkekirkens netværk, struktur, legitimitet og generelle folkelige opbakning. Det bliver et folkekirkeligt projekt med alle de goder, det medfører i offentligt regi – sådan som det også kendes fra fængsels- og arresthuspræsterne.

Svagheder
Svaghederne udspringer af samme omstændighed som styrkerne. Projektet bindes op på et stift folkekirkeligt system, der ikke har organisationernes agilitet og ikke kan agere på umiddelbar vis, som de frie organisationer. Folkekirken kan endvidere – af nogle i målgruppen – legitimt opfattes som del af systemet.

Muligheder
En institutionaliseret folkekirkelig institution vil potentielt give mulighed for en teologisk afdækning og udvikling – via Folkekirkens Uddannelses og Videnscenter – af diakoniens kernekompetencer i det resocialiserende arbejde med tidligere indsatte. En afdækning vil styrke folkekirkens diakonale profil og autenticitet.

Trusler
Nationale tiltag i folkekirken er ikke underlagt en kirkelig, demokratisk kontrolinstans men er politisk styrede fra Kirkeministeriet og ultimativt fra folketingets flertal. Skiftende politiske vinde er derfor en direkte trussel mod et formaliseret resocialiseringsarbejde i folkekirken.

4.4. Udslusningsscenarie

En resocialiserende indsats, vi har mødt ved alle udenlandske besøg og i Danmark, er udslusningsboliger. Det er velkendt og dokumenteret, at en langsom tilbagevenden til samfundet efter endt afsoning styrker den løsladtes chance for at holde sig ude af kriminalitet. Vi har først og fremmest set det i Rotterdam, hvor *Exodus* arbejde er bygget op omkring udslusningshuse, i Södertälje, hvor *Livskraft* arbejder ud fra de to udslusningslejligheder, indirekte i England, hvor *The Welcome Directory* primært arbejder sammen med den stedlige kriminalforsorgs udslusningshuse, *resettlement prisons*, der svarer til Kriminalforsorgens pensioner. Endeligt har vi i Danmark mødt tankegangen i Kirkens Korshærs institution Slusen på Midtsjælland.

Udslusningsboliger er imidlertid omkostningstunge og derfor vanskelige at løfte for en kirkelig organisation som et generelt tilbud til løsladte. Institutionen Slusen er selvfinansierende. Kirkens Korshær ville egentlig gerne etablere en Slusen 2 men har valgt at undlade det på grund af økonomien. I Södertälje er det offentlige midler fra *Kriminalvården* og kommunerne, der i det store hele finansierer *Livskrafts* udslusningstilbud. Det bemærkelsesværdige i *Livskrafts* tilfælde er, at institutionen trods en klar trosbaseret profil, som gennemstrømmer hele initiativet, kan opretholde den offentlige finansiering. I *Exodus* i Holland er dette ikke lykkedes. Her har de offentlige midler formentlig været medvirkende til at sekularisere tilbuddet.

I Danmark ser Kriminalforsorgen i princippet ikke på, om et resocialiseringsprojekt er trosbaseret eller sekulært. Så lange det har en dokumenteret, overbevisende resocialiserende effekt – normalt mål på recidivprocent – og de religiøse tilbud netop er *tilbud* og deltagelse dermed frivillig for den enkelte, kan det opnå forsorgens velsignelse, så at sige. Målt på disse parametre, ville *Livskraft* ikke nødvendigvis opnå Kriminalforsorgens finansielle støtte eller samarbejde, mens et arbejde, som det *Exodus* præsterer i Holland uden problemer ville passe ind som en forlængelse af det offentlige system og således gøre et godt stykke arbejde helt i tråd med dansk tradition.

I den sammenhæng er det interessant at kigge på danske Blå Kors. Blå Kors driver ikke resocialiseringsbotilbud for tidligere indsatte men for mennesker, der har været „ude af samfundet" på anden vis – typisk grundet alkohol eller stofmisbrug. Blå Kors tilbud er primært offentligt finansieret, men man har trods dette opretholdt en tydelig diakonal, kirkelig profil, som naturligvis ikke er di-

rekte evangeliserende, men hvor blandt andet et kristent menneskesyn er grundlæggende for det arbejde, der udføres, og hvor diakoniens principper er gjort meget klar. Er der behov for at tænke langsigtet omkring en kirkelig udslusningsløsning med institutioner fordelt over landet? Og kan Blå Kors evt. være en inspiration på området?

4.4.1. Analyse og vurdering

Scenarie 4: Diakoni og udslusning – det kirkelige alternativ ...

Hvis man som kirke mener, at diakonien har noget at byde på, som frigør mennesket på en unik måde, da bør man overveje, hvilke muligheder der er for på længere sigt at bidrage med botilbud, som sluser løsladte sikkert tilbage i samfundet. Dette scenarie forestiller sig etableringen af fem udslusningshuse placeret rundt om i landet. Husene bygger på klare diakonale principper og har et klart kirkeligt ståsted, der kommer til udtryk både gennem diakoniens væsen og den daglige rutine i husene, som naturligvis, hvad det kirkelige indhold angår, er frivilligt. Kirkelige udslusningshuse vil give Kriminalforsorgen en bredere palet at arbejde med ud over egne pensioner.

Finansieringen er nødvendigvis primært offentlig, sekundært fondsfinansieret og finansieret via brugerbetaling og organisationens egeninvestering. Husene forankres i en dansk kirkelig organisation, som har volumen, erfaring og mod til at binde an med så stor en opgave, som der er tale om. Forankringen i en eksisterende, anerkendt organisation vil lette finansieringen, men etableringen vil kræve et grundigt forarbejde, som dokumenterer diakoniens komparative fordele ved kirkeligt forankrede botilbud med udslusning for øje. Det er formentlig blandt eksisterende diakonale organisationer i Danmark alene Kirkens Korshær og Blå Kors, der har kræfterne til at løfte – evt. i et samarbejde med mindre aktører.

Scenarie 4 vil primært kunne styrke resocialiseringsbestræbelserne i Danmark på områderne boligforhold, sekundært på beskæftigelse samt formål og mening.

Styrker
Projektets styrke er netop den godtgjorde komparative fordel, et diakonalt, kirkeligt forankret boligtilbud med resocialisering for øje har i sammenligning med fx sekulære eller offentligt drevne boligtilbud med samme mål. Projektet kan alene implementeres, hvis denne fordel kan dokumenteres.

Svagheder
Projektet forudsætter et stort dokumentationsarbejde og en organisatorisk slagkraft, som få organisationer kan mønstre i en dansk sammenhæng, hvor midlerne til diakoni i den kirkelige verden er relativt få. Projektet skal kun implementeres, hvis det gør en signifikant forskel via den diakonale tilgang.

Muligheder
Det vil være muligt at tilknytte frivillige til udslusningshusene og evt. at gå i samarbejde med de lokale kirker omkring gudstjenester og andre aktiviteter. Samarbejde med lokale kirkelige genbrugsbutikker vil kunne føre til arbejdstræning for de beboere, der har behov for det.

Trusler
Projektet vil på grund af omfang og natur bygge på offentlige midler. Afhængig af politiske vinde, skal man leve med faren for, at der med eksterne midler følger detaljerede krav til driftens natur. Som institution med relativt mange medarbejdere, vil der endvidere ved begrænset optag opstå økonomiske udfordringer.

4.5. Kommunitetsscenarie

Der har gennem en årrække særligt blandt fængselspræster i Danmark været interesse for det svenske kommunitetsarbejde, sådan som det siden 2002 har taget form inden for det, vi ovenfor er blevet bekendt med som *Klostervägen*, der bygger på Ignatius retræte- og bønstanker og er implementeret i to fængsler og et udslusningshus. Også *Kriminalvården* har anerkendt, at der i *Klostervägen* er elementer at hente, som det offentlige system ikke umiddelbart kan honorere, og arbejdet er blevet tilgodeset med midler og velvilje fra officiel side.

Arbejdet gennemgår disse år en række ændringer, og fremtiden for initiativet er ikke helt på plads. Der er dog ingen tvivl om, at der er stor interesse for arbejdet, som har vakt opmærksomhed også bredt i udlandet. Der er tale om et unikt tiltag, som imidlertid er meget lidt belyst, når det kommer til effekt og resocialiserende indhold. Et kriminologisk forskningsprojekt på Stockholm Universitet arbejder for tiden på at afdække, hvad *Klostervägen* kan som diakonalt og sjælesørgerisk tiltag i fængslet og som resocialiseringsprojekt i det tidligere –som beskrevet ovenfor nu lukkede – tredje ben, Mariagården i Vadstena.

Der er allerede kontakt mellem danske fængselspræster og nogle af de tidligere præster og medarbejdere i *Klostervägen*, særligt fra Kumlafængslet, vejens første ben. Samtaler med fængselspræster i Danmark vidner om et ønske om at arbejde videre med et lignende tiltag i Danmark. Præsterne i Københavns fængsler har eksperimenteret med retræter i fængslet og melder om både interesse og udkomme. Dog er det endnu ikke blevet til konkrete tiltag, som undersøger muligheden for at etablere Klostervejen i Danmark. Forskningsprojektet fra Stockholm kunne ændre på det, når der her systematisk kastes dokumenterende lys over *Klostervägens* metoder, mål og virkning.

At tage kontakt til folkene bag denne forskning er første skridt på vejen mod et dansk forankret initiativ, mens det ikke giver mening at sætte et fuldt Klostervejsprojekt i gang på de sporadiske empiriske oplysninger, der findes for nuværende. Scenariet nedenfor beskriver derfor ikke et endeligt implementeret projekt, men sætter stregerne til en konkret indledende undersøgelse. Det vil langt hen ad vejen være de eksisterende fængselspræsters opgave at arbejde med denne opgave i samarbejde med Kriminalforsorgen.

4.5.1. Analyse og vurdering

Scenarie 5: Klostervejen.dk – på vandring fra Sverige til Danmark ...?

Der er blandt en række fængsels- og arresthuspræster i Danmark stor interesse for *Klostervägens* metoder, mål og virkning, og enkelte forsøg har været afholdt fængselsretræter i Københavnske fængsler. Det er imidlertid nu, initiativet skal videre. Viden om interessen blandt indsatte og effekten af initiativet i Sverige er relativt begrænset. Forskningen omkring *Klostervägen* og de omstruktureringer, der for nyligt har fundet sted er imidlertid anledning til at få lavet en tilbundsgående undersøgelse, hvorvidt der i fremtiden kan og skal etableres en Klostervejen i Danmark, herunder hvilken form arbejdet skal tage i en dansk sammenhæng.

At etablere en fuldt udviklet Klostervejen er et ambitiøst projekt. Der nedsættes derfor i første omgang en arbejdsgruppe med repræsentation fra såvel folkekirken som Kriminalforsorgen, for at besvare spørgsmål om hvad, der er ønskeligt, og hvad, der er muligt, hvor finansieringen skal komme fra, og hvem, der skal drive projektet – folkekirken eller Kriminalforsorgen, hvor stor interessen blandt indsatte i virkeligheden er, og hvordan en dansk Klostervej organisatorisk, geografisk og rent fysisk vil kunne finde rum.

Scenarie 5 vil primært kunne styrke resocialiseringsbestræbelserne i Danmark på området formål og mening, subsidiært på området boligforhold i det omfang, man etablerer en udslusningsenhed.

Styrker
Projektet som en forberedende undersøgelse har sin styrke i at være et samarbejde, som udvikles fra bunden mellem Kriminalforsorgen og folkekirken/fængselspræsterne inden for de rammer af tillid og troværdighed, der er opbygget gennem fængsels- og arresthuspræsternes arbejde i forsorgen.

Svagheder
Det er en svaghed, at *Klostervägen* er så relativt ringe dokumenteret, som det er tilfældet. Samtidigt med at Stockholms Universitet er på vej med forskning på området, som vi ikke kender resultatet af, gennemgår institutionerne forandringer og i et tilfælde lukning. Det skaber usikkerhed omkring projektets holdbarhed.

Muligheder
Fængsels og arresthuspræsterne i Danske fængsler nyder fortjent anerkendelse og tillid fra Kriminalforsorgens side. Klostervejen i Danmark kan være med til at udvikle samarbejdet med et yderligere pastoralt og sjælesørgerisk tilbud til indsatte og vil styrke Kriminalforsorgens resocialiseringsarbejdet blandt indsatte.

Trusler
Der har i flere år været talt om at etablere en dansk Klostervej, men der har ikke været gennemført systematiske undersøgelser af mulighederne af at etablere en dansk parallel til det svenske initiativ. Derfor ved vi ikke, om en klostervej er realistisk og gennemførlig inden for rammerne af dansk kriminalforsorg.

Bilagsoversigt

1.1: Projektbeskrivelse 85
1.2 Anbefaling Reimann 94
1.3 Anbefaling Esdorf 95
1.4 Anbefaling Rønberg 96
1.6 Tilsagn TrygFonden 97
1.7 Hvad er forskning, innovation og udvikling 99
1.8 Korrespondance Andersen Meldgaard 101
1.9 Café Exit kirkeligt social profil 103
1.10 Flemming Balvig talepapir 105
1.11 Korrespondance Soerensen Esdorf 107
1.12 Ramsboel Rasmussen Projekt god løsladelse 109
1.13 Introducing Desistance CLINKS 111
1.14 Discovering Desistance IRISS 123

2.1 Soerensen Hoeyer 135
2.2 Vejledning om den kirkelige betjening af indsatte 138
2.3 Håndbog FFA 150
2.4 Straffuldbyrdelsesloven paragraf 78 181
2.5 Korrespondance Soerensen Madsen 187

3.1 SKR Broschyr Besöksgrupp 189
3.2 NAV-Broschyren 193
3.3 CCA Faith Position Paper 205
3.4 CCA Membership Criteria 207
3.5 Faithworks Charter 209
3.6 CCA Theory of Change 210
3.7 CCA Evidence in support of assumptions 212
3.8 Welcome Directory Project Charter 215
3.9 Welcome Directory Initial Report 221
3.10 Welcome Directory Registration Form 237
3.11 Press Release Update on Caring for ExOffenders 241

1.1: Projektbeskrivelse

Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering

Forudsætninger – kvalifikationer, eksempler på projekter
Café Exit har i otte år indhøstet erfaringer i arbejdet blandt indsatte og ex-indsatte i et kontinuerligt samarbejde med Direktoratet for Kriminalforsorgen, fængsler og kommuner.
Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering er derfor en videreudvikling af vores nuværende arbejde og bygger videre på erfaringer fra følgende rapporter og projekter:
• ”Personer på kanten af arbejdsmarkedet. Slutevaluering” (Rambøll, januar 2010) Evaluering af Café Exit-projektet ”Fra indsat til ansat” (2008-2010) og flere andre projekter, der blev støttet af en pulje under Arbejdsmarkedsstyrelsen.
• ”Projekt Exit. Fra barriere til karriere. Slutevaluering pr. 31. december 2010”. Metodeudviklingsprojekt, der blev gennemført i samarbejde med og tilskud fra Københavns Kommune.
• ”Kvalitativ undersøgelse af metoder og indsatsen hos foreningen Exit” (Marselisborg, november 2012). Evaluering af projekt: "Fra indsat til ansat".
•”EVALUERING AF EXIT” (COWI, september 2014). Evaluering Exit på baggrund af en bevilling fra TrygFonden.

Projektindhold og – aktiviteter

Baggrund
Café Exit er en organisation, som igennem frivilligt arbejde og drevet af ildsjæle har gjort en forskel for indsatte og ex-indsatte. Kommuner, fængsler og Kriminalforsorgen er tilfredse med organisationens indsats, idet der er bred enighed om, at Café Exit varetager en funktion, som er vanskelig for myndighederne selv at udfylde.

Café Exit har i 2014 været i kontakt med over 4.000 indsatte og ex-indsatte (antal kontakter, som skønsmæssigt omfatter mellem 400 og 500 forskellige personer).

I København er der omkring 50 frivillige, og i alt på landsplan er omkring 100 frivillige engageret i forskellige aktiviteter i Café Exit. Uden dem kunne Café Exit ikke gøre det, vi gør. Det gælder f.eks. gældsrådgivning, samtaleforløb, kvindeklub og andre klubaktiviteter, praktiske opgaver ved kultureftermiddage mv.

Café Exits grundydelse er en varieret størrelse, der dybest set hviler på brugernes tillid og handler om nærvær og relationsdannelse, og omfatter følgende aktiviteter og tilbud:

1

Cafémøder i fængslerne
På cafémøder, der holdes på faste tidspunkter i fængslerne opbygger vi relationen og tilliden, der gør det muligt at arbejde med den enkelte efter løsladelsen.
Kultureftermiddage i København, Odense og Aarhus
Café Exit afholder månedlige kultureftermiddage i København, Odense og Aarhus med sang og musik, fællesspisning og en snak om aktuelle emner.
Job & uddannelse
Café Exit tilbyder en målrettet indsats for at hjælpe indsatte og ex-indsatte henimod at komme i arbejde eller i gang med en uddannelse.
Mentorer
Indsatte og ex-indsatte kan få en frivillig mentor, der kan være en slags kontaktperson under og efter afsoningen.
Gældsrådgivning
Indsatte og ex-indsatte med gældsproblemer kan hente vejledning hos erfarne rådgivere.
Samtaler med psykolog, terapeut eller præst
Gennem Café Exit kan indsatte og ex-indsatte få samtaler med en psykolog, terapeut eller præst.
Sang- og musikundervisning, skriveværksted og andre kreative aktiviteter
I forbindelse med de månedlige kultureftermiddage er der mulighed for at få sang- og musikundervisning. Der er også tilbud om skriveværksted, ligesom der har været workshops, hvor indsatte og ex-indsatte indtalte deres historie på videoklip, der er tilgængelige på nettet. Café Exit arrangerer sang- og musikworkshops i flere fængsler, ligesom vi i Vestre uddeler lærreder og andre materialer, så indsatte kan male, og i efteråret 2014 arrangerede Café Exit i samarbejde med EPEA-Danmark en stor udstilling på Københavns Rådhus, hvor nogle af disse malerier blev udstillet.
Kvindeklub
Kvindeklubben (København) mødes en gang om måneden. I klubben mødes ex-indsatte og frivillige og spiser sammen, maler, synger, laver smykker og mange andre kreative aktiviteter.
Udgang til Café Exit
Indsatte kan i forskellige sammenhænge få udgang til at kunne deltage i forskellige aktiviteter i Café Exit.
Oplæg/foredrag
Tidligere indsattes fortællinger har en stærk forebyggende karakter blandt børn og unge. Dette bringer vi i spil i form af oplæg/foredrag for skoleklasser samt i konfirmandundervisningen. Det sker med deltagelse af ex-indsatte og medarbejdere fra Café Exit.

Summen af alle disse mangesidede "berøringer" betyder, at Café Exit kommer til at fremstå som troværdig og ressourcestærk i brugernes bevidsthed. At man sjældent går forgæves til Café Exit.
Vi begynder at arbejde med den enkelte allerede under indsættelsen, idet vi finder, at motivationsarbejdet i forhold til en kriminalitetsfri tilværelse efter løsladelse er et langt sejt træk.

Vi er en af de få organisationer i Danmark, som arbejder med indsatte og tidligere indsatte efter dette koncept, og vi nyder stor anerkendelse i systemet. Vores arbejde har gennem årene betydet, at vores forhold til Kriminalforsorgen og de enkelte fængsler er blevet af en sådan karakter, at vi oplever stor imødekommenhed, når vi søger tilladelse til at iværksætte nye tiltag inden for murene.

Denne platform vil vi gerne benytte til at styrke vores indsats.

Samtidig har vi bevaret vores troværdighed i forhold til de indsatte. Café Exit er ikke en del af systemet, hvilket gør, at vi – ligesom fængselspræster – nyder stor tillid og respekt hos indsatte. Det betyder, at de indsatte lettere åbner sig i dialogen med Café Exit – og når de oplever at blive hørt, er det også lettere for dem at lytte til, hvad vi har at sige.

I modsætning til fængselspræsten har den frivillige også den fordel, at vedkommende har mulighed for at være en støtteperson for den indsatte efter løsladelsen. Derfor er det vigtigt at få opbygget gode og stærke relationer allerede, mens den indsatte er i fængsel, så der er et større netværk, der kan træde til efter løsladelsen.

Vi ser generelt store muligheder med caféer i fængslerne, hvor det er muligt at mødes regelmæssigt. Indsatte får øget kendskab til Café Exit og møder frivillige, der efter løsladelsen måske kan hjælpe med kontakter til job eller lignende.

Formål og vision

Mange taler om vigtigheden af at få bragt civilsamfundet ind i fængslerne, da det er med til at nedbryde indsattes fordomme om samfundet. Og det bringer et frisk pust, især hvis det sker ofte.
Det handler om at få samfundet ind i fængslerne, før de indsatte igen kommer ud i samfundet. At gøre modborgere til medborgere. I det daglige er det nemt for indsatte at bekræfte hinanden i, at samfundet er "råddent". Her kan kontakt til frivillige være med til at gøre en forskel under afsoningen.
F.eks. har vores tøjuddeler i Vestre, når hun deler tøj ud, også en dialog med de indsatte. For her møder den indsatte folk udefra. Den vigtigste del af tøjuddelerens opgave er måske samtalen med den indsatte, ikke at han får tøj.

Café Exits indsats er trestrenget: Sociale aktiviteter, beskæftigelses- og uddannelsesrettede aktiviteter samt retslige og juridiske aktiviteter (gældsrådgivning). Vi vil være sikkerhedsnet for indsatte og løsladte.
Vi har brug for frivillige inden for alle tre områder. Det kræver frivillige med specialviden om målgruppen og faglighed inden for hvert område – samt personlige kompetencer som frivillige (empati, engagement, tid, tillids- og motivationsskabelse osv.).

Indsatsen i Café Exit har hidtil været båret af en-til-en-indsats og fællesskab i de aktiviteter, vi selv står for, men formålet er nu at finde nye arenaer for rekruttering af frivillige og fortsat satse på en-til-en-indsatsen, men som noget nyt også inddrage de frivilliges netværk med alt, hvad det indebærer af ressourcer, faciliteter, aktivitetsmuligheder, viden osv.

Det skal få den betydning for de indsatte, at de tilbydes en endnu bredere vifte af integrations- og resocialiseringsmuligheder. Det har ligeledes den fordel for de frivillige, at de ikke står alene i arbejdet, men står sammen med kendte personer og i kendte rammer.

Målgruppe

Café Exit arbejder med en gruppe af borgere, hvoraf en stor del har været udsat for omsorgssvigt samt bærer byrden af negativ social arv. Denne mangel på socialisering og integration i samfundet medfører, at der er skabt en generation af "modborgere" i stedet for medborgere, idet de ofte ikke er bekendte med færdselsreglerne i samfundet, og i hvert fald ikke ønsker at underkaste sig dem. Dette har også til følge, at arbejdet med at få dem indsluset i samfundet er meget ressourcekrævende, da de har brug for megen basal lærdom og indsigt i, hvor de selv passer ind i det sociale puslespil.

Vi oplever, at målgruppens problematikker de senere år er blevet mere komplekse og ”tungere”, hvilket især understreger behovet for uddannelse af frivillige.

Målgruppen er kendetegnet ved:

- Har afsonet domme, ofte flere gange
- Har en plettet straffeattest
- Er langt fra arbejdsmarkedet
- Ofte har betydelig gæld fra sagsomkostninger mv. foruden ”gadegæld”
- Ofte har betydelige vanskeligheder ved kontakt med offentlige myndigheder, samtidig med at de offentlige myndigheder er deres eneste vej til et legalt forsørgelsesgrundlag.

En del af Café Exits brugere har oprindelse fra muslimske lande, og det bedste middel til at undgå radikalisering er at indgå i fællesskaber, som kan udfordre den parallelverden, man let havner i under og efter afsoning.

Projekt:
Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering

Overordnet ser vi mennesket som en helhed og møder mennesker i øjenhøjde som ligeværdige borgere. Vi taler ”med” – ikke ”om” eller ”til” mennesker. Vi møder mennesker åbent og uden forbehold, uanset om vedkommende har flere års afsoning med i bagagen eller står med en ren straffeattest.

Vi anerkender, at kriminel adfærd ofte er betinget af svigt under opvæksten, samfundsmæssige strukturer osv., men samtidig fastholder vi, at det enkelte menneske må tage ejerskab over sin egen historie og vedkende sig sin skyld og sit ansvar, hvis det skal have mulighed for en ny begyndelse. Samtidig må vi fastholde samfundet på dets ansvar i forhold til at tage imod og integrere mennesker, der har afsonet deres straf, så de får mulighed for at leve et meningsfyldt liv i samfundet.

Vi har fokus på fremadrettet konfliktløsning og håndtering af problemstillinger, som kan mindske risikoen for recidiv. Når Café Exit ikke mister troværdigheden over for brugeren, er det på grund af en sammensætning af vores værdimæssige tilgange – dog er især frivilligheden og ligeværdigheden og den autenticitet, de skaber, tilgange, der skal fremhæves som værende hovedårsagen til, at tiltroen ikke tabes – og dermed også årsag til, at Café Exit kan bibeholde sin unikke position.

Det nye projekt er udviklet i dialoger med fængsler, Kriminalforsorgen, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV), kirker m.fl. Det er et "must" i Café Exit, at nyudvikling sker i et tæt samarbejde mellem de involverede partnere, så indsatsen bliver så målrettet som overhovedet muligt i forhold til målgruppens behov. Der er givet grønt lys til projektet af vicedirektør Annette Esdorf, Kriminalforsorgen, som har tilkendegivet, at der efterfølgende kommer et skriftligt tilsagn.

Først beskrives projektet, der indeholder en forskningsbaseret undersøgelse af arten og effekten af kirkeligt engagement i forhold til resocialisering af indsatte efter løsladelsen i Sverige, England og et tredje land. Der er her tale om en projektperiode på 8 måneder, og det er indbygget i projektet, at man ved afslutningen af projektperioden skal tage stilling til implementeringen af de anbefalinger, som det forventes, at rapporten om projektet munder ud i – ud fra en ambition om at opbygge en national model for en kirkelig resocialiseringsindsats.

Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering

Vi har en begrundet forventning om, at Folkekirken, både på sogneplan, men også på stifts- og ministerielt niveau, i de kommende år kan træde i karakter som en væsentlig aktør i resocialiseringsindsatsen. Der er gennem mange år gjort væsentlige, men spredte og ukoordinerede forsøg på at gøre en resocialiseringsindsats fra kirkeligt hold i Danmark. I Sverige har man i kirkeligt regi udviklet retræter, fængselskloster, og kirkelige bofællesskaber; i England gennemføres "Prison Alpha" i halvdelen af fængslerne med en vidt forgrenet efterfølgende resocialiseringsindsats. Vi ser et behov for en refleksionsproces, som kan lede til en mere samlet vision for, hvordan en kirkelig resocialiseringsindsats kan se ud i Danmark.

Denne proces består i første omgang af en forskningsdel. Den skal afsluttes med udarbejdelsen af en rapport, som i næste fase kan danne grundlag for en implementeringsdel, hvor man beslutter sig for at afprøve en eller flere af de modeller, som forventes at være indeholdt i rapportens anbefalinger.

Forskningsdelen skal foregå i et nært samarbejde med Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, FUV, (se vedhæftede brev). Der skal dels foretages en beskrivelse af de kirkelige arbejdstiltag inden for området i lande som Sverige, England og et tredje land. Dels skal der etableres en dialog med danske aktører inden for området, som skal inddrages i udformningen af en sådan model. En af de væsentligste aktører på området er Foreningen af Fængsels-og Arresthuspræster, FFA, som i vedhæftede brev udtrykker deres støtte og samarbejdsvilje omkring projektet. Endvidere vil vi tilknytte en kriminolog som konsulent til projektet.

Forskningsdelen skal munde ud i en rapport og en konference/seminar for fængselspræster, interesserede sognepræster og andre kirkelige interessenter. Denne proces skal forløbe i regi af Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, da dette vil hjælpe til at sikre et folkekirkeligt ejerskab af processen.

Desuden har der været en dialog med Københavns biskop Peter Skov-Jakobsen, som viste interesse for at arbejde videre med kirkelig opbakning til at hjælpe indsatte og ex-indsatte.

Projektet kan ses som en analogi til "Folkekirkens asylsamarbejde", som er et nyt landsdækkende initiativ, der yder social og pastoral støtte til asylansøgere og flygtninge i landet. Tanken med dette arbejde er ligeledes at vække de frivilligressourcer, der ligger i sognene til en kirkelig, social opgave i forhold til de mange nye asylcentre. Kirkeministeriet har netop påtaget sig finansieringen af dette arbejde over en treårig periode.
(se: http://www.interchurch.dk/projekter/folkekirkens-asylsamarbejde)

Projektet skal også ses i forlængelse af Cowis evaluering af Café Exits arbejde, som påpegede behovet for at "overveje, hvorvidt eksisterende kontakter og netværk i det kirkelige regi bør formaliseres, og en mere strategisk tilgang til mobilisering af ressourcer herfra kan være relevant". Samtidig knytter projektet til ved en proces omkring udvikling af folkekirkeligt netværk for indsatte og tidligere indsatte, som Café Exit med støtte fra Folkekirkens Udviklingsfond igangsatte i 2014 under projekttitlen "Fra indsat til værdsat - Det svære møde med samfundet".

Implementeringsdelen ligger uden for tidsrammen for delprojekt 1 og er som sådan ikke omfattet af nærværende ansøgning.

Organisering

Café Exit er organiseret som en forening med egen bestyrelse og ansat ledelse.

Café Exit ved Ole Bjørn Andersen – organisationschef er projektansvarlig.

Delprojekt 1 (Kirkelige resocialisering) styres/følges på to niveauer.

1. Der nedsættes en overordnet projektgruppe. Den nedsættes fra begyndelsen og har deltagere fra Café Exit og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.
2. Der nedsættes en følgegruppe til at følge projektet. Den har deltagere fra Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, Café Exit, Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster og Kriminalforsorgen. Og vi vil forsøge af få repræsentanter fra følgende: TrygFonden, Blå Kors og Kirkens Korshær. Vi vil endvidere tilknytte en kriminolog f.eks. Flemming Balvig eller Anne Okkels.

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter afsætter en medarbejder i 6 måneder.
Café Exit skal bruge ½ medarbejder i 8 måneder.
En fra Café Exit skal med på rejserne til udlandet, som omfatter to dage i henholdsvis Sverige og England.

Succeskriterier:

Medio februar 2016 foreligger der en endelig rapport:

1. Med en afdækning af de modeller for kirkelig resocialisering i England, Sverige og et tredje land
2. En beskrivelse af Kriminalforsorgen og den folkekirkelige struktur inkl. fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og øvrige kirkelige aktører
3. Forslag til at kunne implementere dele af modellerne i det danske landskab.

Marts/april gennemføres en konference/seminar for relevante aktører, hvor konklusionerne fra rapporten gennemgås og drøftes.

Forankring

Café Exits økonomi består af en kombination af egenfinansiering (ved salg af ydelser til kommuner/jobcentre) samt tilskud fra private og offentlige midler.
Der arbejdes løbende på salg af ydelser, og der søges løbende om støtte hos fonde og puljer.
Ligeledes arbejdes der på at få et fast tilskud via finansloven eller statslige puljemidler.
Gennem en evt. implementering af den kirkelige resocialiseringsmodel skal afklares, om Kirkeministeriet vil sikre økonomisk forankring af projektet.

Formidling/videndeling

Café Exit formidler viden om organisationens arbejde og resultater via organisationens hjemmeside, Facebook, nyhedsbreve, foldere til brugere og myndigheder.

Café Exit har en løbende kontakt til politikere og embedsmænd på landsplan og i kommunalt regi, og der er en løbende kontakt med samarbejdspartnere og andre organisationer og aktører på området, hvorigennem der formidles viden om Café Exits arbejde og resultater. Desuden deltager medarbejdere fra Café Exit i konferencer, fokusgrupper og andre fora, hvor erfaring og viden deles med andre, der arbejder inden for feltet, herunder Kriminalforsorgen.

Café Exit bliver herudover jævnligt kontaktet af journalister, uddannelsesinstitutioner, skoler og foreninger, der vil vide noget om Café Exits arbejde, resocialisering mv. Vi får i stigende omfang den slags henvendelser, og vi oplever, at det skyldes henvisninger til os og en forventning hos de pågældende om, at de hos Café Exit kan finde den viden, de søger på disse områder.

Gennem Fangekoret, der har stået fadder til Café Exit, har vi opnået stor synlighed i Danmark.

Synliggørelse af TrygFonden

Det vil fremgå af hjemmesiden, at Café Exit er støttet af TrygFonden. Ønsker TrygFonden yderligere synliggørelse, vil dette selvfølgelig blive imødekommet.

Tidsplan/proces

Forskning og undersøgelse
Nedsættelse af projektorganisation med følgegruppe.
Forskningsdesign udarbejdes.
Over en periode på 6 måneder (15/8-2015 – 14/2-2016) iværksættes en forskningsdel, der afsluttes med udarbejdelsen af en rapport. Ud over Café Exit og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter tilknyttes en kriminolog som ekstern konsulent.

Opfølgning
I en periode på 1-2 måneder efter den første fase (15/2-2016 – 14/4-2016) foretages opfølgning på det, der fremlægges i rapporten om forskningsdelen.
Der afholdes en konference/seminar, hvor man deler viden.

Implementering
Vi forventer gode resultater af undersøgelsen og forventer, at konklusionerne kan danne grundlag for en fornyet ansøgning til TrygFonden. Implementeringen forventes at skulle ske i et samarbejde med Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.

Relevante CV'er

CV for organisationschef Ole Bjørn Andersen
CV for bestyrelsesformand, sognepræst Niels Nymann Eriksen
CV for informationsmedarbejder, Public Affairs Hans Andersen

Match med TrygFondens fokusområde

Projektet skaber et større folkeligt engagement gennem inddragelse af flere frivillige og arenaer lokalt rundt omkring i landet.
Café Exit er i høj grad med til at lindre konsekvenserne af kriminalitet gennem vores effektive indsatser, som både er båret af velkvalificerede frivillige og professionelle.

Målgruppens størrelse

Målgruppen – her defineret som den del af indsatte og ex-indsatte, som Café Exit i projektperioden forventer at komme i kontakt med – anslås at være mindst 1.000 personer.

Udtalelser/anbefaling

Cafe Exits metoder
FFA_Cafe Exit og resocialisering
FUV_Tilkendegivlese til TRYG-fonden
Anbefaling fra Kriminalforsorgens direktør

1.2 Anbefaling Reimann

JUSTITSMINISTERIET
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Johan Reimann
Direktør

Til rette vedkommende

J.nr.
København, den 12. maj 2014

Anbefaling.

Kriminalforsorgen har siden Exit's oprettelse i 2007 fulgt organisationens positive udvikling og dens store betydning for brugerne.

Exit har løbende inddraget Kriminalforsorgen i forbindelse med relevante initiativer, og samarbejdet har altid været godt.

Exit er et godt og meget værdifuldt tiltag, som Kriminalforsorgen bakker op om.

Med venlig hilsen

Strandgade 100 • 1401 København K • Telefon: 72 55 41 00 • E-mail: jr@kriminalforsorgen.dk • Telefax: 72 55 41 90

1.3 Anbefaling Esdorf

JUSTITSMINISTERIET
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Straffuldbyrdelseskontoret

Café Exit
Saxogade 5
1662 København V

København, den 16. marts 2015

Journalnr.: 15-46-0015
(Bedes anført ved henvendelse)
Reference MAD
Direkte telefon 72554604

Støtteerklæring til Café Exit vedr. projektet Netværksinklusion – Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering og netværksfrivillighed

Direktoratet for Kriminalforsorgen er blevet kontaktet af Café Exit, som ønsker at iværksætte et nyt projekt under arbejdstitlen: **'Netværksinklusion – Udvikling af modeller for kirkelig resocialisering og netværksfrivillighed efter afsoning'**

Kriminalforsorgen har gode erfaringer med at samarbejde med Café Exit om resocialiserende indsatser for såvel tidligere som nuværende indsatte.

Direktoratet vurderer, at projektet er relevant og spændende, og at det vil imødekomme et reelt behov hos indsatte såvel under indsættelsen som efter løsladelsestidspunktet. Samtidig ligger projektet i forlængelse af Kriminalforsorgens strategiske retning om at løse vores opgaver i tæt samarbejde med omverdenen på en fleksibel og effektiv måde, der er sikker og ordentlig for den enkelte med det formål at mindske tilbagefaldet til ny kriminalitet og skabe tryghed i samfundet.

Direktoratet bakker derfor op om at gennemføre både en forskningsbaseret undersøgelse af arten og effekten af kirkeligt engagement i forhold til resocialisering af indsatte og rækken af initiativer om netværksfrivillighed, som vi meget gerne vil samarbejde om, såfremt det lykkes Café Exit at rejse midlerne hertil.

Med venlig hilsen

Vicedirektør

Annette Esdorf

Strandgade 100
1401 København K

Telefon 72 55 55 55
Telefax 72 55 46 90

E-post dfk@kriminalforsorgen.dk
Internet www.kriminalforsorgen.dk

1.4 Anbefaling Rønberg

Café Exits bestyrelse
Saxogade 5
1662 København V

Den 20. februar 2015

Angående en national kirkelig indsats omkring resocialisering af tidligere indsatte

Jeg har som formand for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster ført samtale med formanden for Café Exit, Niels Nymann Eriksen.

Vi drøftede nogle spændende planer vedrørende en landsdækkende kirkelig indsats omkring resocialisering. Jeg har efterfølgende drøftet sagen med bestyrelsen for FFA, og alle tilbagemeldinger har været positive i og med at vi anser formålet som noget, der ligger i naturlig forlængelse af vores (og især fængselspræsternes) arbejde.

Sidste weekends rystende og uhyggelige terrorhandlinger i København har desuden sat fokus på, hvordan 'systemet' og vi som samfund taler med de, der desværre har været involveret i kriminalitet af den ene eller anden art, og vi kan kun bifalde, at der sættes fokus på, hvordan vi på en god måde tager vare på de, der har afsonet en fængselsstraf. Og kunne vi være med til at gennemtænke en kirkelig løsningsmodel til gavn for de, der har afsonet, vil det i sagens natur være alle tiders.

Vi hjælper gerne med at tage kontakt til diverse kirkelige myndigheder, hvis det ønskes, og generelt bakker vi helt og fuldt op om de tanker, der er blevet forelagt.

Sig endelig til, hvis vi som forening kan være til nogen nytte i det videre planlægningsarbejde, også hvis det ønskes, at én af os indgår i et eventuelt udvalg eller en styregruppe.

Venlig hilsen
Thomas M. Rønberg,
Formand for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster

Formand for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster Thomas M. Rønberg
Vibevej 4 • 3600 Frederikssund • Tlf 4731 0339 • tmr@km.dk • www.frederikssundkirke.dk

1.6 Tilsagn TrygFonden

TrygFonden

Foreningen Café Exit
Organisationschef Ole Bjørn Andersen
Saxogade 5
1662 København V

Virum, den 26. maj 2015
IDnr. 111548

Kære Ole Bjørn Andersen

Tak for din ansøgning, hvor du søger støtte til: Netværksinklusion i Café Exit

TrygFonden har behandlet din ansøgning, og vi er glade for at kunne fortælle, at TrygFonden vil støtte projektet med kr. 1.300.000. Beløbet er inkl. evt. moms.

Anvendelse af bevillingen
Bevillingen gives til den del af ansøgningen som indeholder en forskningsbaseret undersøgelse i Norge, Sverige og England af arten og effekten af kirkeligt engagement i forhold til resocialisering af indsatte efter løsladelse. Bevillingen dækker således dette arbejde i en projektperiode på 8 måneder.

Den del af ansøgningen som omhandler frivillige netværksaktiviteter omfattes ikke af TrygFondens bevilling.

Ansøgers kontaktperson relateret til bevillingen er Mette Meldgaard, områdechef i TrygFonden.

Udbetaling
Når du ønsker dele af eller hele bevillingen udbetalt, bedes du udfylde en kopi af vedlagte blanket med bl.a. journalnummer og bankkontonummer og fremsende den til Pia Hansen evt. vedlagt dokumentation (faktura, lønsedler m.m.)
Støtte skal udbetales senest 3 måneder efter den opgjorte slutdato. Er dette ikke sket, vil støtten bortfalde. Ændres slutdatoen for projektet skal dette godkendes af TrygFonden pr. mail til Pia Hansen ph@trygfonden.dk.

Offentliggørelse, formidling m.v.
Rapporter, pjecer, artikler i tidsskrifter eller anden omtale af projektet skal tydeligt angive, at projektet er gennemført med støtte fra TrygFonden. Ønskes der sparring og eller input til formidlingen af projektet, er I velkomne til at tage kontakt til Christian Nørr, TrygFondens dokumentarist, på tlf. 25 45 62 26 eller cn@trygfonden.dk.
Desuden bedes du indsende et eksemplar til fonden, påført ID-nummer.

Evaluering
TrygFonden ønsker at samle og formidle resultaterne fra de projekter, som fonden har doneret midler til. Alle donationsmodtagere bliver derfor bedt om at udfylde et evalueringsskema. Når dit projekt nærmer sig sin afslutning, vil du modtage en mail, der indeholder et link til en evalueringsside. Du bedes evaluere dit projekt senest tre måneder efter projektets afslutning.

TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) · Hummeltoftevej 49 · DK-2830 Virum
Telefon 45 26 08 00 · Fax 45 26 08 01 · info@trygfonden.dk · www.trygfonden.dk · cvr-nr. 10430410

TrygFonden

Regnskab
Endeligt regnskab for projektet skal indsendes til TrygFonden, når bevillingen er opbrugt. Regnskabet skal være underskrevet af en statsautoriseret eller registreret revisor.
I tilfælde af at bevillingen kun dækker en del af det ansøgte beløb og projektets samlede budget, skal regnskabet alligevel omfatte samtlige indtægter og udgifter for projektperioden.

Vi gør opmærksom på, at den del af donationen, som evt. måtte dække honorar/lønudgifter, er skattepligtig indkomst.

Tilbagebetaling
Bevillingen skal tilbagebetales, hvis:

- Beløbet ikke er anvendt inden 3 år fra udbetalingsdato
- Der ikke aflægges et fyldestgørende underskrevet regnskab
- Bevillingen eller dele heraf ikke er anvendt i overensstemmelse med betingelserne for bevillingen

Hvis der er modtaget støtte fra anden side således, at projektet er overfinansieret, vil TrygFonden i så tilfælde kunne anmode om forholdsmæssig tilbagebetaling.

I tilfælde af at der efter projektperioden er et uforbrugt beløb, skal dette tilbagebetales.

TrygFonden vil gerne omtale de projekter, vi støtter, og vi vil derfor gerne have mulighed for at nævne netop jeres donation i navnenoter. Du bedes derfor indsende et farvefoto af den projektansvarlige til mailadressen ph@trygfonden.dk. For at sikre, at billedet har den korrekte opløsning og kan anvendes til tryk, skal billedet minimum være 1MB og være vedhæftet som fil.

Vi ønsker held og lykke med projektet og glæder os til at høre mere om det.

Venlig hilsen

TrygFonden

Gurli Martinussen
Direktør

TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) · Hummeltoftevej 49 · DK-2830 Virum
Telefon 45 26 08 00 · Fax 45 26 08 01 · info@trygfonden.dk · www.trygfonden.dk · cvr-nr. 10430410

1.7 Hvad er forskning, innovation og udvikling

Hvad er forskning, innovation og udvikling?

Ministeriet anvender OECD's definitioner på forskning, udvikling og innovation:

Forskning og udvikling (FoU)

OECD's Frascati-manual definerer forskning og udvikling som skabende arbejde foretaget på et systematisk grundlag for at øge den eksisterende viden, samt udnyttelsen af denne viden til at udtænke nye anvendelsesområder.

Fælles for al FoU-aktivitet er, at det skal indeholde et nyhedselement. Forskning og udvikling kan opdeles i henholdsvis grundforskning, anvendt forskning samt udvikling.

Grundforskning

Grundforskning er eksperimenterende eller teoretisk arbejde med det primære formål at opnå ny viden og forståelse uden nogen bestemt anvendelse i sigte.

Anvendt forskning

Anvendt forskning er eksperimenterende eller teoretisk arbejde, som primært er rettet mod bestemte anvendelsesområder.

Udvikling

Udvikling er systematisk arbejde baseret på viden opnået gennem forskning og praktisk erfaring, med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.

Innovation

OECD's Oslo-manual definerer innovation som implementeringen af et nyt eller væsentligt forbedret produkt (vare eller tjenesteydelse), en ny eller væsentlig forbedret proces, en væsentlig ny organisatorisk metode eller en væsentlig ny markedsføringsmetode.

Innovationer er resultatet af bevidste planer og aktiviteter rettet mod en forbedring af virksomhedens produkter, processer, salg og markedsføring eller organisering.

Innovationer kan tage udgangspunkt i ny viden og teknologi, men kan også være kombinationer af – eller nye anvendelsesmuligheder for – eksisterende viden og teknologier.

Fire innovationstyper

Innovation kan opdeles i henholdsvis produkt-, proces-, markedsførings- og organisatoriskinnovationer.

Læs mere om de fire innovationstyper (PDF)

Senest opdateret 01. oktober 2014

1.8 Korrespondance Andersen Meldgaard

Jørgen Skov Sørensen

Fra: Ole Bjørn Andersen <oba@cafeexit.dk>
Sendt: 18. september 2015 15:15
Til: Jørgen Skov Sørensen; Birgitte Graakjær Hjort; Niels Nymann Eriksen
Emne: VS: Status og afklaring vedrørende bevilling ID 111548

Kære Jørgen, Birgitte og Niels

Jeg har i dag sendt lidt informationer til Mette Meldgaard i TrygFonden og bedt om en afklaring på vores opfattelse af rapportens muligheder og fondens bevilling.
Der kom hurtigt, positivt svar.

God weekend

Ole

Fra: Mette Meldgaard [mailto:mm@trygfonden.dk]
Sendt: 18. september 2015 15:05
Til: Ole Bjørn Andersen <oba@cafeexit.dk>
Cc: Pia Hansen <ph@trygfonden.dk>
Emne: SV: Status og afklaring vedrørende bevilling ID 111548

Kære Ole,

Ja det lever op til vores krav.

Mvh
Mette

Mette Meldgaard, Programchef
TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba) – Hummeltoftevej 49, 2830 Virum
Telefon: 45 26 08 19
Mobil: 20 58 56 45
mm@trygfonden.dk
www.trygfonden.dk

Fra: Ole Bjørn Andersen [mailto:oba@cafeexit.dk]
Sendt: 18. september 2015 14:59
Til: Mette Meldgaard
Emne: Status og afklaring vedrørende bevilling ID 111548

Kære Mette Meldgaard

Projektet skrider godt frem.

Folkekirkens Udviklings- og Videnscenter (FUV) har ansat en yderst kompetent person Jørgen Skov Sørensen Ph.d., som siden 1. september har været i gang med undersøgelsen.

Vi har fået tilknyttet professor dr. jur. Flemming Balvig som konsulent.

Vi har fået nedsat en følgegruppe bestående af repræsentanter for FUV, Café Exit, Foreningen af fængsles-og arresthuspræster, Blaa Kors, Kirkens Korshær,

1

vicedirektør Annette Esdorf kriminalforsorgen, Københavns Biskop Peter Skov-Jakobsen og Flemming Balvig.

Vi har fået mange tilkendegivelser af, at det er det meget spændende projekt med nogle spændende perspektiver.

I vores arbejde indtil nu er vi også løbet ind i et behov for en afklaring.

I vores ansøgning til projektet har vi anført følgende succeskriterier:
Delprojekt 1 (Kirkelig resocialisering):
Medio februar 2016 foreligger der en endelig rapport:

1. Med en afdækning af de modeller for kirkelig resocialisering i England, Sverige og et tredje land
2. En beskrivelse af Kriminalforsorgen og den folkekirkelige struktur inkl. fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og øvrige kirkelige aktører
3. Forslag til at kunne implementere dele af modellerne i det danske landskab.

Marts/april gennemføres en konference/seminar for relevante aktører, hvor konklusionerne fra rapporten gennemgås og drøftes.

I jeres tilsagnsbrev har I anført, at beløbet er givet til den del der"… indeholder en forskningsbaseret undersøgelse i Norge, Sverige og England af arten og effekten af kirkeligt engagement i forhold til resocialisering af indsatte efter løsladelse".

Vi burde tidligere have været opmærksom på, at der kan være en forskel på det, vi mener, vi har søgt om, og bevillingens ordlyd.
Det er derfor vigtigt for os så hurtigt som muligt at få afstemt forventningerne.

Vi vil betegne vores undersøgelse som en solid, fagligt funderet undersøgelse med angivelse af kilder og en kritisk tilgang til og drøftelse af stoffet, som kan sætte aktører i Danmark i stand til at arbejde videre på et vidensmæssigt oplyst og kvalificeret grundlag.

Håber det lever op til jeres forventninger?

Hvis der er behov for mere information eller en samtale stiller vi os selvfølgelig til rådighed.

Venlig hilsen

Ole Bjørn Andersen
Organisationschef
Tlf. 2138 9192
www.cafeexit.dk
_____

Café Exit
Fra indsat til værdsat
Saxogade 5
1662 København V

1.9 Café Exit kirkeligt social profil

Café Exits kirkeligt sociale profil

Café Exit er ifølge sit grundlag "et kirkeligt socialt arbejde, som formidler muligheder og giver nyt håb til indsatte og ex-indsatte." Dette dokument definerer, hvad det betyder for arbejdets værdigrundlag og metode, at vi er et kirkeligt socialt arbejde.

Det kristne menneskesyn

Café Exits arbejde bygger på en forståelse af, at ethvert menneske er skabt i Guds billede og derfor er værdifuldt. Denne værdi mister et menneske ikke, fordi det har handlet uværdigt. Mennesket er et mysterium, som kan tolkes, men aldrig udtømmes. Vi anerkender behovet for, at der fældes domme og udmåles straf i samfundet, men samtidig fastholder vi, at disse domme ikke udsiger endelige sandheder om et menneske.

Vi anerkender, at kriminel adfærd ofte er betinget af svigt under opvæksten og samfundsmæssige strukturer, men samtidig fastholder vi, at et menneske først vil erfare dybere forandringer i sit liv, når det tager ejerskab over sin egen historie og vedkender sig sin skyld og sit ansvar. Vi kan ikke fralægge os ansvaret over for ofrene ved at sige, at det er andres eller samfundets skyld.

Værdier for den kirkeligt sociale indsats

Det kristne menneskesyn får konsekvenser for den måde, vi ønsker at møde vores brugere.

1. Værdighed. Selv om det at hjælpe indebærer et asymmetrisk forhold, er arbejdet båret af en bevidsthed om, at vi i grunden alle er lige for Gud. Vi skal ikke bøje os ned for at møde mennesker i øjenhøjde.

Det betyder, at vi

- vil modvirke usund afhængighed og fremme sund gensidighed.

- ønsker at give mennesker magten tilbage i deres eget liv, så de kan træffe modne livsvalg.

- er afklarede omkring vores begrænsning, når det gælder at hjælpe indsatte og tidligere indsatte til en ny begyndelse. Vores opgave er ikke at føre mennesker i en bestemt retning, men at hjælpe dem til selv at finde en retning og slå følge på en del af deres livsvandring; ikke at frembringe noget nyt i et andet menneskes liv, men at være fødselshjælpere.

2. Fællesskab. Vi tror, at inkluderende og forpligtende fællesskaber skaber ansvarsbevidste mennesker og modvirker asocial adfærd. Her tænker vi på fællesskaber, hvor man både kan rummes, som den man er, og hvor der samtidig er forventninger og muligheder for at bidrage. Ikke-lønnede medarbejdere har en særlig mulighed for at inkludere i lokale fællesskaber, idet de er en del af fællesskabet på lige fod med den ex-indsatte. En sådan indlemmelse i et lokalt fællesskab vil dog ofte have brug for professionel støtte og sparring fra en ansat medarbejder.

Vi ønsker at afprøve og udvikle det resocialiserende potentiale i kirkelige fællesskaber.

3. Fortalervirksomhed. Vi ønsker at føje et menneskeligt ansigt og knytte en menneskelig historie til samfundets beretninger om kriminelle.

Vi ser det som en del af vores opgave at tale de indsatte og ex-indsattes sag over for offentligheden, myndigheder og politikere. Vi ønsker at være helhedsorienterede i denne fortalervirksomhed, hvilket betyder, at vi også tænker ofrenes og samfundets perspektiv med.

Vi ønsker at modvirke, at værdien af et individ udelukkende vurderes ud fra dets evne til at bidrage til samfundsøkonomien.

4. Håb. Vores arbejde er båret af troen på, at et menneske ikke bare er defineret af sin historie, men at der findes mulighed for forandring, fornyelse og en ny begyndelse. Erfaring af accept, tilgivelse og forsoning hos Gud og mennesker medfører dybe forandringer hos et menneske. Derfor er det en vigtig del af vores opgave at skabe rum, hvor mennesker kan arbejde med deres fortid, deres relationer og deres tro.

- Hvor et menneske har mistet håbet for sig selv, ser vi det som vores opgave at være et fællesskab af stedfortrædende håb, indtil håbet igen kan slå rod i dette menneske.

- Vi ønsker at skabe mulighed for åndelig praksis ved at henvise til præster og give mulighed for bl.a. sjælesorg, korsang, gudstjenestedeltagelse, forbøn og retræter.

1.10 Flemming Balvig talepapir

Cafe Exit: Om desistance og resocialisering

- Begreberne desistance over for resocialisering
- Kan definere dem som man vil – men for mig:
    - Desistance: den proces hvorved man mindsker eller helt holder op med en specificeret form risikoadfærd som f.eks. stofmisbrug eller kriminalitet – relativ lidt forskningsmæssigt undersøgt (grundforskning ligesom det meget mere studerede, hvordan og hvorfor man begynder)
    - Resocialisering: det eller de tiltag der foretages over for en person med henblik på at få vedkommende til at ophøre med en specificeret form for risikoadfærd – relativ meget forskningsmæssigt undersøgt (anvendt forskning; effektforskning)
- Centralt spørgsmål: Hvor meget betyder og kan resocialisering betyde for desistance?
- Der findes en slags "naturlig" aldersbestemt risikokurve for risikoadfærd
    - Den stiger i børneårene og de første teenageår; den stagnerer i de sene teenageår og de første voksenår; den falder i voksenalderen
    - Formen forklares ud fra hjerneudvikling (cortex overtager styring fra amygdala: mindre risikominded, mindre impulsiv, mere langsigtet osv.) og det moderne samfund kreering af en usikker ungdomsperiode – jf. videospillet med en bil
    - Nogle enkelte facts om denne:
        - Over tid bliver en stigende andel tilbagefaldskriminalitet (blandt børn og unge teenagere mange "begyndere", blandt voksne er det næsten udelukkende tilbagefaldskriminalitet

    - GENERELT set er det bedste blandt *begyndere*, dvs. især børn, overhovedet ikke at gribe ind!
    - GENERELT set er det bedste blandt *recidivister*, dvs. især v*oksne* at stimulere desistance med forhold som betragtes som gode, og som kan mistes/ødelægges ved ny kriminalitet, og dermed – eller på anden vis – øge langsigtethed – men også her skal man stort set holde sig fra dem med lav risiko
- Undersøgelser viser, at der sker en intensivering af desistance efter forbedringer af ens forhold (økonomi, bolig, arbejde, netværk – fx ægteskab), men også at selve ophøret ofte sker på svært gennemskuelige tidspunkter. Jf. fx narkomaner.
- Resocialisering mindsker risiko. Al kognitiv behandling hjælper (mere betinget af struktur, ledelse osv. end af selve indholdet); herunder sundhedsforbedringer (som ofte har noget at gøre med misbrug). Af sociale forhold er uddannelse/arbejde bedst, derefter kærlighed (netværk), så økonomi og så bolig.

2

1.11 Korrespondance Soerensen Esdorf

Jørgen Skov Sørensen

Fra: Annette Esdorf <Annette.Esdorf@kriminalforsorgen.dk>
Sendt: 7. januar 2016 13:28
Til: Jørgen Skov Sørensen
Cc: Tina Engelbrecht Ising
Emne: SV: Definition af resocialisering

Kære Jørgen
Selv tak. Og det er du meget velkommen til.
Med venlig hilsen

Annette

Annette Esdorf

KRIMINAL FORSORGEN
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4111

Fra: Jørgen Skov Sørensen [mailto:JSS@KM.DK]
Sendt: 7. januar 2016 13:21
Til: Annette Esdorf
Emne: SV: Definition af resocialisering

Kære Annette,
Det var fornemt…! Tusind tak.
Er det en, jeg må anvende/gengive i min rapport? Det ville jeg sætte meget pris på.
Bedste hilsner
Jørgen

Fra: Annette Esdorf [mailto:Annette.Esdorf@kriminalforsorgen.dk]
Sendt: 7. januar 2016 10:41
Til: Jørgen Skov Sørensen
Cc: Tina Engelbrecht Ising; Morten Gudmand-Høyer
Emne: SV: Definition af resocialisering

Kære Jørgen
Godt Nytår også til dig!
Vi har ikke en officiel definition, men her er et forslag fra vores resocialiseringsenhed til, hvordan "resocialisering" kan defineres:

Ved "Resocialisering" forstås de aktiviteter, tiltag og indsatser, der tilbydes kriminalforsorgens klienter med henblik på at motivere den enkelte til ikke at begå ny kriminalitet, og at støtte den enkelte på en sådan måde, at han eller hun får bedre redskaber til at afstå fra at begå ny kriminalitet.
Som eksempler på resocialiserende indsatser kan nævnes uddannelse, programvirksomhed, misbrugsbehandling, arbejdet med mellemmenneskelige relationer og støtte til den enkelte i at blive integreret i samfundet som alm. samfundsborger.

1

På gensyn 1. februar!
Med venlig hilsen

Annette

Annette Esdorf

KRIMINALFORSORGEN
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4111

Fra: Jørgen Skov Sørensen [mailto:JSS@KM.DK]
Sendt: 4. januar 2016 13:56
Til: Annette Esdorf
Emne: Definition af resocialisering

Kære Annette,
Godt nytår…! Jeg ser frem til samarbejdet også i 2016.01.04
Jeg er gået i gang med skrivearbejdet i forbindelse med rapporteringen i vores lille projekt. Jeg prøver i min indledning at definere en række centrale begreber og har derfor ledt på Kriminalforsorgens hjemmeside efter en definition af "resocialisering" – dog uden syndeligt held.

Har du en definition liggende, som jeg kan bruge? Eller en skriftlig "forståelse" af begrebet, som det anvendes hos jer?

Med venlig hilsen

Jørgen Skov Sørensen
Projektmedarbejder, ph.d.

T: +45 4043 6811
E: jss@km.dk

FOLKEKIRKENS UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER
FARVERGADE 27 F, 2. SAL • DK-1463 KØBENHAVN K
T: +45 5858 3000
E: FUV@KM.DK
W: WWW.FKUV.DK

1.12 Ramsboel Rasmussen Projekt god løsladelse

SERVICESTYRELSEN

Projekt God Løsladelse

Erfaringer – metode og anbefalinger

Hanne Ramsbøl
Nell Rasmussen

SERVICESTYRELSEN – SOCIAL VIDEN TIL GAVN

Indholdsfortegnelse

Indledning ... 3

Bilag 1 Metoden - Køreplan for god løsladelse ... 5

Bilag 2 Overordnede anbefalinger ... 16

Bilag 3 ... 18

Baggrund ... 18
Projekt God Løsladelse ... 20
Målgruppe og problemfelt ... 23
De mange hænder ... 24
Brændpunkter i samarbejdet ... 25

Kriminalforsorgen og kommunerne ... 28

Kriminalforsorgen ... 29

Krav og forventninger til kriminalforsorgen, som indvirker på mulighederne for god løsladelse. ... 29
Udefrakommende barrierer for god løsladelse ... 31
Interne forhold i kriminalforsorgen som indvirker på ... 33
mulighederne for god løsladelse ... 33
Uklare opgave- og rollefordelinger i fængslerne ... 35
Krav til handleplaner ... 40
Skønsmæssig og individuel social sagsbehandling ... 44
Inddragelse af indsatte - § 31 udgang eller løsladelsesmøde? ... 46
Fra indsættelse til løsladelse - en proces ... 48
Fængsler – KIF ... 50
Kriminalforsorgen i Frihed ... 51

Kommunerne ... 53

Den lukkede sag – hvem har sagen? ... 55
En indgang - men hvilken? ... 58
At møde personligt for at få hjælp ... 60

Perspektiver ... 64
Litteraturliste ... 68

1.13 Introducing Desistance CLINKS

DO IT JUSTICE

THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM EXPLAINED

INTRODUCING DESISTANCE: A GUIDE FOR VOLUNTARY, COMMUNITY AND SOCIAL ENTERPRISE (VCSE) SECTOR ORGANISATIONS

CLiNKS

DO IT JUSTICE

THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM EXPLAINED

This resource is one of a series called Do It Justice, designed to provide easily accessible information on key aspects of the Criminal Justice System (CJS).

Acknowlegdements
Special thanks to Professor Fergus McNeill and Rebecca Gomm for commenting on earlier drafts of this guide. Thank you also to all of those who commented on the Clinks Blog, *What does desistance mean to you?* (www.clinks.org/community/blog-posts/what-does-desistance-theory-mean-you) and those who engaged with Clinks via Twitter about desistance theory.

Feedback or further information
If you have any feedback on the resource, are seeking further information or would like to share your own experiences of how the work of your organisation is influenced by desistance theory, please contact Nicola Drinkwater at Clinks: nicola.drinkwater@clinks.org

© Clinks, 2013. All rights reserved.

Unless otherwise indicated, no part of this publication may be stored in a retrievable system or reproduced in any form without prior written permission from Clinks. Clinks will give sympathetic consideration to requests from small organisations for permission to reproduce this publication in whole or in part but terms upon which such reproduction may be permitted will remain at Clinks' discretion.

Clinks and the author are not legally trained or qualified. Any information or guidance given in this publication should not be taken as a substitute for professional legal advice. Clinks is unable to accept liability for any loss or damage or inconvenience arising as a consequence of the use of any information provided in this guide.

CLiNKS

INTRODUCTION 3
WHAT IS DESISTANCE? 4
WHAT FACTORS CAN INFLUENCE DESISTANCE FROM CRIME? 5
DESISTANCE AND DIVERSITY 7
SUPPORTING SECONDARY DESISTANCE 8
PRACTICAL NEXT STEPS 10
FURTHER INFORMATION 11

INTRODUCTION

Desistance theory emphasises the need for a holistic, flexible and person-centred approach to supporting people who have offended and who wish to stop; an approach the Voluntary, Community and Social Enterprise (VCSE) Sector has successfully developed and promoted.

Academic researchers have developed thinking around desistance theory in recent years, culminating in a wealth of resources on the subject (see, for example, the Discovering Desistance blog listed below, under 'Further Information'). The usefulness of desistance for describing the process of change in a person's life is recognised by the Government and has featured in recent publications including the National Offender Management Service (NOMS) Commissioning Intentions 2013/14[1] document and the Ministry of Justice response to the Transforming Rehabilitation consultation, A Strategy for Reform.[2]

This Clinks guide aims to provide an accessible summary of some of the key themes in the desistance literature and explore the factors that can support desistance. It focuses on how the VCSE Sector can use the theory to demonstrate the success of their work supporting desistance to policy-makers, funders, commissioners, other partners and perhaps also prime providers.

1. National Offender Management Service (2012) NOMS Commissioning Intentions for 2013-14: Negotiation Document. Online: www.justice.gov.uk/downloads/about/noms/commissioning-intentions-2013-14.pdf [last accessed 22.05.2013]

2. Ministry of Justice (2013) Transforming Rehabilitation: A strategy for reform: Online: https://consult.justice.gov.uk/digital-communications/transforming-rehabilitation [last accessed 22.05.2013]

WHAT IS DESISTANCE?

Though definitions and understandings of desistance remain contested, most researchers now think of desistance more as a process than as an event. It involves 'both ceasing and refraining' from offending.[3]

Primary desistance refers to the absence of offending behaviour, and any lull or gap in a person's offending can be considered desistance in this sense. However, this is distinct from secondary desistance, which refers to a much more deep-seated change in the person, reflected in their developing an identity and perception of themselves as a non-offender.[4]

Researchers are increasingly interested in this distinction, with some suggesting that the more secure, settled or long-term change reflected in secondary desistance is more important both to understand and to support.

WHY IS DESISTANCE AN IMPORTANT CONCEPT?

As a central aim of the CJS and the work of many VCSE Sector organisations is to reduce crime and reoffending, it is essential to understand why and how people stop offending and use this knowledge to inform policy and improve practice.

Desistance theory also encourages awareness that an individual's identity is fluid and changeable. Desistance tells us that if someone has committed a crime and as a result found themselves labelled as an 'offender', it is possible for them to subsequently view themselves differently, reintegrate back into society and shed the 'offender' label.[5]

Desistance theory resonates strongly with the successful work of many VCSE Sector organisations and the Sector has historically developed and advocated for an approach to rehabilitation that is consistent in many respects with desistance-based perspectives. However, it can be challenging to know how to use the theory as a framework for developing practice and articulating the impact of VCSE Sector organisations in supporting an individual to desist from crime.

3. McNeill, F. and Weaver, B. (2010) Changing lives? Desistance Research and Offender Management. p53. Online: www.cepprobation.org/uploaded_files/SCCJRReport_2010_03_Changing_Lives.pdf [last accessed 28.03.2013].

5. McNeill, F., Farrall, S., Lightowler, C. and Maruna, S. (2012) How and why people stop offending: discovering desistance. Online: www.iriss.org.uk/sites/default/files/iriss-insight-15.pdf [last accessed 29.04.2013]

WHAT FACTORS CAN INFLUENCE **DESISTANCE FROM CRIME?**

The desistance process is experienced differently by different people and relies on the service user navigating multiple external and internal factors. This is recognised by the NOMS Commissioning Intentions 2013/14 document which outlines that as crime has multiple causes, it follows that an individual achieves secondary desistance 'not through just one activity but through a combination of activities, services and social circumstances'.[6]

The following provides a summary of some of the key factors that research informs us are critical to supporting an individual to achieve secondary desistance.[7]

LIFE COURSE

Many researchers recognising the role of maturation and ageing within the desistance process suggest that people often 'grow out' of crime naturally during their life. For example, research suggests that for most individuals, participation in street crime (such as burglary, robbery and drug sales) often begins when they are in their early teens and peaks when they reach late adolescence or early adulthood.[8]

By the time the majority of these individuals have reached their thirties, they have stopped committing crime and have achieved secondary desistance. The Transition to Adulthood Alliance (T2A) highlights that young adults, those who are aged 16-24, constitute less than 10% of the population but are hugely over-represented in criminal justice services. This group accounts for more than a third of those sentenced to prison each year and a third of the probation service's caseloads. T2A state that this age group is most likely to desist and 'grow out of crime' yet this is heavily dependent on the young adult receiving the right intervention that recognises and responds to their distinct needs; receiving the wrong intervention can slow the desistance process and extend the period during which the young adult is involved in the CJS.[9]

RELATIONSHIPS

Much evidence suggests that forming (or renewing) strong and supportive bonds with family, a partner or a positive peer group can assist with the desistance process. Developing such relationships can provide sources of emotional and practical support for a person on their journey to non-offending and help them to find anchors of meaning or purpose, to maintain motivation to move away from crime.[10]

Forming a positive relationship with workers can also be an important part of a service user's desistance process. In her study of 60 probationers, Rex found that those who attributed changes in their behaviour to probation supervision felt their desistance was supported through the professional and personal commitment shown to them by their probation officer. Where the probation officer was perceived by the service user as reasonable, fair and encouraging, they were more able to 'engender a sense of personal loyalty and accountability' that aided with supporting the service user to achieve desistance.[11]

6. Refer to footnote 1.

7. For a more in-depth discussion, please see McNeill, F. and Weaver, B. (2010). Refer to Footnote 3.

8. Maruna, S. and LeBel, T. (2010) 'The desistance paradigm in correctional practice: from programmes to lives' in F. McNeill, P.Raynor and C, Trotter (eds) Offender Supervision: New Directions in Theory, Research and Practice. Online: http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance/useful-resources [last accessed 28.03.2013].

9. Transition to Adulthood Alliance website: www.t2a.org.uk

10. McNeill, F. and Weaver, B. (2010) Refer to Footnote 3.p.55.

11. Rex (1999) 'Desistance from Offending: Experiences of Probation' cited in McNeill, F. and Weaver, B. (2010). Refer to Footnote 3.

EMPLOYMENT

There is much evidence that gaining employment is likely to help with the desistance process where it gives individuals a sense of achievement and purpose. There is however disagreement amongst academics as to how employment does this, highlighting the importance of determining what the factors supporting desistance mean to service users taking part in the desistance process.[12]

FAITH

Adopting religion and becoming part of a religious community can also act as a 'catalyst for change' and help support individuals on their journey to desistance. For some, a similar sense of meaning and purpose might come from other forms of commitment (whether civic or political). Unless the faith or commitment resonates fully with the individual, however, it is unlikely to encourage them to stop committing crime.

IDENTITY AND SELF-BELIEF

Labelling theory suggests that an individual's identity and perception of themselves are heavily influenced by the positive and negative labels that are applied to them by the rest of society. Overcoming the negative label 'offender' and achieving secondary desistance is a challenging process, particularly if the individual is continually referred to or defined by others as an 'offender' even after they have stopped committing crime.

Maruna argues that developing a positive self-identity and cultivating self-belief is a central part of the desistance process. He states that those who successfully achieve secondary desistance, have a clear sense of meaning in their lives and feel they are in control of their future. Former offenders interviewed by Maruna had adopted various strategies for making sense of their past offending and were often keen to put their experiences to good use; for example, through supporting young people facing similar situations.[13]

Arts-based interventions can also support the desistance process as they can help an individual to recognise their strengths and can build self-esteem and self-confidence. McNeill et al found that prisoners involved in arts-based interventions in Scotland who took part in public performances or exhibitions before their significant others, were able to develop a new personal and social identity (as an artist or performer).[14] This helped to confirm for the individual that they could positively change their identity or character and achieve secondary desistance.

12. McNeill, F. and Weaver, B. (2010). Refer to Footnote 3.

13. Maruna, S. (2001) Making Good: How ex-convicts reform and rebuild their lives, American Psychological Association: Washington.

14. McNeill, F., Anderson, K., Colvin, S., Overy, K., Sparks, R. and Tett, L. (2011) Inspiring Desistance? Arts projects and 'what works? Online: http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance/files/2011/09/McNeill-et-al.-2011-Inspiring-Desistance.pdf [last accessed 25.06.2013)

DESISTANCE AND **DIVERSITY**

The process of desistance is experienced differently by different people. The next section focuses on some of the ways in which desistance is experienced by women and Black, Asian and Minority Ethnic (BAME) communities.

GENDER AND DESISTANCE

Desistance research is in its early stages of unpicking the distinct issues facing women in their journey away from crime. It is clear, however, that working with women to promote desistance should take into account the reality of the woman's life and focus on addressing the issues that are important to her.[15] This approach is critical for supporting women on their journey to desistance.

Notwithstanding this, as women are of course not a homogenous group and will experience different needs, it is important that stereotypical assumptions about gender are avoided in service design and delivery.

McDermott carried out focus group interviews with women who had experience of women-specific provision within community sentences. When asked 'what helps women on their journey to stop offending?' the group emphasised practical and holistic support, for issues including finances, housing and education.[16] The participants in McDermott's research also highlighted that women are most likely to comply with services if they are treated as 'individuals deserving of recognition and respect.'[17]

ETHNICITY AND DESISTANCE

Similarly to gender, research into the relationship between ethnicity and desistance is, to date, limited. Calverley however has recently conducted a qualitative research project exploring the desistance process for thirty-three men living in London who are of Indian, Bangladeshi and Black and Dual Heritage ethnic origin.[18]

This research identifies differences in the desistance process experienced by the three ethnic groups, which Calverley defines as distinct 'cultures of desistance'.[19] For the Indian and Bangladeshi men in the sample, desistance was described as a collective experience that actively involved their families positively intervening in their lives and supporting them.

Black and Dual Heritage men, on the other hand, reported a much more individualised process of desistance. Achieving secondary desistance involved these individuals disengaging from many of their previous social relationships, developing and adopting a more 'structured lifestyle' and taking individual steps towards 'self-improvement.'

15. Worrall, A. and Gelsthorpe, L. (2009) 'What works' with women offenders: the past 30 years. Online: www.crim.cam.ac.uk/people/academic_research/loraine_gelsthorpe/lrg10-2.pdf [last accessed 25.06.2013].

16. McDermott, S. (2012) Moving forward: empowering women to desist from offending- Exploring how women experience empowerment, compliance & desistance during enforced contact with a women's centre and probation. p39. Online: www.thegriffinssociety.org/Research%20Paper%202012-02.pdf [last accessed 28.03.2013].

17. Ibid p39

18. Calverley, A. (2009) An exploratory investigation into the process of desistance amongst minority ethnic offenders, PHD dissertation [unpublished].

19. ibid

SUPPORTING SECONDARY DESISTANCE

As desistance is a personal process, it is important to recognise that it can be supported but not controlled by interventions or services. It is therefore impossible, and undesirable, to formulate a comprehensive generic guide for effective practice in support of desistance.

Researchers have, however, identified important aspects of service delivery, for example service user involvement, that are believed to provide excellent reinforcement of the desistance process. The VCSE Sector has developed a wide range of services that are instrumental to supporting secondary desistance.

SERVICE USER ENGAGEMENT

Facilitating service user engagement involves the worker (or volunteer) and service user working together to discuss the service being provided and to set targets for their work, which are then reviewed on a regular basis. Service user engagement can allow for positive relationships, characterised by mutual respect, loyalty and commitment, to develop between the service user and worker.

FLEXIBLE AND HOLISTIC SERVICES

VCSE Sector organisations are well placed to support service users during their journey to secondary desistance as their services are often delivered flexibly and holistically. This includes the delivery of specialist services tailored to respond to the unique needs of those with protected characteristics where a 'one size fits all' approach is unlikely to be successful.[20]

A STRENGTHS-BASED APPROACH

Adopting a strengths-based approach involves the VCSE Sector worker recognising and working to develop the strengths of the service user, rather than focusing solely on the offence they have committed. This assists the service user with focusing on and defining themselves by what they are good at and what their potential is.

PARTNERSHIP WORKING

The VCSE Sector has considerable experience of developing the sorts of partnerships that are critical to enabling service users to access the range of support required to support desistance, for example, by tackling issues linked to housing, health and mental health and substance use.

WORKING WITH AND THROUGH FAMILIES AND GROUPS

VCSE organisations often work not with service users in isolation, but with families and other naturally occurring sources of social support. Desistance research makes clear that, where these relationships support positive change, it is critical to work to strengthen and restore them.

SERVICE USER INVOLVEMENT

Many VCSE organisations support service user involvement; whereby the people using a service become involved in the planning, development and delivery of that service to make changes and improvements.[21]

EMPOWERMENT

Allowing service users to have a voice can enable them to feel empowered and

20. Protected characteristics are defined by the Equality Act, 2010 as including age, disability, gender reassignment, marriage and civil partnerships, pregnancy and maternity, religion or belief, sex and sexual orientation.

21. Clinks (2011) Service User Involvement: A review of service user involvement in prisons and probation trusts. Online: www.clinks.org/sites/default/files/Service%20User%20Findings%20Sept%2011.pdf

22. ibid

valued. Clinks research suggests that active participation and being listened to can help reverse the feeling of marginalisation that service users often experience, both in prison and in the community.[22]

A SENSE OF BELONGING

Enabling service users to feel part of their community can create a sense of belonging and lead to an increased sense of responsibility. Social capital (meaning the benefit gained from membership of social networks) is critical to supporting desistance from crime.

TRANSPARENCY

Bringing greater transparency to services and decision making processes involved in their delivery can help service users to understand the factors that influence all aspects of their lives. This makes it more likely that service users will see services as legitimate and will continue to engage with them.

PEER SUPPORT

Many VCSE organisations facilitate peer support within the services they provide. Peer support 'occurs when people with the same shared experience provide knowledge, experience, or emotional, social or practical help to each other'.[23] Receiving peer support can inspire and motivate service users on their journey to desistance as they can recognise that others who were in a similar position to themselves have achieved secondary desistance. Providing peer support can enable service users to develop self-belief and skills that can, for example, help them with gaining employment.

FOSTERING CREATIVITY

Arts-based interventions can be designed to allow individuals to develop and engage with their own creativity. Taking part in the arts requires dedication and patience and can also help support the desistance process.[24] Engaging in an arts-based intervention can help an individual to develop a positive relationship with their family or worker, help to build their self-esteem and allow them to form pro-social identities.

LONG-TERM SUPPORT

Achieving secondary desistance is a challenging and lengthy process that can involve an individual lapsing and relapsing. Through providing long-term support for individuals, often after their engagement with a project or service has 'officially' ended, VCSE organisations can help to support this process.

23. C links (2012) Volunteer peer support: A volunteering and mentoring guide. Online: www.clinks.org/sites/default/files/Volunteer_Peer_Support.pdf

24. Arts Alliance (2010) What really works? Arts with offenders. Online: www.artsalliance.org.uk/sites/default/files/ArtsAlliance_brochure_FINAL_0.pdf [last accessed 24.06.2013]

PRACTICAL NEXT STEPS

Although the process of desistance has its roots as an academic theory, developing understanding around supporting desistance can have practical implications for the services that many VCSE organisations deliver. Here are some ideas:

EVALUATING A SERVICE/PROJECT

Desistance theory can be used as a framework for evaluating a service or project. This approach has been adopted by some arts organisations working within criminal justice settings, including the Good Vibrations Javanese Gamelan project.[25] Another example of a desistance-based evaluation is of 2nd Chance's football and rugby academy project, a two year sports initiative at HMP YOI Portland.[26] Evaluating a service in this way enables the VCSE organisation to ascertain how closely the service supports secondary desistance and highlights what future steps could be made to support the process further.[27]

THEORY OF CHANGE

Developing a theory of change is a tool for describing the change that your organisation seeks to make and the steps necessary for making that change occur.[28] As defined by NPC: 'A theory of change shows a charity's path from needs to activities to outcomes to impact'. It allows the VCSE organisation to determine whether their activities or services are working to achieve their end goal, which is often supporting desistance. Creating a theory of change should involve all members of staff, and perhaps also service users, within an organisation. Formulating a theory of change could provide a coordinated and holistic way for your organisation to think through how it supports desistance and identify indicators for success. Your theory of change could become a key resource for communicating the impact of your work to funders and commissioners.

SERVICE USER INVOLVEMENT

As highlighted earlier, service user involvement and peer support can assist with the desistance process. As such, developing a service user involvement group or introducing peer support into a service or project presents another practical step that a VCSE organisation might take to support the desistance process.[29]

ADVOCATING FOR DESISTANCE

Many VCSE organisations support the desistance process yet this work is often done without being described using the heading 'desistance.' There are many large and small ways that people in the VCSE Sector can raise the profile of desistance both in terms of learning from the work of others and to advocate for the approach at a strategic level with local and national commissioners. For example:

- Writing blogs, that focus on desistance theory and how this relates to the work the VCSE organisation is providing.[30]
- Engaging in discussions about desistance via social media, such as Twitter.
- Attending or hosting events exploring desistance theory and how this relates to the VCSE Sector.
- Screening the documentary 'The Road from Crime', perhaps bringing together local commissioners and partners, or community groups that work with a similar client group?[31]

25. Henley, J. (2012) Good vibrations: Music and social education for young offenders. Online: www.imerc.org/papers/goodvibrations.pdf [last accessed 19.06.2013]

26. Meek, R. (2012) The role of sport in supporting desistance from crime. Online: http://eprints.soton.ac.uk/210815/1/Meek_2nd_Chance_Portland_Evaluation_Final_Report.pdf [last accessed 19.06.2013].

27. The National Offender Management Service (2012) NOMS Commissioning Intentions for 2013-14: Negotiation Document could also be useful for desistance-based evaluations. Refer to Footnote 1.

28. Kail, A. and Lumley, T. (2012) Theory of change. Online: www.thinknpc.org/publications/theory-of-change [last accessed 04.07.2013].

29. For more information about setting up a service user involvement group, please see: Clinks and Revolving Doors Agency (2010) Service user involvement: A volunteering and mentoring guide. Online: www.clinks.org/sites/default/files/VOLUNTEERING%20GUIDE%20-%20Service%20User%20Involvement.pdf

30. An example can be found here: Clinks (2013) What does desistance theory mean to you? Online: www.clinks.org/community/blog-posts/what-does-desistance-theory-mean-you

31. Can be accessed here: Discovering Desistance (2013) The road from crime. Online: http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance/documentary [last accessed 25.06.2013]

FURTHER INFORMATION

Please see the links below for further information relating to some of the issues raised in this guide:

DISCOVERING DESISTANCE

This website has a wealth of resources about desistance theory and has been developed as part of a project aiming to share knowledge and improve understanding about why people desist from offending.
http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance

THEORY OF CHANGE

These publications explain what a theory of change is and how the VCSE Sector can work towards developing one.
www.thinknpc.org/publications/theory-of-change and www.clinks.org/sites/default/files/TheoryofChangeGuide.pdf

DESISTANCE-BASED EVALUATIONS

Examples include:

- The evaluation for the Good Vibrations Javanese Gamelan project: www.imerc.org/papers/goodvibrations.pdf
- The evaluation report for 2nd Chance's football and rugby academy, a two year sports initiative at HMP YOI Portland: http://eprints.soton.ac.uk/210815/1/Meek_2nd_Chance_Portland_Evaluation_Final_Report.pdf

VOLUNTEER PEER SUPPORT

This Clinks guide aims to support VCSE organisations and other agencies and stakeholders in the CJS to deliver quality peer-to-peer services for people in custody, those released from prison and people serving community sentences.
www.clinks.org/sites/default/files/Volunteer_Peer_Support.pdf

SERVICE USER INVOLVEMENT

This guide provides a structured and accessible introduction to involving offenders and ex-offenders in your work and includes examples of good practice, checklists and signposts to further information and support.
www.clinks.org/sites/default/files/VOLUNTEERING%20GUIDE%20-%20Service%20User%20Involvement.pdf

Clinks
59 Carter Lane
London
EC4V 5AQ

020 7248 3538

info@clinks.org

www.clinks.org

Clinks is a registered charity no. 1074546 and a company limited by guarantee registered in England no. 3562176.

1.14 Discovering Desistance IRISS

insights

evidence summaries to support
social services in Scotland

15

April 2012

how and why people stop offending: discovering desistance

written by

Fergus McNeill
Stephen Farrall
Claire Lightowler
Shadd Maruna

IRISS
Institute for Research and Innovation in Social Services

Key points

- Better understandings of how and why people stop offending (the desistance process) offer the prospect of developing better criminal justice practices, processes and institutions.
- By focusing on positive human change and development, research about desistance resists the negative labelling of people and the unintended consequences that such labelling can produce.
- Evidence about the process of desistance has led some to identify a range of principles for criminal justice practice, including:
  - being realistic about the complexity and difficulty of the process
  - individualising support for change
  - building and sustaining hope
  - recognising and developing people's strengths
  - respecting and fostering agency (or self-determination)
  - working with and through relationships (both personal and professional)
  - developing social as well as human capital
  - recognising and celebrating progress
- Desistance is about more than criminal justice. Desistance requires engagement with families, communities, civil society and the state itself. All of these parties must be involved if rehabilitation in all of its forms (judicial, social, psychological and moral) is to be possible.

Introduction

This Insight provides a brief introduction to the research evidence about the process of desistance from crime. It also explores some of the potential practice and policy implications emerging from this evidence. It has been prepared as part of a wider project, Discovering Desistance (http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance/), which aims to share and extend knowledge about desistance and how criminal justice supervision can better support individual efforts to change. In this project, the forms of evidence involved include not just academic research (as traditionally understood!), but also the knowledge of 'desisters', of people subject to supervision, of the 'natural' supporters of desistance within family and social networks, of criminal justice practitioners and managers, and of policy makers.

What is desistance from crime?

Desistance from crime, the long-term abstinence from criminal behaviour among those for whom offending had become a pattern of behaviour, is something of an enigma. Producing or encouraging desistance is the implicit focus of much criminal justice policy, practice and research; it is one of the key outcomes that justice interventions are designed to achieve and much research treats reducing or ending offending as a key measure of effectiveness.

Yet, there is little agreement on the definition and measurement of desistance from crime. Some see desistance as a permanent cessation of offending over several years, whilst others take an arguably more fluid definition of desistance, accepting that episodes of re-offending may occur.

The value of understanding desistance

Given that one of the aims of criminal justice is to reduce crime, and given that the vast majority of those people who start to offend eventually cease, understanding how and why people desist (and why it takes some longer than others), has obvious importance.

One of the few near certainties in criminal justice is that for most people, offending behaviour peaks in their teenage years, and then starts to decline. This is the pattern depicted in what is known as the 'age crime curve'. Studies of desistance illuminate the processes of change associated with the age-crime curve (Kazemian, 2007). If we are to understand desistance from crime, particularly how and why crime tails off over time, we need both testable theories of this process and empirical evidence. There is a significant evidence base on the causes of crime but desistance research suggests that the factors behind the start of offending behaviour are often different from those behind its abandonment.

Understanding desistance also has more subtle impacts on criminal justice debates:

- Studying desistance forces us away from static models of people as 'offenders', 'criminals' or 'prisoners' and encourages an understanding of change(s) in personal identities
- It also brings to our attention the fact that today's 'young offender' is more likely to become tomorrow's 'new father' than tomorrow's 'habitual criminal'
- As such, it implies valuing people for who they are and for what they *could become*, rather than judging, rejecting or containing them for what they *have done*

Finally, understanding desistance helps us to understand the processes by which people cease offending and holds out the possibility that criminal justice policies can be organised along lines which will aid desistance (or at least, not hinder it unnecessarily). As such, insights from the experiences of desisting individuals can help to refine criminal justice efforts to help people stop offending (see McNeill, 2006: 45-6).

Desistance evidence: An overview

The earliest theoretical and empirical work about desistance from crime explored the theory that what was happening was a natural or biological process akin to puberty, a process which was then called 'maturational reform' (Goring, 1919). For instance, in their pioneering work about criminality across the life course, Sheldon and Eleanor Glueck (1937) argue that 'Aging is the only factor which emerges as significant in the reformative process' (p. 105). Although age remains among the best predictors of desistance, this theory has not stood up well to the tests of time. More recent evidence suggests that these explanations fail to 'unpack' the meaning of age (Sampson and Laub, 1992). Age includes a range of different components (biological changes, social transitions, and life experiences). For age to be a meaningful explanation of social behaviour, according to this argument, we need to ask which features are the ones mediating behaviour in this process labeled as aging (Rutter, 1996: 608).

In the 1980s, theorists like Clarke and Cornish (1985) began to argue that desistance also involved processes of volition or choice. Cusson and Pinsonneault (1986) provided some support for this idea with a small, qualitative study of former robbers, identifying the following as factors influencing desistance: shock (such as being wounded in a bank raid); growing tired of doing

time in prison; becoming aware of the possibility of longer prison terms; and a reassessment of what is important to the individual. Similar findings have been reported by other researchers like Leibrich (1993: 56-7), Shover (1983: 213) and Cromwell *et al* (1991: 83), which all identified the importance of a 'decision' to give up crime. Whilst such decisions may not be sufficient on their own for desistance, they are likely to be necessary.

Moffitt's (1993) ground-breaking theoretical work attempted to combine biological and volitional models of criminality into a theory of desistance. Moffitt's theory revolved around a taxonomy of two types of offenders. The first type includes those who engage in offending for a brief period of their life. This group usually starts to offend in early adolescence and cease offending relatively soon afterwards. In contrast to this group of 'adolescence-limited offenders' are 'life-course persistent offenders' who start to offend much earlier in their lives and continues well after their teenage years. Reviews of Moffitt's taxonomy have produced only equivocal support. Ezell and Cohen's study which examined patterns of crime among persistent juvenile offenders, established the existence of a group of adolescent-limited offenders. Although their study supported Moffitt by identifying a group of people whose offending is confined to their adolescence, Ezell and Cohen found *six* different types of persistent offenders, rather than the one Moffitt predicted (2004:259).

Another dimension of desistance concerns the relationship between the individual and society. Sampson and Laub (1993) developed the notion of a bond between an individual and society. The bond is made up of the extent to which an individual has emotional attachments to societal goals, is committed to achieving them through legitimate means, believes these goals to be worthy, and is able to involve themselves in the attainment of such goals. Sampson and Laub theorise that engagement in offending is more likely when this bond is weakened or broken. In addition to this, they argue that at various points during the life-course, various formal and informal social institutions help to cement the bond between the individual and society. For example, for adolescents, school, the family and peer groups influence the nature of the bond between young people and their wider communities, whilst employment, marriage, and parenthood operate in a similar way for adults. Thus, avoidance of crime is often the result of relationships formed for reasons other than the control of crime. Sampson and Laub argue that changes in the individual's relationship with these various institutions are an inevitable feature of modern life, and, as such, are key to understanding engagement in offending over the life-course. While much continuity in an individual's life can be observed, key events can trigger changes in an individual's bond to society, and hence, pattern of offending. Similarly, because many

relationships endure over time, they can accumulate resources which can help sustain conventional goals and conformity (eg emotional support between marriage partners, Laub et al, 1998).

Although Sampson and Laub's work has been the popular in recent decades, their theory is not without its critics. In their general theory of crime, Gottfredson and Hirschi (1990) counter that life events such as marriage, child-rearing and employment make little difference to criminality, since criminality is determined by self-control which itself is determined by early childhood experiences. They argue that whilst criminality remains relatively stable over the life-course, the opportunities to commit crimes become less frequent. Thus, reductions in offending reflect changes in opportunity structures. However, a recent review of the competing theories of desistance (Ezell and Cohen, 2004:259) found little to support the key tenets of Gottfredson and Hirschi's theorising.

Recently evidence has also been emerging about the importance of self-identity in the desistance process. Maruna (2001: 8) identified that 'to desist from crime, ex-offenders need to develop a coherent, pro-social identity for themselves' (2001: 7). This draws on his finding that individuals who were able to desist from crime had high levels of self-efficacy, meaning that they saw themselves in control of their futures and had a clear sense of purpose and meaning in their lives. They also found a way to 'make sense' out of their past lives and even find some redeeming value in lives that had often been spent in and out of prisons and jails. The desisting ex-prisoners he interviewed often said they wanted to put these experiences 'to good use' by helping others (usually young people in similar circumstances to their own) avoid the mistakes they made.

Finally, Giordano and colleagues (2002:999-1002) outlined a four-part 'theory of cognitive transformation' where they argue that the desistance process involves:

1. A 'general cognitive openness to change'
2. Exposure and reaction to 'hooks for change' or turning points
3. The envisioning of an appealing and conventional 'replacement self'
4. A transformation in the way the actor views deviant behaviour

The first of these involves an awareness and willingness on the part of the would-be desister that change is both desirable and needed. Indeed, as noted by several others (eg Cusson and Pinsonneault, 1986; Farrall and Bowling, 1999), a period of reflection and reassessment of what is important to the individual would appear to be a common feature of the initial process of desistance. Of course, this is insufficient in itself (Giordano et al, 2002:1001, Farrall 2002:225); what is also needed is the exposure to some opportunity to

change, and the individual spotting this change as offering a potential 'way out' and then acting upon it. This leads on to the third stage in this schema, the individual's ability to imagine or conceive of themselves in a new (and conventional) role doing new things. They argue the process is complete when old behaviours are no longer seen as desirable or relevant (2002:1002). Giordano and colleagues draw on evidence about the relationship between individual agency and social structures (eg Farrall and Bowling, 1999) to argue that 'the actor creatively and selectively draws upon elements of the environment in order to affect significant life changes' (2002:1003). In this way, they work towards a model of desistance which draws evidence about both individual agency and social structures together (see also Maruna and Farrall, 2004).

Probation and desistance

Perhaps slightly surprisingly, there is relatively little evidence about how probation or social work supervision helps probationers cease offending. One of the earliest studies was undertaken in 1993 by Julie Leibrich. Leibrich interviewed 48 people (men and women) who had been supervised by probation officers in New Zealand and who had remained conviction-free for about three years after the start of their probation order. Very few of the people Leibrich interviewed spontaneously reported that probation supervision had been of help in terms of their desisting from crime, and half of the sample reported that they had not got anything out of the sentences. Those who felt that they had got something out of the experience tended to emphasise the chance to talk things through with someone. In short, from this early foray, probation supervision did not appear to be a particularly important factor in moving away from crime.

In the UK, the first tentative steps towards considering the impact of probation supervision on desistance were taken by Rex (1999). Although Rex's study lacked data on whether or not the probationers in her sample (60 people) had actually ceased offending or not, her study did throw some much needed light onto both what happened during supervision sessions and how it contributed to desistance. For some, simply being on probation was enough of a deterrent for them to cease offending, for others, getting help on how to solve problems in their lives was more important. However, practical assistance was not readily forthcoming and often probationers had to rely on their own social networks to meet their employment and housing needs. From Rex's study, one takes the message that displaying an interest in the lives of the probationers is an important first step towards building the sort of relationship which will foster and promote desistance.

Farrall's studies of the desistance or persistence of almost 200 men and women on probation in England

(Farrall, 2002; Farrall and Calverley, 2006) have provided more substantive findings. Unfortunately, his initial findings were rather downbeat. While tackling problems relating to accommodation, family relationships and employment were key to assisting desistance from crime, few probation officers appeared willing to engage in assisting probationers with their efforts in these matters. This was despite the fact that when officers did assist probationers with these problems they were more likely to be successfully resolved (2002:160-63). However, such findings did not lead Farrall to conclude that in probation 'nothing works', rather he emphasised the fact that successful desistance was the product of individual motivation, social and personal contexts, probation supervision and the meanings which people hold about their lives and their behaviours. A follow-up study of members of the same sample four years on (Farrall and Calverley, 2006) found, in general, similar findings, but did also start to uncover some ex-probationers who had become more willing to retrospectively attribute more influence to their experience of supervision (see 2006: 42-67). Whereas previously probation's input had been dismissed, some ex-probationers were starting to see the value of what they had taken from probation. At the time of writing, a further follow-up of this sample is being conducted, and suggests a growing acknowledgement of the impact of probation in the years after formal supervision has ended (Farrall, 2012).

Implications for criminal justice practice

It is obvious from the last two sections that research is beginning to shed considerable light on the process of desistance from crime, and (to a lesser extent) on the potential role of supervision in facilitating that process. Although there has been relatively little empirical research on the latter subject, a body of scholarship has emerged which, following Farrall's injunction that probation practice should become 'desistance-focused' seeks to interpret desistance research for practice. Reviewing the evidence cited above, these efforts to interpret desistance research for practice tend to stress (albeit to varying degrees) eight central themes:

1. Desistance, for people who have been involved in persistent offending, is a difficult and complex process, likely to involve lapses and relapses. There is value in criminal justice supervision being realistic about these difficulties and finding ways to manage setbacks and difficulties constructively. It may take considerable time for supervision and support to exercise a positive effect (Farrall and Calverley, 2006; Weaver and McNeill, 2007)

2. Since desistance is an inherently individualised and subjective process, approaches to criminal justice social work supervision must accommodate and exploit issues of identity and diversity. One-size-fits-all interventions will not work (Weaver and McNeill, 2010).

3. The development and maintenance not just of motivation but also of hope become key tasks for criminal justice practitioners (Farrall and Calverley, 2006).

4. Desistance can only be understood within the context of human relationships; not just relationships between workers and offenders (though these are important) but also between offenders and those who matter to them (Burnett and McNeill, 2005; McNeill, 2006).

5. Although the focus is often on offenders' risks and needs, they also have strengths and resources that they can use to overcome obstacles to desistance – both personal strengths and resources, and strengths and resources in their social networks. Supporting and developing these capacities can be a useful dimension of criminal justice practice (Maruna and LeBel, 2003, 2009).

6. Since desistance is in part about discovering self-efficacy or agency, interventions are most likely to be effective where they encourage and respect self-determination; this means working *with* offenders not *on* them (McCulloch, 2005; McNeill, 2006).

7. Interventions based only on developing the capacities and skills of people who have offended (human capital) will not be enough. Probation also needs to work on developing social capital, opportunities to apply these skills, or to practice newly forming identities (eg 'worker' or 'father') (Farrall, 2002, 2004; McNeill and Whyte, 2007).

8. The language of practice should strive to more clearly recognise positive potential and development, and should seek to avoid identifying people with the behaviours we want them to leave behind (McNeill and Maruna, 2007).

Rethinking criminal justice?

Although these principles speak to the challenges of criminal justice *practice*, desistance research also has implications for criminal justice *processes and institutions*. For example, the Scottish Prisons Commission (2008) drew on desistance research in proposing a different kind of approach to sentencing; one which promoted positive and constructive payback, but which also proposed that the offender be actively engaged in discussion about the form of payback that made most sense. The Commission also drew on the literature on problem-solving courts (see McIvor, 2010) to suggest more active judicial oversight and review of

the delivery of such sentences, in order to support progress towards desistance.

More recently, the Owers review (2011) of the Northern Irish Prison Service explored the role that prisons can play in building a safer society, drawing extensively on the desistance evidence to try to re-imagine a prison service that actively supported change. Owers' (2011) called for a 'whole-prison approach' to supporting desistance, characterised by fair and reasonable treatment, strong and meaningful relationships between staff and prisoners, effective staff development, appraisal and discipline systems, a focus on prisoner motivation and achievement, practical help to promote a crime-free life outside, and support for the development of a non-criminal identity.

However, the Owers review (2011) also recognised that desistance is a *social* process as much as a *personal* one, and that no amount of prison-based support for change could secure desistance without community-level and broader social and political commitment to ex-prisoner reintegration. Thus, the review stressed the need for families, communities, the institutions of civil society (the media, the church, business, etc.) and the state itself to be engaged effectively in the process of supporting change. The Norwegian government, for example, recently created a legally enforceable 'reintegration guarantee', so as to require state, voluntary and private agencies to honour their obligations to support those who have served their punishments.

This broadening out of what is sometimes referred to as 'the desistance agenda' or 'the desistance paradigm' is the evidence suggests both to be welcomed and long overdue (see McNeill, 2012). For too long, social workers and probation officers have been compelled to support a narrow form of rehabilitation; one focused on tackling the individual's problems and developing their capacities to live and to act differently. Important though that work is, it falls short of delivering the commitment to social justice that is also required of social workers and probation staff. 'Psychological' or 'correctional' rehabilitation can take a person *part* of the way towards a better life, but if the route is blocked, for example, by the practical effects of a criminal record or by the stickiness of the criminal label and the refusal of the community to accept that someone has changed, then desistance may be quickly derailed.

Sometimes, the road from crime – to restoration as a citizen – might require direct mediation of the conflicts that crime reflects and creates. Ultimately, the pathways to desistance are through repaired relationships – within families, within communities, within the state – and not just through 'correction' of the individual.

References

Burnett R and McNeill F (2005) The place of the officer–offender relationship in assisting offenders to desist from crime, *Probation Journal*, 52(3), 247–68

Clarke RV and Cornish DB (1985) Modeling offender's decisions: A framework for research and policy, in Tony M and Morris N (eds) *Crime and justice: An Annual review of research*, University of Chicago Press: Chicago

Cromwell PF, Olson JN and Avary DW (1989) *Breaking and entering,* Sage: London

Cusson M and Pinsonneault P (1986) The decision to give up crime, in Cornish DB and Clarke RV (eds) *The reasoning criminal*, New York: Springer-Verlag

Discovering Desistance blog: Available online at http://blogs.iriss.org.uk/discoveringdesistance/

Ezell M and Cohen L (2005) *Desisting from crime*, Oxford University Press: Oxford

Farrall S (2002) *Rethinking what works with offenders*, Willan Publishing: Cullompton, Devon

Farrall S (2004) Social capital, probation supervision and desistance from crime, in S Maruna and R Immarigeon (eds) *After crime and punishment: ex-offender reintegration and desistance from crime,* Willan: Cullompton

Farrall S (2012) The long-term impact of probation supervision: Is impact detectable after 15 years?, West Yorkshire Probation Area Trust, Wakefield, 22 February 2012, and Ministry of Justice Offender Engagement Seminar, Ministry of Justice, London, 27 September 2011

Farrall S and Bowling B (1999) Structuration, human development and desistance from crime, *British Journal of Criminology*, 39(2), 252-67

Farrall S and Calverley A (2006) *Understanding desistance from crime, Crime and Justice Series*, Open University Press: London

Giordano PC, Cernkovich SA and Rudolph JL (2002) Gender, crime and desistance: Toward a theory of cognitive transformation', *American Journal of Sociology*, 107, 990-1064

Glueck S and Glueck E (1937) *Later criminal careers*, Kraus: New York

Gottfredson MR and Hirschi T (1990) *A general theory of crime,* University Press: Stanford

Goring C (1919) The English convict, His Majesty's Stationary Office: London

Kazemian L (2007) Desistance from crime: Theoretical, empirical, methodological and policy considerations, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 23(1), 5-27

Laub John H, Daniel S, Nagin and Robert J Sampson (1998) Trajectories of change in criminal offending: Good marriages and the desistance process, *American Sociological Review,* 63, 225-238

Leibrich J (1993) *Straight to the point: angles on giving up crime*, University of Otago Press: Otago

McCulloch T (2005) Probation, social context and desistance: Retracing the relationship, *Probation Journal* 52(1), 8-22

McIvor G (2010) Beyond supervision: Judicial involvement in offender management, in McNeill F, Raynor P and Trotter C (eds) (2010) *Offender supervision: New directions in theory, research and practice*, Willan: Cullompton

McNeill F (2006) A desistance paradigm for offender management, *Criminology and Criminal Justice*, 6(1), 39-62

McNeill F (2012) Four forms of offender rehabilitation: Towards an integrated perspective, *Legal and Criminological Psychology,* 17(1), 18-36

McNeill F and Maruna S (2007) Giving up and giving back: Desistance, generativity and social work with offenders, in McIvor G and Raynor P (eds), *Developments in social work with offenders, Research highlights in social work 48,* Jessica Kingsley: London

McNeill F and Weaver B (2010) Changing lives? Desistance research and offender management, Scottish Centre for Crime and Justice Research: Glasgow. Available at: http://www.sccjr.ac.uk/documents/Report%20 2010%2003%20-%20Changing%20Lives.pdf

McNeill F and Whyte B (2007) *Reducing reoffending: Social work and community justice in Scotland*, Willan: Cullompton

Maruna S (2001) *Making good: How ex-convicts reform and rebuild their lives*, American Psychological Association Books: Washington DC

Maruna S and Farrall S (2004) Desistance from crime: A theoretical reformulation, *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 43

Maruna S and LeBel T (2003) Welcome home? Examining the 're-entry court' concept from a strengths-based perspective, *Western Criminology Review,* 4, 91-107

Maruna S and LeBel T (2009) Strengths-based approaches to reentry: Extra mileage toward reintegration and destigmatization, *Japanese Journal of Sociological Criminology*, 34, 58-80

Moffitt T (1993) 'Life-course persistent' and 'adolescent-limited' antisocial behaviour: A developmental taxonomy, *Psychological Review*, 100, 674-701

Owers Review (2011) Review of the Northern Ireland prison service, Prisons Review Team, Belfast

Porporino F (2010) Bringing sense and sensitivity to corrections: From programmes to 'fix' offenders to services to support desistance, in Brayford J, Cowe F and Deering J (eds) *What else works? Creative work with offenders*, Willan: Cullompton

Rex S (1999) Desistance from offending: Experiences of probation, *The Howard Journal*, 38(4), 366-383

Rutter M (1996) Transitions and turning points in developmental psychopathology: As applied to the age span between childhood and mid-adulthood, *Journal of Behavioral Development* 19, 603-626

Sampson RJ and Laub JH (1992) Crime and deviance in the life course, *Annual Review of Sociology, 18*, 63-84

Sampson RJ and Laub JH (1993) *Crime in the making: pathways and turning points through life*, Harvard University Press: London

Scottish Prisons Commission (2008) Scotland's choice, Scottish Prisons Commission: Edinburgh

Shover N (1983) The later stages of ordinary property offender careers, *Social Problems*, 31(2), 208-218

Weaver B and McNeill F (2007) Giving up crime: Directions for policy, Scottish Consortium on Crime and Criminal Justice: Edinburgh

Weaver B and McNeill F (2010) Travelling hopefully: Desistance research and probation practice, in Brayford J, Cowe F and Deering J (eds), *What else works? Creative work with offenders*, Willan: Cullompton

Acknowledgements

This insight builds on work undertaken for a project called Discovering Desistance, funded by the Economic and Social Research Council (ESRC). Grant reference: RES-189-25-0258.

www.iriss.org.uk enquiries@iriss.org.uk

The Institute for Research and Innovation in Social Services (IRISS) is a charitable company limited by guarantee. Registered in Scotland: No 313740. Scottish Charity No: SC037882. Registered Office: Brunswick House, 51 Wilson Street, Glasgow, G1 1UZ

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Non Commercial-Share Alike 2.5 UK: Scotland Licence. To view a copy of this licence, visit www.creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/scotland/ Copyright © 2012

Design—www.publishingbureau.co.uk

2.1 Soerensen Hoeyer

Jørgen Skov Sørensen

Fra: Morten Gudmand-Høyer <Morten.Gudmand-Hoyer@kriminalforsorgen.dk>
Sendt: 18. december 2015 18:11
Til: Jørgen Skov Sørensen
Cc: Annette Esdorf; $Center for Straffuldbyrdelse
Emne: VS: Samarbejde med kirker og kirkelige foreninger

Kære Jørgen
Tak for din mail. Som du ved, er jeg tovholder i sagen. Jeg har drøftet spørgsmålene i din mail af 18. december med Annette Esdorf.

Vi mener ikke, at vi i kriminalforsorgen eller direktoratet har noget sagligt behov for en central registrering af kirkelige tiltag/samarbejder, som vi deltager i, ligesom vi heller ikke som sådan har det omkring samarbejder i forhold til evt. andre tiltag, der måtte have en eller anden form for forbindelse til andre religioner end kristendom.

Som vi også talte om på mødet hos Annette, så er der samarbejde og tiltag med organisationer, personer mm, som har et kristent grundlag. Det kunne fx være Blå Kors, der har kontrakt med os om misbrugsbehandling i en af vore institutioner. Indgangsvinklen til samarbejdet med Blå Kors her er dog deres misbrugsbehandlingskompetence og vores forpligtelse til at tilbyde misbrugsbehandling, og ikke som sådan selve Blås Kors kristne grundlag. For Exit kunne man på samme måde sige, at det er vores resocialiseringsforpligtelse, der betinger samarbejdet, og ikke i sig selv forbindelsen til Apostel Kirken mm.

Der er – uden at vi altså har et centralt overblik – ude i vores institutioner forskellige større eller mindre, person- eller egentlig kirkeligt foreningsbaserede tiltag.

Disse forskellige tiltag er høj grad lokalt opstået, betingede eller forankrede, og de er uden tvivl meget forskellige tiltag, som ikke nødvendigvis har nogen særlige fællespræg eller saglig overordnet interesse for direktoratet/kriminalforsorgen landsdækkende som sådan, men netop er lokale tiltag til at delopfyldelse af det ansvar, kriminalforsorgen har som myndighedsopgave.

Vi mener ikke, at de tiltag og berøringsflader, som kriminalforsorgen har, indikerer, at vi har særligt og sagligt behov for, at der blev dannet én central kirkelig instans, som i nogen grad var repræsentativ for de kirkelige tiltag.

Med venlig hilsen og ønsket om en glædelig jul til dig og dine.

Morten

KRIMINAL FORSORGEN
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4507

Fra: Jørgen Skov Sørensen [mailto:JSS@KM.DK]
Sendt: 18. december 2015 09:18
Til: Morten Gudmand-Høyer
Emne: SV: Samarbejde med kirker og kirkelige foreninger

Kære Morten,
Tak for det. Tillad mig at stille to yderligere spørgsmål, som jeg håber, du kan svare på.

1. Ville det – set fra jeres side - være ønskeligt at have sådan en registrering?

1

2. Ville det – set fra jeres side - være ønskeligt, hvis der blev dannet én central kirkelig instans, som i nogen grad var repræsentativ for størstedelen af de kirkelige tiltag på området?

Jeg ser frem til at høre fra dig,
Jørgen

Fra: Morten Gudmand-Høyer [mailto:Morten.Gudmand-Hoyer@kriminalforsorgen.dk]
Sendt: 14. december 2015 09:56
Til: Jørgen Skov Sørensen
Cc: $Center for Straffuldbyrdelse
Emne: VS: Samarbejde med kirker og kirkelige foreninger

Kære Jørgen
Vi har ikke nogen central registrering af lokale (og evt. nationale) samarbejdsrelationer mellem Kriminalforsorgen og kirker og kirkelige foreninger.
Vh morten

Med venlig hilsen

Morten Gudmand-Høyer

KRIMINAL FORSORGEN
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4507

Fra: Annette Esdorf
Sendt: 11. december 2015 10:16
Til: £CSF-Centerstaben (101s105)
Emne: VS: Samarbejde med kirker og kirkelige foreninger

Kære Jette
Mon ikke, det er KRE, der kan svare på det?
Kh Annette

Annette Esdorf

KRIMINAL FORSORGEN
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4111

Fra: Jørgen Skov Sørensen [mailto:JSS@KM.DK]
Sendt: 11. december 2015 09:53
Til: Annette Esdorf
Emne: Samarbejde med kirker og kirkelige foreninger

Kære Annette,
Tak for dine input på mødet i Cafe Exit for snart nogen tid siden. Det var en rigtig god forsamling, synes jeg. Vi fik meget med til projektet. Side har vi været i London og tager til Stockholm på mandag.

Jeg skriver nu til dig med et spørgsmål, som jeg muligvis tidl har stillet: findes der en central registrering af lokale (og evt. nationale) samarbejdsrelationer mellem Kriminalforsorgen og kirker og kirkelige foreninger?

Jeg har allerede fat i en stor del af det arbejde, der foregår i Danmark, men hvis der findes en registrering, kunne den være god at kigge i.

Med venlig hilsen

Jørgen Skov Sørensen
Projektmedarbejder, ph.d.

T: +45 4043 6811
E: jss@km.dk

FOLKEKIRKENS UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER
FARVERGADE 27 F, 2. SAL • DK-1463 KØBENHAVN K
T: +45 5858 3000
E: FUV@KM.DK
W: WWW.FKUV.DK

2.2 Vejledning om den kirkelige betjening af indsatte

Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse.

1.Indledning

Denne vejledning er udarbejdet på baggrund af indstillingen om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse, som er afgivet primo 2004 af arbejdsgruppen til behandling af regler og praksis vedrørende fængselspræsterne og fængselskirkerne.

Indstillingen indeholdt en række anbefalinger som forudsatte tilslutning fra de kirkelige myndigheder for at kunne gennemføres.

Disse punkter har efterfølgende været drøftet med biskopperne og Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer. Tilbagemeldingerne har været positive, og der er enighed om, at man ad frivillighedens vej vil bestræbe sig på hurtigst muligt at efterleve indstillingerne med de nødvendige undtagelser, der er indarbejdet i vejledningen. Det er således frivilligt om indstillingerne i vejledningen følges, men på baggrund af de positive tilbagemeldinger forventes det, at vejledningen følges, under forudsætning af, at stifternes præstenormering og bevilling overholdes.

2.Normering

Fængselspræsterne ved de lukkede anstalter henhører administrativt og bevillingsmæssigt under Kriminalforsorgen. For øvrige grupper ligger kompetencen til at fordele de gejstlige ressourcer hos biskoppen, men nedenstående anbefalinger søges efterlevet.

2.1 Lukkede fængsler:

Der er ansat 7 fængselspræster ved lukkede fængsler lønnet af Direktoratet for Kriminalforsorgen med gejstligt tilsyn fra den stedlige biskop (½ præst ved Københavns fængsler er lønnet af Kirkeministeriet og præsten ved det lukkede fængsel i Ringe har tillige været sognepræst i Herringe - Gestelev sogne).

2.2 Åbne fængsler:

Til hvert af de åbne fængsler knyttes, snarest, en fængselspræst med en minimumsnormering på 50 % af en heltidsstilling. Dette normeringsmål forudsætter for nogle stifters vedkommende at der kan skabes plads inden for stiftets bevillingsramme til en prioritering af formålet.

2.3 Arresthuse:

Det er ønskeligt, at der snarest knyttes en arresthuspræst med en kvote på minimum 25 % af en heltidsstilling til hvert arresthus. I større arresthuse med 40 pladser eller derover bør stillingen som

minimum normeres til 40 %. Dette normeringsmål forudsætter for nogle stifters vedkommende at der kan skabes plads inden for stiftets bevillingsramme til en prioritering af formålet.

3.Ansættelse, afskedigelse, tilsyn m.v.

3.1 Ansættelsesprocedure for fængselspræster ved de lukkede fængsler

Ansøgninger til stillingen som fængselspræst indsendes til Kirkeministeriet, der undersøger hvorvidt ansøgerne opfylder betingelserne for ansættelse som præst i Folkekirken. Ministeriet videresender herefter kopi af ansøgningerne til henholdsvis vedkommende fængselsinspektør og den biskop, der har det gejstlige tilsyn med fængselspræsten. Ministeriet anmoder samtidig fængselsinspektøren om at tage kontakt til biskoppen med henblik på en samtale om ansøgningerne/ansøgerne. Ansættelsessamtalerne føres af fængselsinspektøren.

Der indsendes en indstilling til Kirkeministeriet, som træffer afgørelse om, hvem der ansættes i stillingen. Kirkeministeren ansætter herefter den pågældende og anmoder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at lønindplacere den pågældende. Direktoratet skriver et brev til den nyansatte, hvoraf løn- og ansættelsesvilkår fremgår. Den ansatte returnerer en underskrevet kopi af brevet til direktoratet og erklærer sig indforstået med vilkårene for ansættelsen. Det præciseres, at ansættelsesområdet er Direktoratet for Kriminalforsorgen. Fængselspræsterne oppebærer et rådighedstillæg for rådighedsforpligtelse inden for ansættelsesområdet, hvilket fremgår af direktoratets ovennævnte brev til den pågældende.

Det er således Kirkeministeriet, der ansætter fængselspræsterne i de lukkede fængslet.

Den daglige ledelse henhører under fængselsinspektøren. Det gejstlige tilsyn med fængselspræsterne henhører under biskoppen.

Kompetencen til at træffe afgørelse om såvel ansøgt som uansøgt afsked ligger hos Kirkeministeriet.

3.2 Sygesager

Sygesager behandles af fængslerne i overensstemmelse med Kriminalforsorgens vejledning fra november 2001 om sagsbehandlingen i forbindelse med sygefravær m.m. Eventuel indstilling til afsked sendes til Direktoratet for Kriminalforsorgen der videresender indstillingen til Kirkeministeriet, der træffer afgørelse og udfærdiger eventuelt afskedsbrev.

3.3 Sager om uegnethed

Sager vedrørende uegnethed (undtaget forhold af gejstlig karakter) behandles af fængselsinspektøren og følger samme procedure som for andre tjenestemandsansatte. Såfremt fængselspræsten anmoder om det, skal den stedlige biskop inddrages i sagen. Fængselsinspektøren kan under hensyn til sagens karakter overveje, om biskoppen skal inddrages i sagen, inden fængselsinspektøren sender indstillingen om det videre forløb til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet vurderer sagen og afgiver indstilling til Kirkeministeriet som på det grundlag træffer afgørelse og udfærdiger eventuelt afskedsbrev.

3.4 Disciplinærsager

Disciplinære forseelser (bortset fra disciplinærsager angående tilsidesættelse af folkekirkens bekendelsesgrundlag) behandles, i overensstemmelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 13. maj 1986 om behandling af disciplinærsager vedrørende tjenestemænd i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse**,** såfremt det er åbenbart:

1. at vedkommende fængselspræst må anses for skyldig i den påsigtede forseelse, og
2. at den disciplinære afgørelse på forhånd må forventes ikke at ville overstige en advarsel, irettesættelse eller både på ikke over 1/25 af fængselspræstens månedsløn, jf. tjenestemandslovens § 24.

Kopi af afgørelsen sendes til henholdsvis Direktoratet for Kriminalforsorgen og Kirkeministeriet.

Sager, der kan være forbundet med sigtelse for strafbart forhold, indberettes af fængselsinspektøren til Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 13. maj 1986 om behandling af disciplinærsager vedrørende tjenestemænd i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse.

Større disciplinære forseelser (bortset fra forseelser vedrørende gejstlige forhold) behandles som for alle andre tjenestemandsansatte i Kriminalforsorgen. Fængselsinspektøren foretager eventuelt tjenstlig afhøring og sender indstilling om sagens videre forløb til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet foretager herefter en vurdering af sagen og træffer afgørelse om eventuel suspension og udpegning af forhørsleder. Forhørslederens beretning og indstilling i sagen sendes til direktoratet til afgørelse. Afgørelsen sendes til orientering til Kirkeministeriet. I tilfælde, hvor Direktoratet for Kriminalforsorgen på grundlag af afholdt tjenstligt forhør vurderer, at den disciplinære sanktion bør være afsked, sender Direktoratet indstilling herom til Kirkeministeriet, der træffer afgørelse og udsteder evt. afskedsbrev.

3.5 Ansættelsesprocedure for fængselspræster ved de åbne fængsler

Når der er tale om fængselspræstestillinger, hvor fængselsbetjeningen udgør mere end 50% følges proceduren i bekendtgørelse nr. 120 af 22. februar 2000 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præstestillinger m.m. § 10.

For øvrige stillinger bør det af stillingsopslaget fremgå, hvor stor en del af stillingen, der forventes at bruges på såvel sognearbejdet som arbejdet i fængslet. Stillingsopslaget bør desuden indeholde en beskrivelse af de arbejdsopgaver præsten vil skulle varetage i fængslet. Forslag til stillingsopslag og stillingsbeskrivelse fremgår af bilag 1 og 2. Det er op til biskoppen at afgøre, hvor stor indflydelse ledelsen af fængslet gives i ansættelsesproceduren, idet det henstilles at fængselsledelsen gives en udtaleret i forbindelse med besættelse af stillinger der vil blive inddraget i betjeningen af det åbne fængsel.

Det anbefales, at informationsmateriale om kriminalforsorgen og om det åbne fængsel udleveres så tidligt i forløbet som muligt, ligesom evt. besøg mv.i fængslet kan arrangeres forinden ansættelse.

3.6 Ansættelsesprocedure for præster ved arresthuse

Den gejstlige betjening af arresthuse påhviler præsten i det sogn hvor arresthuset er beliggende. Er der flere præster i sognet, udpeger biskoppen efter forhandling med arrestinspektøren (politimesteren) en af præsterne til at varetage arresthusets betjening, jf. bekendtgørelse nr.21 af 23. januar 1975 om gejstlig betjening af arresthuse.

Ved stillingsopslag bør det fremgå hvor stor en del af stillingen, der forventes at bruges på såvel sognearbejdet som arbejdet i arresthuset. Stillingsopslaget bør desuden indeholde en beskrivelse af de arbejdsopgaver præsten vil skule varetage i fængslet. Stillingsopslag og stillingsbeskrivelse kan følge retningslinierne i bilag 1 og 2. Det er op til biskoppen at afgøre, hvor stor indflydelse ledelsen af arresthuset gives i ansættelsesproceduren, idet det henstilles at arresthusledelsen gives en udtaleret i forbindelse med besættelse af stillinger der vil blive inddraget i betjeningen af arresthuset.

Det anbefales at informationsmateriale om kriminalforsorgen og arresthuset udleveres så tidligt i forløbet som muligt, ligesom evt. besøg mv. i arresthuset kan arrangeres forinden ansættelse.

4.Introduktion og uddannelse/efteruddannelse af fængselspræster

Alle præster, der ansættes første gang som tjenestemænd i folkekirken, skal gennemgå den praktisk-teologiske uddannelse for folkekirkens præster. Dette gælder også nyansatte fængselspræster. Kirkeministeriet indkalder og afholder udgifter til uddannelsen, der består af fire internatkurser af en uges varighed inden for fem år.

For nyansatte fængselspræster gælder, at de indkaldes til Kriminalforsorgens introduktionskursus for civile medarbejdere. Der er tale om et internatkursus af ca. en uges varighed, som er obligatorisk for alle nyansatte i Kriminalforsorgen. Kurset giver blandt andet et indblik i Kriminalforsorgens organisation, regler og værdigrundlag. Kriminalforsorgen bevilger tjenestefri og betaler for kurset.

Det anbefales, at præster ansat i åbne fængsler og arresthuspræster også indkaldes til Kriminalforsorgens introkursus (den teoretiske del).

Yderligere findes et grundkursus for nyansatte institutionspræster. Uddannelsen består af fire internatkurser af en uges varighed, fulgt op af 24 timers samtalevejledning pr. år.

Hvert andet år tilbydes en uges internat for fængselspræster på TPC i Løgumkloster. Fængselspræsterne deltager ved tilrettelæggelsen af kurset.

Derudover kan fængselspræsterne søge kurser på Præstehøjskolen på linie med sognepræster.

Desuden anbefales det, at nyansatte fængselspræster i lukkede og åbne fængsler tilbydes en uges praktik som fængselspræst i det nærmeste henholdsvis lukkede/åbne fængsel, med mindre en fængselspræst på ansættelsesstedet kan introducere den pågældende nyansatte. For nyansatte arresthuspræster anbefales det at de tilbydes en uges praktik som fængselspræst i det nærmeste lukkede fængsel.

For ansatte i åbne fængsler og arresthus anbefales, at der laves et obligatorisk introprogram, der sikrer berøring med de væsentligste funktioner i arresthuset. Eksempel på introprogram i et arresthus fremgår af bilag 3.
Endelig anbefales det, at der i Kriminalforsorgens introduktionskursus inkluderes en generel orientering om folkekirken og dens rolle i Kriminalforsorgen.

5. Fængselskirkerne

Udgifterne til fængselskirkernes drift, vedligeholdelse af lokaler, herunder også almindelig vedligeholdelse af inventar afholdes over institutionens almindelige budget.

Tilsynet med kirkebygningerne og deres vedligeholdelse påhviler Kriminalforsorgen i lighed med ansvaret for tilsyn og vedligeholdelse af den øvrige bygningsmasse.

Hvor det er økonomisk og praktisk muligt, bør der i fængsler og arresthuse være et egentligt gudstjeneste-/andagtsrum. Hvor dette ikke er muligt, bør der være mobilt kirkeinventar af en tilstrækkelig æstetisk og funktionel kvalitet til, at der kan holdes gudstjeneste under værdige former.

5.1 De egentlige fængselskirker

Brugen af de egentlige indviede fængselskirker skal følge regler og praksis for brug af folkekirkens øvrige kirkerum, med de særlige vilkår, der gælder for institutionskirker. En fængselskirke er et rum, beregnet til gudstjeneste og andagt. Brug til koncerter, koraktiviteter, udstillinger m.m. er mulig i samme omfang som gælder andre kirker. Derimod bør fængselskirker ikke anvendes til hobby- og fritidsaktiviteter.

Ved nybyggeri og restaurering bør der tages hensyn til rummets særlige karakter.

Kirkerummet bør være indrettet medalterbord, døbefont, prædikestol eller læsepult, så de samme former for gudstjenester og kirkelige handlinger kan finde sted som i kirker (begravelser undtaget).

I det omfang det er foreneligt med institutionens karakter, herunder ordens- og sikkerhesmæssige bestemmelser, bør rummet være åbent i dagtimerne for individuel andagt.

Der skal være et egnet instrument at spille på.

5.2 Andre gudstjeneste- og andagtsrum

Hvor det ikke er muligt at indrette en egentlig indviet fængselskirke, bør der så vidt muligt være et fast gudstjeneste- og andagtsrum, som er reserveret for dette formål. Der er kirkelig set ikke noget til hinder for at sådanne rum deles med andre trossamfund. Rummet må i så fald indrettes med henblik herpå.

Rummets karakter af andagts- og gudstjenesterum bør, som i de egentlige fængselskirker, understreges i inventar og udsmykning.

Der skal være et egnet instrument at spille på.

5.3 Fængsler og arresthuse hvor der holdes gudstjeneste på skiftende steder

Hvor der ikke er et rum, der er indrettet med henblik på gudstjeneste, og hvor gudstjenester må afholdes på flere og evt. skiftende steder, må rum, der anvendes til gudstjenester, indrettes med andre midler. Flytbart kirkeinventar til dette formål bør have høj æstetisk og funktionel kvalitet.

5.4 Bistand fra det lokale menighedsråd

Udgifter til anskaffelse af særligt kirkelige inventargenstande til fængsels- og arresthuskirker kan frivilligt afholdes af den lokale kirkekasse efter beslutning af det stedlige menighedsråd inden for det godkendte budget. Der tænkes f.eks. på krucifiks til alterbord, alterdug, alterstager, bibel, alterbog, ritualbog, kalk, disk, særkalke, alterkande og salmebøger.

Der kan ligeledes af den lokale kirkekasse – inden for det godkendte budget - afsættes et rådighedsbeløb til præsten, hvoraf udgifter til f.eks. kirkekaffe, og andre lignende mindre udgifter kan afholdes.

6. Ansvar og syn

Kriminalforsorgen er ansvarlig for tilvejebringelse af de lokalemæssige rammer for gudstjenesten. Udgifter hertil påhviler Kriminalforsorgen. Almindelig drift og vedligeholdelse af lokalerne, også af de løse genstande, påhviler institutionen.

Udgifter til særligt kirkeinventar kan som nævnt afholdes af menighedrådet.

Fængselskirker og gudstjenesterum undergives institutionens normale bygningssyn. Den præst, der varetager betjeningen af de indsatte, vil kunne henlede fængselsledelsens og menighedsrådets opmærksomhed på mangler ved kirken og det sakrale inventar. I eventuelle tvivlsspørgsmål vil præsten kunne rette henvendelse til den stedlige provst med henblik på vejledning.

Ved nyt fængselskirkebyggeri bør det aftales hvilke udgifter, der afholdes af henholdsvis Kirkeministeriet og Justitsministeriet.

Bilag 1. **Forslag til stillingsopslag**

Fængselspræst til statsfængslet……..

Stillingen som fængselspræst ved Statsfængslet i …….. er ledig til besættelse pr.1…….. eller snarest derefter. Ansættelsesområdet er Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Stillingen er klassificeret i lønramme 16-21-29-31 i lov om tjenestemandslønninger m.m. Der ydes et rådighedstillæg med et afrundet grundbeløb pr. 1. oktober 1997 på 32.800 kr. for rådighedsforpligtelse inden for ansættelsesområdet.

Ansøgere der opfylder betingelserne for ansættelse som præst i folkekirken, vil kunne komme i betragtning til stillingen som fængselspræst.

Præsten varetager den gejstlige betjening af de indsatte, herunder sjælesorg, afholdelse af gudstjenester og kirkelige handlinger, menighedspleje m.v. og medvirker endvidere til, at indsatte fra andre trossamfund end folkekirken tilgodeses.

Fængselspræster og arresthuspræster indtager en meget betydningsfuld plads i Kriminalforsorgens arbejde.

Deltagelse i gudstjenester i fængsler er generelt større end ude i landet og der er et stort behov for det frirum og fristed, som kirken er.

Til stillingen er knyttet forpligtelse til tæt samarbejde med fængselspræstestillingen på Statsfængslet…….(afløsning i ferier, under kurser o.l.)

Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen.

Nærmere oplysning om stillingen kan fås ved henvendelse til fængselspræst……tlf……..

(i dette afsnit kan skrives om det pågældende fængsel)
Statsfængslet i …….. er et lukket/åbent fængsel, der primært modtager strafafsonere med domme på mere/mindre end 5 års fængsel. Fængslet har flere specialafdelinger der modtager indsatte, der (unge/stofmisbrugere/har behov for psykiatrisk- psykologisk støtte.)

Fængslet ledes af en fængselsinspektør, en økonomichef og en vicefængselsinspektør.

Det øvrige personale består af fængselsfunktionærer, værkmestre, lærere, socialrådgivere, sygeplejersker og administrativt personale. Stillingen kræver derfor evne og vilje til at samarbejde med disse personalegrupper.

Der er i fængslet plads til……..indsatte, heraf……på fængslets specialafdelinger. de kommer fra (område) og aldersspredningen er stor. De fleste er dømt for …….kriminalitet, og deres vanskeligheder spænder fra eksistentielle og krisepræge problemer til lettere personlighedsforstyrrelser. Det vil derfor være en fordel, at ansøgere har erfaring med socialt arbejde med samfundets marginalgrupper.

7

Ansøgningen stiles til Kirkeministeriet, Frederiksholms Kanal 21, Postboks 2133, 1015 København K., og skal være ministeriet i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.
Opslået:
Udløber:

8

Bilag 1A. **Beskrivelse af kriminalforsorgens formål**

Kriminalforsorgens overordnede formål er at medvirke til at begrænse kriminalitet. Hovedopgaven at fuldbyrde straf, hvorved der både skal udøves den fornødne kontrol og ydes støtte og motivation til at leve en normal, kriminalitetsfri tilværelse.

Kriminalforsorgen driver og administrerer 14 statsfængsler, 37 arresthuse, 8 pensioner og 30 afdelingskontorer. Af de 14 statsfængsler er de 6 såkaldt lukkede anstalter, der fortrinsvis huser indsatte, som enten på grund af forbrydelsens karakter eller den indsattes personlighed udgør en sikkerhedsrisiko. Disse anstalter er særlig sikrede, bl.a. med ringmur, og mulighederne for undvigelse er begrænsede.

De øvrige 8 anstalter er åbne fængsler, hvor tilsvarende sikkerhedsforanstaltninger mod undvigelse ikke skønnes nødvendige. Undvigelse fra et åbent fængsel medfører dog, at afsoning fortsætter i lukket anstalt.

Det samlede antal indsatte nærmer sig 3.500, hvoraf ca. 1000 er anholdte og varetægtsfængslede, der afventer straffesag, medens de øvrige afsoner idømt frihedsstaf.

Afsoning af frihedsstraf finder sted i statsfængslerne, medens anholdte og varetægtsfængslede er indsat i de mange større og mindre arresthuse og i Københavns Fængsler.

Bilag 2.

Stillingsbeskrivelse for fængsels- og arresthuspræster

Lukkede fængsler

Kirkelige handlinger

- Ugentlige fællesgudstjenester og gudstjenester på helligdage
- Gudstjenester på særafdelinger efter behov
- Andre kirkelige handlinger
- Vielsesmyndighed

Sjælesorg m.v.

- Personlige samtaler med indsatte
- Meddelelse om dødsfald
- Præstebesøg – besøg mellem indsatte og deres familier

Menighedspleje

- Kirkelige arrangementer, studiekreds, filmklub etc.

Administrative opgaver

- Administration af legater
- Andre administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal
- Sager om navneændring

Eksterne funktioner

- Samtaler med pårørende
- Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
- Foranstalte besøg fra Røde Kors`besøgstjeneste til indsatte
- Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov

Andre opgaver

- Deltagelse i møder efter behov, herunder afdelingsmøder og tværfaglige møder
- Eventuelt personlige samtaler med personalet efter anmodning
- Ad hoc opgaver

Åbne fængsler

Kirkelige handlinger

- Ugentlige fællesgudstjenester og gudstjenester på helligdage
- Gudstjenester på særafdelinger, herunder halvåbne afdelinger efter behov
- Andre kirkelige handlinger
- Vielsesmyndighed

Sjælesorg m.v.

- Personlige samtaler med indsatte
- Meddelelse om dødsfald

Menighedspleje

- Kirkelige/sociale arrangementer

Administrative opgaver
- Administration af legater
- Andre administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal
- Sager om navneændring

Eksterne funktioner
- Samtaler med pårørende
- Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
- Foranstalte besøg af Røde Kors´besøgstjeneste til indsatte
- Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov

Andre opgaver
- Deltagelse i møder efter behov, herunder afdelingsmøder og tværfaglige møder
- Eventuelt personlige samtaler med personalet efter anmodning
- Ad hoc opgaver

Arresthuse

F.eks. betjening 1 fast dag om ugen
- Gudstjeneste efter behov
- Andre kirkelige handlinger
- Vielsesmyndighed
- Sager om navneændring
- Personlige samtaler med indsatte
- Meddelelse om dødsfald
- Administration af legater
- Samtaler med pårørende
- Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
- Foranstalte besøg fra Røde Kors´besøgstjeneste til indsatte
- Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov
- Kirkelige/sociale arrangementer i begrænset omfang
- Administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal

Bilag 3. **Emner til lokal intro for arresthuspræster (fra introprogrammet i Arresthuset i Århus)**

Da programmet er lavet til et stort arresthus, vil der være områder der ikke er relevante for mindre huse.

- Rundvisning i huset
- Orientering om arbejdsdrift og undervisning
- Orientering om fritidsaktiviteter
- Orientering om lokal organisationsstruktur
- Orientering om husets personalepolitik og interne regler
- Husets sikkerhedssystem
- Orientering om sundhedsområdet
- Besøg i retten
- Besøg i Kriminalforsorgen i Frihed (KIF)
- Besøg hos politiet

Hvis det er muligt, vil det være udbytterigt, hvis den nyansatte får mulighed for at følge en vagt for på den måde at få indblik i husets dagligdag.

Dok.nr 233783

2.3 Håndbog FFA

Indhold:

Forord v/formanden for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (FFA) 3
Foreningens vedtægter 4
Bestyrelsen for FFA 7
Bekendtgørelse om gejstlig betjening af arresthuse 8
Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arrester 9
Mailadresse over fængsels- og arresthuspræster 19
Hvor er der fængsler og arresthuse? 21
Ansvarshavende for fængslerne og arresterne 21
Hvad er en arresthuspræsts opgaver? 22
Uddannelse 23
Vejledning for anholdte og varetægtsfængslede, og vejledning om afsoning af frihedsstraf 24
Den europæiske Menneskerettighedskonvention 25
Straffeloven 26
Straffeloven om tavshedspligt 26
Straffuldbyrdelsesret af Hans Jørgen Engbo: Om religionsfrihed 28
Afholdte kurser og kursusdage i nyere tid 31

Forord v/formanden

Du læser nu i en håndbog, hvor vi har forsøgt at samle forskellige informationer, som vi mener må være relevante at kende til for dig, som er arresthus- eller fængselspræst. Det er klart, at håndbogen ikke er fyldestgørende og aldrig bliver det for de oplysninger, du kunne have brug for, men vi har samlet hvad vi mente måtte være af interesse for dig. Vi håber, at du gør brug af den, og at den kan hjælpe dig med dit arresthuspræste- eller fængselspræstearbejde.

Tanken om en håndbog blev født på et kursus i Løgumkloster i september 2008, og i forbindelse med, at Foreningen af Arresthuspræster slog sig sammen med Fængselspræsteforeningen den 17/3 2014 til en ny forening - Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (FFA) - er håndbogen blevet opdateret.

Rettelser og opdateringer modtages gerne løbende og sendes til foreningens formand (tmr@km.dk) eller sekretær (knl@km.dk).

Håndbogen findes også på en hjemmeside, hvor den løbende opdateres, og hvor der også findes oplysninger, som ikke står i håndbogen, for eksempel referater fra generalforsamlinger og stof fra afholdte kurser. Find den på adressen www.frederikssundkirke.dk under Kirken > Præster.

Hvis du er medlem af Præsteforeningen kan du også finde diverse oplysninger på Præsteforeningens hjemmeside: http://www.praesteforening.dk/Om-foreningen/Delforeninger-og-interessegrupper/Arresthuspræster.aspx .

Med venlig hilsen
på vegne af bestyrelsen
Thomas M. Rønberg, formand

Vedtægter for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (FFA)

Vedtaget på den Stiftende generalforsamling i Odense den 17. marts 2014

FORENINGEN AF FÆNGSELS- OG ARRESTHUSPRÆSTER

Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (FFA) er dannet ved en sammenslutning af Fængselspræsteforeningen og Foreningen af Arresthuspræster.

Sammenlægningen er godkendt af de to ophørende foreningers kompetente organer i henhold til disse foreningers vedtægter.

For Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster gælder følgende

V E D T Æ G T E R

§ 1

Foreningen, som er en del af Den danske Præsteforening, har til formål at fremme fængsels- og arresthuspræsternes interesser.

§ 2

Adgang til at blive medlem af foreningen har præster i Den danske Folkekirke, der er beskikket til at betjene et arresthus eller et fængsel, og præster, der er ansat ved en institution under Kriminalforsorgen, eller hvis arbejde i væsentligt omfang er henlagt til en sådan institution.

§ 3

Bestyrelsen består af fire-seks medlemmer, hvoraf mindst to er arresthuspræster og to er fængselspræster, og hvor det tilstræbes, at én er ansat i et åbent fængsel og én er ansat i et lukket fængsel.

Stk. 2. Bestyrelsen konstituerer sig senest en måned efter generalforsamlingen med formand, næstformand, sekretær og kasserer.
Stk. 3. Bestyrelsen vælges for to år ad gangen på den ordinære generalforsamling.

§ 4

Generalforsamlingen er foreningens øverste myndighed.
Stk. 2. Ordinær generalforsamling afholdes hvert andet år (lige år), og indkaldes af bestyrelsen skriftligt med mindst en måneds varsel med følgende punkter på dagsordenen:

1. Valg af dirigent og referent
2. Formandens beretning
3. Godkendelse af regnskab
4. Indkomne forslag. Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen
5. Valg af bestyrelse og suppleanter. Der skal mindst vælges én suppleant, som er arresthuspræst og én suppleant, som er fængselspræst.
6. Eventuelt

Stk. 3. Generalforsamlingen er beslutningsdygtig, såfremt den er lovligt indkaldt. Beslutning træffes ved almindelig stemmeflerhed blandt de fremmødte.
Stk. 4. Ekstraordinær generalforsamling indkaldes af bestyrelsen eller af denne efter anmodning af mindst 1/4 af medlemmerne med mindst 14 dages varsel.

§ 5

Ændringer af vedtægterne kan ske med 2/3 majoritet på en beslutningsdygtig generalforsamling. Punktet skal være optaget på dagsordenen i forbindelse med indkaldelsen.
Stk. 2. Til vedtagelse af opløsning af foreningen stilles samme krav som ved vedtægtsændring. I tilfælde af foreningens opløsning beslutter bestyrelsen, hvorledes der skal forholdes med foreningens eventuelle aktiver.

---------0000000---------

Vedtaget på den stiftende generalforsamling i Odense den 17/3 2014, hvor der var følgende 34 fremmødte (A = Arresthuspræst, F = Fængselspræst):

Anita Fabricius (A)
Anne Gitte Møller Forslund (A)
Annette Ejsing (F)
Benny Birk Mortensen (F)
Bjarne Lenau Henriksen (A+F)
Bo Knudsen (A)
Charlotte Rønhoff (A)
Elmo Due (A + F)
Erik Adrian (A, Københavns Fængsler)
Erling Bjerrum-Petersen (A)
Hanne Lund (A)
Hanne Mejlhede (A)
Hanne Storebjerg (A+F)
Helge Morre Pedersen (A)
Inge-Dorthe Kaasgaard (A)
Inger Marie Raunkiær-Jensen (A)
Jan Lange (F)
Jens Kaltoft (A)
John Andersen (A)

Kamille Nygaard (F)
Karin Giødesen (Eriks praktikant i Københavns Fængsler)
Kim Legarth (A)
Kirsten Esbjerg (A+F)
Maria Fruerlund Kamp (A)
Mette Kruse Andersen (A+F)
Peder Thyssen (A)
Per Møller (A)
Peter Walin (A, Københavns Fængsler)
Susanne Bjerregaard (A+F)
Susanne Christiansen (A, Københavns Fængsler)
Susanne Jelsdorf (A)
Susanne Skovhus (A+F, i flexjob hos Susanne Bjerregaard)
Susanne Storm (F)
Thomas M. Rønberg (A)

Bestyrelsen for Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (valgt 17/3 2014)

Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen, der afholder møde hvert andet år, jfr. foreningens vedtægter. FFA fungerer som en delforening under Præsteforeningen og sender derfor en observatør til Præsteforeningens årlige repræsentantmøde, hvor der kan aflægges en skriftlig eller mundtlig beretning.

Formand
Thomas M. Rønberg (Frederikssund Arrest)
Vibevej 4
3600 Frederikssund
Tlf 4731 0339
tmr@km.dk

Næstformand
Kamille Nygaard (Ringe Statsfængsel)
kany@km.dk

Sekretær
Kim Legarth (Hobro Arrest)
knl@km.dk

Kasserer
Mette Kruse Andersen (Jyderup Statsfængsel)
mka@km.dk

Kursusudvalg
Kirsten Esbjerg (Sønder Omme Statsfængsel)
kies@km.dk

Hanne Mejlhede (Holbæk Arrest)
hme@km.dk

Kamille Nygaard

Bekendtgørelse om gejstlig betjening af arresthuse

I henhold til kgl. resolution af 3. december 1954 fastsættes følgende:

§ 1. Den kirkelige betjening af arresthuse påhviler præsten i det sogn, hvori arresthuset er beliggende. Er der i sognet ansat flere præster, udpeger biskoppen efter forhandling med arrestinspektøren (politimesteren) en af disse til at varetage arresthusets betjening.

Stk. 2. Hvor omstændighederne taler derfor, kan biskoppen - ligeledes efter forhandling med arrestinspektøren - overdrage betjeningen af arresthuset til en præst udenfor sognet.

Stk. 3. Undtaget fra bestemmelserne i stk. 1-2 er arresthuse, hvortil der er knyttet en af justitsministeriet (direktøren for fængselsvæsenet) ansat præst.

§ 2. Arresthuspræstens opgave er at være til rådighed for de indsatte til personlige samtaler, og han bør aflægge besøg i arresten mindst to gange om måneden.

Stk. 2. Præsten har uhindret adgang til at besøge såvel varetægtsfanger som afsonere af hæfte- og fængselsstraf, og disse har ret til ukontrolleret brevveksling med præsten.

Stk. 3. Er der et egnet lokale til rådighed og er antallet af indsatte ikke helt ubetydeligt, skal præsten holde gudstjeneste i et efter de stedlige forhold afpasset omfang, normalt mindst en gang om måneden. De nærmere enkeltheder vedrørende afholdelse af gudstjenester fastlægges ved aftale mellem præsten og arrestforvareren.

§ 3. Det skal meddeles enhver i arresthuset nyindsat, at der til arresthuset er knyttet en præst, som de indsatte efter henvendelse til arrestforvareren vil kunne få i tale, og med hvem de kan brevveksle ukontrolleret. Anmodninger om samtale med præsten skal straks videregives til denne.

§ 4. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 10. februar 1975. Samtidig ophæves bekendtgørelse af 30. december 1954 om den gejstlige betjening af arresthusene.

Kirkeministeriet, den 23. januar 1975.
Kresten Damsgaard.

/N. Holm.

(Bekendtgørelsen findes på adressen
https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=72213)

8

Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse

1. Indledning

Denne vejledning er udarbejdet på baggrund af indstillingen om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse, som er afgivet primo 2004 af arbejdsgruppen til behandling af regler og praksis vedrørende fængselspræsterne og fængselskirkerne.

Indstillingen indeholdt en række anbefalinger som forudsatte tilslutning fra de kirkelige myndigheder for at kunne gennemføres.

Disse punkter har efterfølgende været drøftet med biskopperne og Landsforeningen af menighedsråds-medlemmer. Tilbagemeldingerne har været positive, og der er enighed om, at man ad frivillighedens vej vil bestræbe sig på hurtigst muligt at efterleve indstillingerne med de nødvendige undtagelser, der er indarbejdet i vejledningen. Det er således frivilligt om indstillingerne i vejledningen følges, men på baggrund af de positive tilbagemeldinger forventes det, at vejledningen følges, under forudsætning af, at stifternes præstenormering og bevilling overholdes.

2. Normering

Fængselspræsterne ved de lukkede anstalter henhører administrativt og bevillingsmæssigt under Kriminalforsorgen. For øvrige grupper ligger kompetencen til at fordele de gejstlige ressourcer hos biskoppen, men nedenstående anbefalinger søges efterlevet.

2.1 Lukkede fængsler:
Der er ansat 7 fængselspræster ved lukkede fængsler lønnet af Direktoratet for Kriminalforsorgen med gejstligt tilsyn fra den stedlige biskop (½ præst ved Københavns fængsler er lønnet af Kirkeministeriet og præsten ved det lukkede fængsel i Ringe har tillige været sognepræst i Herringe - Gestelev sogne).

2.2 Åbne fængsler:
Til hvert af de åbne fængsler knyttes, snarest, en fængselspræst med en minimumsnormering på 50 % af en heltidsstilling. Dette normeringsmål forudsætter for nogle stifters vedkommende at der kan skabes plads inden for stiftets bevillingsramme til en prioritering af formålet.

2.3 Arresthuse:
Det er ønskeligt, at der snarest knyttes en arresthuspræst med en kvote på minimum 25 % af en heltidsstilling til hvert arresthus. I større arresthuse med 40 pladser eller derover bør stillingen som minimum normeres til 40 %. Dette normeringsmål forudsætter for nogle stifters vedkommende at der kan skabes plads inden for stiftets bevillingsramme til en prioritering af formålet.

3. Ansættelse, afskedigelse, tilsyn m.v.

3.1 Ansættelsesprocedure for fængselspræster ved de lukkede fængsler

Ansøgninger til stillingen som fængselspræst indsendes til Kirkeministeriet, der undersøger hvorvidt ansøgerne opfylder betingelserne for ansættelse som præst i

Folkekirken. Ministeriet videresender herefter kopi af ansøgningerne til henholdsvis vedkommende fængsels-inspektør og den biskop, der har det gejstlige tilsyn med fængselspræsten. Ministeriet anmoder samtidig fængselsinspektøren om at tage kontakt til biskoppen med henblik på en samtale om ansøgningerne/ansøgerne. Ansættelsessamtalerne føres af fængselsinspektøren.

Der indsendes en indstilling til Kirkeministeriet, som træffer afgørelse om, hvem der ansættes i stillingen. Kirkeministeren ansætter herefter den pågældende og anmoder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at lønindplacere den pågældende. Direktoratet skriver et brev til den nyansatte, hvoraf løn- og ansættelsesvilkår fremgår. Den ansatte returnerer en underskrevet kopi af brevet til direktoratet og erklærer sig indforstået med vilkårene for ansættelsen. Det præciseres, at ansættelsesområdet er Direktoratet for Kriminalforsorgen. Fængselspræsterne oppebærer et rådighedstillæg for rådighedsforpligtelse inden for ansættelsesområdet, hvilket fremgår af direktoratets ovennævnte brev til den pågældende.

Det er således Kirkeministeriet, der ansætter fængselspræsterne i de lukkede fængsler.

Den daglige ledelse henhører under fængselsinspektøren. Det gejstlige tilsyn med fængselspræsterne henhører under biskoppen.

Kompetencen til at træffe afgørelse om såvel ansøgt som uansøgt afsked ligger hos Kirkeministeriet.

3.2 Sygesager
Sygesager behandles af fængslerne i overensstemmelse med Kriminalforsorgens vejledning fra november 2001 om sagsbehandlingen i forbindelse med sygefravær m.m. Eventuel indstilling til afsked sendes til Direktoratet for Kriminalforsorgen der videresender indstillingen til Kirkeministeriet, der træffer afgørelse og udfærdiger eventuelt afskedsbrev.

3.3 Sager om uegnethed
Sager vedrørende uegnethed (undtaget forhold af gejstlig karakter) behandles af fængselsinspektøren og følger samme procedure som for andre tjenestemandsansatte. Såfremt fængselspræsten anmoder om det, skal den stedlige biskop inddrages i sagen. Fængselsinspektøren kan under hensyn til sagens karakter overveje, om biskoppen skal inddrages i sagen, inden fængselsinspektøren sender indstillingen om det videre forløb til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet vurderer sagen og afgiver indstilling til Kirkeministeriet som på det grundlag træffer afgørelse og udfærdiger eventuelt afskedsbrev.

3.4 Disciplinærsager
Disciplinære forseelser (bortset fra disciplinærsager angående tilsidesættelse af folkekirkens bekendelses-grundlag) behandles, i overensstemmelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 13. maj 1986 om behandling af disciplinærsager vedrørende tjenestemænd i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, såfremt det er åbenbart:

1. at vedkommende fængselspræst må anses for skyldig i den påsigtede forseelse, og
2. at den disciplinære afgørelse på forhånd må forventes ikke at ville overstige en advarsel, irettesættelse eller både på ikke over 1/25 af fængselspræstens månedsløn, jf. tjenestemandslovens § 24.

Kopi af afgørelsen sendes til henholdsvis Direktoratet for Kriminalforsorgen og Kirkeministeriet.

Sager, der kan være forbundet med sigtelse for strafbart forhold, indberettes af fængselsinspektøren til Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 13. maj 1986 om behandling af disciplinærsager vedrørende tjenestemænd i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse.

Større disciplinære forseelser (bortset fra forseelser vedrørende gejstlige forhold) behandles som for alle andre tjenestemandsansatte i Kriminalforsorgen. Fængselsinspektøren foretager eventuelt tjenstlig afhøring og sender indstilling om sagens videre forløb til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet foretager herefter en vurdering af sagen og træffer afgørelse om eventuel suspension og udpegning af forhørsleder. Forhørslederens beretning og indstilling i sagen sendes til direktoratet til afgørelse. Afgørelsen sendes til orientering til Kirkeministeriet. I tilfælde, hvor Direktoratet for Kriminalforsorgen på grundlag af afholdt tjenstligt forhør vurderer, at den disciplinære sanktion bør være afsked, sender Direktoratet indstilling herom til Kirkeministeriet, der træffer afgørelse og udsteder evt. afskedsbrev.

3.5 Ansættelsesprocedure for fængselspræster ved de åbne fængsler

Når der er tale om fængselspræstestillinger, hvor fængselsbetjeningen udgør mere end 50 % følges proceduren i bekendtgørelse nr. 120 af 22. februar 2000 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præstestillinger m.m. § 10.

For øvrige stillinger bør det af stillingsopslaget fremgå, hvor stor en del af stillingen, der forventes at bruges på såvel sognearbejdet som arbejdet i fængslet. Stillingsopslaget bør desuden indeholde en beskrivelse af de arbejdsopgaver præsten vil skulle varetage i fængslet. Forslag til stillingsopslag og stillingsbeskrivelse fremgår af bilag 1 og 2. Det er op til biskoppen at afgøre, hvor stor indflydelse ledelsen af fængslet gives i ansættelses-proceduren, idet det henstilles at fængselsledelsen gives en udtaleret i forbindelse med besættelse af stillinger der vil blive inddraget i betjeningen af det åbne fængsel.

Det anbefales, at informationsmateriale om kriminalforsorgen og om det åbne fængsel udleveres så tidligt i forløbet som muligt, ligesom evt. besøg mv. i fængslet kan arrangeres forinden ansættelse.

3.6 Ansættelsesprocedure for præster ved arresthuse

Den gejstlige betjening af arresthuse påhviler præsten i det sogn hvor arresthuset er beliggende. Er der flere præster i sognet, udpeger biskoppen efter forhandling med arrestinspektøren (politimesteren) en af præsterne til at varetage arresthusets betjening, jf. bekendtgørelse nr.21 af 23. januar 1975 om gejstlig betjening af arresthuse.
Ved stillingsopslag bør det fremgå hvor stor en del af stillingen, der forventes at bruges på såvel sognearbejdet som arbejdet i arresthuset. Stillingsopslaget bør desuden indeholde en beskrivelse af de arbejdsopgaver præsten vil skule varetage i fængslet. Stillingsopslag og stillingsbeskrivelse kan følge retningslinierne i bilag 1 og 2. Det er op til biskoppen at afgøre, hvor stor indflydelse ledelsen af arresthuset gives i ansættelsesproceduren, idet det henstilles at arresthusledelsen gives en udtaleret i forbindelse med besættelse af stillinger der vil blive inddraget i betjeningen af arresthuset.

Det anbefales at informationsmateriale om kriminalforsorgen og arresthuset udleveres så tidligt i forløbet som muligt, ligesom evt. besøg mv. i arresthuset kan arrangeres forinden ansættelse.

4. Introduktion og uddannelse/efteruddannelse af fængselspræster

Alle præster, der ansættes første gang som tjenestemænd i folkekirken, skal gennemgå den praktisk-teologiske uddannelse for folkekirkens præster. Dette gælder også nyansatte fængselspræster. Kirkeministeriet indkalder og afholder udgifter til uddannelsen, der består af fire internatkurser af en uges varighed inden for fem år.

For nyansatte fængselspræster gælder, at de indkaldes til Kriminalforsorgens introduktionskursus for civile medarbejdere. Der er tale om et internatkursus af ca. en uges varighed, som er obligatorisk for alle nyansatte i Kriminalforsorgen. Kurset giver blandt andet et indblik i Kriminalforsorgens organisation, regler og værdigrundlag. Kriminalforsorgen bevilger tjenestefri og betaler for kurset.

Det anbefales, at præster ansat i åbne fængsler og arresthuspræster også indkaldes til Kriminalforsorgens introkursus (den teoretiske del).

Yderligere findes et grundkursus for nyansatte institutionspræster. Uddannelsen består af fire internatkurser af en uges varighed, fulgt op af 24 timers samtalevejledning pr. år.

Hvert andet år tilbydes en uges internat for fængselspræster på TPC i Løgumkloster. Fængselspræsterne deltager ved tilrettelæggelsen af kurset.

Derudover kan fængselspræsterne søge kurser på Præstehøjskolen på linie med sognepræster.

Desuden anbefales det, at nyansatte fængselspræster i lukkede og åbne fængsler tilbydes en uges praktik som fængselspræst i det nærmeste henholdsvis lukkede/åbne fængsel, med mindre en fængselspræst på ansættelsesstedet kan introducere den pågældende nyansatte. For nyansatte arresthuspræster anbefales det at de tilbydes en uges praktik som fængselspræst i det nærmeste lukkede fængsel.

For ansatte i åbne fængsler og arresthus anbefales, at der laves et obligatorisk introprogram, der sikrer berøring med de væsentligste funktioner i arresthuset. Eksempel på introprogram i et arresthus fremgår af bilag 3.
Endelig anbefales det, at der i Kriminalforsorgens introduktionskursus inkluderes en generel orientering om folkekirken og dens rolle i Kriminalforsorgen.

5. Fængselskirkerne

Udgifterne til fængselskirkernes drift, vedligeholdelse af lokaler, herunder også almindelig vedligeholdelse af inventar afholdes over institutionens almindelige budget.

Tilsynet med kirkebygningerne og deres vedligeholdelse påhviler Kriminalforsorgen i lighed med ansvaret for tilsyn og vedligeholdelse af den øvrige bygningsmasse.

Hvor det er økonomisk og praktisk muligt, bør der i fængsler og arresthuse være et egentligt gudstjeneste-/andagtsrum. Hvor dette ikke er muligt, bør der være mobilt kirkeinventar af en tilstrækkelig æstetisk og funktionel kvalitet til, at der kan holdes gudstjeneste under værdige former.

5.1 De egentlige fængselskirker
Brugen af de egentlige indviede fængselskirker skal følge regler og praksis for brug af folkekirkens øvrige kirkerum, med de særlige vilkår, der gælder for institutionskirker. En fængselskirke er et rum, beregnet til gudstjeneste og andagt. Brug til koncerter, koraktiviteter, udstillinger m.m. er mulig i samme omfang som gælder andre kirker. Derimod bør fængselskirker ikke anvendes til hobby- og fritidsaktiviteter.

Ved nybyggeri og restaurering bør der tages hensyn til rummets særlige karakter.

Kirkerummet bør være indrettet med alterbord, døbefont, prædikestol eller læsepult, så de samme former for gudstjenester og kirkelige handlinger kan finde sted som i kirker (begravelser undtaget).

I det omfang det er foreneligt med institutionens karakter, herunder ordens- og sikkerhedsmæssige bestemmelser, bør rummet være åbent i dagtimerne for individuel andagt.

Der skal være et egnet instrument at spille på.

5.2 Andre gudstjeneste- og andagtsrum
Hvor det ikke er muligt at indrette en egentlig indviet fængselskirke, bør der så vidt muligt være et fast gudstjeneste- og andagtsrum, som er reserveret for dette formål. Der er kirkelig set ikke noget til hinder for at sådanne rum deles med andre trossamfund. Rummet må i så fald indrettes med henblik herpå.

Rummets karakter af andagts- og gudstjenesterum bør, som i de egentlige fængselskirker, understreges i inventar og udsmykning.

Der skal være et egnet instrument at spille på.

5.3 Fængsler og arresthuse hvor der holdes gudstjeneste på skiftende steder
Hvor der ikke er et rum, der er indrettet med henblik på gudstjeneste, og hvor gudstjenester må afholdes på flere og evt. skiftende steder, må rum, der anvendes til gudstjenester, indrettes med andre midler. Flytbart kirkeinventar til dette formål bør have høj æstetisk og funktionel kvalitet.

5.4 Bistand fra det lokale menighedsråd
Udgifter til anskaffelse af særligt kirkelige inventargenstande til fængsels- og arresthuskirker kan frivilligt afholdes af den lokale kirkekasse efter beslutning af det stedlige menighedsråd inden for det godkendte budget. Der tænkes f.eks. på krucifiks til alterbord, alterdug, alterstager, bibel, alterbog, ritualbog, kalk, disk, særkalke, alterkande og salmebøger.

Der kan ligeledes af den lokale kirkekasse – inden for det godkendte budget - afsættes et rådighedsbeløb til præsten, hvoraf udgifter til f.eks. kirkekaffe, og andre lignende mindre udgifter kan afholdes.

6. Ansvar og syn
Kriminalforsorgen er ansvarlig for tilvejebringelse af de lokalemæssige rammer for gudstjenesten. Udgifter hertil påhviler Kriminalforsorgen. Almindelig drift og vedligeholdelse af lokalerne, også af de løse genstande, påhviler institutionen.

Udgifter til særligt kirkeinventar kan som nævnt afholdes af menighedsrådet.

Fængselskirker og gudstjenesterum undergives institutionens normale bygningssyn. Den præst, der varetager betjeningen af de indsatte, vil kunne henlede fængselsledelsens og menighedsrådets opmærksomhed på mangler ved kirken og det sakrale inventar. I eventuelle tvivlsspørgsmål vil præsten kunne rette henvendelse til den stedlige provst med henblik på vejledning.

Ved nyt fængselskirkebyggeri bør det aftales hvilke udgifter, der afholdes af henholdsvis Kirkeministeriet og Justitsministeriet.

Bilag 1. Forslag til stillingsopslag

Fængselspræst til statsfængslet …

Stillingen som fængselspræst ved Statsfængslet i …….. er ledig til besættelse pr.1…….. eller snarest derefter. Ansættelsesområdet er Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Stillingen er klassificeret i lønramme 16-21-29-31 i lov om tjenestemandslønninger m.m. Der ydes et rådighedstillæg med et afrundet grundbeløb pr. 1. oktober 1997 på 32.800 kr. for rådighedsforpligtelse inden for ansættelsesområdet.

Ansøgere der opfylder betingelserne for ansættelse som præst i folkekirken, vil kunne komme i betragtning til stillingen som fængselspræst.

Præsten varetager den gejstlige betjening af de indsatte, herunder sjælesorg, afholdelse af gudstjenester og kirkelige handlinger, menighedspleje m.v. og medvirker endvidere til, at indsatte fra andre trossamfund end folkekirken tilgodeses.

Fængselspræster og arresthuspræster indtager en meget betydningsfuld plads i Kriminalforsorgens arbejde.

Deltagelse i gudstjenester i fængsler er generelt større end ude i landet og der er et stort behov for det frirum og fristed, som kirken er.

Til stillingen er knyttet forpligtelse til tæt samarbejde med fængselspræstestillingen på Statsfængslet…….(afløsning i ferier, under kurser o.l.)

Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen.

Nærmere oplysning om stillingen kan fås ved henvendelse til fængselspræst…….tlf……..

(**i dette afsnit kan skrives om det pågældende fængsel)**
Statsfængslet i …….. er et lukket/åbent fængsel, der primært modtager strafafsonere med domme på mere/mindre end 5 års fængsel. Fængslet har flere specialafdelinger der modtager indsatte, der har behov for psykiatrisk-psykologisk støtte (unge/stofmisbrugere).

Fængslet ledes af en fængselsinspektør, en økonomichef og en vicefængselsinspektør.

Det øvrige personale består af fængselsfunktionærer, værkmestre, lærere, socialrådgivere, sygeplejersker og administrativt personale. Stillingen kræver derfor evne og vilje til at samarbejde med disse personalegrupper.

Der er i fængslet plads til……..indsatte, heraf……på fængslets specialafdelinger. de kommer fra (område) og aldersspredningen er stor. De fleste er dømt for …….kriminalitet, og deres vanskeligheder spænder fra eksistentielle og kriseprægede problemer til lettere personlighedsforstyrrelser. Det vil derfor være en fordel, at ansøgere har erfaring med socialt arbejde med samfundets marginalgrupper.

Ansøgningen stiles til Kirkeministeriet, Frederiksholms Kanal 21, Postboks 2133, 1015 København K., og skal være ministeriet i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

15

Opslået:
Udløber:

Bilag 1A. Beskrivelse af kriminalforsorgens formål

Kriminalforsorgens overordnede formål er at medvirke til at begrænse kriminalitet. Hovedopgaven at fuldbyrde straf, hvorved der både skal udøves den fornødne kontrol og ydes støtte og motivation til at leve en normal, kriminalitetsfri tilværelse.

Kriminalforsorgen driver og administrerer 14 statsfængsler, 37 arresthuse, 8 pensioner og 30 afdelingskontorer. Af de 14 statsfængsler er de 6 såkaldt lukkede anstalter, der fortrinsvis huser indsatte, som enten på grund af forbrydelsens karakter eller den indsattes personlighed udgør en sikkerhedsrisiko. Disse anstalter er særlig sikrede, bl.a. med ringmur, og mulighederne for undvigelse er begrænsede.

De øvrige 8 anstalter er åbne fængsler, hvor tilsvarende sikkerhedsforanstaltninger mod undvigelse ikke skønnes nødvendige. Undvigelse fra et åbent fængsel medfører dog, at afsoning fortsætter i lukket anstalt.

Det samlede antal indsatte nærmer sig 3.500, hvoraf ca. 1000 er anholdte og varetægtsfængslede, der afventer straffesag, medens de øvrige afsoner idømt frihedsstaf.

Afsoning af frihedsstraf finder sted i statsfængslerne, medens anholdte og varetægtsfængslede er indsat i de mange større og mindre arresthuse og i Københavns Fængsler.

Bilag 2. Stillingsbeskrivelse for fængsels- og arresthuspræster

Lukkede fængsler

Kirkelige handlinger

- Ugentlige fællesgudstjenester og gudstjenester på helligdage
- Gudstjenester på særafdelinger efter behov
- Andre kirkelige handlinger
- Vielsesmyndighed

Sjælesorg m.v.

- Personlige samtaler med indsatte
- Meddelelse om dødsfald
- Præstebesøg – besøg mellem indsatte og deres familier

Menighedspleje

- Kirkelige arrangementer, studiekreds, filmklub etc.

Administrative opgaver
• Administration af legater
• Andre administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal
•Sager om navneændring

Eksterne funktioner
• Samtaler med pårørende
• Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
• Foranstalte besøg fra Røde Kors` besøgstjeneste til indsatte
• Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov

Andre opgaver
• Deltagelse i møder efter behov, herunder afdelingsmøder og tværfaglige møder
• Eventuelt personlige samtaler med personalet efter anmodning
• Ad hoc-opgaver

Åbne fængsler

Kirkelige handlinger
• Ugentlige fællesgudstjenester og gudstjenester på helligdage
• Gudstjenester på særafdelinger, herunder halvåbne afdelinger efter behov
• Andre kirkelige handlinger
• Vielsesmyndighed

Sjælesorg m.v.
• Personlige samtaler med indsatte
• Meddelelse om dødsfald

Menighedspleje
• Kirkelige/sociale arrangementer

Administrative opgaver
• Administration af legater
• Andre administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal
• Sager om navneændring

Eksterne funktioner
• Samtaler med pårørende
• Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
• Foranstalte besøg af Røde Kors´ besøgstjeneste til indsatte
• Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov

Andre opgaver
• Deltagelse i møder efter behov, herunder afdelingsmøder og tværfaglige møder
• Eventuelt personlige samtaler med personalet efter anmodning
• Ad hoc-opgaver

Arresthuse

F.eks. betjening 1 fast dag om ugen
• Gudstjeneste efter behov
• Andre kirkelige handlinger

- Vielsesmyndighed
- Sager om navneændring
- Personlige samtaler med indsatte
- Meddelelse om dødsfald
- Administration af legater
- Samtaler med pårørende
- Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
- Foranstalte besøg fra Røde Kors´ besøgstjeneste til indsatte
- Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov
- Kirkelige/sociale arrangementer i begrænset omfang
- Administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal

Bilag 3. Emner til lokal intro for arresthuspræster (fra introprogrammet i Århus Arrest)

Da programmet er lavet til et stort arresthus, vil der være områder der ikke er relevante for mindre
huse.

- Rundvisning i huset
- Orientering om arbejdsdrift og undervisning
- Orientering om fritidsaktiviteter
- Orientering om lokal organisationsstruktur
- Orientering om husets personalepolitik og interne regler
- Husets sikkerhedssystem
- Orientering om sundhedsområdet
- Besøg i retten
- Besøg i Kriminalforsorgen i Frihed (KIF)
- Besøg hos politiet

Hvis det er muligt, vil det være udbytterigt, hvis den nyansatte får mulighed for at følge en vagt for på den måde at få indblik i husets dagligdag.

Dok. nr. 233783

Fængsels- og arresthuspræster, tjenestested og mailadresse pr. 5. juni 2015

A = arresthuspræst
ÅF = fængselspræst i et åbent fængsel
LF = fængselspræst i et lukket fængsel

Assens	A	Klaus Meyer Apelgren	kma@km.dk
Ellebæk (Sandholm)	A	Per Bohlbro	pb@km.dk
Esbjerg	A	Arne Aa	ara@km.dk
Frederikshavn	A	Helge Morre Pedersen	hmp@km.dk
Frederikssund	A	Thomas Munk Rønberg	tmr@km.dk
Haderslev	A	Jette Colding Frederiksen	jkf@km.dk
Helsingør	A	Søren Kristoffersen	skri@km.dk
Herning	A	Bo Knudsen	bakn@km.dk
Herstedvester, Anstalten ved	LF	Benny Birk Mortensen	Bennybirk.Mortensen@kriminalforsorgen.dk
Hillerød	A	Ole Cæsar Jensen	ocj@km.dk
Hjørring	A	Sidsel Mandal Hornemann	simh@km.dk
Hobro	A	Kim Legarth	knl@km.dk
Holbæk	A	Hanne Mejlhede	hme@km.dk
Holstebro	A	Charlotte Rønhoff	crp@km.dk
Horserød	A + ÅF + LF	Bjarne Lenau Henriksen	bjarnelenauhenriksen@gmail.com
Horserød	A + ÅF + LF	Hanne Storebjerg	hans@km.dk
Jyderup	A + ÅF + LF	Mette Kruse Andersen	mka@km.dk
Kalundborg	A	Ernest W. Andersen	ewa@km.dk
Kolding	A	Per Damgaard Pedersen	pdp@km.dk
Kragskovhede	ÅF	Annemette Nørgaard Høgsbro	annh@km.dk
Kragskovhede	ÅF + LF	Susan Bisgaard Storm	subs@km.dk
Københavns Fængsler*	A	Erik Adrian	erik.adrian@kriminalforsorgen.dk
Københavns Fængsler*	A	Peter Bundgaard Walin	peter.walin@kriminalforsorgen.dk
Københavns Fængsler*	A	Lissi Rasmussen	lissiras@gmail.com
Københavns Fængsler*	A	Susanne Christiansen	sanne.christi@gmail.com
Køge	A	Susanne Jelsdorf	surj@km.dk
Maribo	A	Per Møller	pmoe@km.dk
Midtjylland, Nørre Snede	ÅF	Inger Marie Mortensen	immo@km.dk
Midtjylland, Nørre Snede	LF	Steen Hedemann Andreassen	steenandreassen@hotmail.com
Møgelkær	ÅF + LF	Jan Torkill Lange	jatl@km.dk
Nakskov	A	Hanne Lund	hanl@km.dk

Nordfalster	LF	2016	
Nyborg	A + LF	Bjarne Hjort	Bjarne.Hjort2@kriminalforsorgen.dk
Nykøbing Mors	A	Joan Amalie Holck	jamh@km.dk
Nykøbing F	A	John Andersen	joan@km.dk
Næstved	A	Anne Gitte Møller Forslund	agmf@km.dk
Odense	A	Peder Pontoppidan Thyssen	ppt@allegadenet.dk
Randers	A	Anne Hanson	anlh@km.dk
Renbæk	ÅF	Claus Helsbøl	che@km.dk
Ringe	LF	Kamille Nygaard	kany@km.dk
Ringkøbing	A	Inge-Dorthe Kaasgaard	idk@km.dk
Ringsted	A	Mette Marbæk Johansen	mmjo@km.dk
Roskilde	A	Maria Fruerlund Kamp	mfk@km.dk
Rønne	A	Jens Kaltoft	jka@km.dk
Silkeborg	A	Leif Kristiansen	leifk@post4.tele.dk
Slagelse	A	Helene Holm	hc@km.dk
Svendborg	A	Karina M. Aallmann	kmaa@km.dk
Sydslesvig	A	Ruben Fønsbo	ruf@kirken.de
Søbysøgård	ÅF + LF	Ole Gaustad	oag@km.dk
Sønderborg	A	Henriette Heide	henriette.heide@tdcadsl.dk
Sønder Omme	A + ÅF	Kirsten Esbjerg	kies@km.dk
Tønder	A	Erling Bjerrum-Petersen	ebp@km.dk
Vejle	A	Inger Marie Raunkiær-Jensen	imrj@km.dk
Viborg	A	John Melchiorsen	jme@km.dk
Vridsløselille	A + LF	Elmo Due	ed@km.dk
Vridsløselille	A + LF	Susanne Bjerregaard	susanne.bjerregaard@kriminalforsorgen.dk
Østjylland, Horsens	A + LF	Jesper Bo Dupont Birkler	jdb@km.dk
Aabenraa	A	Jens Kvist	jkv@km.dk
Aalborg	A	Lena Bentsen	lmb@km.dk
Århus	A	Anita Fabricius	afa@km.dk

** Københavns Fængsler = Vestre Fængsel, Blegdammen og Politigården*

Hvor er der fængsler og arresthuse?

På www.kriminalforsorgen.dk findes der en oversigt over fordelingen af landets arrester og fængsler. Gå ind under Institutioner og klik dernæst på Arrester eller Fængsler.

Kriminalforsorgen har 5 lukkede og 8 åbne fængsler samt Københavns Fængsler, der er et stort arresthus med plads til ca. 530 indsatte.

Der er 36 arresthuse fordelt over hele landet samt tre arrestafdelinger i statsfængslerne Vridsløselille, Horsens og Nyborg med plads til ca. 1.150 indsatte.

Ansvarshavende for fængslerne og arresterne.

Hvert fængsel har sin fængselsinspektør. Find oplysninger om hver enkelt på hjemmesiden www.kriminalforsorgen.dk under Institutioner.

Hvert arresthus har en arrestforvarer; find oplysninger om hver enkelt på hjemmesiden www.kriminalforsorgen.dk under Institutioner.

Desuden er Danmark inddelt i tre dele med hver sin arrestinspektør, som har overtaget arrestinspektøropgaven fra politimestrene. Kontakt eventuelt arrestinspektøren i dit område, hvis du har principielle spørgsmål om den gejstlige betjening, herunder om relevante regler mv. Det er arrestinspektøren, som er overordnet ansvarlig for regler og rutiner i arresthuset.

De tre arrestinspektører er:

Midt- og Nordjylland
(inkl. Århus, Silkeborg, Herning og Ringkøbing):
Jette Vadskær Severinsen, tlf 7255 9040, Jette.Severinsen@kriminalforsorgen.dk

Syd- og Sønderjylland og Fyn:
Jens Tolstrup, tlf 7255 9020,
Jens.Tolstrup@kriminalforsorgen.dk

Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm:
Henrik Boe Pedersen, tlf 7255 7901
HenrikBoe.Pedersen@kriminalforsorgen.dk

Hvad er mine opgaver som arresthuspræst ?
– en kort vejledning

Af Thomas M. Rønberg, Frederikssund

Arresthuspræstens hovedopgaver er at yde sjælesorg, undervise og afholde gudstjenester og kirkelige handlinger.

Men der er stor forskel på arresthuspræsters stillinger og forhold. Nogle har en kvote i arresten, andre betjener den via rådighedsordningen, og det siger sig selv at sådanne forhold spiller ind i omfanget af den kirkelige betjening.

Også andre forhold er forskellige fra sted til sted: Nogle har nøgler, andre har ikke. I nogle arrester er betjente med til gudstjenester, i andre ikke. Nogle har kirkepersonale med til gudstjenester, andre har ikke.
Nogle kan søge penge hos f.eks. en lokal menighedspleje eller få midler via kirkekassen, andre har ikke nogle økonomiske midler.

I Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse bilag 2 (se andetsteds i håndbogen) kan du i stillingsbeskrivelsen for fængsels- og arresthuspræster blandt andet læse følgende, som gælder for arresthuspræsters arbejde (der er også afsnit om præster i henholdsvis lukkede og åbne fængsler):

- ☐ F.eks. betjening 1 fast dag om ugen
- ☐ Gudstjeneste efter behov
- ☐ Andre kirkelige handlinger
- ☐ Vielsesmyndighed
- ☐ Sager om navneændring
- ☐ Personlige samtaler med indsatte
- ☐ Meddelelse om dødsfald
- ☐ Administration af legater
- ☐ Samtaler med pårørende
- ☐ Formidle kontakt til andre trossamfund for indsatte
- ☐ Foranstalte besøg fra Røde Kors´ besøgstjeneste til indsatte
- ☐ Kontakte andre offentlige myndigheder efter behov
- ☐ Kirkelige/sociale arrangementer i begrænset omfang
- ☐ Administrative opgaver, herunder notering i klientsystemets personjournal

Ud over denne arbejdsliste kan du overveje:

- ☐ at vise film
- ☐ at uddele et stykke papir til den indsatte og dennes eventuelle pårørende med oplysning om dit navn, telefonnummer og evt. mail, så de kan kontakte dig, hvis der er noget, de ønsker hjælp med
- ☐ om du kan hjælpe arresten med at gøre det mere hyggeligt for børn, som kommer på besøg. Køb f.eks. en kasse med bøger og legetøj, eventuelt lavet og betalt af en menighedspleje eller menighed

Uddannelse

Der arbejdes i øjeblikket på at der bliver oprettet en obligatorisk uddannelse, og i det hele taget er det en god idé også med efteruddannelse.

Hvert år afholdes der kursusdage og/eller kurser af flere dages varighed, og især alle nye opmuntres til at tilmelde sig disse kurser.

Læs mere om uddannelse og efteruddannelse i Kirkeministeriets og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning om den kirkelige betjening af indsatte i fængsler og arresthuse kapitel 4 (Introduktion og uddannelse/efteruddannelse af fængselspræster)

Det næste kursus afholdes den 2-4/9 2015 i Løgumkloster. Læs mere på www.tpcloegumkloster.dk/kursusprogram

Vejledning for anholdte og varetægtsfængslede, og vejledning om afsoning af frihedsstraf

På Kriminalforsorgens hjemmeside http://www.kriminalforsorgen.dk/ kan man under Love & regler finde en vejledning for anholdte og varetægtsfængslede.

På samme hjemmeside og samme sted kan man finde en vejledning om afsoning af frihedsstraf.

Desuden kan man på samme hjemmeside (også under Love & regler) finde Lov om straffuldbyrdelse. L145, som trådte i kraft den 1/7 2001.

(Vejledningen om afsoning af frihedsstraf har et afsnit med religion: I fængsler og i nogle arresthuse holdes gudstjeneste. Du har ret til at tale med fængslets/arresthusets præst, der tilhører folkekirken. Præsten kan også sørge for kontakt med en præst fra et andet trossamfund.
Hvis religiøse grunde forbyder dig at være beskæftiget på visse dage, skal din arbejdstid tilrettelægges efter dette).

Den europæiske Menneskerettighedskonvention

Konventionen, som blev vedtaget 4/11 1950, rummer følgende artikler:

Artikel 1	Menneskerettigheder for alle
Artikel 2	Ret til livet
Artikel 3	Forbud mod tortur mm.
Artikel 4	Forbud mod slaveri og tvangsarbejde
Artikel 5	Ret til frihed og personlig sikkerhed
Artikel 6	Ret til en retfærdig rettergang
Artikel 7	Ingen straf uden retsregel
Artikel 8	Ret til respekt for privatliv og familieliv
Artikel 9	Tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed
Artikel 10	Ytrings- og informationsfrihed
Artikel 11	Forsamlings- og foreningsfrihed
Artikel 12	Ret til at gifte sig og stifte familie
Artikel 13	Ret til oprejsning hos myndighederne
Artikel 14	Forbud mod diskrimination
Artikel 15	Menneskerettighederne kan ophæves midlertidigt
Artikel 16	Begrænsninger i udlændinges politiske virksomhed
Artikel 17	Menneskerettighederne må ikke nedbrydes
Artikel 18	Kontrol med begrænsninger i rettighederne
Desuden bl.a. Tillægsprotokol 7-4:	
	Forbud mod dobbeltstraf

Læs hele konventionen hér:
http://menneskeret.dk/menneskerettigheder/europa,+oplysning+og+rettigheder/europar%C3%A5det/emrk

Straffeloven

Straffeloven af 1/7 2007 er lang – for lang til denne håndbog! Men hér er et link til den, hvis du vil læse i den: www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=113401

Neden for kan du læse straffelovens bestemmelser om tavshedspligt.

Straffeloven, uddrag af lov om straf for overtrædelse af reglerne om tavshedspligt

LOVB nr. 1260 af 23. oktober 2007

§ 152. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

§ 152 a. Bestemmelsen i § 152 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed. Det samme gælder den, som virker eller har virket ved telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige.

§ 152 b. Med samme straf som efter § 152 straffes den, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, og som uberettiget videregiver eller udnytter oplysninger, som er fortrolige af hensyn til private interesser, og hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 2. Med samme straf som efter § 152 straffes endvidere den, som virker eller har virket som ansat ved De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor, eller som arbejder eller har arbejdet i kontorets lokaler, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige statistiske oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

§ 152 c. Bestemmelserne i §§ 152-152 b gælder også for de pågældende personers medhjælpere.

§ 152 d. Bestemmelserne i §§ 152-152 c finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Med samme straf straffes den, der uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 152-152 c.

Stk. 3. På samme måde straffes den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

§ 152 e. Bestemmelserne i §§ 152-152 d omfatter ikke tilfælde, hvor den pågældende:

1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller

2) handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

§ 152 f. Overtrædelse af §§ 152-152 d, hvorved der alene er krænket private interesser, er undergivet privat påtale.

Stk. 2. Offentlig påtale kan dog ske, når den forurettede anmoder herom.

Fra Hans Jørgen Engbos bog: Straffuldbyrdelsesret, 2. udgave, 2005. Jurist- og økonomforbundets Forlag. Side 174-179:

2.5. Religionsfrihed

2.5.1. Deltagelse i gudstjeneste

I de fleste fængsler er der indrettet fængselskirker. Her holdes gudstjenester, men også vielse og dåb – og en sjælden gang bisættelse. De fleste fængsler har tilknyttet en fast præst, som er ansat enten af Justitsministeriet eller Kirkeministeriet.
I enkelte fængsler og i arresthusene tager den lokale sognepræst sig af den gejstlige betjening.
En indsat har ret til at deltage i gudstjenester, der afholdes i fængslet, § 35, stk. 1, 1. pkt. Dette gælder også en varetægtsarrestant, som ikke er isoleret efter rettens bestemmelse, varetægtsbkg. § 25, stk. 1, 1. pkt. Afholdes der ikke gudstjeneste i fængslet, bør der for afsonere regelmæssigt være mulighed for deltagelse i gudstjeneste uden for fængslet, jfr. udgangsbkg. § 55, stk. 3. Bestemmelsen må i overensstemmelse med praksis før straffuldbyrdelsesloven fortolkes således, at den giver medlemmer af alle anerkendte og godkendte trossamfund (jfr. nedenfor) ret til udgang til gudstjeneste og tilsvarende begivenheder, fx muslimsk fredagsbøn. Efter praksis fortolkes begrebet »regelmæssigt« ud fra den hyppighed, hvormed en almindelig sognekirke holder ordinære gudstjenester, dvs. en gang om ugen. Bestemmelsen indebærer herefter, at de indsatte bør have mulighed for (typisk ledsaget) udgang til gudstjeneste i uger, hvor der ikke er gudstjeneste i fængselskirken, fx i fængsler med deltidspræster.
Hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, kan fængslets leder eller den, der bemyndiges hertil, nægte en indsat adgang til at deltage i gudstjenester, § 35, stk. 1, 2. pkt., og varetægtsbkg. § 25, stk. 1, 2. pkt.

2.5.2. Sjælesorg mv.

En indsat afsoner har ret til samtale med en præst eller lignende fra sit trossamfund, sfbl. § 35, stk. 2. Det forudsættes i motiverne, at denne ret gælder såvel anerkendte som godkendte trossamfund. Samme ret har en varetægtsarrestant, medmindre politiet af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed modsætter sig det, varetægtsbkg. § 25, stk. 2.
Indtil 1969 meddelte Kirkeministeriet ved kongelig resolution anerkendelse af trossamfund uden for folkekirken. Følgende trossamfund opnåede anerkendelse: Det romersk-katolske trossamfund, det mosaiske trossamfund, den reformerte menighed i Fredericia, den franske-reformerte menighed i København, den tysk-reformerte menighed i København, det metodistiske trossamfund, Svenska Gustafs-Församlingen i København, den ortodokse russiske menighed i København, St. Alban's English Church i København, det danske baptistsamfund samt den norske menighed ved Kong Haakon Kirken i København.
Efter den nugældende ægteskabslovs ikrafttræden den 1. januar 1970 meddeler Kirkeministeriet i praksis ikke længere anerkendelse af trossamfund.
Fra dette tidspunkt er der åbnet adgang til, at kirkelig vielse kan finde sted ikke alene inden for folkekirken og de anerkendte trossamfund, men også inden for andre trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund, og trossamfundet har præster, som af Kirkeministeriet er bemyndiget (»godkendt«) til at foretage vielser, jfr. ægteskabslovens § 16, stk. 1, nr. 3.
Ifølge Kirkeministeriets praksis er det en forudsætning for godkendelse, at der er tale om et egentligt trossamfund i dette ords sædvanlige betydning – altså ikke blot en religiøs »bevægelse« eller en religiøs eller filosofisk forening, men en sammenslutning eller forsamling (et religionssamfund), hvis primære formål er gudsdyrkelse (kult) efter en

nærmere udformet lære og ritus (Ft 1968-69, tillæg B, sp. 1929-3.). Ved afgørelsen af, om der i det enkelte tilfælde foreligger et trossamfund, indhenter Kirkeministeriet en vurdering fra et rådgivende udvalg vedrørende trossamfund, bestående af en religions-historiker, en religionssociolog, en teolog og en jurist.
Blandt de godkendte trossamfund er islamiske og hinduistiske menigheder samt forskellige kristne samfund som Den apostolske Kirke i Danmark, Det danske Missionsforbund, de evangelisk-lutherske frimenigheder, Frelsens Hær, mormoner og en række udenlandske menigheder (Se en komplet liste over de godkendte trossamfund mv. på Kirkeministeriets hjemmeside: http://www.km.dk/officielt/trossamfund.htm.).
Da også præster fra andre trossamfund efter rpl. § 170 er omfattet af reglerne om vidneudelukkelse, er det et spørgsmål, om kredsen af præster, som er omfattet af sfbl. § 35, stk. 2, kan begrænses som forudsat i motiverne. En præst må være omfattet af bestemmelsen, hvis Kirkeministeriet (det rådgivende udvalg) i anden anledning har taget stilling til, at der er tale om et egentligt trossamfund, der opfylder de i praksis opstillede betingelser for at få vielsesbemyndigelse. Der kan i tvivlstilfælde rettes henvendelse til Kirkeministeriet, der vil kunne oplyse, om dette er tilfældet.
Besøg, som en indsat modtager af en præst eller lignende fra sit trossamfund, er ikke omfattet af besøgsreglerne.
Præsten har for mange indsatte en vigtig rolle i fængslet, navnlig fordi præsten har en særstilling i forhold til det øvrige fængselspersonale (Se nærmere om fængsels-præstens virksomhed Høirup (1939), Stidsen (1984) og Skærbæk & Stabrun (1988).
Ifølge DL 2-5-20 må en præst ikke »uden sit Kalds Fortabelse aabenbare hvad nogen for hannem i lønligt Skriftemaal bekiendt haver, medmindre det kunde angaae noget Forræderie, eller Ulykke, som ved Præstens Aabenbarelse kunde forekommis [= forebygges]; Og dog bør dens Navn, som det bekiendt haver, saavidt mueligt er, at forties«. Omsat til nutidens sprog betyder det, at i hvert fald samtaler af sjælesørgerisk natur er omfattet af Danske Lovs bestemmelse (Jfr. Kirkeministeriets skrivelse nr. 12025 af 5. februar 1986 til biskoppen over [Y] Stift.). Men det må antages, at også oplysninger, som præsten bliver bekendt med under tjenesten i øvrigt, bl.a. under almindeligt samvær med indsatte i fængselskirkens regi, er omfattet af præstens kvalificerede tavshedspligt, jfr. bl.a. rpl. § 170, stk. 1, der fritager bl.a. præster i folkekirken og andre trossamfund for vidnepligt om det, som er kommet til deres kundskab »ved udøvelsen af deres virksomhed« – og altså ikke kun under »skriftemål« i mere snæver forstand. At præsters tavshedspligt er absolut inden for retsplejen, fremgår modsætningsvis af rpl. § 170, stk. 2, som giver retten adgang til undtagelsesvis at pålægge læger og advokater (bortset fra forsvarere i straffesager) at afgive vidneforklaring.

Præsters tavshedspligt må dog vige for enkelte særlige bestemmelser i lovgivningen om anmeldelses-, afværgelses- eller oplysningspligt (Se betænkning nr. 316/1962 om vidner, s. 13, jfr. s. 7-8.). Det gælder fx strl. § 141 om pligten til at afværge visse forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser, der medfører fare for menneskers liv eller velfærd, om nødvendigt ved anmeldelse til politiet, og straffelovens § 143 om pligten til at oplyse omstændigheder, som bestemt taler for, at en sigtet eller domfældt er uskyldig.
Fængselspræsten kan uden at komme i konflikt med tavshedspligten afgive indberetning til fængslets ledelse, hvis han føler sig udsat for personlige forulempelser i form af vold, trusler o. lign., eller hvis præsten i øvrigt bliver vidne til (ikke at forveksle med: bliver betroet oplysninger om) lovovertrædelser eller grove regelbrud, fx omgang med euforiserende stoffer eller alkohol under præstens arrangementer. Fængselspræsten er i så henseende stillet på lignende måde som en sognepræst, der kan involvere politiet, når hun/han bliver offer for – eller vidne til – kriminalitet.

Det sker ikke sjældent, at en fængselspræst påtager sig fængselsmæssige service- og kontrolopgaver i forhold til indsatte, fx udgangsledsagelse ved individuelle udgange eller i forbindelse med en ekskursion eller udflugt for en gruppe indsatte, jfr. udgangsbkg. kapitel 12. I disse tilfælde løser fængselspræsten (også) opgaver, som ikke hører under den egentlige præsteopgave, og her gælder præstens kvalificerede tavshedspligt ikke. Præsten har bl.a. pligt til at afgive rapport til fængslets ledelse om uregelmæssigheder under udgangen. Det må forudsættes, at indsatte, der under udgang ledsages af præsten, er fuldt informeret om præstens rolle i forbindelse med udgangen.

2.5.3. Religiøse hensyn i dagligdagen

Indsatte, hvis religiøse tilhørsforhold forbyder dem at være beskæftiget på visse dage, skal have ændret beskæftigelsestiden, således at de ikke beskæftiges på disse dage, beskæftigelsesbkg. § 5, jfr. sfbl. § 41. Institutionen bestemmer, hvorledes de på anden måde skal opfylde arbejdstidsnormen.

Ved tilberedning og udlevering af kost skal der så vidt muligt tages hensyn til indsattes særlige religiøse overbevisning, jfr. § 5 i DfK-cirk. nr. 127 af 13.11.2003 af om forplejning af indsatte, som ikke er omfattet af selvforplejningsordningen i fængslerne og arresthusene. Indsatte, der har selvforplejning, skal have mulighed for at købe råvarer og andre ingredienser, som er i overensstemmelse med deres religiøse regler (Jfr. indstilling afgivet af arbejdsgruppen vedrørende etniske minoriteter i Kriminalforsorgen, januar 2001).

I forbindelse med jul og/eller nytår kan en udgang forlænges, dog sammenlagt med højst to dage, jfr. udgangsbkg. § 38, stk. 6. Efter praksis i de fleste fængsler kan indsatte, der tilhører ikke-kristne trossamfund, i stedet vælge at forlænge udgang i forbindelse med tilsvarende religiøse højtider, fx afslutningen af Ramadan for islams vedkommende.

En arbejdsgruppe vedrørende etniske minoriteter i Kriminalforsorgen har i sin indstilling (2001) anbefalet, at de enkelte tjenestesteder tilføres de nødvendige midler til aflønning af imam til betjening af muslimske indsatte, at der i de lukkede fængsler etableres bederum, hvor indsatte muslimer kan afvikle fredagsbøn, at det sikres, at alle fængsler råder over et antal eksemplarer af Koranen og anden central religiøs litteratur, og at der etableres mulighed for koranstudier under ledelse af personer/imamer udefra, når der er interesse herfor blandt de indsatte.

I lyset af det stigende antal unge indsatte med fremmed etnisk baggrund er det nærliggende at nævne art. 30 i FN's børnekonvention, som stiller følgende krav, der også har relevans for behandlingen af disse unge i fængslerne:

»I stater, hvor der er etniske, religiøse eller sproglige mindretal eller personer tilhørende urbefolkninger, skal et barn, der tilhører et sådant mindretal eller en sådan urbefolkning, ikke nægtes retten til i fællesskab med andre medlemmer af sin gruppe, at udøve sin egen kultur, at bekende sig til og udøve sin egen religion eller bruge sit eget sprog.«

Afholdte kurser og kursusdage i nyere tid

Dato	Kursus	Kursusdag
22/5 2006		Statsfængslet Østjylland
12/6 2007		Vejle Arrest
9/10 2007		Vestre Fængsel
2/6 2008		Sønder Omme (6/3 aflyst på grund af sne)
24-26/9 2008	Løgumkloster	
25-28/5 2010	Løgumkloster	
15/6 2011		Ringe Statsfængsel
20-24/8 2012	Løgumkloster	
23/5 2013		Herstedvester og Café Exit
17/3 2014		Odense Arrest
8-12/9 2014	Løgumkloster	
2-4/9 2015	Løgumkloster	

2.4 Straffuldbyrdelsesloven paragraf 78

Elektronisk fodlænke

Afsoning på bopælen med elektronisk fodlænke

Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, september 2013

Hvad er elektronisk fodlænke?

I 2005 blev der indført en ny afsoningsform i Danmark. I daglig tale kaldes den ”elektronisk fodlænke”. I loven er den omtalt som ”fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol”. I praksis betyder det, at du afsoner straffen i dit eget hjem i stedet for i et fængsel. Du kan altså passe din uddannelse eller dit arbejde og være sammen med din familie, samtidig med at du afsoner din straf.

Du skal selv ansøge om at få lov til at afsone med elektronisk fodlænke. I denne folder kan du læse om, hvem der kan få tilladelse til at afsone med fodlænke, og hvilke krav der stilles til afsoneren.

Betingelser for at få tilladelse til at afsone hjemme

For at du kan få tilladelse til at afsone hjemme med elektronisk fodlænke, er der visse betingelser, som skal være opfyldt. Det er blandt andet:

1. Dommen

Hvis du er dømt før den 1. juli 2013, må fængselsstraffen ikke være længere end fem måneders fængsel.

Hvis du er dømt den 1. juli 2013 eller senere, må fængselsstraffen være op til 6 måneder.

Lige meget, hvornår du er dømt, kan du ikke afsone med fodlænke, hvis du er idømt fængselsstraf til og med 14 dage for overtrædelse af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer. Dette gælder dog ikke, hvis du også er dømt for overtrædelse af anden lovgivning og den eller de skete overtrædelser af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer ikke har været af væsentlig betydning for straffens længde.

2. Du skal være på fri fod

For at afsone hjemme med elektronisk fodlænke skal du være på fri fod. Du må ikke være varetægtsfængslet, og hvis du er begyndt at afsone, kan du kun blive overført til at afsone i fodlænke, hvis ganske særlige omstændigheder taler for det.

3. Bolig

Din bolig skal være sådan, at det er muligt for Kriminalforsorgen at foretage den nødvendige overvågning og kontrol på bopælen. Du må f.eks. ikke bo på hotel eller herberg.

4. Beskæftigelse

Hvis du er dømt før den 1. juli 2013, skal du være i beskæftigelse, mens du afsoner. Det betyder, at du skal arbejde, være i gang med en uddannelse eller lignende.

Hvis du er dømt efter den 1. juli 2013, gælder som udgangspunkt det samme, medmindre

- du f.eks. er pensionist, førtidspensionist, efterlønsmodtager eller langtidssygemeldt og Kriminalforsorgen giver dig lov til at afsone i hjemmet, selvom du ikke har beskæftigelse, eller
- du kun skal afsone 30 dage eller mindre. Hvis det er tilfældet, skal du ikke have beskæftigelse, men du må gerne.

Arbejdsgiver, uddannelsesinstitution eller andet beskæftigelsessted vil få at vide, at du afsoner. Det er fordi, der skal udpeges en kontaktperson, der fører kontrol med, at du passer sin beskæftigelse under afsoningen. Kun i sjældne tilfælde kan der gives dispensation for det.

5. Dem, du bor sammen med, skal give samtykke
Hvis du bor sammen med nogen, der er over 18 år, skal de give deres samtykke til, at du må afsone på bopælen.

Hvad kan gøre, at du ikke får lov til at afsone i hjemmet?

Du skal deltage i et møde sammen med Kriminalforsorgen for at vi kan vurdere, om du er egnet til at afsone på bopælen. På mødet vil vi blandt andet tale om dine personlige forhold.

Der kan være særlige forhold, som gør, at du ikke kan få tilladelse til at afsone med fodlænke. Det kan f.eks. være,

- at vi ikke mener, du kan overholde de vilkår, der gælder for afsoning på bopælen, f.eks. vilkår om ikke at begå nyt strafbart forhold eller ikke at indtage alkohol eller stoffer, eller
- at du er blevet idømt fængselsstraf, fordi du ikke ville modtage en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller behandling mod misbrug af alkohol.

Hvordan foregår afsoningen?

Du skal bære en elektronisk sender (”fodlænke”) i en rem omkring anklen. Senderen kommunikerer med en modtager, som bliver installeret i dit hjem. Modtageren kommunikerer med en overvågningscentral hos Kriminalforsorgen.

Kriminalforsorgen bruger senderen og modtageren for at kontrollere, at du er på din bopæl, når du skal. Er du ikke det, udløser det en alarm hos Kriminalforsorgen.

Du skal have senderen på anklen hele tiden. Du må ikke tage den af. Hvis du gør det, udløser det også en alarm. Senderen er vandtæt, så du kan bade som sædvanligt.

Når du er hjemme, må du kun opholde dig på de områder, som Kriminalforsorgen har fastsat. Det er som udgangspunkt inden for hjemmets fire vægge, men du kan få lov at gå lidt ud på en terrasse i din have.

Kriminalforsorgen kommer også på uanmeldt besøg hos dig flere gange om ugen. Du kan få besøg på alle tidspunkter af døgnet. Kriminalforsorgen skal under besøgene have adgang til din bolig.

Aktivitetsplanen

Før afsoningen begynder, aftaler du en aktivitetsplan med Kriminalforsorgen, som passer til dine særlige bolig- og beskæftigelsesforhold.

I aktivitetsplanen står der, hvornår du skal være hjemme, og hvornår du fx må gå på arbejde. Din aktivitetsplan bliver indtastet i modtageren i dit hjem. På den måde kan Kriminalforsorgen kontrollere, om du følger aktivitetsplanen.

Du skal være hjemme hele tiden, når du ikke er på arbejde, på uddannelsesinstitution eller deltager i aktiviteter, som Kriminalforsorgen har bestemt eller godkendt.

Du må ikke indtage alkohol, stoffer mv.

Hvis du får tilladelse til at afsone med fodlænke, bliver der fastsat en række vilkår, som du skal overholde.

Et af vilkårene er, at du ikke indtager alkohol. Du må heller ikke indtage hash, narkotika eller andre stoffer, der er forbudt.

For at Kriminalforsorgen kan kontrollere, at du overholder disse vilkår, skal du blæse i et alkoholmeter eller aflægge urinprøve, når Kriminalforsorgen beder dig om det.

Kriminalitetsforebyggende program

Under afsoningen skal du som udgangspunkt deltage i et kriminalitetsforebyggende program, som skal hjælpe til, at du ikke begår kriminalitet igen. Det tilstræbes, at programmet tilpasses dit behov for bistand, støtte og vejledning.

Du skal selv betale transporten til og fra det kriminalitetsforebyggende program, som kan finde sted i arbejdstiden. Du skal da selv betale den tabte arbejdsfortjeneste.

Du kan miste din tilladelse til at afsone hjemme

Hvis du overtræder de vilkår, der er fastsat for dig, eller på anden måde misligholder den aftale, du har med Kriminalforsorgen, kan du miste din tilladelse til at afsone hjemme. Du vil så straks blive overført til et fængsel eller arresthus, hvor du skal afsone resten af din straf.

Du kan også selv bede om at holde op med at afsone hjemme og i stedet blive overført til et fængsel.

Kriminalforsorgen kan også blive nødt til at tilbagekalde din tilladelse, hvis den elektroniske kontrol af en eller anden grund bliver umulig at opretholde, f.eks. på grund af brand, langvarigt strømsvigt mv.

Reglerne om fodlænke

Nedenfor er de regler, der gælder, hvis du er dømt efter den 1. juli 2013.

Hvis du er dømt før den 1. juli 2013, så er reglerne lidt anderledes på visse punkter. De vigtigste forskelle er nævnt ovenfor.

Straffuldbyrdelseslovens §§ 78 a – 78 f har følgende ordlyd:

Kap. 13 a. Fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol

Anvendelsesområde

§ 78 a. Justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan efter ansøgning fra personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 6 måneder, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i lovens §§ 78 b-78 f.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 kan ikke meddeles personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 14 dage for overtrædelse af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, medmindre straffen tillige er idømt for overtrædelse af anden lovgivning og den eller de skete overtrædelser af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer ikke har været af væsentlig betydning for straffens længde.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om den administrative behandling af ansøgninger om strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol. Justitsministeren kan i forbindelse hermed bestemme, at der kun tillægges ansøgninger indgivet inden udløbet af bestemte frister opsættende virkning, således at straffuldbyrdelsen udsættes. En ansøgning kan dog ikke tillægges opsættende virkning, hvis politidirektøren har underrettet kriminalforsorgen om, at hensynet til politiets forebyggende virksomhed skønnes at kræve, at den dømte påbegynder straffuldbyrdelsen uden at afvente behandlingen af en sådan ansøgning.

Betingelser for meddelelse af tilladelse

§ 78 b. Tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol kan meddeles, hvis

1) den dømtes boligforhold er af en sådan beskaffenhed, at straffuldbyrdelse på bopælen kan gennemføres under intensiv overvågning og kontrol,

2) den dømtes beskæftigelsesforhold i form af arbejde, uddannelse el.lign. er af en sådan beskaffenhed, at straffuldbyrdelsen kan gennemføres under intensiv overvågning og kontrol,

3) personer, der har samme bopæl som den dømte, og som er over 18 år, meddeler samtykke til, at straffen kan fuldbyrdes på den fælles bopæl.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke for personer, der er idømt fængselsstraf i 30 dage eller derunder. Der kan endvidere dispenseres fra betingelsen i særlige tilfælde, hvor den dømtes beskæftigelsessituation taler for det.

Stk. 3. Tilladelse til strafudståelse på bopælen nægtes meddelt, hvis særegne hensyn til retshåndhævelsen undtagelsesvis kræver det, eller hvis denne fuldbyrdelsesform som følge af den dømtes forhold ikke findes hensigtsmæssig, herunder hvis der er grund til at antage, at den dømte ikke vil overholde de vilkår, som gælder for fuldbyrdelse på bopælen

Stk. 4. Kriminalforsorgen foretager til brug for afgørelsen af, om den dømte opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 1-3, en nærmere undersøgelse af den dømtes personlige forhold, herunder vedkommendes boligforhold, beskæftigelsesforhold samt fysiske og psykiske tilstand. Hvis kriminalforsorgen finder det fornødent, kan denne i forbindelse med undersøgelsens foretagelse bestemme, at den dømte skal aflægge udåndingsprøver og urinprøver.

Stk. 5. Hvis den dømte ikke medvirker til den i stk. 4 nævnte undersøgelse, kan tilladelse til strafudståelse på bopælen ikke meddeles.

Vilkår

§ 78 c. Tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol meddeles på vilkår af, at den dømte i fuldbyrdelsesperioden

1) ikke begår strafbart forhold,

2) kun forlader sin bopæl inden for de af tilsynsmyndigheden fastsatte tidsrum,

3) kun forlader sin bopæl for at deltage i aktiviteter, som tilsynsmyndigheden har godkendt,

5

4) ikke indtager alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning,

5) ikke helt eller delvis udebliver fra sit arbejde, uddannelse el.lign.,

6) efterkommer pålæg fra tilsynsmyndigheden om deltagelse i et program, der skønnes egnet til at forbedre den dømtes muligheder for fremover at leve en kriminalitetsfri tilværelse,

7) undergiver sig kriminalforsorgens tilsyn og kontrol, herunder elektronisk kontrol m.v., og overholder de forskrifter, som kriminalforsorgen fastsætter til gennemførelsen af tilsynet, samt

8) holder tilsynsmyndigheden underrettet om forhold af betydning for straffuldbyrdelsen på bopælen og møder op hos tilsynsmyndigheden efter dennes nærmere bestemmelse.

Stk. 2. Der kan endvidere fastsættes andre vilkår, der findes hensigtsmæssige, herunder vilkår om, at den dømte i fuldbyrdelsesperioden underkaster sig en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling.

Gennemførelse af tilsyn, kontrol m.v.

§ 78 d. Under fuldbyrdelsen fører kriminalforsorgen tilsyn med den dømte, herunder med overholdelsen af de i § 78 c nævnte vilkår for tilladelsen. Inden fuldbyrdelsen iværksættes, skal tilsynsmyndigheden vejlede den dømte om de rettigheder og pligter, som tilsynet og de for fuldbyrdelsen fastsatte vilkår indebærer, herunder om virkninger af vilkårsovertrædelser.

Stk. 2. Overtræder den dømte de vilkår, der gælder for straffuldbyrdelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol, opfylder den dømte ikke længere betingelserne herfor, eller kan kriminalforsorgens tilsyn og kontrol med den dømte ikke gennemføres på grund af dennes adfærd, afgiver tilsynsmyndigheden indberetning herom til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om tilsynets gennemførelse, herunder om tilsynets iværksættelse, kontakthyppighed, elektronisk overvågning, kontrolbesøg, foretagelse af udåndingsprøver og urinprøver m.v.

Tilbagekaldelse af tilladelse

§ 78 e. Tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol kan tilbagekaldes af justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, hvis

1) den dømte anmoder derom,

2) den dømte inden fuldbyrdelsens iværksættelse har begået strafbart forhold,

3) den dømte på tidspunktet for fuldbyrdelsens iværksættelse eller under denne frihedsberøves af anden grund end til fuldbyrdelse af den fængselsstraf, tilladelsen vedrører, eller

4) den dømte på tidspunktet for fuldbyrdelsens iværksættelse eller under denne ikke længere opfylder de i § 78 b, stk. 1, nr. 1-3, nævnte betingelser.

Stk. 2. En tilladelse kan endvidere tilbagekaldes, hvis den dømte under fuldbyrdelsen overtræder et eller flere af de i § 78 c, stk. 1, nr. 1-8, nævnte vilkår. Det samme gælder, hvis den dømte overtræder et vilkår fastsat i medfør af § 78 c, stk. 2, eller hvis kriminalforsorgens tilsyn og kontrol med den dømte ikke kan gennemføres på grund af dennes adfærd.

Stk. 3. Den dømte underrettes snarest muligt om tilbagekaldelsen af tilladelsen.

§ 78 f. Tilbagekaldes en tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter fuldbyrdelsens iværksættelse, skal den dømte overføres til fængsel eller arresthus til afsoning af reststraffen.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at den dømte midlertidigt skal overføres til fængsel eller arresthus, mens spørgsmålet om tilbagekaldelse behandles.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om midlertidig overførsel af dømte til fængsel eller arresthus.

2.5 Korrespondance Soerensen Madsen

Jørgen Skov Sørensen

Fra: Sven H. Madsen <shm@blaakors.dk>
Sendt: 25. januar 2016 11:57
Til: Jørgen Skov Sørensen
Emne: SV: Et kort spørgsmål

Kære Jørgen.

Jeg har desværre ikke noget overblik over, hvor mange tidligere indsatte vi har i vores organisation. Og jeg tror heller ikke, at jeg kan fremskaffe det. Beklager!

I forhold til værdigrundlag m.v. tænker jeg, at rigtig mange diakonale organisationer har et værdigrundlag, der ligner hinanden meget. Det er jo også samme udspring – nemlig det bibelske eksempel på at være noget for næsten. Men når det er sagt, så tror jeg da også, at der er en høj grad af sammenfald i problemstillingerne omkring misbrugere og tidligere indsatte: Både vedr. stigmatisering, risiko for "tilbagefald" og omkring behov for nyt netværk (og sikkert meget mere). Så der er sikkert gode grunde til meget sammenfaldende beskrivelser…..

Sidste spørgsmål: Mere samarbejde mellem Exit og Blå Kors. Der var jo et fællesmøde for nogen tid siden – mellem flere diakonale organisationer og Exit. Og vi er helt sikkert indstillet på at se på, hvor der kan være gode snitflader og samarbejdsmuligheder. Så det handler nok om at give sig tid til at videreudvikle på dette.

Med venlig hilsen

Sven Madsen
Kvalitetschef

Blå Kors Danmark
Suensonsvej 1
8600 Silkeborg
Tlf. 8681 1500
Mobil 4038 8425
www.blaakors.dk

BLÅ KORS DANMARK

Fra: Jørgen Skov Sørensen [mailto:JSS@KM.DK]
Sendt: 25. januar 2016 09:53
Til: Sven H. Madsen
Emne: Et kort spørgsmål

Kære Sven,
Jeg sidder og arbejder med min rapport i EXIT/FUV projektet. Det er jo tydeligt (og du har også nævnt det flere gange) at Blå Kort ikke målrettet arbejder med resocialisering. Men du har også nævnt at mange af jeres brugere har en fortid som indsatte – sådan husker jeg det i hvert fald og har også noteret noget i den retning, kan jeg se. Er det noget du har tal på? Det regner jeg egl. ikke med du har, for det er jo på mange måder en diskretionssag, at man ikke spørger til brugeres fortid. Men alligevel: nu spørger jeg.

Så slår det mig, når jeg læser jeres værdigrundlag og jeres diakonale metoder, at det i ordlyden er meget lig det, vi møder hos fængselspræster og i Exit. Det kan synes banalt, for det er jo alt sammen diakonalt arbejde, men jeg tænker alligevel, om det er forbundet med, at et liv som misbruger kan have nogle af de samme konsekvenser for et menneskes sociale liv, som en fængselsstraf.

1

Endelig: Har vi behov for mere systematisk samarbejde mellem fx Exit og Blå Kors tilbud? Det var det store spørgsmål, men jeg tænker blot, at der er en del overlap i brugergruppe og problemstillinger, som nok kunne finde gavn i tættere samarbejde.

Hvad tænker du?

Med venlig hilsen

Jørgen Skov Sørensen
Projektmedarbejder, ph.d.

T: +45 4043 6811
E: jss@km.dk

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER
FARVERGADE 27 F, 2. SAL • DK-1463 KØBENHAVN K
T: +45 5858 3000
E: FUV@KM.DK
W: WWW.FKUV.DK

3.1 SKR Broschyr Besöksgrupp

RIKTLINJER INOM KRIMINALVÅRDEN

Rekommendationer för besöksgrupper

SVERIGES KRISTNA RÅD

”Tänk på dem som sitter i fängelse, som om ni var fångar med dem.”
Hebréerbrevet 13:3

Värdegrund

Alla människor är lika i värde och värdighet. Det är därför en självklarhet för de kristna kyrkorna och samfunden att vara nära de människor som är frihetsberövade.

Utgångspunkten för besöksverksamheten är att vi i Guds skapelse, som medmänniskor, har ansvar för varandra och att vi alla har samma behov av upprättelse och gemenskap.

Anstaltsmiljön

I alla tider har representanter från församlingar besökt fångar. Det är alltid angeläget att i den slutna miljön som ett fängelse utgör få besök av människor som kan bryta isoleringen, skapa nya kontakter och upprätta positiv gemenskap.

Häktningen, rättegången och strafftiden innebär ofta att viktiga relationer bryts sönder. De intagnas och häktades behov av sociala kontakter är mycket stort. Det finns också en stor grupp som inte kan få besök av närstående eller anhöriga.

Ensamhet, skam och utanförskap leder ofta till bitterhet och ångest. Bra besöksgruppskontakter kan ge alternativa livsbilder och vara en viktig ventil som ger nytt hopp inför frigivningen.

Vem kan vara med i en besöksgrupp?

Kyrkornas besöksgrupper inriktar sig i första hand på gruppsamlingar inne på de slutna anstalterna, men finns även på öppna anstalter och på vissa avdelningar vid häkten. De enskilda besöken sköts av fängelsepräster, fängelsepastorer och fängelsediakoner.

Inom ramen för den andliga vården (NAV) kan besöksgrupperna även delta i gudstjänster på de enskilda verksamhetsställena. Enligt Kriminalvårdens regler kan i princip var och en vara med i en besöksgrupp som fyllt 18 år och som bedöms som lämplig för uppgiften.

Deltagarna rekryteras, utbildas och handleds av fängelsesjälavårdarna. Det slutgiltiga beslutet om vilka som kan delta i gruppen fattas av anstaltschefen.

Gruppen ska företrädesvis vara ekumeniskt sammansatt. Lämpligast är att gruppen är brett sammansatt vad gäller kön, åldrar, språkkunskaper, yrkeskunskaper och intresseområden.

Det är direkt olämpligt att gå in i djupare relationer till de intagna eller häktade. Om en anhörig är intagen ska man helt avstå från deltagande i besöksgruppen.

Ordningsregler

En förutsättning för besöksgruppsverksamheten är att de säkerhetsregler som finns på anstalterna och häktena efterföljs. Ledningen bör regelbundet ha kontakt med gruppen och informera om vilka regler som gäller.

Några allmänna grundregler är:

- Att alltid skydda de intagnas integritet genom att inte berätta för någon vem man mött på anstalten eller häktet och att ta ansvar för att det som sägs i förtroende inte förs vidare. Deltagarna ska skriva på sekretessdokument.
- Att aldrig förmedla bud, information, brev eller varor vare sig till eller från de intagna.
- Att aldrig gå in i motsättningar mellan grupper eller mellan personal och intagna eller engagera sig i rättsliga eller ekonomiska frågor.

Förhållningssätt

De intagna deltar helt frivilligt i besöksgruppens samlingar, som ska vara annonserade och hållas på en bestämd tid och plats inom anstalten. Alla i besöksgruppen måste respektera de intagna och häktade som människor, även om man inte accepterar vissa av de intagnas handlingar. Alla måste också visa respekt för de intagnas religion, kultur, tankar och frågeställningar.

Diskussion är sällan en bra form av samvaro. Dialog och lyssnande är oftast mer positivt. Ingen i besöksgruppen får vara påträngande när det gäller tro och uppfattning, men då livsfrågor kommer upp kan man naturligtvis berätta hur man tror och tänker.

Det är viktigt att gruppen inom sig har positiva och generösa relationer, så att atmosfären blir god och så att gruppen tillsammans orkar med de påfrestningar som detta ideella arbete kan innebära.

I SVERIGES KRISTNA RÅD möts 26 medlemskyrkor fördelade på fyra kyrkofamiljer. I dessa ryms de olika kristna traditionerna i vårt land. Rådet länkar samman medlemskyrkornas eget arbete inom flera olika områden. Det görs genom att erbjuda mötesplatser för idéutbyte, skapa nätverk, ge kommunikationsservice, stöd för ekumenisk utveckling och samordning av gemensamma aktiviteter och verksamheter.

SVERIGES
KRISTNA RÅD

Sveriges kristna råd
Box 14038
167 14 Bromma
Telefon: 08-453 68 00
E-post: info@skr.org
Webb: www.skr.org

FOTOGRAF SAMTLIGA BILDER: MIKAEL STJERNBERG 2015-12

Riktlinjer för kyrkornas arbete på häkten och fängelser

NAV-arbetet

2009

Sveriges Kristna Råd
Christian Council of Sweden

FAKTA

NAV och fängelsesjälavården

Inom svensk kriminalvård finns sammanlagt ca 140 präster, pastorer och diakoner. De har i uppdrag att möta de intagnas behov av personliga samtal, att anordna samtalsgrupper och gudstjänster samt att medverka i undervisning och vägledning i etiska och existentiella frågor.

På riksplanet sker en samordning av verksamheten genom Sveriges Kristna Råd, SKR, som är ett ekumeniskt organ där praktiskt taget alla kyrkor i Sverige finns med. Där finns konsulenter, som sammanlänkar kyrkornas och kriminalvårdens ansvar för den andliga vården. Tillsammans med konsulenterna finns en styrgrupp, med företrädare för de fyra kyrkofamiljerna, som bevakar kriminalpolitiska frågor, arbetar med verksamhetens utveckling och planerar medarbetarnas fortbildning. Detta sker i samråd med SiK (Själavårdare i Kriminalvården, se nedan).

En motsvarande samordning sker inom Islam genom Sveriges Muslimska Råd, SMR. En avsiktsförklaring om stöd och utbyte mellan SKR och SMR i arbetet med den andliga vården i kriminalvården undertecknades år 2002. Det ligger i NAV-medarbetarnas uppdrag att hjälpa de häktade och intagna att få träffa företrädare för sin tro och religion.

2

Kyrkorna tillsammans på häkte och fängelse

Präster, pastorer och diakoner, utsända av olika kyrkor och samfund utför ett ekumeniskt uppdrag, grundat på evangeliets ord och anda. Jesus säger i Nasarets synagoga:

> *”Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.”*
>
> (Luk 4:18-19)

Vidare säger han i en liknelse:

> *”Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.”*
>
> (Matt 25:35-36)

Uppdraget att vara kyrka för häktade och fängslade ges av Herren Jesus Kristus själv.

FAKTA

Historien

Så länge kyrkan funnits har den haft en självklar anknytning till fängelserna. Författaren till Hebréerbrevet i Nya Testamentet skriver i kap. 13 vers 3: ”Tänk på dem som sitter i fängelse, som om ni var fångar med dem.” Präster och diakoner besökte redan i urkyrkan fångarna och från klostren i Europa utgick ett socialt hjälparbete, där de fängslade gavs undervisning och rehabilitering. I vårt land var det reformationsprästen Olaus Petri på 1500-talet, som med kraft vände sig mot dåtidens grymma behandling av dem som begått brottsliga handlingar.

I 1571 års kyrkoordning ges regler för andlig vård av fångar. Från 1740-talet finns uppgifter om hur man inrättade kyrkorum och gav prästerna tjänsteåliggande vid den tidens fängelser och tukthus. Med cellfängelsernas införande i vårt land genom riksdagsbeslut 1840-41 fick vi särskilda fängelsepräster. Efter hand växte prästernas uppgifter inom fångvården.

Efter drygt ett århundrade avskaffades cellstraffet genom den nya verkställighetslagen 1945. Systemet med fängelsepräster var då på avskrivning.

År 1952 gjordes en grundlig omorganisation av den andliga vården, då tillkom religionsvårdskommittéerna. I linje med religionsfrihetslagen 1951 skulle de fria kristna samfunden och Svenska kyrkan arbeta på lika villkor. Tillsammans med styresmannen skulle de ansvara för anstaltens religionsvård. Ett riksdagsbeslut 1962 ombildade religionsvårdskommittéerna till Nämnden för andlig vård, NAV, som skulle inrättas på samtliga anstalter och häkten.

Inriktning och mål för arbetet

Möta varje kristen människa och bekräfta och fördjupa hennes identitet; göra henne mer medveten om sin kyrkliga tillhörighet; hjälpa henne att växa i sin tro och stimulera till ett fortsatt kristet liv.

Möta andra — troende från alla religioner, sökande och icketroende — med öppenhet och genom samtal höja deras självkänsla och värdighet, så att de bättre kan se också andra människors värde och rättigheter.

Verksamhetsformer

Verksamhetsformerna är grundade i ekumeniken. Den ekumeniska verksamheten är inte bara ett utbyte av idéer utan främst ett utbyte av andliga gåvor och erfarenheter. Inom verksamhetsformerna ryms själavården, gudstjänsterna, gruppaktiviteterna, mötet med kriminalvårdspersonalen och den externa informationen.

Själavård

NAV-medarbetaren vill

- möta den intagne som medmänniska och själasörjare,
- genom enskilda samtal ge den intagne möjlighet att existentiellt bearbeta sådant som skapar ångest och oro,
- hjälpa den intagne att bearbeta sin sorg och stödja honom/henne i att kunna hela sina brustna relationer,
- låta den intagne bearbeta sina upplevelser och känslor samt skapa en självförståelse och omvärldskunskap,
- bearbeta frågor om ansvar och skuld, straff och möjligheter till försoning,
- förbereda de intagna för bikt och avlösning, motivera till goda sociala kontakter och stödja dem att våga gå in i behandlingsprocesser, samt ge sådan insikt att framtiden kan grundas i verklighet,
- vara behjälplig vid konflikter, olyckor, dödsfall och meddelanden om dödsfall,
- informera i församlingar och samhälle om fängelsesjälavården (NAV) och kriminalvården.

Gudstjänster

I NAV-verksamheten ingår att

- planera och genomföra gudstjänster på verksamhetsstället,
- främja de olika kyrkofamiljernas närvaro så att de kan fira sina gudstjänster,
- bjuda in företrädare för olika lokala församlingar att medverka.

Gruppaktiviteter

I NAV-verksamheten ingår också att

- skapa, planera och leda gruppaktiviteter inom ramen för den andliga vården, t.ex. besöksgrupper (den frivilliga kontaktverksamheten), samtalsgrupper; föräldrautbildning och vuxenkonfirmation,
- informera om Kloster-verksamheten och om kursbyn Gruvberget, och då särskilt de aktiviteter som har ett livsåskådningsinnehåll.

Möte med kriminalvårdspersonal

NAV-medarbetaren vill i mötet med personalen

- företräda den kristna livssynen och ge etiska aspekter vid utbildning och kompetensutveckling,
- vara beredd att stödja och hjälpa vid kriser och andra viktiga händelser,
- vid behov delta i personalsamlingar,
- arbeta för att inom institutionen skapa bra relationer, social säkerhet och en så god atmosfär som möjligt.

FAKTA

Besöksgrupper

Vid varje fängelse och förhoppningsvis vid varje häkte bör det finnas en besöksgrupp, helst ekumenisk. Idag finns det cirka 40 besöksgrupper över hela landet. Det finns speciella rekommendationer för besöksgrupper.

Tjänst

För att antas som NAV-medarbetare...

... ska präster, pastorer, diakoner eller ordensfolk vara vigda, ordinerade, avskilda eller motsvarande enligt resp kyrkas/samfunds ordning.

Också följande egenskaper är nödvändiga:
* Trygghet i samfundstillhörighet och teologisk grundsyn,
* personlig mognad och god erfarenhet av församlingsarbete,
* professionell inställning och uppträdande,
* ekumenisk och multireligiös kunskap, vilja och respekt,
* vilja till att lära och förstå Kriminalvårdens organisation, regelverk och arbetsmetoder,
* kännedom om den egna positionen i Kriminalvårdens system.

NAV-medarbetaren måste enligt Kriminalvårdens krav även godkännas av SKR:s NAV-konsulenter.

Utbildning

NAV-konsulenterna ansvarar för grundutbildning och kompetensutveckling.

Organisation

Nationell nivå

Sveriges Kristna Råd har genom avtal med Kriminalvården ett övergripande ansvar för den andliga vården.

SKR utser styrgrupp samt anställer konsulenter med flera. Styrgruppen skall bestå av representanter för varje kyrkofamilj i SKR. Dessa är nominerade av SKR:s medlemskyrkor och tillsätts av SKR: s styrelse.

Styrgruppen har representation från SiK, Själavårdare i Kriminalvården. Styrgruppen har en ordförande som utses av SKR: s styrelse. Anställda för NAV-verksamheten vid SKR har rätt att närvara och skall hjälpa till med styrgruppens arbete. Adjungering skall ske av den Kriminalvården utser.

NAV-arbetets juridiska grund

För alla häktade eller intagna på anstalt gäller Regeringsformens (Rf) grundläggande fri- och rättigheter kap 2, § 1, 6:e stycket, där det heter:

> *”Varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad: religionsfrihet; frihet att ensam och tillsammans med andra utöva sin religion.”*

Detta kan enligt Rf, kap 2, § 12, inte begränsas genom annan lag.

Dessutom gäller de Europeiska fängelsereglerna, som finns att hämta på regeringens hemsida (www.regeringen.se).

SiK, Själavårdare i Kriminalvården

Föreningen är en gemenskap av företrädare för trossamfund i Sverige, som på uppdrag av sitt samfund och efter förordnande av Kriminalvården verkar i den andliga vården i kriminalvården. Medlemskapet är knutet till detta uppdrag.

Lokal nivå

Enligt Kriminalvårdens föreskrift 2006:2 skall det finnas en nämnd för andlig vård, NAV, vid varje verksamhetsområde.

Ansvarig för NAV är kriminalvårdschefen eller den som han/hon utser. Kriminalvårdschefen förordnar dem som församlingarna sänder, i samråd med NAV-konsulenterna. Arbetet sker på en församlings eller ett samfunds uppdrag.

Sveriges Kristna Råd

Sveriges Kristna Råd är en gemensam organisation för kyrkorna i Sverige. Sveriges Kristna Råd har 28 medlemskyrkor och en observatör. Dessa fördelar sig i fyra kyrkofamiljer - den frikyrkliga, den katolska, den lutherska och den ortodoxa. I Sveriges Kristna Råd möts kyrkorna till gemenskap, dialog och aktiviteter inom områden som teologi, mission och samhälle.

Sveriges Kristna Råd, 172 99 Sundbyberg.
Tel 08-453 68 00, fax 08-453 68 29
E-post: info@skr.org Hemsida: www.skr.org

Sveriges Kristna Råd
Christian Council of Sweden

Besöksadress: Starrbäcksgatan 11, Sundbyberg
Postadress: 172 99 Sundbyberg
Telefon: 08-453 68 50 Fax: 08-453 68 29
E-post: info@skr.org Hemsida: www.skr.org

3.3 CCA Faith Position Paper

Community Chaplaincy and Faith

Positioning paper

Community Chaplaincy projects as faith-based organisations, work with people in prison. They support them through the gate upon release, and during those first critical days, weeks, months (and beyond) back in the community. They do not seek to duplicate other projects and initiatives but to complement existing provision working with a multi-disciplinary and multi-faith approach.

The foundations of **Community Chaplaincy** are derived from faith-based principles, and projects appreciate unequivocally the value of faith and faith communities in an individual's life.

Community Chaplaincy projects seek to provide holistic support for people, that is; practical, emotional, relational, developmental, social and spiritual. Projects work with people of all faiths and none. It is not zealous outreach, although it will respond to those who wish to explore and develop their faith, whatever faith that may be.

Community Chaplaincy engages with the stories of many people in our society who are in deep trouble; disaffected, judged in the popular press, depressed and anxious, affected by troubled family relationships, or suffering from drug misuse issues. In short, already in prison. Our culture is not one that encourages long term relationships, delayed gratifications, civic responsibility, personal depth or self respect. It is inevitable that many people fall foul of the law and find themselves in prison.

Community Chaplaincy is a focus for harnessing the extensive resources of Faith Communities to work in partnership with others, in the community response to the challenge of law and order issues. Such resources enable projects to support those most at need with often complex and multiple requirements.

How faith informs the work of Community Chaplaincy

The bases of penal detention are traditionally retribution, deterrence and reform. The late William Temple, Archbishop of Canterbury, explored these principles in The Ethics of Penal Action:

"…it is true that though retribution is the most fundamental element in penal action and deterrence for practical reasons the most indispensable, yet the reformative element is not only the most valuable in the sympathy which it exhibits and the effects which it produces but is also that which alone confers on the other two the full quality of justice".

In other words, it is only when there is opportunity for change, transformation, renewal and restoration that justice is fully served in the detention of prisoners.

It is faith that informs and motivates the work of Community Chaplaincy – faith in the story of human renewal, and faith in human beings, that whatever they have done, there is something that remains, a seed of a new day, a new life.

We believe that the opportunity to move on should be offered to all who offend. There is no future for our society in endless payback or vengeance. The Buddha captured this very succinctly two and half thousand years ago:

"In this world, hate never yet dispelled hate.
Only love dispels hate.
This is the law,
Ancient and inexhaustible"
(Dhammapada)

1

Faith encourages us to look beyond the outward appearance and social norms and consider the person, without judging. Furthermore, faith has the capacity to challenge preconceptions and attitudes within our communities:

'God does not look upon your bodies and appearances, He looks upon your hearts and your deeds'
Prophet Muhammad

We see the example of Jesus who never gave up on people. He took risks to be with them. He offered radical forgiveness in ways that disturbed the moral balance and norms of society. He challenged many kinds of status quo which themselves created injustice and exclusion.

From the underpinning faith principles of Community Chaplaincy emerges the need to respond compassionately to those who are in prison;

When a man has compassion for others, God has compassion for him
The Talmud

Remember those in prison as if you were their fellow prisoners and those who are ill treated as if you yourselves were suffering
Hebrews 13.3 - The Bible

Faith communities have a crucial role to play in helping those who have been in prison to settle back into the local community. They can provide long-term stability and invaluable support to those in need through common principles and beliefs;

Hope for both victims and ex-offenders. Most, if not all faiths carry a message of hope that things can be better in the future. Sometimes our role is holding onto hope for those who cannot yet hold it for themselves. For all it is about inspiring hope whilst providing the support needed to fulfil that which is hoped for.

Love, unconditional love, compassion and kindness that goes the extra mile but does not count the cost.

Belief in the intrinsic uniqueness of someone who (often) does not believe in themselves.

Forgiveness - Holding on to the fact that there is the possibility of restoration and a new start for anyone, regardless of what they have done.

Restoration of Relationships - Demonstrating and modelling caring, consistent and stable relationships. Mending family ties. Showing people that they matter and are valuable through unconditional relationship.

Walking alongside as a companion on a journey, when one stumbles there is another to help them up, and on with the journey.

The faith ethos of Community Chaplaincy provides a firm foundation for the work that we do, a motivation for doing it, and ultimately, a profound benefit for those we work with.

CC&F Jul11[1]

3.4 CCA Membership Criteria

CCA Membership Criteria

For an organisation to be awarded Full Membership of the CCA, compliance against the following framework must be evidenced:

		How is this demonstrated?
Management and Operation	1.Motivated by a faith ethos to provide holistic support	
	2.Is a Constituted Organisation (eg. a Registered Charity or Social Enterprise)	
	3.Has an active Board of trustees/advisors	
	4.Operates within robust policy and procedure framework	
	5. Robust system for evidencing outcomes	
Service Users	6.Accessible to those of all faiths and none	
	7.Clear referral pathways, including linking in with Prison Chaplaincy	
	8.Individual needs and risks assessed and support tailored accordingly	
Mentors *(both volunteers and employees)*	9.Safe and effective recruitment and selection process	
	10.Thorough induction and training	
	11.Ongoing supervision and support	
	12.Person Centred approach avoiding imposing own views/beliefs	
The Mentoring Relationship	13.Relationship begins within prison and continues at point of release and out into the Community	
	14.Clear process for matching mentors to appropriate mentees	
	15.Regular monitoring of mentoring relationships	

11/8/14

Community Chaplaincy Association

Responsibilities of Full CCA Members

1. Acceptance that the CCA is the national voice of Community Chaplaincy and a commitment to corporate lobbying/information sharing etc.
2. Reasonable levels of participation in the work of the Network and regular attendance of peer support and other meetings.
3. Participation in consultations and reviews of standards, policies, training, quality assurance mechanisms, and information requirements and acceptance that, following due consultation, final decision on these matters rests with the CCA Board.
4. Adherence to such standards, active cooperation with quality assurance mechanisms and timely provision of information and input of data.
5. Willingness to work in partnership and not in competition, with other CCA members - pooling energy and resources, working together on resettlement of individuals across locations
6. Seek to ensure that good working relationships are maintained with Prison Chaplaincy, the prison service, the local CRC and Nation Probation Service
7. Avoidance of all actions which risk the reputation of the CCA and the Network e.g. Working when insufficiently qualified/without proper support with high-risk individuals; making inappropriate/exaggerated claims when applying for funding or other support; claiming the support of the CCA without prior permission.
8. Use of the Community Chaplaincy logo within guidelines established by the CCA
9. Prompt payment of annual subscription

Other Membership Types

If any organisation does not fit the framework for full membership, one of the following membership types may be considered:

a) **Start-up Membership** - For new organisations who are working towards the criteria for full membership and will be able to meet them once established
b) **Associate Membership** - For those organisations aligned to, but different from Community Chaplaincy
c) **Faith Group Partner -** Membership for local faith communities
d) **Individual Membership -** For those individually involved in Community Chaplaincy organisations and for those who support the movement

11/8/14

3.5 Faithworks Charter

The Faithworks Charter

Motivated by our Christian faith we, _____

commit ourselves to serve others by aspiring to the following standards in all our community work.

Signed _____ Date _____

We will provide an inclusive service to our community by:

1. Serving and respecting all people regardless of their gender, marital status, race, ethnic origin, religion, age, sexual orientation or physical and mental capability.
2. Acknowledging the freedom of people of all faiths or none both to hold and to express their beliefs and convictions respectfully and freely, within the limits of the UK law.
3. Never imposing our Christian faith or belief on others.
4. Developing partnerships with other churches, voluntary groups, statutory agencies and local government wherever appropriate in order to create an effective, integrated service for our clients avoiding unnecessary duplication of resources.
5. Providing and publicising regular consultation and reporting forums to client groups and the wider community regarding the effective development and delivery of our work and our responsiveness to their actual needs.

We will value all individuals in a way that is consistent with our distinctive Christian ethos by:

1. Creating an environment where clients, volunteers and employees are encouraged and enabled to realise their potential.
2. Assisting our clients, volunteers and employees to take responsibility for their own learning and development, both through formal and informal training opportunities and ongoing assessment.
3. Developing an organisational culture in which individuals learn from any mistakes made and where excellence and innovation are encouraged and rewarded.
4. Promoting the value of a balanced, holistic lifestyle as part of each individual's overall personal development.
5. Abiding by the requirements of employment law in the UK and implementing best employment practices and procedures designed to maintain our distinctive ethos and values.

We will develop a professional approach to management, practice and funding by:

1. Implementing a management structure, which fosters and encourages participation by staff at all levels in order to facilitate the fulfilment of the project's goals and visions.
2. Setting and reviewing measurable and timed outcomes annually, and regularly to evaluate and monitor our management structure and output, recognising the need for ongoing organisational flexibility, development and good stewardship of resources.
3. Doing all we can to ensure that we are not over-dependent on any one source of funding.
4. Implementing best practice procedures in terms of Health and Safety and Child Protection in order to protect our staff, volunteers and clients.
5. Handling our funding in a transparent and accountable way and to give relevant people from outside our organisation/project reasonable access to our accounts.

www.faithworks.info

© Faithworks (administered by the Oasis Charitable Trust) 2002

faithworks

3.6 CCA Theory of Change

Community Chaplaincy Theory of Change

Introduction

Community Chaplaincy works with over 1,400 offenders per year providing 'through the gate' mentoring and advocacy. Clients can refer themselves or be referred by prison staff. Work starts prior to release and carries on once an individual returns to the wider community. Approximately 60% of current clients are serving short sentences of less than 12 months, with the remaining 40% serving longer sentences. Mentees typically have a history of offending and complex needs. Moreover previous experience of institutions and support services has not been positive – they are accustomed to being stigmatised, let down and excluded, which creates initial barriers to engagement. Clients are of all faiths and none - 40% reporting no faith affiliation.

The initial contact with mentees is on a voluntary basis, so we build upon a nascent desire to change. Mentors meet with mentees at least weekly (during early stages) and focus on a range of different factors. The process is dynamic, so while the theory of change below outlines a broad sequence, the reality is that the journey will differ by individuals; some elements will happen concurrently, others at different times. There will be steps forward and backwards throughout.

What helps the service to be effective

- Co-located at prisons: Accessible, drop-in culture
- Knowledge / experience of systems (eg benefits, housing)
- Rigorous volunteer recruitment & training
- Careful matching of mentors and mentees
- Flexible/adaptable approach
- Part of a national network - enables improved cross-area work and gives opportunity for sharing best practice.
- Faith ethos: see humanity in people, desire to do good, support each other
- Partnerships with community organisations & statutory providers

*The first part of the change process is for a mentor to establish a **trusting relationship with the mentee.** This starts before release and continues outside, through a combination of the following:*

The mentor's approach	→	*The result: mentees see us as:*
Develop & show an understanding of them as individuals – their background, strengths, needs.		Interested in them and able to tailor services and advice to them
Non-judgemental. Show care, respect interest and love		Empathetic, 'on their side'
Voluntary/charity background creates positive dynamic		Honest: without ulterior motive. Differences in power diminished.
Intensive: A high-level of support. Show commitment to the relationship, respond to needs, do not let people down.		Credible, reliable, committed
Open and realistic about mentor relationship & prospects for life outside		Transparent/clear/understandable
Practical advice and support that addresses immediate issues (e.g. housing, benefits)		Helpful. Mentees feel "it's working"

Establish a trusting and understanding relationship between mentees and mentors

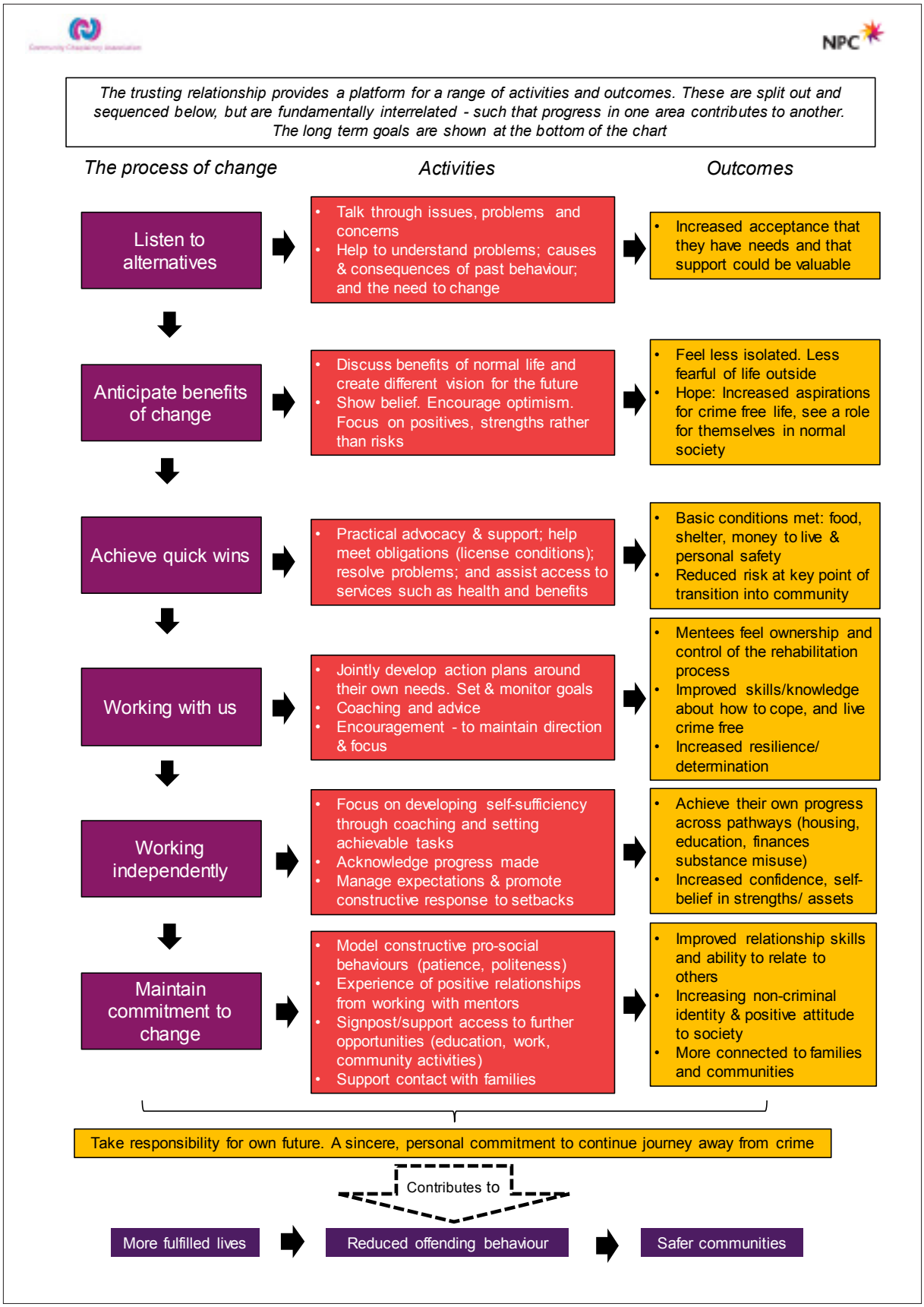
NPC
The trusting relationship provides a platform for a range of activities and outcomes. These are split out and sequenced below, but are fundamentally interrelated - such that progress in one area contributes to another. The long term goals are shown at the bottom of the chart
The process of change
Activities
Outcomes
Listen to alternatives
Talk through issues, problems and concerns
Help to understand problems; causes & consequences of past behaviour; and the need to change
Increased acceptance that they have needs and that support could be valuable
Anticipate benefits of change
Discuss benefits of normal life and create different vision for the future
Show belief. Encourage optimism. Focus on positives, strengths rather than risks
Feel less isolated. Less fearful of life outside
Hope: Increased aspirations for crime free life, see a role for themselves in normal society
Achieve quick wins
Practical advocacy & support; help meet obligations (license conditions); resolve problems; and assist access to services such as health and benefits
Basic conditions met: food, shelter, money to live & personal safety
Reduced risk at key point of transition into community
Working with us
Jointly develop action plans around their own needs. Set & monitor goals
Coaching and advice
Encouragement - to maintain direction & focus
Mentees feel ownership and control of the rehabilitation process
Improved skills/knowledge about how to cope, and live crime free
Increased resilience/ determination
Working independently
Focus on developing self-sufficiency through coaching and setting achievable tasks
Acknowledge progress made
Manage expectations & promote constructive response to setbacks
Achieve their own progress across pathways (housing, education, finances substance misuse)
Increased confidence, self-belief in strengths/ assets
Maintain commitment to change
Model constructive pro-social behaviours (patience, politeness)
Experience of positive relationships from working with mentors
Signpost/support access to further opportunities (education, work, community activities)
Support contact with families
Improved relationship skills and ability to relate to others
Increasing non-criminal identity & positive attitude to society
More connected to families and communities
Take responsibility for own future. A sincere, personal commitment to continue journey away from crime
Contributes to
More fulfilled lives
Reduced offending behaviour
Safer communities

3.7 CCA Evidence in support of assumptions

Evidence in support of assumptions in the theory of change

The chart above was developed in consultation with CCA staff and volunteers. A robust theory of change is also supported by references to existing evidence, in particular to demonstrate *why the intervention could be regarded as potentially effective*? In this section we highlight some of this evidence.

Overall the recent Ministry of Justice review of evidence reported that evaluations of mentoring programmes - similar to those delivered by the CCA – demonstrated a positive impact on reoffending, but not all did. The effectiveness of mentoring was therefore stated as mixed/promising (viii). Meanwhile a review of evidence by the Scottish Government has stated that "Transitional support programmes were generally effective in reducing recidivism" (xi). In particular they noted that offenders are not necessarily accustomed to actively seeking help from outside agencies to solve their problems and therefore advised a "proactive approach to solving offenders' practical needs while, at the same time, trying to enhance their problem-solving skills and empower them to search out suitable help when needed" (p13).

Furthermore the gradual and cumulative theory of change is consistent with a central element of desistance theory which is that the move away from crime is more of a process than an event (or series of events). It also recognises that genuine desistance occurs 'not through just one activity but through a combination of activities, services and social circumstances' (ii).

The Chaplaincy approach can also be associated with the "casework model" to working with offenders. This is described by Hough (2010) as sitting between "supervisory" and "therapeutic" approaches, where the main emphasis of the work is on the 'craft' of managing a process of effective moral persuasion through establishing trust and the use of common-sense tactics for working effectively with offenders, as well as supplementing their own skills by referral to specialist workers.

The following table highlights evidence in support of some of the specific elements of the theory of change:

Factor/Assumption	Evidence
Quality of volunteer recruitment and training	x) The personal qualities of the agent of change are critically important ix)) The need for staff who possess general interpersonal skills, and are appropriately trained and supervised in programme delivery x) Key skills in social interaction refer to those techniques for asserting control and authority – which can range from detailed attention to language, body-language and personal presentation to strategies which rely on analysis of the power dynamics in a relationship xiii) Practice skills in general and relationship skills in particular are at least as critical in reducing re-offending as programme content
Having knowledge of other organisations, partnerships	xiii) The success of case management at the individual level depends on the existence of the local strategic partnerships and pathways that allow the case manager to access and coordinate the required services and resources, and to effectively enact the legitimate authority conferred by the court and developed in and through the working relationship.
Flexible/adaptable approach	iii) The amount of contact needs to be proportionate to the offenders' level of needs xi) Desistance is a highly individualised process and one-size-fits-all interventions do not work viii) Need to have accurate assessment of individual offenders' needs and provide tailored responses i) It is well established that different offenders have different learning styles – both at the individual and group level – and that work should be tailored to these differences. xiii) Recent reviews of the 'what works' principles have started to note the importance of individual workers exercising professional discretion in tailoring their interventions, addressing diversity issues and using interpersonal or relational skills
Importance of CCA national network	x) Importance of the morale of staff, and the quality of leadership. The additional resources upon which staff can draw from elsewhere to support resettlement
The value of faith based interventions	xvi) According to Robert Shaw (2010) the added value of community chaplaincy consists in the following elements: faith-based and not funded by the state which bestows a degree of independence from government; it utilises volunteers and involves work with offenders' families located within communities; and it offers hope and stability through relationships. When exploring the work of community chaplaincy through the lens of added value, these data reveal a discrete terminology of hope, love, and compassion; person centred; the work of volunteers who give their time without payment primarily because they care about the individuals they work with.
Process for developing trusting relationship	ii) Bringing greater transparency to services can help service users to understand the factors that influence all aspects of their lives. This makes it more likely that service users will see services as legitimate and will continue to engage with them

Factor/Assumption	Evidence
	x) Support needs to adhere to certain 'practice virtues' that support the legitimacy of the enterprise in the eyes of the offender.
Importance of the trusting relationship	xii) Contact with coaches helped the majority of interviewed offenders to access services and increased their motivation to desist from offending viii) Research with desisters has identified that having someone believe in them is important: desistance can be supported by interactions with others who communicate a belief that they can and will change, that they are good people, and that they have something to offer society or other people. x) "For change to occur the offender should confer legitimacy on the agent of change and on the process for achieving change; that legitimacy flows from fair and respectful treatment" ii) Importance of focussing on service user engagement can allow for positive relationships, characterised by mutual respect, loyalty and commitment, to develop between the service user and worker ix) Importance of developing a warm, empathic and non-judgemental relationship
Developing holistic understanding of people	viii) Addressing issues in a holistic manner is an important part of rehabilitation. 'Multi-modal interventions', which address a range of problems, are viewed as effective. i) Offenders typically have multiple needs, and effective practice is often a matter of arranging the right sequence of support
Importance of offenders accepting they have needs	ix) Value of "cognitive restructuring" (helping people consider alternatives to their attitudes and beliefs) xiii) Desistance is an active process in which agency (the ability to make choices and govern one's own life) is first discovered and then exercised
Importance of offenders feeling less isolated, have someone to believe in them	viii) Research with desisters has identified that having someone believe in them is and that desistance can be supported by interactions with others who communicate a belief that they can and will change, that they are good people, and that they have something to offer society or other people
Hope and aspirations for the future	xiii) Desistance is a process which is commonly characterised by ambivalence and vacillation. It is not an event. This suggests the need for motivational work to prompt, support and sustain change efforts.
Practical support and meeting basic needs	viii) & xi) Support needs to focus on the provision of practical support as well as the development of motivation and capacity. In particular there is a need to stabilise lives in relation to substance/alcohol misuse and accommodation.
Jointly developing plans for change	xi) "Desistance attempts fail when offenders are insufficiently committed to change or feel ill-equipped to solve the problems they encounter" (p41) xiv) "Mentoring is more likely to work when its goals are defined in agreement with the service user" x) Desistance theorists emphasise that the process of change should be offender led, with those helping offenders providing offenders with empathetic support to sustain their motivation to stop offending.
Developing self-belief – achieving own progress	xi) Higher levels of self-efficacy support desistance process iv) Need to cultivate self-identity and self-belief. Clear sense of meaning in their lives and feel they are in control of their future
Role modelling appropriate behaviours	viii) Consistently and clearly 'modelling' behaviours and attitudes that are anti-criminal
Improved relationship skills	xi) A systematic review undertaken in 1998 of over 200 experimental or quasi-experimental studies of interventions with young people who offend (mainly males aged between 10 and 21 years) found that three intervention types showed the strongest and most consistent evidence of reducing re-offending. These were **interpersonal skills training**, individual structured counselling and behavioural programmes.
Increasing non-criminal identities	xi) Qualitative studies suggests desistance depends upon developing pro-social thinking styles and pro-social bonds
More connected to families and communities	viii) Strong and supportive family and intimate relationships are widely considered important factors in desistance from crime. People who feel connected to others in a (non-criminal) community are more likely to stay away from crime. Social networks that help desistance include extended family, mutual aid groups, clubs and cultural or religious groups xiii) Desistance requires social capital (opportunities) as well as human capital (capacities). This suggests an advocacy role for practitioners seeking to support change and underlines the need to target systems beyond the individual offender

References

i) Andrews, D. A.; Bonta, (2006) J Rehabilitating criminal justice policy and practice Psychology, Public Policy, and Law, Vol 16(1), Feb 2010, 39-55

ii) Clinks (2013): Introducing desistance: a guide for voluntary, community and social enterprise (VCSE) sector organisations

iii) Maguire, M., Holloway, K., Liddle, M., Gordon, F., Gray, P., Smith, A. and Wright, S. (2010) Evaluation of the Transitional Support Scheme. Final Report to Welsh Assembly Government. http://wales.gov.uk/docs/dsjlg/research/101109tssfinreporten.pdf

iv) Maruna, S. (2001) Making Good: How ex-convicts reform and rebuild their lives, American Psychological Association: Washington.

v) McNeill, F., Farrall, S., Lightowler, C. and Maruna, S. (2012) How and why people stop offending: discovering desistance. Online: www.iriss.org.uk/sites/default/ files/iriss-insight-15.pdf

vi) Mentoring & Befriending Foundation (2011): Reducing offending A list of key findings from research studies and evaluations that demonstrate the impact of mentoring and befriending (http://www.mandbf.org/wp-content/uploads/2011/04/Research-summary-10-reducing-offending.pdf)

vii) Mentoring & Befriending Foundation (2011): A synthesis of published research on mentoring and befriending (http://www.mandbf.org/wp-content/uploads/2011/03/Synthesis-of-published-research-MBF-report-Kate-Philip.pdf)

viii) MoJ (2013): Transforming Rehabilitation: a summary of evidence on reducing reoffending (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/243718/evidence-reduce-reoffending.pdf)

ix) NOMS (2012) NOMS Commissioning Intentions for 2013/14: http://www.justice.gov.uk/downloads/about/noms/commissioning-intentions-2013-14-oct12.pdf

x) Hough, M (2010): Gold standard or fool's gold: the pursuit of certainty in experimental criminology. Criminology Criminal Justice 10 (1), pp. 11-22. ISSN 1748-8958. http://eprints.bbk.ac.uk/3815/

xi) Sapouna et al (2011): What Works to Reduce Reoffending: A Summary of the Evidence (http://www.scotland.gov.uk/Resource/0038/00385880.pdf)

xii) Schinkel, M, Jardine, C. Curran, J. Whyte B (2009) Routes out of Prison – evaluation report. Edinburgh: CJSWDC

xiii) Scottish Government: 21 st Century Social Work: Reducing Re-offending: Key Practice Skills (http://www.scotland.gov.uk/Publications/2005/04/21132007/20089)

xiv) hapland, J., Bottoms, A., Farrall, S., McNeill, F., Priede, C. and Robinson, G. (2011) The Quality of Probation Supervision – A Literature Review, Unpublished research report

xv) Trotter, C. (2011) 'Mentoring' in R. Sheehan, G. McIvor and C. Trotter (eds.) Working with Women Offenders in the Community, Cullompton: Willan Publishing.

xvi) Whitehead (2011): Evaluation Report of Research at Six Community Chaplaincy Projects in England and Wales (http://www.communitychaplaincy.org.uk/images/COMMUNITYCHAPLAINCYREPORTJuly2011_001.pdf)

3.8 Welcome Directory Project Charter

Project Charter – Version 0.2

PROJECT TITLE : Welcome Directory Pilot Project		
	Name	**Function**
Project Worker	Jonathan Green	Development worker
	Name	**Function**
Project Sponsor	Bob Wilson	Line manager
	Themes where project will impact	
	Resettlement of those leaving prison. Theological themes and core values relating to prisoner rehabilitation from the major faith communities. Stronger community links and cooperation among service providers. Greater community cohesion. Safeguarding. Community ownership of the issues surrounding resettlement. Relationships between prison chaplains and local faith communities. Confronting prejudice and transforming attitudes with good information. Compassion demonstrated by all parties. Empathy.	
	Project Worker Contact Details	
Name E-mail Mobile Location	Jonathan Green jon.green@freechurches.org.uk 07923 554733 27 Tavistock Square, London, WC1H 9HH	
	Project Sponsor Contact Details	
Name E-mail Tel Mobile Location	Bob Wilson bob.wilson@freechurches.org.uk 020 3651 8336 07881 845494 27 Tavistock Square, London, WC1H 9HH	
Start Date: 01.10.2014	**Target End Date: 30.09.2015**	

PROJECT OVERVIEW	
Problem Statement Quantifies the issues and their impact.	*Misinformed and often negative attitudes towards those leaving prison can make resettlement extremely difficult, which increases the probability of reoffending. Approximately 250 prisoners who have worshipped with the chaplaincy services provided nationally are released from custody every week; however, very few go on to join a local faith community. The Welcome Directory Pilot Project aims to change attitudes towards those leaving prison in up to two separate locations so that those who are released from prison might be invited to, and settle in, a faith community that is prepared to nurture their faith and offer the right practical assistance to enable a new beginning.*
Lift Speech Something you could say in 20 seconds to describe the Welcome Directory Pilot Project.§§	***Radio 4 Version*** *The Welcome Directory encourages, equips and enables local faith communities to play an important role in the resettlement of those leaving prison. It does this firstly, by raising awareness of resettlement issues, particularly relationships, accommodation, education, training and employment. Secondly, by challenging attitudes held among all parties through education and advocacy and finally by preparing faith communities to support those leaving prison in their faith development and practical needs as they make new beginnings.* ***Local radio version*** *Reoffending costs the UK taxpayer £13 billion a year. But behind that staggering figure are tens of thousands of individuals who each have a story to tell and who need our help to make a better life. We work with local faith communities to help them understand the difficulties of*

Page 1 of 6

	resettling in a community after a time in prison and to provide practical help and support that can really make a lasting difference. ***Tabloid Newspaper Version*** *Most people in prison will leave prison and resettle among us – about 80,000 people a year. People leaving prison often find it hard to settle down upon release. Faith communities can help and it doesn't need to cost much. We need to understand the problem so that we might be part of the solution.*
SMART Goals Specific, Measurable, Action-orientated, Realistic, Timebound.	**1: Establishment of two pilot areas for Welcome Directory.** S) Have two specified pilot areas agreed by end of January 2014. M) Agreement by Prison Chaplaincy Team, Local Faith Group Leaders. Criteria of pilot location: Pilot must be linked to a resettlement prison. Five faith communities signed up to pilot the process and give feedback. Prison Chaplaincy Team signed up to pilot the process and give feedback. A) Establishing the pilot is essential to the success of the project. R) Speak with prison chaplaincy team about the viability of criteria and ask prison chaplaincy teams to bid to be a part of the pilot. T) Pilot to end 31st July 2015. **2: Report on viability for future development and sustainability of welcome directory.** S) Write a report covering findings of the pilot and resource needs. M) Produce a report to be read by selected stakeholders. A) 2500 word report and a presentation to FCG directors. R) Dependent upon the data analysis and result of pilot locations. T) End July 2015. **3: Production and presentation of Faith Community training on needs of prisoners following release.** S) Training material based upon the analysis of November/ December interviews and research. M) Beta training materials released by the end of March 2015. A) Need to negotiate scope of training with Bob Wilson. R) Depends upon needs identified by interviews and research. T) End of March 2015. **4: Research outputs on perceived faith expectations of prisoners/ ex-prisoners and faith communities.** S) Obtain comprehensive input from all sources through interviews and focus groups. M) Analysis of interviews and research presented in a report which will identify the main resource needs for the pilot phase. A) Need to identify parameters with Bob Wilson once research phase has concluded. R) It is an achievable goal. T) End of January 2015. **5: Developed model of Multi-faith working demonstrating the value of promoting freedom of religious practice in public life.** S) A realistic model of multi faith working based upon the experiences of the Welcome Directory Pilot Project. M) Format will need to be explored as well as the forum in which to be presented. This needs careful thought. A) It is a key output for the project but needs to be developed in consultation with stakeholders. R) Achievable within the scope of the project brief. T) September 2015
	In Scope
Scope The scopes and limits describe the area where the project work will be done and where the results will be	• A full month to define the project. • Monthly meeting with Bob at London or elsewhere. • Adequate time to conduct interviews and research– aiming for 10 face to face with prison visits involved. Perhaps 10 phone interviews… no more than 30 mins each. 5hrs of phone interviews. Transcript/notes made.

effective. They also describe the boundaries and/or the interdependencies of the project.	• One pilot location. • Hopefully a second pilot location if adequate stakeholders are found and travel is feasible. • The forming of a development team. • Funding application based upon define stage, gaining data through structured interviews and the analysis stage. Once the problem is understood and the solution is coming into view, we can apply for funding based upon the results and the potential to build a network and resource. This will become a priority by the end of January, giving 9 months to secure appropriate funding before year two begins in October 2015. • Web solutions: a comprehensive survey into capability required and offered by various platforms for an effective website. • Prison chaplains' conference – lead a session into the opportunities around the overhaul of prisoner rehabilitation. • Focus groups with prison chaplains. • Networking with faith leaders, ex-offenders, offender managers/supervisors and prison chaplains around pilot locations. • All faiths: Christian, Jewish, Islam, Hindu, Sikh, Buddhist, Jehovah's Witnesses and others. • The development of a framework which identifies criteria for inclusion in the Welcome Directory. • Effective reporting to key stakeholders on the progress of the project. After each gateway review. • Establishment and analysis of two pilot areas for the Welcome Directory. • Resettlement prisons only.
	Out of Scope
	• Immigration centres and places that are not prisons etc. • Other prisons and faith communities – focus on one or two locations only. Tell chaplains that others can participate once the pilot is over and conclusions/materials are finalised. • Travelling to speak all over the place. • Too much sharing online around the project. • Trying to solve every single issue relating to prisoner rehabilitation – take the long view and factor them into an on going project plan for year 2/3/4/5 • Spending too much time in meetings where the Welcome Directory isn't the main focus. • Life sentences and training faith communities in the specifics of MAPPA rated prisoners
	Not sure yet whether In Scope or Out of Scope – up for discussion
	• Prison week theme in two years' time. • Networking with those ministries who offer the same kind of thing… ideally we would, but that could take up so much time and take away from development time which is already limited. • Social media presence. FB? Twitter? Is this too much too soon…we don't want to create a buzz around a pilot. Don't want to leave people hanging in the air. Need to be able to deliver and we are not sure about this ability until pilot is developed and funding is in place for subsequent years. • Develop an exit pack for local faith communities. • An online survey around attitudes in faith communities towards those who leave prison.
Risks for Project Identify & Qualify real risks that might impact successful delivery of the project.	• Not enough people released from prison during the pilot to get reasonable data/ observe change. • There is not enough buy in from a cross section of faith groups. • Faith communities, chaplaincy teams and development team are unable to meet their commitments due to competing projects. • Grant applications are unsuccessful and the project runs out of money leaving things hanging in the air and half developed. • A one year pilot project is the minimum period upon which to base meaningful evaluation. Any slippage in project targets or any unanticipated disruptions would impact upon the effectiveness of the pilot project.

	• The level of engagement from participants is insufficient or declines during the pilot.
Risks for business Identify & Qualify real risks that might impact business operations resulting from project delivery.	• There are project worker issues during the course of the project year. • The project is poorly executed and reflects badly upon the reputation of the Free Churches Group.
Customers / Users Who are the customers/users (besides you) who will benefit from the results of the project? Please specify.	People leaving prison. Local faith groups in pilot locations. Member denominations of the Free Churches Group. Prison Chaplaincy Teams.

BENEFITS			
Does your project contribute to one of the following?	Comments		
Tier 1 Benefits impact directly on the P&L.	If project successful and grants successful then FCG team strengthened.	**YES**	NO
Tier 2 Enabling benefits that improve operational performance.	FCG becomes a key provider of resources and reliable processes that impacts positively upon the resettlement of those leaving prison and faith communities.	**YES**	NO
Tier 3 Cost avoidance.	The cost savings associated with successful resettlement is a real outcome of a successful pilot and national rollout in subsequent years. Certainly more than the cost of a project worker.	**YES**	NO
Project Benefits: **BB Project Min £xm** **GB Project Min £yk**	**Area Impacted:** Transformation and enhancement of faith communities, people leaving prison are helped at a vulnerable time, FCG resource and reputation enhanced, FCG member denominations have an opportunity to be key partners in resettlement, Ministry of Justice receives national resource to compliment the transformation of prisoner resettlement, society benefits through the declining reoffending rates.		
	Value / Improvement expected: Improvement in awareness in faith communities of the opportunity presented by resettlement, increase in advocacy for those leaving prison and issues surrounding resettlement, enhanced training and resources on offer, improved processes, strengthening of community cohesion in terms of services and provision.		
	Timescales: Pilot Project Year completed by end of September 2015. Plans for subsequent years and project rollout confirmed by end of June 2015 so that project continuity can be guaranteed.		
Key Measures of the Project			
Primary	1 Development Team in place 2 Training materials developed 3 Pilot in 2 locations started 4 Funding in place for year 2/3 5 All reports presented	Date: End of December 2014 Date: Mid March 2015 Date: April 2015 Date: End June 2015 Date: End September 2015	
Secondary	1 Resources amended after pilot 2 Key learning from pilot presented 3 Press and advertising campaign	Date: End September 2015 Date: End September 2015 Date: End September 2015	

	4 Prison Week theme for 2016? 5 Welcome Directory UK tour	Date: End September 2015 Date: End September 2015
Cost Benefit The business case to justify the projects benefits (ROI)	**Investment cost / Benefit / Difference** The Ministry of Justice estimate that the cost to the taxpayer for reoffending is £9.5 to £13 billion per year. Organisations who offer effective rehabilitation programmes will be rewarded. It is crucial that we gather good data during the pilot in order to track the effectiveness of the Welcome Directory. (Link to source)	
Benefits for other functions / areas out of scope Benefits that will impact other areas of the business.		
Finance Representative Name & Contact no.	Exploring whether we can employ the services of a fundraiser.	

PROJECT TEAM		
Project Team Key members who participate in the project		
Name	**Location**	**Function / Role**
We need to give very careful thought to the constitution of a development team.	London	To develop the Welcome Directory resources offered to for the pilot. Strategic working meetings rather than bi monthly etc.
List of key stakeholders These people who have a vested interest in the outcome of the project.	Bob Wilson, Frank Kantor, Free Churches Group Directors, People leaving prison, Faith Communities, FCG member denominations, National Prison Chaplaincy Teams, (NOMS) Chaplaincy Council, HM Prisons, HM Probation Service, Subject Experts, Welcome Directory Development Team, HM Inspectors.	

PROJECT PLAN	
Project Milestones Dates of key project phases and milestones, deliverables etc.	**October 2014 – Define Phase: Understanding the opportunity.** **November – December 2014 – Measure Phase: Interviews/ Focus Groups and Research.** **January 2015 – Analyse Phase: Understanding the data.** **End of January 2015: Pilot area(s) agreed.** **End January 2015: Research outputs on perceived faith expectations of prisoners / ex-prisoners and faith communities.** **Mid February 2015: Submit grant applications for further funding.** **February – Mid March 2015: Invent Phase: Putting together material.** **April – End July 2015: Pilot of Welcome Directory in resettlement prisons. Collect data, analyse, measure impact.** **End July 2015: Report on viability for future development and sustainability of the Welcome Directory.** **August/September 2015: Analysis/report writing/defining year 2…** **End September 2015: Developed model of Multi-faith working demonstrating the value of promoting freedom of religious practice in public life.**

Current Phase: Define Phase

Key planned and completed Gate Review dates.

Define Phase Gateway Review Date: 31st October 2014. Completed.

Measure Phase Gateway Review Date: December 2014: Completed.

Analyse Phase Gateway Review Date: 30th January 2015: Completed

Improve/Invent Phase Gateway Review Date: 19/20th March 2015: Completed

Control Phase Gateway Review Date: 16th July 2015: Target

SIGN OFF		
	Name	**Date**
Project Sponsor		
Project Worker		
Chair of Development Team		

3.9 Welcome Directory Initial Report

Free Churches Group

Promoting faithful witness in the public square

Perceived expectations of prisoners,
those who have left prison, and faith communities

Contents

Introduction 2

1. **Method** 3

2. **The Research** 4

   a. **What is important to Prisoners**
   b. **Practical things Faith Communities can do**
   c. **Needs of Faith Communities (1)**

3. **The Proposals** 7

   a. **Needs of Faith Communities (2)**
   b. **The centrality of Prison Chaplaincy**

Conclusion - A place for people to belong 9

Appendix 1 – Research Questions
Appendix 2 – Attitudes explored with prisoners
Appendix 3 – Shaping the Welcome Directory

Introduction

It is impossible to look at the faith expectations of prisoners, ex-prisoners and faith communities in isolation from a broader set of hopes, needs and values. This report will highlight the findings of three months of field work which will help to focus the resources that are currently in development for the Welcome Directory Pilot Project.

In the course of this research I have discovered that the person living in prison is a complex, multi-faceted, fragile and precious being who is worth fighting for without exception. I have learned that to accept each person as you encounter them is a central value held by Prison Chaplaincy teams. This must be kept in view at all times as we develop the Welcome Directory. In prisons we find young men and women who are songwriters, articulate leaders, artists, scholars, inventors, teachers, chefs, skilled engineers and much more: people who might have already contributed positively to society and certainly have the potential to live great lives that contribute to the good of the world. This truth must be spoken about regularly and we must communicate clearly that a criminal act does not define a person in their entirety. Labels are very sticky when they are related to crimes committed and convictions spent or carried with them for life. This is clearly demonstrated when forms are filled out for potential jobs and where the self-declaration of past offences can hinder a person's ability to land a basic job or limit their professional development. In this research I will return time and again to this concept that a person leaving prison is, in the first place, **a person**, and one who deserves all the dignity, respect and love which can be offered.

In faith communities, we regularly encounter good, intelligent, compassionate people who want to help in some way but too often see prisons and prisoners as a mystery, inaccessible or threatening. Many simply do not know where to begin in order to address the local opportunities to help resettle those who are leaving prison. However, with good guidance, structures and processes that work, local faith communities - and potentially businesses through local partnerships - could provide effective support and friendship for those who have left prison and are actively rebuilding their lives.

Faith communities can help many of the 80,000+ prisoners in the UK who are released back into our communities every year so that they might live whole lives enabled in part by getting appropriate support and finding stability and friendships in community. The findings of three months of field work demonstrate the incredible opportunity that faith communities have to do something that really makes a difference on a very broad scale in ways that complement the work that prisons already do to help prisoners lead law-abiding and useful lives in custody and after release.

It is important to underline from the start that it is often small opportunities offered to those leaving prison that can turn lives around. This has been attested to by much desistance research, and is evidenced in the lives of those thousands of people who leave prison every year never to return. We must pay attention to the power and opportunity held in this observation. As we begin to work with chaplaincy teams, other partners and faith communities of every variety, we must celebrate the small things done with intention and love, building confidence that faith communities really can play a key role in the process of resettlement. The possibilities that are enabled by such actions can reshape lives and offer hope. Most importantly, they can be practiced by faith communities everywhere!

Making the small things count is the great promise of the Welcome Directory and a core value that will shape the material and approach taken in local communities during the pilot stage.

1. The Method

During November, December 2014 and January 2015, time was spent listening to four groups of people. Prisoners, prison chaplains and community chaplains, people who have left prison and members of faith communities. For each group, there was a set list of questions prepared in advance. The nature of the interviewing context meant that the questions helped to facilitate a structured conversation, yet it was clear from the first interview that answering each question in successions was both unrealistic and counter-productive. The different sets of questions are included as an *Appendix 1*.

As well as this, time was spent with prison staff and Prison Chaplaincy teams. These included a conversation with a Deputy Governor and two managers of Offender Management Units to gather insights into the Transforming Rehabilitation agenda. It is clear from those conversations among others that working in relation to and in conjunction with the variety of businesses and third sector providers must be factored into the deployment of the Welcome Directory both in the pilot project and if it continues past the pilot stage then to be developed across the UK.

The Free Churches Chaplains conference took place in November 2014 and there was both a presentation about the Welcome Directory and a focus group session which lasted for an hour. The findings of that session are included as A*ppendix 2*.

During the field work, approximately 120 people contributed to the conversation. Themes, core values and important perspectives have been reinforced time and time again. The rest of this document will highlight the main themes that will shape the materials being developed during February and March 2015.

2. The Research

What is important to prisoners thinking about resettlement?

The main questions I asked prisoners were:

- What is important to you as you think about resettling?
- What can faith communities do to help?
- What kind of qualities are you looking for as you look for a faith community?

I spoke mainly with Christian and Muslim men as I sought answers. The answers offered indicated a community that

- accepts me,
- understands me,
- is non-judgemental and impartial,
- who will care for and support me,
- who will offer a mentor or meaningful supportive relationship,
- that understands the problem,
- who will allow me to leave my criminal life in the past.

This last point is interesting, especially because faith communities love redemption stories and often ask someone with an "exciting/alternative past" to share their story regularly. Some may enjoy being able to tell their stories in public over and over again, however, one focus group resonated with a young man who said that "he didn't want to have to go through it with everyone". One prisoner suggested that having just one or two people in the community who knows your story and understands your background would be beneficial. The prisoners seemed to think that having someone who had spent time in prison would be good in this role because they would understand the experience of prison and the challenges of resettlement.

Society changes quickly

Many of the things that we take for granted in daily life have been withheld from prisoners for the duration of their sentence. The outside world progresses quickly and is accelerating fast! Leaving prison can therefore be overwhelming and simply offering things that can help to re-orientate those leaving prison to the wider world can really help them to resettle well.

Lacking information about faith communities

One other practical aspect that poses a problem for prisoners is a lack of information about what support is available to them upon release regarding suitable faith communities. There isn't access to the internet and Prison Chaplaincies do not always have relationships with faith communities in the areas they are to be resettled. Resettlement prisons have a better chance at getting this right under the new arrangements, however, some prisons, for example HMP Onley in Rugby will resettle people in London almost 2 Hrs drive away. This is clearly something that needs to be addressed in the Welcome Directory pilot and needs to factor into the processes we develop. Some way to bridge this information gap will need to be included into the resources we share and be presented in a low tech way.

Prisoners can be nervous about the outside world

Many people do not realise how intimidated some prisoners feel about wider society. Those leaving prison can often feel shy and scared, overwhelmed by the adjustments that life outside of prison present. The potential support that faith communities could offer in this respect is immense. One of the most important

things faith communities can offer is normality and a sense of belonging to a person as both an individual and an equal. This is an important point and should not be glossed over nor dumbed down. I believe that this will offer a significant challenge to local faith communities who want to welcome everyone.

Practical things that faith communities could do

There are other things that might seem small but that can really help someone gain confidence after prison. For instance,

- accompanying someone to a job interview or
- helping them to buy a bike for a commute to a new job, or
- navigating an unfamiliar bus route to a new job for the first few days.

These simple things can make a significant difference and help to combat isolation and loneliness too. Some help with budgeting or form filling can also be helpful and life changing (it is estimated that 70% of the prison population have the reading age of an average 11 year old). Of course, faith communities can also help to inject some fun and laughter into people's lives and being invited and included in normal social activities can be an extremely valuable way to establish normality and perhaps expand someone's horizon by giving them a new way to engage with the world.

Providing opportunities to serve and for mentoring relationships are also things that faith communities can provide that can make a positive difference. This might be done best in conjunction with other local organisations that are set up to offer mentoring relationships (such as the Community Chaplaincy Association) with those leaving prison. This kind of collaboration is indicative of the types of ways that faith communities can work in the midst of a host of other organisations working to the same end.

Activities

It was highlighted by prison staff and prisoners that having something to do is very important in helping people to resettle because activity often offers structure, friendships and support. This is something faith communities can offer in abundance.

Fear of the new

Becoming part of a new community can be overwhelming for people, particularly when you are self-conscious, aware that people are prone to ask questions of newcomers, and where you are predisposed to feeling judged. This can be very stressful for someone who has just left prison and who may be worried that people might not be so welcoming to someone with a criminal record**. A champion in every faith communities who can meet and accompany those visiting a faith community would be of great benefit in overcoming this fear of the new.**

What prisoners actually found helpful upon release

Former prisoners who have resettled successfully mentioned

- the power of peer support,
- the positive influence of a 12 step course in providing anchors and stability and
- the importance of normality.

Peer support, structure and normality are things that faith communities can provide which have proved to be helpful.

The needs of faith communities (1)

Having spoken to faith leaders it is clear that there is currently very little awareness of the changes that Transforming Rehabilitation will bring to the way in which those leaving prison will be resettled and supported. Nor are they generally aware of the opportunities offered to faith communities to play an active part in the process. There is clearly an opportunity to develop that awareness through good information shared broadly. No doubt, the transformation of resettlement will be picked up by the press, though it might get lost in the news cycles relating to the general election or become a debating theme. There is no way to tell at this point about what will be communicated. Nevertheless, there is clearly a need to provide accurate information to faith communities and provide solid examples of the kinds of ways in which faith communities can make a positive contribution, even becoming an invaluable resource.

Poor engagement

An early conversation with a Community Chaplaincy group in the North of England focused upon how they had tried to engage faith communities by inviting faith leaders across a whole city to an event. The event had to be cancelled due to the lack of take up – no one responded! The topic was how faith communities could actively support those leaving prison. Another recent example which occurred during Prison's week in November 2014 was the very low turnout at the Black Prisoner symposium where only 60 people attended a nationally important and widely advertised event. This certainly doesn't mean that there is little interest in engaging with resettlement among the faith groups, for instance a conversation with a leader of a lively Anglican church has made working with those who are in prison and coming out of prison their primary focus.

3. Proposals

The needs of Faith Communities (2) – exactly what do we need?

Firstly, there is a need to engage leaders and members of faith communities, This means that good information needs to flow readily and easily. Information packs could be provided to raise the level of awareness covering subjects such as

- What does it mean to live with a criminal record?
- Why do people reoffend?
- How can faith communities be helpful or harmful?
- Who are the key partners in your region and how can you engage with them?

There is also a need to give communities who either lack a vision, strong leadership or energy the tools and practical guidance to do small things that could make a positive contribution, ultimately leading them to grow as a safe, open community for those trying to find practical and spiritual support after prison.

Help for leaders and key members of faith communities to equip and inform members would be helpful as well as policies and guidance that can be quickly customised, accessed and digested. Knowing what kind of people and what kind of skills you need in place is also an advantage.

Proactive Communities

In proactive communities the need will be advice about how people can become actively more useful. In communities where there is a lack of activity, the challenge will be to inspire and motivate the community to do something, starting small and guiding them on a journey towards a greater involvement. There is a real opportunity here for the Welcome Directory to have a positive impact upon a faith community's life as well as the life of someone leaving prison.

People leaving prison are people first

Clearly, many faith communities will be fearful of what might happen if they actively welcome "ex-offenders" or "criminals". There are fears that they might disrupt the peace or be too great a pastoral burden, draining the life out of members and leaders. These kind of attitudes are real and represent just some of the fears that surround getting involved in this work. However, fear is usually generated by a lack of information or poor/distorted information. Seeing those leaving prison as **people** is a key first step in changing attitudes. Encouraging members of faith communities to meet these people is a key value of the Welcome Directory, providing good first-hand information that can inspire compassion and that will enable faith communities to engage positively with the opportunities with both eyes open.

Good boundaries and accountability is an important aspect of preparing to engage in this work and healthy faith communities will already have established this positive culture through active Safeguarding policies. However, some careful thought needs to be given to how faith communities can helpfully support those who have just left prison whilst being aware of some of the dynamics to watch out for. But, **we do not want faith communities to obsess about the risks involved**! This can be counterproductive and lead to unnecessary hurdles being put in place which will inhibit the extent to which someone can actually be a part of the community. Whilst always being aware that we do not put an alcoholic in charge of a Public House, the Welcome Directory seeks to help those leave prison find a home in a faith community and participate in it as fully as they are able and is safe for all concerned.

The centrality of Prison Chaplaincy

The Prison Chaplaincy team is an essential part of the future effectiveness of the Welcome Directory.

The key indicator for success or otherwise of this project will be the extent to which Prison Chaplains and faith communities improve their interactions. Initially this work will by necessity fall upon the Prison Chaplaincy team to encourage engagement at a local level. However, by managing the process and providing inspiring and easy to use resources, the relationships that can be developed and strengthened over time could be of significant benefit to all involved.

Inviting faith groups into the prisons together could lead to greater collaboration between faith groups in the community and lead to a greater understanding and appreciation of each other. This is a positive development, particularly when we consider the current situation in the UK in relation to groups of different faiths.

Therefore, working closely with Prison Chaplaincy teams is essential to the success of the project. Having interviewed three teams, there is a cautious but positive view about what can be done. Any resistance is usually related to feeling overwhelmed by pressing needs and this must to be acknowledged and dealt with in the way we present the Welcome Directory.

Complimenting Community Chaplaincy

During the field work, positive conversations were had with the Community Chaplaincy Association. As we have discerned what the Welcome Directory needs to be, as well as what it is not, it is clear that the work is complimentary to the work of Community Chaplaincy. The work of Community Chaplaincy is highly individualised and deep in its focus and impact, working with people leaving prison on a case by case basis. The Welcome Directory is aimed at raising awareness and engagement among a very broad base and our focus is upon helping all faith communities understand how they can help in the widest sense, and in so doing support the work of other agencies. The hope is that faith communities who engage with The Welcome Directory will find themselves inspired to get involved in more specialised projects and perhaps provide a steady stream of volunteers for organisations like Community Chaplaincy and Prison Fellowship among a host of other partners.

It should be further stated that the Welcome Directory seeks to be an excellent resource and develop an effective strategy to engage and mobilise faith communities to be proactive participants in the resettlement of those leaving prison that stands with and supports other organisations.

Conclusion - A place for people to belong

A manager of a prison Offender Management Unit summed things up when he said that someone leaving prison needs ***somewhere to live, someone to listen to them, a job and stable relationships***. It sounds easy, but it is made harder when prevailing attitudes make some of these things very difficult to provide.

When asking Prison Chaplains what message they would want to convey to faith communities their responses were along the lines of:

- "It is hard work but well worth it but you can't take it lightly".
- "Say welcome, it is a huge commitment and people leaving prison have complex needs, but the skills you develop will help your community immensely".
- "Treat them as family but be smart."

Prison Chaplains clearly saw the benefits of more faith communities getting involved in resettlement and saw that the benefits would be felt by the faith communities themselves as they grow and develop in their faith. This is certainly an important aspect of what the Welcome Directory has the potential to offer.

I conclude in the same way that I began, by elevating the status of the human being as a person with dignity, whether that person has recently left prison or not.

We cannot underestimate the power of being steady over time. In this initial practical research we have seen that if we steadily develop the Welcome Directory in the coming years and help faith communities to engage with people as they leave prison, becoming places of belonging and development, and if those faith communities themselves develop in their attitudes and behaviour to embrace these people then we can accomplish truly accomplish what the government has set out to establish, No less than a transformation of rehabilitation.

Faith Communities demonstrably working together to welcome people leaving prison is an image of hope which our country desperately needs to see today.

Appendix 1 - Research Questions

1. Questions to people who have gone through the experience of leaving prison

What would you look for in a faith community in terms of: Values.
Sort of welcome and practical support that would be helpful so they would truly feel at home.
What kind of help offered really was helpful?

What made you stay? What was it?

What helped you?

What resources, services really helped?

What resources, services didn't help?

Did you receive an invitation?

How long did it take to visit a faith community?

Was the first faith community you visited the one you stayed with?

If not, how many different communities did you visit?

What really made the difference in your change?

How did you stop offending?

2. Questions to church leaders and members

Are you aware of the changes coming in April 2015 to Transform Rehabilitation and the opportunities presented community groups, particularly thinking about faith communities! What is your understanding?

If an ex-offender joined your church community, how would you feel?

Would you feel out of your depth? Why?

How do you imagine other members of your community responding?

Thinking about helping faith communities to disciple ex-offenders, what kind of training and resources would you like to have access to?

Of those, what is most important? What comes first?

How do you feel about actively inviting ex-offenders into your faith community?

What do you imagine that would look like?

Would you endorse the welcome directory as a local leader and help your church look at resources/teams etc?

What would add value to your ministry with ex-offenders? What would help you in what you are already doing?

Where are the gaps?

Have you ever had ex-offenders as part of your faith community? How did that work out?

What resources, services would really help.

Critical features – specification: what would you be looking for in resources/policy/guidelines?

How do you perceive ex-offenders?

What training do you sense your faith community would need?

What kind of policies and guidance would you be looking for?

What framework and criteria would you want to see for faith communities being included in the WD?

What kind of relationship do you have with the chaplaincy team in your local resettlement prison?

Do you think that this is representative of other faith groups?

If you were to set a budget for this work where would you pitch it?

In making the Welcome Directory a reality across the country, what issues might you foresee?

Do you think that the vision to enable faith communities to proactively invite ex-offenders to become part of faith communities is realistic?

3. Questions for community chaplains/prison chaplains

What are you looking for in faith communities where prisoners might go?

What barriers/problems do you see in this transition? From prison to faith community.

Whilst giving pastoral care to prisoners, what lessons/values/approaches need to be adopted by a local faith community?

What kind of information are you looking for in a directory of welcoming faith communities?

Chaplain/Leader/Ex-Offender? What would give you confidence?

What differences do you think the Community Rehabilitation Companies are going to make?

In your experience, what is the most effective intervention with ex-offenders?

What adds value… what would help you to do your job better in relation to faith communities?

What resources, services would really help?

Framework/criteria for inclusion in the WD. Is this realistic?

Thinking carefully about the idea of invitation. How might that work in real life?

What message do you want to convey to local faith communities as they potentially play a greater role in resettlement?

In this process – chaplaincy teams are crucial to the process… how can we best work with you in the midst of all your responsibilities?

Appendix 2 - Attitudes Explored with Prisoners

Experiencing Chaplaincy - Inside

Describe your experiences of chaplaincy in prison.

What words would you use to describe the chaplaincy as you have experienced it here in prison?

Would you say that spending time in worship has helped you?

How has it impacted you?

Experiencing Faith - Outside

What has been your experience of faith communities in the past?

What words would you use to describe your experience of faith communities?

In light of your experience of chaplaincy in prison, would you make the effort to find a suitable faith community upon release?

Why?

As you think about your priorities upon release, would you say that finding a faith community is. High, Medium or Low priority?

Were you part of a faith community before you were taken into custody?

If you have previously been part of a faith community, what words describe how you feel about returning to that community?

Experiencing Resettlement

What kind of qualities would you be looking for in a faith community to support you in your resettlement?

What kind of practical help could a faith community provide that would help you in your resettlement:

Accommodation / Education / Training / Employment / Relationships

Discipleship – what key faith themes can help the transition from prison to resettlement?

Do you have any fears or worries about resettling?

What are some of the issues and how could a faith community help you overcome those fears or worries?

What kind of constructive work would you like to do upon release? How would you like to spend your time?

Appendix 3 – Shaping the Welcome Directory

1) *Why do offenders who have formed connections with the prison chaplaincy team and found or renewed faith whilst in prison often fail to follow it up with a faith community upon release?*
   a) Would not be welcomed: true/perceived
   b) Welcoming: yes/no
   c) Peers are prisoners
   d) Chapel is something you do whilst in prison
   e) Time
   f) Denominations
   g) Genuine faith?
   h) Belong -> Believe -> Behave
   i) Strategy for short termers
   j) Lack of positive role models in similar situation

2) *What can local faith communities do to help an ex-offender transition from involvement in the prison chaplaincy to a local faith community so that they are enabled to integrate into the mission and discipleship life of that faith community?*
   a) Provide an appropriate level of support:
      i) Mentor
      ii) Financial/benefits
      iii) Family
      iv) Multi-agency
      v) Not just one person
   b) Start transition before HMP
   c) Local faith communities to realise the person has something to GIVE!
   d) Relevant and appropriate accountability structures to safeguard all involved
   e) Mutually agree where and how he/she can best use the gifts they have
   f) Signpost to potential employment opportunities.

3) *As we shape the content of the Welcome Directory Pilot Project and what might follow on from the initial year, imagine a comprehensive set of resources that offers advocacy, preparation through education and experiences as well as realistic policy/guidelines. What needs to feature here? Try and weight them according to essential/ good to have/ only if you have time.*
      i) CFEO resource pack
      ii) Champion in faith community
      iii) Access to person prior to release - clearance etc… **Essential**
      iv) Offender supervisor - contact - name important - not just the role
      v) Disclosure permission
      vi) A named chaplain to liase with
      vii) A faith community that is busy during the week and where people understand hospitality

4) *What core themes absolutely need to be covered in preparation/resources/guidance?*
      i) Risk management
      ii) Committed people
      iii) Bi-language glossary -> Prison -> Church -> Prison
      iv) Trust issues
      v) Not giving up when they fail
      vi) Theological underpinning
      vii) Clear aims and objectives
      viii) Safeguarding/ selection criteria/ training/ risk assessments/ multi - agency

ix) Reflect local community in practice and prison policies (all prisons are unique)
x) Multi-faith chaplaincy in major cities???
xi) Safeguarding policy/contract as necessary
xii) Key contacts - overview of the project
xiii) A calling - why me?
xiv) Where does the faith community fit in? Schematic diagram… so people can picture their place…
xv) Professional approach
xvi) How to cook for one
xvii) Knowledge of other agencies / statutory/ voluntary / faith based
xviii) Signposting
xix) Belonging - sense of being for the prisoner / member of the church
xx) Safeguarding policies and procedures
xxi) Named contact
xxii) Funds/housing/opportunities?
xxiii) Training
xxiv) Structure expectations both ways
xxv) Willingness to welcome new people appropriately

5) *Think about the ways in which you work as a multi faith chaplaincy. What lessons and good practice can be translated into our wider society as faith communities' work together to play an integral role in the resettlement of ex-offenders? How can we demonstrate the value of promoting freedom of religious practice in public life?*
   a) We accept we are not the same and respect each other and do not try to convert each other.
   b) We work together and show solidarity and protect the 'sacred spaces'.
   c) We practice in public our religious beliefs and support of each other.
   d) We enable others to practice their religious beliefs.

6) Imagine the potential impact of this work, where faith communities are engaged at a deep level in the issues of resettlement; what is key to making this work from the viewpoint of the prison chaplains? What needs to be in place for this to work for you rather than make life more complicated?
   a) Connection between community and chaplains
   b) Engagement with churches around the prison
   c) Absolute commitment from the faith community
   d) In for the long haul
   e) Contac form with essential details and phone contacts
   f) Faith community not too be overwhelmed
   g) Training and educating the faith community in working with people from prison
   h) Love/lack of judgemental attitude.
   i) Consistency
   j) Trust in relationships between chaplaincy and faith community
   k) Boundaries for engagement
   l) Confidentiality
   m) No gossip
   n) Honesty

3.10 Welcome Directory Registration Form

THE WELCOME DIRECTORY REGISTRATION FORM

This form registers your faith community with The Welcome Directory so that it can be included in the search results of the online directory. Please fill in the sections, save, print, sign then send by post or a copy by email. Thank you for registering.

ABOUT YOUR COMMUNITY

Name of your faith community:

What faith, belief or denomination do you identify with?

Correspondence Address:

County: Postcode:

Telephone number of your faith community:

Email of your faith community:

Website for your faith community if you have one:

Would you describe yourself as a small, medium or large community?

Does your faith community have an active Child/Vulnerable Adult safeguarding policy?

If you do, please provide the name of your safeguarding officer:

Safeguarding officer contact email: Phone:

If you want to develop safeguarding in your community further visit www.safenetwork.org.uk

Describe your faith community in one paragraph:

OPEN MEETING INFORMATION

When are your main gathering times and days?

Where are your main gatherings held?

OTHER ACTIVITIES AND SUPPORTIVE SERVICES YOU PROVIDE

List any activities that would be particularly suitable for adults who have left prison?

Do you currently provide any of the following or are planning to in the next year?

Mentoring	☐	Housing	☐	Addiction recovery support	☐
Counselling	☐	Work/training	☐	Debt advice	☐
Other support group	☐	Befriending	☐	Other _____	

WELCOME DIRECTORY CHAMPION(S) INFORMATION

Having at least one Welcome Directory Champion in your community is essential for registration. There is space for four champions on the form, please use a separate sheet if there are more. Contact details are used for administration purposes only not for publication in the Welcome Directory itself.

Name of Welcome Directory Champion:

Contact phone:

Contact email:

Signature of Welcome Directory Champion: Date:

Name of Welcome Directory Champion:

Contact phone:

Contact email:

Signature of Welcome Directory Champion: Date:

Name of Welcome Directory Champion:

Contact phone:

Contact email:

Signature of Welcome Directory Champion: Date:

Name of Welcome Directory Champion:

Contact phone:

Contact email:

Signature of Welcome Directory Champion: Date:

How many people from your community have completed the Welcome Directory sessions?

If you did session two, which prison hosted you?
If you already work with a prison, which prison do you visit?
In what ways do you work with the prison?

LEADERSHIP ENDORSEMENT

It is vital that the community leadership endorses becoming part of the Welcome Directory.

Name of senior figure/faith leader for example: Imam, Vicar, Senior Pastor, Rabbi etc.

Title(s):

Forename(s): Surname:

Email: Contact number:

Contact details:

Signature: Date:

WHAT MAKES YOU A WELCOME DIRECTORY COMMUNITY?

The Welcome Directory Network is a growing national network of faith communities that are committed to welcoming people who leave prison. To that end, we want you to answer the following question in your own words.

When you hear the word prison or prisoner what thoughts, words, phrases or pictures come to mind?

WELCOME DIRECTORY PLEDGE

In light of everything explored in the three Welcome Directory orientation sessions, we ask each faith community to demonstrate a commitment to welcoming and accepting people leaving prison by making a pledge to get involved in resettlement in a way that is appropriate for your community. Write your Welcome Directory Pledge in the space below.

Example: As a faith community, we promise to welcome anyone who walks through our doors. As a faith community we promise to...

ANY OTHER INFORMATION

Please include any other information that you feel is relevant in supporting your registration to be included in the Welcome Directory.

DATA PROTECTION POLICY

The information provided on this form will only be used for purposes directly connected with The Welcome Directory *(The Welcome Directory is a project sponsored by the Free Churches Group which represents over 20 Christian denominations in England and Wales and works with all faith groups)*. We never sell, rent or loan your personal information to others, although we may sometimes share your details with other faith communities in the Welcome Directory.

PLEASE NOTE:

The Welcome Directory takes no responsibility for people leaving prison. People in prison will not be referred to you, they will simply be given the details of your faith community if you appear in a search result based on geographic details and faith tradition. It is therefore the responsibility of individual faith communities to set up and manage their programmes appropriately, wisely and safely; and to comply with all legislation including the protection of families, children, young people and vulnerable adults.

By signing this document you are confirming that you have read and understood the content of this document. On the basis of this information you are happy for your faith community to become a part of The Welcome Directory and that your key contacts are happy to be contacted by us regarding Welcome Directory matters.

FAITH COMMUNITY SENIOR FIGURE (Print Name):

SIGNATURE: **DATE:**

The Welcome Directory is a project sponsored by the Free Churches Group which is the operational arm of The Free Church Federal Council Incorporated, a Charitable Company Limited by Guarantee (Company No. 00364987, Charity Registered No. 236878). The registered office is 27 Tavistock Square, London, WC1H 9HH.

Please return this completed form to:
Directory Coordinator, The Welcome Directory, 27 Tavistock Square, London, WC1H 9H or welcome.directory@freechurches.org.uk

3.11 Press Release Update on Caring for ExOffenders

UPDATE ON CARING FOR EX-OFFENDERS

CARING FOR EX-OFFENDERS
Reintegrating individuals into the community

We wanted to share some news with you regarding CFEO.

The Board of the William Wilberforce Trust, of which Caring for Ex-Offenders is a working name, recently reviewed its operations and concluded that to maximize the potential of its work, it would best be served by a restructure. The WWT charity will close and the vital work of Caring for Ex-Offenders will now continue in a different form. Paul Cowley will oversee a London-focused CFEO ministry based at Holy Trinity Brompton, in order to better address the local need in the community around us.

While churches nationally will continue to run Caring for Ex-Offenders programmes, working closely with Alpha Prisons, CFEO will concentrate on activity in London. The Caring for Ex-Offenders work at HTB will serve as a usable 'come and see' model that can be adapted and incorporated into other churches. Churches on the CFEO network will continue to be supported and will be given the tools, as requested, to develop their own prison ministries and ex-offender ministries, working towards self-sustainable local activity.

Alpha Prisons under Alpha International will continue to work closely with churches across the country to build and train teams that will run Alpha in their local prisons. Alpha Prisons will also encourage churches to develop their own CFEO ministries based on the HTB model.

We are excited to continue working together to support ex-offenders and reduce re-offending. The next Prison Ministry Conference is still being planned for 18th November 2016 as a time for all those involved in this work to come together for encouragement and mutual equipping, and we look forward to welcoming you there.

We use cookies (what are cookies?) to make your experience of our website better.

To comply with Charity Commission, we need to ask for your consent to set these cookies.

Yes, I agree No, I want to

© 2015 The William Wilberforce Trust is a company limited by guarantee and registered in England and Wales under No. 3691825 and a charity registered under No. 1074977.

UDEN FOR MURENE

MODELLER FOR KIRKELIG RESOCIALISERING AF TIDLIGERE INDSATTE

Rapporten *Uden for murene: Modeller for kirkelig resocialisering af tidligere indsatte* dokumenterer kirkelige resocialiseringsinitiativer i Danmark, beskriver fængsels- og arresthuspræsternes arbejde og undersøger de kirkelige aktørers samarbejde med myndigheder, herunder særligt Kriminalforsorgen.

Rapporten viser, at den kirkelige indsats for resocialisering for størstedelens vedkommende er forankret i frie folkekirkelige organisationer. Hertil kommer et system af folkekirkelige fængsels- og arresthuspræster. Såvel de frie organisationer som præsterne nyder stor anerkendelse fra myndighedernes side. Undersøgelsen sættes i perspektiv gennem beskrivelser, analyser og vurderinger af udvalgte kirkelige resocialiseringsinitiativer i Sverige, England og Holland. Perspektiveringen trækker på såvel positive som negative indtryk fra de tre aktuelle lande.Rapporten fremsætter på denne baggrund fem scenarier for en styrket kirkelig resocialiseringsindsats, som tager højde for den erfaring, der er gjort i Danmark, hvor særlige kirkelige traditioner og samfundsmæssige forhold gør sig gældende.

Rapporten er først og fremmest et værktøj, hvis funktion er at åbne og kvalificere en videre drøftelse af modeller, der kan føre til en styrket kirkelig dansk resocialiseringsindsats.

9 788790 323462

Café Exit
Fra indsat til værdsat

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Med støtte fra
TrygFonden